GEMEENTE Kaag en Braassem

Jaarstukken

2021

Inhoudsopgave:

JAARVERSLAG

- Leeswijzer 4
- Algemene inleiding en aanbieding door het college 5

- Programmaverantwoording
  - Programma 1 – Bestuur en regio 7
  - Programma 2 - Sociaal domein 15
  - Programma 3 - Ruimte en leefomgeving 27
  - Algemene dekkingsmiddelen 44
  - Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien 45

- Paragrafen
  - Paragraaf 1 - Lokale heffingen 47
  - Paragraaf 2 - Weerstandsvermogen en risicobeheersing 53
  - Paragraaf 3 - Onderhoud kapitaalgoederen 80
  - Paragraaf 4 - Financiering 84
  - Paragraaf 5 - Bedrijfsvoering 90
  - Paragraaf 6 - Verbonden partijen 95
  - Paragraaf 7 - Grondbeleid 105
- Overige gegevens
  - Bijlage Interbestuurlijk Toezicht 113
  - Bijlage Covid 115

JAARREKENING

- Balans 119
- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 121
- Toelichting op de balans 124
- Het overzicht van de baten en lasten in de jaarrekening 139
- Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 140
- Overige gegevens
  - SISA-bijlage 158
  - Overzicht van de baten en lasten per taakveld 162

JAARVERSLAG

Leeswijzer

Leeswijzer

Voor u liggen de jaarstukken 2021 van de gemeente Kaag en Braassem; bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening.

In de algemene inleiding en aanbieding door het college worden de belangrijkste ontwikkelingen toegelicht.
In de programmaverantwoording – verantwoordingsmonitor – die al eerder is aangeboden aan uw raad, wordt per programma aangegeven wat we wilden bereiken en in welke mate we de inspanningen hebben gerealiseerd die we zouden uitvoeren om de doelen te halen. Hierbij is met kleuren aangegeven wat het resultaat op de inspanningen en/of de doelen is:

- de inspanningen en/of doelen zijn gerealiseerd;
- er wordt gewerkt aan de inspanningen en/of doelen;
- er wordt nog niet gewerkt aan de inspanningen en/of doelen, of de inspanningen en/of doelen worden niet gerealiseerd.

Na de programmaverantwoording volgen de paragrafen waarin op zeven belangrijke beleidsterreinen die niet programmagebonden zijn, inzicht gegeven wordt in ontwikkelingen van het jaar 2021.

In het BBV is voorgeschreven dat de gemeente verantwoording aflegt over een basisset van 34 beleidsindicatoren. De bron voor vijf indicatoren betreffende het taakveld ‘Bestuur en ondersteuning’ is de gemeente zelf. Deze indicatoren zijn opgenomen in paragraaf 5 ‘Bedrijfsvoering’. De andere indicatoren, waarvan de bron extern gelegen is, zijn opgenomen bij het desbetreffende programma in de programmaverantwoording. Tevens zijn deze voor uw raad toegankelijk via www.waarstaatjegemeente.nl. Uw raad heeft via deze site de mogelijkheid om de indicatoren van de verschillende taakvelden te raadplegen én om deze te vergelijken met andere gemeenten.

In de bijlage Interbestuurlijk Toezicht is de verantwoording opgenomen over de zes toezichtdomeinen, waarbij per domein wordt aangegeven wat de voor de gemeente geldende kleurenscore is. Ons college voegt de bijlage bij de jaarstukken ter vaststelling door uw raad. Hiermee wordt bereikt dat uw raad het toezicht van de provincie op deze beleidsterreinen overneemt. In verband met de nieuwe bestuursovereenkomst die de provincie met alle Zuid-Hollandse gemeente is aangegaan; zal voor 2021 sprake zijn van een overgangsjaar en zal IBT voor het laatst als bijlage aan de jaarrekening worden toegevoegd (daarna vindt monitoring plaats via IBT-dashboard). Voor meer informatie verwijzen wij u naar bijlage 4 behorend bij het raadsvoorstel.

Tot slot wordt in de jaarrekening onder andere stilgestaan bij de balanspositie van onze gemeente en bij de baten en lasten. Om de gemeentelijke baten en lasten eenvoudiger te kunnen vergelijken met andere gemeenten, is er conform BBV een apart overzicht van baten en lasten per taakveld opgenomen.

Algemene inleiding en aanbieding door het college

De bestuursperiode 2018-2021 ronden we af met mooie resultaten. De afgelopen jaren hebben we veel met elkaar mogelijk gemaakt. Waarbij we niet in de laatste plaats onze algemene reserve een zodanige boost hebben gegeven dat we kunnen constateren dat we weer voldoende vlees op onze botten hebben. Vele doelen zijn omgezet in daadwerkelijke resultaten: de Omgevingsvisie is opgesteld en vastgesteld, de IKC's van Hoogmade, Leimuiden, Rijnsaterwoude zijn gebouwd, opgeleverd en in gebruik genomen. En onze samenwerkingspartners als Tom in de Buurt (opdracht ondersteuning) en de Driemaster (welzijn) zijn voor een aantal jaren weer aan ons gebonden.

Door de afgelopen jaren met een ambitieprogramma te werken (FmA) was ook duidelijk voor welke opgaven we stonden en welke keuzes er gemaakt konden worden. Van vergroening tot herinrichting van Winkelplein Noordplein. En niet te vergeten: de gebiedsontwikkeling rondom het Sportpad is in gang gezet en daarvoor is een masterplan opgesteld en door de gehele raad vastgesteld.

De afgelopen jaren kenmerkten zich ook door de pandemie. Corona maakte deel uit van onze samenleving en vroeg om extra aandacht voor ondernemers, verenigingen en organisaties. De coronacrisis heeft ook veel impact gehad op de ambtelijke organisatie. We werkten samen met het maatschappelijk middenveld om de gevolgen van de crisis te beperken. Ondertussen werden de werkzaamheden vanuit huis invulling gegeven waardoor de verbinding met andere collega's werd gemist. En ook onze ambtenaren werden natuurlijk getroffen door het virus waardoor er extra werk moest worden verricht door een kleinere groep medewerkers.

Intern hebben we met de verantwoordingsmonitor onze P&C-cyclus meer body gegevens door de integratie van beleid en financiën. Hierbij zijn alle verantwoordingsdocumenten uit de verschillende domeinen teruggebracht tot één verantwoordingsmonitor. De conclusie van deze jaarrekening: we hebben Samen heel veel Mogelijk gemaakt en daar zijn we trots op!

Het gerealiseerde resultaat voor bestemming is € 6.673.523 voordelig. Bij de Voortgangsmonitor werd een positief resultaat verwacht van € 2.300.731, waarbij we vermeld hebben dat dit door onder meer hogere inkomsten voor leges bouwvergunningen, het actualiseren van de grondexploitaties en de effecten van de septembercirculaire positiever kon uitvallen. Dit is ook gebeurd, het voordeel hierdoor bedroeg in totaal € 1,9 miljoen. U zult verderop lezen dat ook de andere afwijkingen, positief én negatief voornamelijk een incidenteel karakter hebben.

Wij stellen u voor van het voordelige resultaat een bedrag van in totaal € 2.719.269 te reserveren als extra budget voor 2022 (en 2023) om uitgestelde of vertraagde projecten in 2022 (en 2023) verder uitvoering te geven. Voorts stellen wij u voor om in totaal € 100.000 te reserveren als dekking voor bijdragen aan het ArmandiHuis in 2023 en 2024 en het resterende voordelige resultaat na bestemming van € 3.854.254 toe te voegen aan de algemene reserve.

Programmaverantwoording

In dit onderdeel wordt per programma inzicht gegeven in de doelstellingen, belangrijke ontwikkelingen en de besteding van het geld in 2021.

De gemeenteraad heeft het beleid zoals vastgelegd in het raadsakkoord voor de raadsperiode 2014-2018 en 2018-2022 vastgelegd in drie raadsprogramma's:

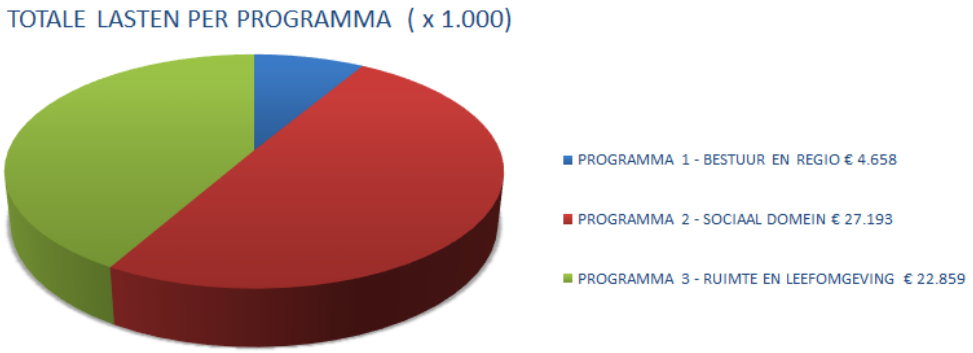

Programma 1 Bestuur en regio

1.1 Een betrouwbare gemeente

Maatschappelijk doel 1:
Bestuur en regio: een sterke organisatie

Wat willen we bereiken?

- Samenwerken in de regio op die onderdelen die we als gemeente niet zelf kunnen, of waarbij we de te leveren kwaliteit zelfstandig niet kunnen bieden
- We willen grip hebben op onze samenwerkingsverbanden om invloed uit te kunnen oefenen aan de voorkant

Wat zouden we ervoor doen in 2021?				
Per verbonden partij benoemen we in de Regionale agenda Kaag en Braassem op welke thema's de focus ligt (we rapporteren over de Regionale agenda 2020)				
Monitoren op tijdige aanlevering van jaarrekeningen van derden				
Voortgang RDOG24-traject				

Hoe meten/weten we dat?	2017	2018	2019	2020	2021
Actualiseren Regionale agenda Kaag en Braassem	Ja	Nee	Concept	Ja	

Toelichting

Regionale agenda Kaag en Braassem 2020

De Regionale agenda Kaag en Braassem 2020 is in de zomer van 2020 vastgesteld. In september 2021 hebben we in een aparte bijlage van de Voortgangsmonitor gerapporteerd over de voortgang.

Hecht24-traject(voormalig RDOG)

Er is een aantal stappen gezet om toe te werken naar een flexibele, klantgerichte en data gedreven organisatie. Zo wordt er hard gewerkt aan een nieuwe overleg structuur. Hierbij wordt op procesniveau gestuurd op rolzuiverheid, de juiste vraag op de juiste tafel en heldere besluitvorming. Er zijn o.a. twee BAC's (bestuursadviescommissies) ingericht. 1 BAC publieke zorg en 1 BAC zorg en veiligheid. Deze sturen op opdracht, kwaliteit en financiën. Waarbij er een subregionale vertegenwoordiging plaatsvindt vanuit de gemeenten. Daarnaast hebben er bij Hecht intern ook veranderingen plaatsgevonden waarbij er onder meer ingezet is op RVE (resultaatverantwoordelijke eenheden). De mogelijke baten van het interne veranderproces van Hecht zijn eerder dit jaar gepresenteerd aan de raad.

Inmiddels hebben we afspraken op Rijnstreekniveau gemaakt om ook op dit dossier subregionaal samen te werken. Dit betekent dat wij niet aan alle bestuurlijke tafels vertegenwoordigd zijn, maar wel onze belangen zijn behartigd. Kaag en Braassem, in de persoon van wethouder Van der Wereld, neemt deel aan de auditcommissie en het AB.

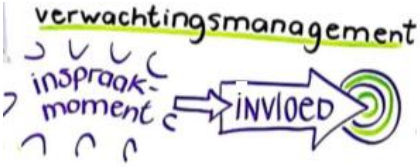

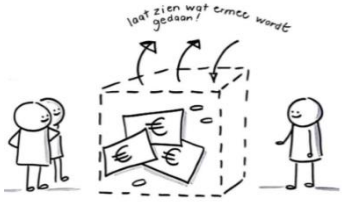

Maatschappelijk doel 2:
Een structureel gezonde gemeente

Wat willen we bereiken?

- Een structureel sluitende begroting met een weerstandsratio van minimaal 1,0 voor structurele risico's en een algemene reserve voor het opvangen van incidentele risico's, met een zodanige omvang dat de solvabiliteit minimaal 20% bedraagt
- Een transparante, begrijpelijke begroting die inzicht biedt in de opgaven en budgetten

Wat zouden we ervoor doen in 2021?	
Transparant maken/houden van gemeentelijke opgaven en middelen en inzichtelijk maken van de keuzes	
Jaarlijks 95% van de bekende risico's kwantificeren	
Het aangehouden weerstandsvermogen voor zowel de incidentele risico's als de structurele risico's handhaven	

Toelichting

Transparant maken/houden van gemeentelijke opgaven en middelen en inzichtelijk maken van de keuzes

In de aanloop naar de begroting 2022 heeft uw raad al in het najaar en de winter van 2020/2021 verschillende themasessies gehad. Ook zijn er digitale informatiesessies geweest met de verschillende fracties waarin u heeft kunnen werken met een door ons college ontwikkelde rekentool. Op deze wijze heeft ons college u steeds duidelijkheid gegeven in de effecten van verschillende opgaven, ambities en maatregelen.

In een tijd van grote opgaven vanuit onze gemeente en grote onduidelijkheid vanuit het Rijk hebben wij uw raad steeds met de meest actuele informatie bijgepraat over de ontwikkelingen in het financiële meerjarenbeeld. In de context-en-kadersavond van 10 maart 2021 heeft uw raad ons college een richting gegeven voor de dekkingsmaatregelen (FmA II), ter verwerking in de Richtnota 2022. Vanwege de grote onduidelijkheid, met name op het gebied van de compensatie van de tekorten in de Jeugdzorg, de opschalingskorting en de effecten van de herverdeling van het gemeentefonds is in aanloop naar de Richtnota 2022 door ons college besloten u geen kaders vast te laten stellen voor onze begroting 2022, om u ook geen ongewenste besluiten te laten nemen die later mogelijk onnodig blijken te zijn. Hiervoor in de plaats hebben wij uw raad geïnformeerd via de Richtbrief 2022.

In de Richtbrief 2022 is het verwachte begrotingstekort en de opgave die op dat moment gold, genoemd. Deze brief is in de context-en-kadersavond van 28 juni verder aan u toegelicht. In september 2021 hebben wij in een drietal C&K-avonden een toelichting gegeven op het meerjarenbeeld en hebben we in nauwe samenwerking en op voorstel van uw raad maatregelen opgenomen in de begroting, zodat ons college uw raad een sluitende meerjarenbegroting heeft kunnen presenteren. Op deze wijze heeft ons college de gemeentelijke opgaven en middelen steeds transparant gepresenteerd en toegelicht en daarbij benodigde financiële en beleidskeuzes inzichtelijk gemaakt.

Jaarlijks 95% van de bekende risico's kwantificeren

We zullen er altijd naar streven om zo veel mogelijk alle risico's te kwantificeren. Dit lukt niet altijd omdat of de kennis of het inzicht (nog) niet bestaat of omdat het om andere redenen niet genoemd kan worden. Dit is bijvoorbeeld het geval als nog niet duidelijk is welke partij verantwoordelijk is voor welk deel van de verwachte kosten of als er nog onderhandelingen gaande zijn over de afwikkeling van een mogelijk risico of als er een aanbesteding moet plaatsvinden over het herstel van het risico. In de begroting 2022 hebben wij op verzoek van uw raad en met de aanwezige kennis heel veel risico's uiteindelijk wel gekwantificeerd. In de begroting 2022 is bij de incidentele risico's het risico van de dijkwegen niet gekwantificeerd. Bij de structurele risico's zijn de risico's op extra lasten voor reguliere

jeugdhulp, wethouderspensioenen en uitvoeringskosten voor werk en inkomen (DVO) niet gekwantificeerd. Helaas was het niet mogelijk om bij de structurele risico's de norm van 95% te halen. In al deze gevallen is toegelicht waarom kwantificering niet mogelijk was.

Het aangehouden weerstandsvermogen voor zowel de incidentele risico's als de structurele risico's handhaven
In de begroting 2021 en 2022 was en is het weerstandsvermogen groot genoeg om de incidentele gekwantificeerde risico's op te vangen. Structureel was het weerstandsvermogen in het meerjarenbeeld van de begroting 2021 niet voldoende als er geen besluiten zouden worden genomen ter dekking van de tekorten in het meerjarenbeeld. In de begroting 2022 was het structurele weerstandsvermogen voor 2022 en 2023 bijna 1 en voor 2024ev negatief. Met de effecten van de septembercirculaire meegerekend is het weerstandsvermogen ook voor de structurele risico's in overeenstemming met (zelfs hoger dan) de vastgestelde ratio. Overigens wordt dit meerjarenbeeld pas definitief duidelijk als ook de effecten van de herverdeling van het gemeentefonds met ingang van de begroting 2023 worden meegenomen. Rekening houdend met de onbenutte belastingcapaciteit is de theoretische structurele weerstandscapaciteit ruim voldoende.

Maatschappelijk doel 3:
Communicatie en participatie

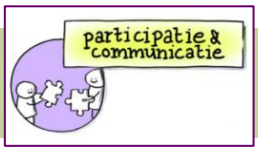

Wat willen we bereiken?
- Inwoners worden, conform de richtlijn participatief werken, in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken bij beleidsvorming en -uitvoering en kunnen – in van te voren benoemde onderdelen – meedenken, meebeslissen en/of (mede-)uitvoeren.
- Heldere en proactieve communicatie
- De dienstverlening aan onze inwoners en onze andere klanten is klantvriendelijk, laagdrempelig en vanzelfsprekend
- Inwoners krijgen ruimte om hun ideeën en initiatieven voor de openbare ruimte uit te voeren

Wat zouden we ervoor doen in 2021?	
Uitvoeren van een klanttevredenheidsonderzoek naar dienstverlening	
Zodra dit wettelijk mogelijk is, faciliteren dat reisdocumenten en rijbewijzen digitaal kunnen worden aangevraagd.	
We rapporteren over de in het raadsvoorstel inwonerparticipatie (december 2020) afgesproken acties.	
Omzetten van fysieke formulieren in e-formulieren	
Meten van de telefonische bereikbaarheid	
Implementeren nieuw programma Zaakgericht werken	
Vervangen huidige website (aanbesteding)	

Toelichting
Meten klanttevredenheid en telefonische bereikbaarheid
In 2021 zijn metingen verricht naar de tevredenheid over de dienstverlening van de gemeente en over de telefonische bereikbaarheid en de kwaliteit ervan.
Het inwonerpanel KaagenBraassemSpreekt is geraadpleegd over de dienstverlening. 59% van de panelleden waardeert de dienstverlening met het cijfer 7 of hoger.

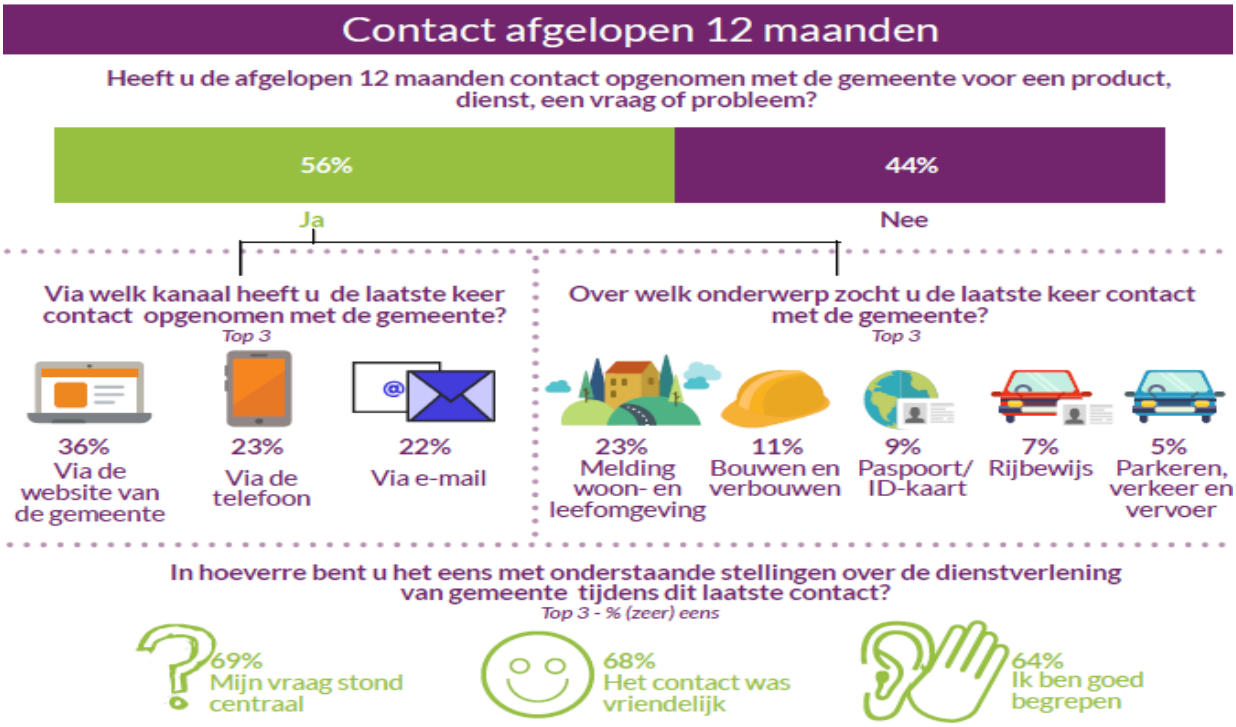

In het onderzoek naar de telefonische bereikbaarheid gaat het naast de algemene bereikbaarheid van de gemeente om het bereiken van een geslaagd klantcontact. Een klantcontact is geslaagd als de telefoon wordt beantwoord door de gewenste medewerker, direct of door tijdig terug te bellen. In 76% van de benaderingen wordt een geslaagd contact bereikt.
Voor het tijdig beantwoorden (30 sec.) scoren wij een 8 (in 80% van de benaderingen), de technische bereikbaarheid scoort een 10 (geen technische belemmeringen) en de kwaliteit van de welkomstgoed wordt beoordeeld met een 9.
De doorverbindtijd is lang (35 sec ipv max 30 sec) omdat wij werken met een zgn. warme overdracht waarbij het KCC de medewerker informeert over wie aan de telefoon is en met welke vraag. In veel gevallen is er sprake van geen directe doorverbinding maar wordt een terugbelverzoek gemaakt, die vaak niet tijdig (binnen twee werkdagen) wordt afgehandeld. Hiervoor scoort Kaag en Braassem laag en dat maakt dat onze telefonische bereikbaarheid is ook in 2021 gemiddeld beoordeeld met een 6,5. Actiepunten om dit te verbeteren richten zich op beschikbaarheid (aangeven en helder maken) door de medewerkers en het tijdiger terugbellen.

Communicatievisie
In juni 2021 heeft de gemeenteraad de Communicatievisie 2021-2024 vastgesteld. Met deze communicatievisie hebben we een document in handen dat ons richting geeft en
dat ons helpt in het doorontwikkelen van communicatie in het cluster en in de organisatie. De uitgangspunten van de organisatievisie zijn als ‘kapstok’ gebruikt. Ook de doelen uit de Samenwerkingsagenda rond communicatie zijn meegenomen. Op basis van deze visie is een uitvoeringsplan voor de periode 2021-2024 ontwikkeld, dat in oktober 2021 in het college vastgesteld is. Hiermee geven we invulling aan de doelen zoals hierboven geschetst.

Kijkend naar participatie vergroten we de mogelijkheden met de inzet van een pilot via tools als ‘Open Stad’. Zo betrekken we inwoners in een vroeg stadium en nemen we ze mee in beleidsvorming.

Omzetten van fysieke formulieren in e-formulieren
Er zijn in totaal 72 e-formulieren beschikbaar voor onze inwoners, bedrijven en instellingen. Alle fysieke formulieren zijn omgezet naar e-formulieren.

Vervanging zaaksysteem
De vervanging van het zaaksysteem is op 1 november 2021 gerealiseerd. Een onderdeel hiervan is de nieuwe applicatie voor Meldingen Openbare Ruimte. Deze applicatie is op 21 oktober gerealiseerd. Dit is een gezamenlijk project met Alphen aan den Rijn en de BVO.

Vervanging website
De vervanging van de website is op 1 november 2021 gerealiseerd. Dit is een gezamenlijk project met Alphen aan den Rijn en de BVO.

Bijdrage lokale omroep
Met ingang van 2021 is, in samenspraak met de lokale omroep, de bekostigingswijze veranderd. Waar voorheen een vast bedrag werd geïndexeerd volgen we, gedurende de periode van het aanwijsbesluit dat het commissariaat voor de Media heeft afgegeven voor de omroep (2025), het normbedrag per woonruimte zoals door de VNG is uitgegeven in de meicirculaire. Deze, vanuit het gemeentefonds voorziene kosten, stijgen voor 2021 met zo'n € 4.000 tot € 17.000. Opgebouwd uit een normbedrag van € 1,39 en 12275 woonruimten in 2021. Per jaar wordt het normbedrag uit de meicirculaire gehanteerd.

1.2 Een veilige gemeente

Maatschappelijk doel:
Een veilige gemeente

Wat willen we bereiken?
- Het verstoren van het crimineel vestigingsklimaat en ondermijnende activiteiten
- Het vergroten van de ambtelijke, bestuurlijke en maatschappelijke weerbaarheid op diverse veiligheidsthema's
- De gemeentelijke crisisorganisatie is voorbereid om adequaat op te treden bij (grootschalige) incidenten
- Versterken verbinding veiligheid en sociaal domein
- De openbare ruimte is schoon, heel en veilig (doelen en inspanningen in programma 3.3)

Wat zouden we ervoor doen in 2021?				
Vergroten van de informatiepositie van de gemeente zodat signalen over ondermijning sneller kunnen worden herkend, geagendeerd en aangepakt.				
Het op orde brengen van en het toepassen van het bestuurlijk instrumentarium van de gemeente om (vermoedens van) ondermijning aan te pakken.				
Het organiseren van (bewustwordings)trainingen op het gebied van ondermijning, cybercrime, inbraak- en brandpreventie etc.				
De leden van de crisisorganisatie worden structureel opgeleid, getraind en geoefend				
Doorontwikkelen samenwerking met Zorg- en Veiligheidshuis Hollands Midden en procesregie op zorg en veiligheid met elkaar verbinden.				
Implementeren maatregelen om te voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (Ligt bij BVO)				
De whatsappbuurtpreventie groepen worden gefaciliteerd waar nodig				
Doelgerichte controles en zichtbaarheid bij hot spots (onder andere schoolpleinen, speeltuinen, sportverenigingen, evenementen, kantines) door Toezichthouders / BOA's				
Signaleren van mogelijke (woon)fraude door de werkgroep Woonfraude en gericht acties uitzetten om geconstateerde fraude aan te pakken				

Wat zouden we ervoor doen in 2021?				
Uitvoeren van de veiligheidsmonitor (1 x per 2 jaar in de oneven jaren)				
Handhaven permanente bewoning van recreatiewoningen.				
Intensiveren (integrale) controles op het gebied van ondermijning, adresfraude, illegale bedrijvigheid of bewoning, etc.				

Hoe meten / weten we dat?	2017	2018	2019	2020	2021
Diefstal (/inbraak)					
Woning	55	41	52	23	23
Schuur/tuinhuis	13	9	11	6	11
Winkel	10	6	2	1	8
Bedrijven en instellingen	23	33	12	18	6
Fiets	21	35	23	18	32
Brom-snorfietsen	6	1	4	1	2
van motorvoertuigen	2	5	6	7	10
uit/vanaf motorvoertuigen	31	38	12	30	20
Geweld					
Openlijk geweld	1	2	0	1	2
Bedreiging	26	26	20	28	34
Mishandeling	38	29	37	37	48
Huiselijk geweld	15	19	24	19	20
Vernieling	74	89	61	103	101
Overlast					
Conflictbemiddeling en burenruzie	105	94	127	152	128
Geluidsoverlast	134	132	162	242	247
Overlast door jeugd	135	136	78	104	82
Overlast door personen	76	71	88	92	84
Zorg en veiligheid					
Inzet WVGGZ			-	2	0
Inzet WTH			4	5	6
Inzet IBS			1	2	1
Meldingen Veilig Thuis				184	166
Ondermijning			**2019**	**2020**	**2021**
Meldingen Meld Misdaad Anoniem			8	11	12
Last onder dwangsom drugshandel op straat			-	3	3
Hennepkwekerijen/ drugslaboratoria			4	1	7
Bibob-toetsen			3	10	16

Toelichting
Vanaf 2021 zijn zorg en veiligheid niet meer apart georganiseerd, met als doel de ketensamenwerking tussen zorg en veiligheid verder te versterken en te komen tot een sluitende keten

Going concern veiligheid
Veel van de activiteiten die hierboven zijn genoemd, zijn structurele activiteiten die de aandacht van ons als gemeente, maar ook van politie en partners zoals De Driemaster heeft. De veiligheidsmonitor

is in het 3e/4e kwartaal van 2021 uitgevoerd. De resultaten hiervan worden in maart 2022 gepubliceerd.

Cybercrime
Op social media en dergelijke worden regelmatig berichten geplaatst met informatie over (de gevaren van) phishingmails, Whatsapp-fraude, etc. In januari 2021 is namens de burgemeester een brief verstuurd naar alle senioren in de gemeente met waarschuwingen en tips over (digitale) oplichting en fraude. In april 2021 zijn wijkagenten en jeugdwerk bij basisscholen langsgegaan om de leerlingen weerbaar te maken tegen cybercriminaliteit en cyberpesten.

In de loop van 2022 zal er een bestuurlijke oefening cybercrime georganiseerd worden. Ook wordt gekeken naar de mogelijkheden om als gemeente deel te nemen aan een HackShield-campagne. HackShield is een spannend spel over de gevaren op internet. Het leert kinderen (online) skills waarmee ze zich kunnen wapenen tegen cybercriminaliteit.

Ondermijning
In de aanpak van ondermijning gebeurt er veel. De APV is sinds 2020 al meerdere keren uitgebreid met diverse ondermijningsartikelen. Ook wordt de Wet Bibob vaker toegepast om te voorkomen dat de gemeente ongewild criminaliteit faciliteert door bijvoorbeeld het verlenen van een vergunning. Per 1 november 2020 is de gemeente aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem en sindsdien ontvangt de gemeente zelf ook meldingen op het gebied van o.a. drugscriminaliteit, illegale prostitutie en uitkeringsfraude. In november 2020 is de webpagina www.kaagenbraassem.nl/ondermijning opgesteld en is het ook mogelijk signalen of vermoedens van ondermijning te melden bij de gemeente. Het lokaal ondermijningsoverleg (waar signalen en casuïstiek op het gebied van ondermijning worden besproken) met politie, HEIT en BOT, is begin 2021 doorontwikkeld en uitgebreid met Omgevingsdienst West Holland. Eén complexe casus wordt momenteel besproken op de districtelijke ondermijningstafel (hierbij is o.a. ook de Belastingdienst aangesloten).

Donderdag 11 november 2021 is een bewustwordingsroadshow ondermijning georganiseerd om de (gemeente)ambtenaren, wethouders, raadsleden en inwoners op een interactieve manier signalen van georganiseerde (drugs)criminaliteit te laten herkennen, zich bewuster te maken van de gevolgen voor de maatschappij en henzelf weerbaarder te maken tegen invloeden van buitenaf. Aanwezigen konden o.a. een kijkje nemen in de hennepcontainer, in het Crystal Meth lab en bij de ondermijningsbus.

Handhaven permanente bewoning van recreatiewoningen
In 2021 is aan 25 bewoners van de Galgekade 2A te Roelofarendsveen, Oudendijkseweg 21 en 25 te Woubrugge een last onder dwangsom opgelegd voor het permanent bewonen van de recreatiewoning. In 2022 zal een beslissing op het bezwaarschrift van 17 bewoners komen. Ook moet nog worden beslist bij welke andere recreatieparken binnen de gemeente het handhavingstraject wordt ingezet.

Crisisorganisatie / Covid-19
De gemeentelijke crisisorganisatie bereidt zich structureel voor op (grootschalige) incidenten. Er is een actieve samenwerking met de Veiligheidsregio Hollands-Midden, maar ook binnen het cluster Rijn- en Veenstreek (Alphen, Nieuwkoop, Kaag en Braassem) werken we samen in de voorbereiding op een mogelijke crisis. Hierin besteden we aandacht aan de (bestuurlijke) voorbereiding op thema's zoals klimaatverandering, cyber, de boerenprotesten, terrorismegevolgbestrijding e.d. Sinds maart 2020 is onze crisisorganisatie daarnaast nauw betrokken bij de lokale uitvoering van de door het kabinet gestelde coronamaatregelen. Dit vraagt een structurele inzet van leden van de crisisorganisatie. Deze inzet draagt bij aan een stevigere positionering van onze crisisorganisatie en het vergroten van onze eigen kennis en kunde.

Zorg en Veiligheid (ZVH)
In 2021 hebben wij vanuit een subregionale vertegenwoordiging gestuurd op het uitvoeren van de opdracht binnen de afgesproken kwaliteits- en financiële kaders. Deze regionale beweging vraagt ook

iets van onze eigen lokale inzet, waarbij intern ambtelijk en bestuurlijk structureel afstemming is op zorg en veiligheid en het integrale samenwerken. Zo is per 1 maart 2022 een nieuwe medewerker begonnen op een nieuwe functie als adviseur zorg en veiligheid. In 2022 zal dit nog verder vorm krijgen en zijn de kosten voor ZVH geheel opgenomen in de begroting van Hecht.

Veilig Thuis (VT)
Sinds corona is het aantal meldingen teruggelopen. Dit komt door afspraken die gemaakt zijn met politie over melden bij VT en door corona. De meldingen die binnenkomen vragen meer tijd omdat de casuïstiek complexer is. Het afgelopen jaar is er gestuurd op het verstevigen van de ketensamenwerking waar onze lokale partners een belangrijk onderdeel in zijn. De VT-opdracht is in 2021 binnen begroting en afgesproken kaders gebleven. Er is nog onvoldoende zicht op de impact van corona op het aantal meldingen. Voor nu het duimpje op oranje.

WVGGZ
In 2020 is de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (WVGGZ) in werking getreden. De uitvoering van de WVGGZ is onderdeel van het zorg- en veiligheidshuis. In 2021 zijn er weliswaar veel meldingen binnengekomen voor de WVGGZ, maar in de praktijk is gebleken dat er in veel gevallen nog vrijwillige hulp mogelijk was en er geen verder onderzoek is doorgezet. Dit maakt dat de WVGGZ op dit moment nog geen uitkomst lijkt te bieden voor de hulpverlening die te maken heeft met problematische casussen waar ze geen raad mee weten. Er wordt steeds meer ervaring opgedaan en dit vertaalt zich in betere samenwerkingsafspraken en afstemming in de keten.

1.3 Financiën

x € 1.000

Programma 1 Bestuur en regio	Primaire begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Werkelijk 2021	Werkelijk versus begroting na wijziging	
Totale lasten	4.427	5.046	4.658	-388	V
Totale baten	-374	-389	-430	-41	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	4.053	4.657	4.228	-429	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-369	-387	-387	0	
Gerealiseerd resultaat	3.684	4.270	3.841	-429	V

**De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.*

Programma 2 Sociaal domein

2.1 Een sociale gemeente

Maatschappelijk doel 1:
Bevorderen en beschermen van de gezondheid van onze inwoners

Wat willen we bereiken?

- Inwoners zijn veerkrachtig en hierdoor in staat om te gaan met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven (positieve gezondheid).
- Inwoners hebben een voldoende sociaal netwerk waar ze – waar nodig – op terug kunnen vallen. We zetten ons in om sociaal isolement en eenzaamheid te voorkomen of te verminderen.
- Inwoners van alle leeftijden hebben een gezonde en actieve leefstijl.
- De inrichting en ruime opzet van onze buitenruimte stimuleert inwoners van alle leeftijden om te spelen en bewegen.

Wat zouden we ervoor doen in 2021?				
Afsluiten van een lokaal preventieakkoord, dit in verbinding met het reeds bestaande Sportakkoord				
Integrale samenwerking en inzet rond gezondheidsthema's versterken en uitbouwen, vanuit het uitgangspunt positieve gezondheid				
Interne samenwerking verstevigen om bij de inrichting van de buitenruimte maatschappelijke thema's nadrukkelijker mee te nemen. Denk aan: toegankelijkheid, gezondheid en veiligheid				
Aanpak overmatig alcohol- en drugsgebruik: preventie en handhaving				
Vanuit het Sportakkoord een netwerk opzetten en activeren.				
De Driemaster en Tom in de buurt zetten samen activiteiten en methodieken in om eenzaamheid te voorkomen / te beperken				

Hoe meten/weten we dat?	2018	2019	2020	2021
Aantal trajecten Welzijn op recept	24	45	27	67
Aantal interventies dat voortvloeit uit het Nationaal Preventieakkoord (overgewicht, roken en drinken)				5
Aantal interventies dat voortvloeit uit het Sportakkoord.			1	8

Toelichting

Afsluiten en naleven Preventieakkoord.
De afgelopen periode hebben we de doelen uit het Preventieakkoord zowel binnen als buiten de organisatie uitgerold. Als gemeentelijke organisatie nemen wij onze verantwoordelijkheid. Wij vinden het belangrijk om zorg te dragen voor een gezonde omgeving voor onze medewerkers. Daarom zijn we gefaseerd met de volgende punten aan de slag gegaan: Gezonde werkplek & sporten en bewegen, Roken (rookvrij gemeentehuis) en Alcoholmatiging. Wij doen hierbij een beroep op ieders verantwoordelijkheid om hier zo goed mogelijk mee om te gaan. Daarnaast wordt samen met De

Driemaster gewerkt aan het verder inbedden van het bewustzijn van dit thema ‘buiten de muren van het gemeentehuis’

In 2021 is er een lokaal preventieakkoord opgesteld en ondertekend door de Driemaster, het Sportbedrijf, het Wijksamenwerkingsverband en de gemeente. Het lokaal preventieakkoord richt zich op alcoholmatiging, een rookvrije omgeving en het terugdringen van overgewicht. Vanuit het preventieakkoord is er een lijntje met het sportakkoord. Met als doel om vanuit een integrale aanpak de middelen en inzet vanuit de verschillende akkoorden nog beter tot zijn recht te laten komen.

Er is ingezet op positieve gezondheid in onze gemeente. Positieve gezondheid richt zich op de veerkracht van inwoners. Het accent ligt bij deze methodiek niet op de ziekte, maar op de mensen zelf. Inmiddels is er een grote, diverse groep van professionals getraind in onze gemeente en zijn wij koploper in de regio in het werken en uitdragen van positieve gezondheid.

Uitvoering Sportakkoord
De regie op het Sportakkoord ligt bij De Driemaster. Deze regeling sluit namelijk naadloos aan bij de opdracht die De Driemaster uitvoert. In 2020 is een stuurgroep samengesteld en opgestart. Er is in samenwerking met Hier in de Regio een special gemaakt over het Sportakkoord en bijbehorende ambities. De afgelopen periode hebben wij gemerkt dat het Sportakkoord nog niet goed van de grond komt. Alhoewel deze regeling juist bedoeld is om laagdrempelig te ondersteunen en stimuleren blijkt het lastig om de doelgroep (sportorganisaties) te laten participeren en om activiteiten te koppelen aan de beschikbaar gestelde budgetten. Daarnaast heeft ook de personeelswisseling binnen de Driemaster voor oponthoud geleid. De komende periode wordt gewerkt aan een nieuwe insteek, waarbij de verenigingen actief worden opgezocht en waarbij het Preventieakkoord en de beschikbare MAG-ondersteuning worden gebruikt om vraag en aanbod samen te brengen.

Activiteiten en methodieken in om eenzaamheid te voorkomen / te beperken
De gemeente is sinds september aangesloten bij het landelijke actieprogramma Een tegen eenzaamheid. In dezelfde maand zijn er diverse activiteiten georganiseerd door de Driemaster in de Week tegen eenzaamheid. Vanuit het landelijk actieprogramma is er een adviseur beschikbaar voor de gemeente om eenzaamheid actief op te starten.

Vanuit de gemeente is er al veel aandacht voor eenzaamheid, maar onder de paraplu van positieve gezondheid. In 2021 zijn er minder huisbezoeken geweest door de Covid-maatregelen. Het signaal is wel naar voren gekomen dat door middel van Welzijn op Recept meer eenzaamheidsproblematiek signaleert en wellicht effectiever is dan deze huisbezoeken.

In 2022 zijn er plannen om een bijeenkomst met professionals te organiseren, Welzijn op recept te blijven monitoren en signalerende huisbezoeken weer op te pakken. Wij vinden dat ook wenselijk om blijvend aandacht te blijven houden als het gaat om eenzaamheid vanwege trends als vergrijzing, langer zelfstandig thuis wonen van senioren en de nadelige effecten van de coronacrisis.

Maatschappelijk doel 2:
Goede basis en gelijke kansen

Wat willen we bereiken?

- We stimuleren kinderen om al op jonge leeftijd sociaal actief te zijn. Elk kind moet kunnen meedoen aan sport en cultuur, ook als ouders niet over voldoende middelen beschikken.
- Inwoners en professionals herkennen en erkennen tijdig problemen bij het opvoeden/opgroeien en handelen hiernaar.
- Voor jeugdigen en/of hun ouders is er tijdig passende hulp beschikbaar, waarbij ouders zoveel mogelijk zelf de regie houden/ krijgen en zelf verantwoordelijkheid nemen.
- Kinderen moeten in een veilige omgeving kunnen opgroeien en een goede start kunnen maken in hun leven

Wat zouden we ervoor doen in 2021?				
Vergroten bereik van het Jeugdfonds Sport en Cultuur en Stichting Leergeld				
Implementatie en uitvoering vormgeven van de nieuwe wet Inburgering				
In beeld krijgen van kinderen die opgroeien in armoede met name daar waar het gaat om verborgen armoede (werkende ouders)				
Versterken en verbreden preventief collectief aanbod jeugd				
Project Planvorming en realisatie Masterplan Sportpad				
Project Planvorming en realisatie IKC Rijnsaterwoude				
Project Planvorming en realisatie IKC Woubrugge				
Project Uitbreiding Brede School Kaskade				
Vormgeven en implementeren nieuwe opdracht jeugdhulp 2023				
Inzet op voorkomen van / begeleiden bij conflictscheidingen				

Hoe meten/weten we dat?	2018	2019	2020	2021
Bereik Jeugdfonds Sport en Cultuur	121	117	117	124
Bereik Stichting Leergeld	250	200	269	258
Aandeel minderjarige kinderen in huishouden met inkomen tot 120% sociaal minimum	6,3%	5,9%	5,9%	nnb
Aantal trajecten Talentcoaching (De Driemaster)	8	6	6	
Bereik preventieve activiteiten opvoeden en opgroeien				
Aandeel jongeren met jeugdhulp	14,5%	16,7%	15,2%	nnb
Aandeel jongeren met jeugdbescherming	0,8%	1,0%	0,9%	nnb
Minimaal 80% van de cliënten en/of hun ouders ervaren de jeugdhulp als tijdig en passend	78%	89%	93%	nnb
Minimaal 80% van de verwijzers en ketenpartners ervaren de jeugdhulp als tijdig en passend	92%	60%	61%	nnb
Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtigen	2,3	3,3	0,7%	nnb
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	11,0	12,8	nnb	nnb
Aantal schoolverlaters zonder startkwalificatie	124	129	123	nnb
Aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners	19	12	14	
Aantal meldingen kindermishandeling bij Veilig thuis		11	6	nnb
Bereik echtscheidingsspreekuur	-	-	-	

Toelichting;

Vergroten bereik Jeugdfonds Sport en Cultuur en Stichting Leergeld

Het bereik van Stichting Leergeld is over 2021 nagenoeg gelijk aan 2020. In de loop van het voorgaande jaar zagen we dit al gelijk oplopen, omdat het gebruik van deze voorzieningen zich vooral richt op de eerste maanden van het jaar. Het bereik van het Jeugdfonds Sport en Cultuur is ook vergelijkbaar met de afgelopen jaren, ondanks alle beperkingen door Covid voor sport, cultuur en zwemlessen. In precieze aantallen is het bereik in 2021 iets groter dan 2020. Ook is er in het afgelopen jaar gebruik gemaakt van twee promotieacties van het Jeugdfonds om zo de bekendheid en het bereik in de gemeente te vergroten.

Inburgering

De nieuwe Wet inburgering is afgelopen januari van start gegaan. Afgelopen jaar heeft in het teken gestaan om alle partners op één lijn te krijgen en het traject dat een inburgeraar gaat lopen zo soepel mogelijk te laten zijn. Inmiddels staan alle partijen klaar en werken zij goed samen.
De startdatum van de nieuwe inburgeringswet is 1-1-2022 maar naar verwachting zal pas eind Q1 de eerste statushouder onder de nieuwe wet inburgeren in onze gemeente. Tot die tijd wordt er zoveel mogelijk in lijn van de nieuwe wet uitgevoerd.
De reguliere opvang statushouders onder de oude wet loopt ondertussen door. Waar wij eerder altijd vooruit liepen op de taakstelling is het in 2021 niet gelukt om de taakstelling van 22 mensen te halen. Dit heeft te maken met een tekort aan huizen en een grotere taakstelling. In totaal hebben wij zeven mensen te weinig gevestigd. In afstemming met het COA maar ook met de woningcorporaties wordt er hard gewerkt aan het behalen van de taakstelling voor 2022.

Verborgen armoede

Het project Appeltje voor de dorst is afgelopen december uitgevoerd. Door het verstrekken van tasjes met informatie aan alle basisschoolleerlingen werd het onderwerp financiën zowel in de klas als thuis besproken. Onderdeel van het tasje was een waaier met daarin alle voorzieningen die de gemeente biedt. Bij de papierwinkel was duidelijk een stijging van informatieverzoeken merkbaar.

Corona en jeugdhulp

Corona heeft, zoals in de voortgangsmonitor al vermeld is, een grote impact op de jeugdigen en jongeren in onze gemeente. Meer jongeren hebben een beroep gedaan op jeugdhulp, jeugdhulptrajecten duurden langer en er waren meer crisissituaties. Dit heeft ertoe geleid dat er bij GO! zowel voor de aanmelding als voor de hulpverlening wachttijden zijn ontstaan. Wij hebben aan GO! de extra middelen verstrekt die wij van het Rijk hebben ontvangen voor het aanpakken van wachtlijsten en crisissituaties als gevolg van corona.
Samen met GO! monitoren we maandelijks de wachtlijsten en crisissituaties. We zien dat de wachtlijsten afnemen, maar er zijn nog steeds wachttijden. Wat hierbij niet helpt, is dat er landelijk en ook binnen onze gemeente sprake is van een personeelskrapte binnen jeugdzorg. Alleen geld is dus niet de oplossing, het gaat om het vinden van voldoende deskundig personeel.

Opdracht jeugdhulp

In mei 2021 heeft het college besloten om een nieuwe opdracht jeugdhulp vorm te geven, in navolging op het besluit om de overeenkomst met GO! voor jeugd met één jaar te verlengen. In de maanden daarna heeft intensief overleg plaatsgevonden met GO! Dit overleg heeft ertoe geleid dat het college in september de intentie heeft uitgesproken om de overeenkomst met GO! niet tot en met 2022 maar tot en met 2025 te verlengen. In het najaar van 2021 heeft onderzoek plaatsgevonden naar de inhoudelijke en financiële randvoorwaarden voor deze verlenging. Zo heeft Rebel onderzocht wat een reëel budget voor de jaren 2023 t/m 2025 zou zijn. Begin 2022 vinden gesprekken plaats over de haalbaarheid en rechtmatigheid van dit berekende budget. Op basis daarvan wordt een definitief besluit genomen over de verlenging.

Sportpad
In april 2021 heeft de gemeenteraad het masterplan Sportpad vastgesteld. Met het vaststellen van het masterplan is er een helder kader geschapen om de ‘gebiedsontwikkeling’ naar een volgende fase te brengen. De komende periode wordt het masterplan verder uitgewerkt tot verschillende PVE’s (per projectfase een apart PVE) en worden de kostendragers verder uitgewerkt.

IKC Rijnsaterwoude
De (ver-)bouw van het voormalig gemeentehuis is in de afrondende fase. Het IKC Rijnsaterwoude wordt samen met de huur- en koopappartementen in 2022 opgeleverd.

IKC Woubrugge
De gemeenteraad heeft medio 2021 ingestemd met het krediet voor de ontwikkeling en realisatie van het IKC Woubrugge met Kiss and Ride-strook op de locatie Cornelis Kempenaarlaan. In het schooljaar 2021/2022 start de nieuwe samenwerkingsschool “de Wereldweide”(voorheen Esselyckerwoude en De Kinderkring) samen met de kinderopvang (FloreoKids) het traject om inhoudelijk tot één IKC te groeien. Tegelijkertijd worden de ruimtelijke plannen verder uitgewerkt, waarbij de inwoners zijn betrokken De verwachting is dat medio 2022 gestart kan worden met de architectenselectie en vervolgens met het participatieproces via openstad.

Herontwikkeling Emmalaan
Bij instemmen met het krediet voor het IKC is ook besloten tot de invulling van woningbouw aan deze locatie. Die valt na oplevering van het IKC aan de Cornelis Kempenaarlaan vrij voor invulling woningbouw. Komend jaar wordt dit scenario verder uitgewerkt.

Uitbreiding Brede School Kaskade
Eind 2021 is gestart met de voorbereiding om het groeiende aantal kinderen op Brede School Kaskade in Roelofarendsveen ook in de toekomst hier een plek te kunnen geven. Daarvoor is uitbreiding nodig en zal in 2022 een voorstel naar de gemeenteraad komen.

Schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaters
De cijfers 2020/2021 uit de rapportage van bureau leerplicht laten zien dat het verzuim in Kaag en Braassem het laagste van de regio is.

Maatschappelijk doel 3:
Het bieden van een vangnet en voldoende ondersteuning aan inwoners

Wat willen we bereiken?
- Mantelzorgers krijgen de ondersteuning en/of verlichting van zorg die zij nodig hebben om – op eigen wijze – de mantelzorg te kunnen (blijven) bieden. Deze ondersteuning of verlichting bieden we op een manier die past bij hun leven en leeftijd en bij de toenemende intensiteit, duur en complexiteit van mantelzorg.
- Inwoners die zich in een (sociaal) kwetsbare positie bevinden zoals mensen met dementie, met psychische problemen, verstandelijke beperking, laaggeletterdheid of financiële problematiek, hebben een volwaardige plek binnen de samenleving en krijgen tijdig passende ondersteuning vanuit hun eigen netwerk en waar nodig van professionals. Hiertoe bevorderen we o.a. de kennis over bijvoorbeeld psychische aandoeningen zodat er meer begrip voor inwoners in een kwetsbare situatie ontstaat.
- De openbare ruimte en openbare gebouwen zijn voor iedereen toegankelijk en bereikbaar.
- De sociale veiligheid in wijken en dorpen neemt toe. Overlastgevende situaties als gevolg van psychische dan wel psychogeriatrische problematiek, voorkomen we zo veel mogelijk of pakken we zo snel mogelijk op om verdere escalatie te voorkomen (o.a. door toeleiding naar zorg).

- Inwoners, buurten en wijken ondersteunen elkaar. De kracht van de samenleving wordt benut, versterkt en gefaciliteerd, waarbij oog is voor de grenzen van die kracht.
- We zetten in op de juiste/ passende ondersteuning voor verenigingen zodat deze belangrijke ontmoetings/netwerkplekken de basis blijven voor het creëren en vergroten van het sociale netwerk. De uitdaging om deze locaties met vrijwilligers te laten floreren zien we als een opgave voor de komende periode.

Wat zouden we ervoor doen in 2021?				
De Driemaster, Tom in de buurt en GO! voor jeugd ontplooien samen initiatieven rond het werven, begeleiden en verbinden van vrijwilligers en verenigingen				
De Driemaster zet methodieken in om nabuurschap te vergroten				
Ondersteunen van (jonge) mantelzorgers, waarbij wordt aangesloten op hun behoefte				
Afsluiten overeenkomst Ondersteuning per 2022				
Afsluiten overeenkomst Hulpmiddelen per 2022				
Afsluiten overeenkomst Ondersteuning met Wonen en Opvang per 2023				
Project Realisatie 20 zorgunits voor mensen met dementie (Dagelijks Leven, Leimuiden)				
Project Realisatie 20 zorgunits voor mensen met dementie (Dagelijks Leven, Roelofarendsveen)				
Invoeren van tegenprestatie bij maatschappelijk vastgoed				

Hoe meten/weten we dat?	2018	2019	2020	2021
Bij 75% van de inwoners met een ondersteuningsvraag verbetert of stabiliseert de situatie (per 2022 nieuwe kpi)	75%	85%	85%	nnb
Cliënten zijn tevreden over ondersteuning door Tom in de buurt (per 2022 nieuwe kpi)	7,9	8,0	8,3	nnb

Toelichting

Gezamenlijke initiatieven rond het werven, begeleiden en verbinden van vrijwilligers en verenigingen
De primaire ondersteuning voor vrijwilligers en verenigingen is bij De Driemaster belegd. In 2021 zijn vanuit de Vrijwilligersacademie (hierin participeren Tom in de Buurt en De Driemaster) de volgende trainingen gegeven:

- Goed omgaan met dementie (7 deelnemers)
- Oppascursus 12+
- In Veilige Handen voor vrijwilligers (15 deelnemers)
- Een cursus om meer digitaal te werken en zoommeetingen op te zetten (ivm Covid).

Door Covid zijn een aantal activiteiten, zoals de waardering op de nationale vrijwilligersdag, noodgedwongen verschoven naar 2022.

In 2022 volgt een PR-actie en social media-actie om mensen op te roepen (weer) vrijwilligerswerk te gaan doen. Ook de website wordt aangepast om de vrijwilligersvacaturebank weer beter vindbaar te maken.

De Driemaster zet methodieken in om nabuurschap te vergroten
De Driemaster helpt verschillende initiatiefnemers door hen te wijzen op de mogelijkheden die geboden worden vanuit de gemeente, het verenigingsleven en De Driemaster zelf. De Driemaster is aanwezig bij verschillende startende initiatieven.

Ondersteunen van (jonge) mantelzorgers, waarbij wordt aangesloten op hun behoefte
Er zijn in het najaar Rouw en Verlies-groepen gestart voor onder andere mantelzorgers die hun dierbaren hebben verloren. Deze groepen waren een succes en zullen komend jaar herhaald worden. Verder hebben de huidige mantelzorgers nog verdere ondersteuning gehad vanuit de

mantelzorgconsulenten. Er zijn verder ook voorbereidingen getroffen voor de overgang van taken in 2022. In 2022 zal de individuele mantelzorgbegeleiding door de nieuwe opdracht Ondersteuning en groepsgerichte mantelzorgbegeleiding door de huidige partner Driemaster.

Afsluiten overeenkomst Ondersteuning per 2022
De Opdracht Ondersteuning is per 1 januari gestart. Per 1 januari 2022 kunnen inwoners voor ondersteuning terecht bij de Coöperatie Dichtbij in de Rijnstreek, met de volgende leden: Kwadraad, Gemiva, Activite, de Binnenvest, Ipse de Bruggen en Kwintes. Dit zijn bekende partijen; een deel hiervan zit ook in het huidige Tom in de Buurt. Daarnaast werkt deze corporatie nog met verschillende (kleine) onderaannemers. De naam Tom in de Buurt blijft voor onze inwoners als herkenbare organisatie.

De Coöperatie Dichtbij in de Rijnstreek (Tom in de Buurt) organiseert en indiceert de toegang voor alle Wmo-maatwerkvoorzieningen, zoals begeleiding, huishoudelijke hulp en hulpmiddelen. Daarbij hoort brede advisering en informatieverstrekking, inclusief informatie en advies over het aanbod van partners. Daarnaast voert de Coöperatie Dichtbij in de Rijnstreek zelf een groot deel van de Wmo-ondersteuning uit. Voorbeelden van deze ondersteuning zijn daginvulling, begeleiding, maatschappelijk werk, mantelzorgondersteuning en het bieden van bemoeizorg.

Afsluiten overeenkomst Hulpmiddelen per 2022
Op 1-1-2022 zijn de contracten van de hulpmiddelenleveranciers Welzorg en Medipoint ingegaan. Zij leveren diverse hulpmiddelen, denk bijvoorbeeld aan een scootmobiel. De contracten lopen tot dusver naar wens van de gemeenten, leveranciers, Wmo-indicatiestellers en inwoners. Met de vertrekkende partij Meyra zal spoedig een afsluitend gesprek plaatsvinden.

Afsluiten overeenkomst Ondersteuning met wonen en Opvang per 2023
Op dit monument zijn we druk bezig met de inkoopprocedures voor de taken Maatschappelijke Zorg (voormalig Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang). De raad heeft eind 2021 ingestemd om de middelen voor Maatschappelijke Zorg per 2023 in te zetten voor lokale (subregionale) invulling van deze betreffende taken. Verwacht wordt dat in oktober 2022 duidelijk is welke partners de taken maatschappelijke zorg gaan uitvoeren per 2023.

Realiseren 20 zorgunits voor mensen met dementie (Dagelijks Leven, Leimuiden)
Het bestemmingsplan dat voorziet in de mogelijkheid om de woonzorgvoorziening te realiseren heeft eind 2021 ter inzage gelegen. Het bestemmingsplan is in februari 2022 ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.

Realiseren 20 zorgunits voor mensen met dementie (Dagelijks Leven, Roelofarendsveen)
De woonzorgvoorziening is eind 2021 opgeleverd en in gebruik genomen.

Maatschappelijk doel 4:
De economische sector verbeteren zodat iedereen mee kan doen in de samenleving

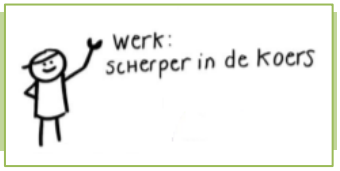

Wat willen we bereiken?
- Ondernemers/werkgevers, werknemers, onderwijs en gemeente werken samen om de vraag naar en aanbod van werk (huidig en toekomstig) in balans te krijgen en houden, waarbij het gaat om kwaliteit en kwantiteit.
- Alle inwoners hebben een fatsoenlijk bestaansniveau en zijn financieel zelfredzaam, doordat zij werken naar vermogen, bij voorkeur in een regulier betaalde baan. Wij zetten daarom in op het aan het werk helpen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Wat zouden we ervoor doen in 2021?	
Aanpak laaggeletterdheid	
Doorontwikkelen werkgeversservicepunt	
Pilot aanpak vervoersarmoede	

Hoe meten/weten we dat?	2018	2019	2020	2021
Aantal personen met een bijstandsuitkering (per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder)	16,4	14,3	20,1	16,3
Uitstroom uit de bijstand richting werk	53	45	16	24
Aantal lopende re-integratie-voorzieningen (per 1.000 inwoners van 15-74 jaar)	5,9 (Q4)	4,4 (Q4)	3,9 (Q4)	4,3

Toelichting

Bevorderen uitstroom
De krapte op de arbeidsmarkt nam afgelopen jaar toe. Werkgevers kregen te maken met een tekort aan personeel. Dit biedt kansen aan werkzoekenden, al sluiten hun kwalificaties en competenties niet altijd aan bij wat de arbeidsmarkt vraagt. De voornaamste uitdaging voor 2022 is om bestaande samenwerkingen tussen arbeidsmarktpartners verder vorm te geven zodat mismatch kan worden verkleind en door te werken aan een optimale aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt door jongeren goede arbeidsmarktvoorlichting te geven en hen te stimuleren om te kiezen voor kansrijke opleidingsrichtingen.
Als onderdeel van de bevordering uitstroom is afgelopen jaar onderzocht in hoeverre vervoer een belemmering is op de uitstroom. Hieruit bleek dat dit echt maatwerk is en blijft per kandidaat. Afgelopen jaar is binnen het leerwerkbedrijf met name ingezet op de pilots Participatie-intake en Project praktijkleren. Het is nog te vroeg om resultaten hiervan te zien maar de ervaringen van participatiecoaches is positief. Ook stond afgelopen jaar in het teken van overdracht van de opdracht sociale activering naar De Driemaster waardoor de samenwerkingsafspraken tussen zowel Serviceplein als De Driemaster geïntensiveerd en aangescherpt zijn.

Aanpak laaggeletterdheid
9% van de inwoners van Kaag en Braassem is laaggeletterd. Met de betrokken partners zoals De Driemaster, bibliotheek, scholen en verenigingen is er een taalpact tot stand gekomen om een brede gezamenlijke aanpak, het zicht op verschillende initiatieven en de samenhang te bevorderen voor de aanpak van laaggeletterdheid.

Maatschappelijk doel 5:
- Voor iedere inwoner is op redelijke termijn een passende woning beschikbaar

Wat willen we bereiken?
- De sociale en betaalbare woningvoorraad is beschermd en blijft in stand
- Ruimte bieden voor CPO en nieuwe woonvormen
- Ruimte bieden voor doorstroming in de woningmarkt
- Passende huisvesting arbeidsmigranten

Wat zouden we ervoor doen in 2021?				
Project Realiseren van twee woonvormen in prikkelarme omgeving				
Regionaal uitvoeren van onderzoek naar de systematiek van woonruimte-verdeling				
Uitvoeren van woningmarktonderzoek				
Opstellen huisvestingsplan bijzondere doelgroepen				

Wat zouden we ervoor doen in 2021?				
Jaarlijks maken van prestatieafspraken met woningcorporaties				
Campagne met partners “Langer zelfstandig wonen”				
Doorontwikkelen kaders om sociale en betaalbare koop sociaal te houden (doelgroepenverordening)				
Project Sociale Woningbouw Van Alcmaerlaan (ESW, Hoogmade)				
Project Sociale Woningbouw Gerardusschool (ESW, Oude Wetering)				
Project Sociale Woningbouw Elzenlaan (ESW, Woubrugge)				
Project Herontwikkeling De Kolk, Oud Ade				
Project Hoogmadese Wetering, realisatie max. 40 woningen, Hoogmade				
Project A. de Graaflaan 20, realisatie 35 woningen, Woubrugge				
Project Leimuiden West				
Project Dorpshart Leimuiden				
Project Planvorming Sociale woningbouw op Connexxionterrein (ESW)				
Project Gebiedsontwikkeling Rijnsaterwoude				
Project Nieuwe Wetering Noord (kavel 2, 5 en 6)				
Project Braassemerland, Roelofarendsveen				

Hoe meten/weten we dat?	2018	2019	2020	2021
Demografische druk	73,7%	73,7%	73,4%	73,6
Aantal woonvormen in prikkelarme omgeving	0	0	0	0
Aantal gerealiseerde crisiswoningen	0	1	2	0
Gemiddelde wachttijd huurwoning	5,7 jaar	5,9 jaar	5.9	6,0
Gemiddelde actieve zoektijd	1,5 jaar	1,9 jaar	2,5	2,3
Gemiddelde woonlasten eenpersoonshuishouden	€ 775	€ 777	€ 887	€ 887
Gemiddelde woonlasten meerpersoonshuishouden	€ 860	€ 884	€ 954	€ 954
Gemiddelde WOZ-waarde woningen	€ 263.000	€ 298.000	€ 329.000	€ 347.000

Toelichting

Leimuiden West
De 24 sociale woningen van Woondiensten Aarwoude zijn gerealiseerd en inmiddels bewoond. Er is gestart met de bouw van de 13 vrijstaande en 2^1-kapwoningen. Voor de zomer van 2022 wordt het zuidelijk deel volledig woonrijp gemaakt. Er is gestart met het bouwrijp maken van het noordelijk deel van het plangebied. In het noordelijk deel komen zeven betaalbare koopwoningen. Tussen ontwikkelaar en gemeente is er intensief overleg hoe deze woningen ook voor de lange termijn beschikbaar blijven voor de doelgroep. In Q1 2022 zullen deze afspraken op papier staan.

Dorpshart Leimuiden
Eind maart 2021 is gestart met de woningbouw en naar verwachting kunnen de eerste woningen en de haven in Q1 2022 opgeleverd worden. In het plan worden 19 eengezinswoningen en acht sociale koopappartementen gerealiseerd en 240 m^2 commerciële ruimte.

Braassemerland
In Westend is een groot deel van de woningen inmiddels opgeleverd en bewoond. Er wordt nog steeds druk gebouwd. De planning is dat in 2022 het gehele plan is opgeleverd. In De Akkers (fase 1 en 2 GEM-gebied) zijn alle woningen opgeleverd. In De Poelen (fase 3 en 6 GEM-gebied) is gestart met de woningbouw. Naar verwachting worden de eerste woningen in Q4 2022 opgeleverd.
Voor de realisatie van sociale woningbouw in fase 3 en 6 en 11 van Braassemerland is in samenwerking met de woningcorporatie MeerWonen een subsidie aangevraagd en ook toegekend door de provincie. Deze subsidie van € 375.000 is beschikbaar gesteld om de realisatie van sociale woningbouw te kunnen versnellen.

Project Realiseren van prikkelarme woonvormen
Afgelopen jaar zijn we druk bezig geweest met het zoeken naar een geschikte locatie voor het realiseren van prikkelarme woonvormen. Op dit moment wordt er opnieuw onderzocht waar deze woonvorm kunnen realiseren. De eerste exercitie naar een geschikte locatie is helaas op niets uitgelopen. Op dit moment is er een uitvraag gedaan onder inwoners om mee te denken over een geschikte locatie. Wij wachten momenteel op reactie uit de samenleving. Verwachting nu is dat de realisatie plaats zal vinden eind 2023.

Planvorming Sociale Woningbouw Connexxionterrein
Met Woondiensten Aarwoude zijn verkenningen uitgevoerd naar de mogelijkheden om het terrein te ontwikkelen t.b.v. sociale woningbouw in samenhang met een detailhandelsfunctie. Het opstellen van een definitieve ontwikkelvisie wacht op uitkomsten van een provinciale corridorstudie over toekomstige ontsluitingen op de N207.

Opstellen huisvestingsplan bijzondere doelgroepen
Het concept huisvestingsplan bijzondere doelgroepen is gereed, dit concept is gezamenlijk opgesteld met de woningcorporaties. De wens is uitgesproken om dit concept ook breder te delen onder de adviesraad sociaal domein. Verwacht wordt dat medio 2022 een definitief huisvestingsplan opgeleverd wordt.

Prestatieafspraken met corporaties
In december 2020 zijn de prestatieafspraken 2021-2024 vastgelegd door de woningcorporaties, huurders en de gemeente. Door het vastleggen van de prestatieafspraken voor een langere termijn kunnen we gezamenlijk meer inzetten op de grote opgaven die spelen, zoals de doelen op het gebied van duurzaamheid, lokaal maatwerk, leefbaarheid en de beschikbaarheid van woningen.

Campagne langer zelfstandig thuiswonen
De webpagina Langer thuis staat op onze website. Daarnaast is er een publicatie geweest in Hier! in de Regio, in samenwerking met de Driemaster en eerstelijnszorgpartij. De doelgroep van deze publicatie was vooral kopers, hiermee is de eerste stap gezet. De volgende stappen zullen zich richten op huurders en zal de samenwerking met de woningbouwcorporaties verder gezocht worden.

Project Wouw!, realisatie 35 woningen, Woubrugge
Binnen het plan worden acht sociale koopwoningen gerealiseerd. De eerste blokken met woningen zijn in september 2021 opgeleverd en de rest zal volgen in 2022.

Project Sonnebrugh Woubrugge, realisatie 14 koopwoningen
Betreft een ontwikkeling van derden. Aannemer Wengerden Visser heeft de grond gekocht van de voormalige eigenaar en bouwt hier een plan met 14 appartementen met parkeer- en speelvoorzieningen.
De openbare ruimte wordt na oplevering bij de gemeente in beheer gegeven.
De verwachting is dat de eerste woningen eind 2022 / begin 2023 worden opgeleverd.

Project herontwikkeling Dirk van den Broek – Oude Wetering, nieuwe winkelplint met 50 appartementen
Eind 2019 hebben wij met het principeverzoek ingestemd. Ontwikkelaar heeft het plan vervolgens verder uitgewerkt. Het plan voorziet in 50 appartementen categorie middenhuur. Gesprekken lopen met de ontwikkelaar inzake hoe om te gaan met het lopende beleid inzake sociale woningen. Anterieure overeenkomst moet nog gesloten worden waarbij plankosten verhaald worden.

Project Sociale Woningbouw Gerardusschool (ESW, Oude Wetering)
De 29 sociale huurwoningen aan de Gerarduspad zijn in juni 2021 opgeleverd. In het najaar is ook het woonrijp maken van het plangebied uitgevoerd. Daarmee is dit project afgerond.

Project Sociale Woningbouw Elzenlaan (ESW, Woubrugge)
De Elzenlaan is tot stand gekomen naar aanleiding van het onderzoek naar locaties voor extra sociale woningbouw. Na een intensieve en goede samenwerking tussen de gemeente en Woondiensten Aarwoude zijn op 3 januari 2022 de eerste sleutels uitgereikt aan de nieuwe bewoners.
Alle huurders hebben in de eerste week van 2022 de sleutel van hun nieuwe woning gekregen en de meeste bewoners wonen er inmiddels. De 20 sociale huurwoningen zijn levensloopbestendig en nul-op-de-meter. In het voorjaar wordt het groen door de gemeente ingezaaid en aangeplant.

Project Herontwikkeling De Kolk, Oud Ade
Aan de Kolk in Oud Ade worden 20 duurzame sociale huurwoningen gerealiseerd. Het plan bestaat uit 15 appartementen met een gezamenlijke ruimte en vijf eengezinswoningen. Na afronding van alle voorbereidende werkzaamheden is de bouw in april 2021 gestart. De beroepsprocedure tegen het vaststellen van het bestemmingsplan is afgerond. De Raad van State moet de wijzigingen naar aanleiding van het beroep nog goedkeuren. MeerWonen en de gemeente zijn in overleg om overeenstemming te bereiken betreft overname van de openbare ruimte.

Project Gebiedsontwikkeling Rijnsaterwoude
Onderdeel van de transformatie van het voormalig gemeentehuis in Rijnsaterwoude is naast het IKC ook de realisatie van 15 appartementen, waarvan zeven sociale huurappartementen. De woningen worden begin maart opgeleverd en overgedragen aan Woondiensten Aarwoude. Achter het voormalig gemeentehuis, wordt eind 2022 gestart met de bouw van acht twee-onder-een-kapwoningen.

Project Nieuwe Wetering Noord (kavel 2, 5 en 6)
Kavel 2, 5 en 6 maken onderdeel uit van de grondexploitatie Nieuwe Wetering Noord. Op kavel 2 aan de Regenboogweg worden 16 starterswoningen gerealiseerd in de vorm van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap. Hiervoor is eind 2021 een reserveringsovereenkomst gesloten met Startersvereniging De Kuil. In het voorjaar van 2022 zal gestart worden met bouwrijp maken. Het project heeft enige vertraging ondervonden door discussie met het hoogheemraadschap van Rijnland m.b.t. bouwen nabij een waterkering. Voor kavel 5 (De Bult) bestaat een wijzigingsbevoegdheid in het bestemmingsplan voor het bouwen van twaalf woningen. De gemeente is voornemens hiervoor begin 2022 een intentieovereenkomst te sluiten met MeerWonen voor de bouw van grondgebonden sociale huurwoningen. Voor kavel 6 (Achterweg 90, voormalig cultureel centrum) is het bestemmingsplan eind 2021 onherroepelijk geworden. De grond is inmiddels overgedragen aan de ontwikkelaar, die begin 2022 zal starten met de bouw van tien woningen waaronder acht starterswoningen.

Uitvoeren Woningmarktonderzoek
Het woningmarktonderzoek is in 2019 uitgevoerd door Rigoh, betaald door de gemeente en de twee woningcorporaties. In de prestatieafspraken is vastgelegd dat een dergelijk woningmarktonderzoek eens in de vier jaar wordt uitgevoerd. Op dit moment voert Companen in het kader van de actualisering van de regionale woonagenda ook een onderzoek uit, in opdracht van Holland Rijnland en betreft dus voornamelijk regionale cijfers. Aanvullend hierop is gestart met een inventarisatie van gemeentelijke gronden die geschikt zijn voor woningbouw.

2.2 Financiën

x € 1.000

Programma 2 Sociaal domein	Primaire begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Werkelijk 2021	Werkelijk versus begroting na wijziging	
Totale lasten	23.655	28.921	27.193	-1.729	V
Totale baten	-5.559	-7.256	-7.277	-22	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	18.096	21.666	19.915	-1.750	V
Toevoeging aan reserves	0	500	500	0	
Onttrekking aan reserves	0	-250	-62	188	N
Gerealiseerd resultaat	18.096	21.916	20.354	-1.562	V

**De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.*

Programma 3 Ruimte en leefomgeving

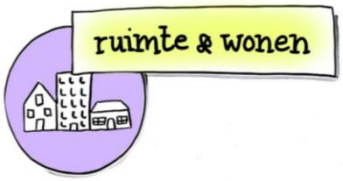

3.1 Een groene en duurzame gemeente

Maatschappelijk doel 1:
Kaag en Braassem is energieneutraal

Wat willen we bereiken?

- Verduurzamen gemeentelijk vastgoed
- Het energieverbruik op het gemeentehuis en de gemeentewerf terugbrengen
- Het energieverbruik door gemalen en pompen van de riolering met 12.500 kWh per jaar verlagen
- Het restafval per inwoner per jaar is afgenomen naar maximaal 100 kilo
- Energietransitie versnellen door inzet van energiecoaches/-ambassadeurs
- In 2025 willen wij 163 terajoule aan energie besparen (lokale bijdrage aan regionale opgave Energieakkoord)
- In 2025 willen wij 170 terajoule aan duurzame energie opwekken (lokale bijdrage aan regionale opgave Energieakkoord)

Wat zouden we ervoor doen in 2021?				
Duurzaamheid nieuwe scholen (IKC Leimuiden, Rijnsaterwoude, Oude Wetering, Woubrugge)				
Onderzoeken of er extra panelen geplaatst kunnen worden op het gemeentehuis				
Gemeentelijk wagenbezit stap voor stap verduurzamen wanneer de afschrijfperiode is verstreken				
Uitwerken Warmtevisie Kaag en Braassem (wordt geïntegreerd in de Omgevingsvisie)				
Inzet op gedragsverandering bij het scheiden van huishoudelijk afval				
Inzicht krijgen en verbeteringen realiseren in de afvalstromen en het gebruik van materialen binnen het gemeentehuis en op de gemeentewerf.				
Ondersteuning en facilitering van de energiecoaches/-ambassadeurs				
Opstellen van een maatregelenpakket om de tussentijdse doelstellingen van het Energieakkoord van Holland Rijnland te behalen				
Ondersteunen / adviseren inwonersinitiatieven				
Het blijven verstrekken van duurzaamheidsleningen en een tweede actie gericht op het treffen van energiebesparende maatregelen				

Hoe meten/weten we dat?	2018	2019	2020	2021
Energieverbruik gemeentehuis	260.000 kwh 25.682 m3 gas	193.781 kwh 24.349 m3 gas	129.567 kwh 23.453 m3 gas	118.791 kwh 28.657 m3 gas
Energieverbruik gemeentewerf	onbekend	onbekend	-30.637 kwh 9098 m3 gas	-57.180 kwh 12.483 m3 gas
Besparing energie pompen en gemalen	150.000 kwh	niet gedaald[1]	niet gedaald[2]	niet gedaald

[1] Vanwege het feit dat er 50 gemalen in de monitoring zijn bijgekomen, is het totaal aantal draaiuren van de pompen en bijbehorend stroomverbruik niet gedaald maar zelfs gestegen. Het gemiddeld aantal draaiuren per gemaal is daarentegen wel gedaald en dit is een goede ontwikkeling.

Hoe meten/weten we dat?	2018	2019	2020	2021
Hernieuwbare elektriciteit gemeentehuis op jaarbasis	11.000 kwh	13.000 kwh	12.500 kwh	12.500 kwh
Hernieuwbare elektriciteit gemeentewerf op jaarbasis	0 kwh[2]	11.350 kwh	42.900 kwh	76.000 kwh
Restafval per inwoner (kilo per inwoner)	117 kg	105 kg	116 kg	volgt
Aantal energieadviezen van de energiecoaches en -ambassadeurs	0	22	30	
Aantal terajoule dat duurzaam wordt opgewekt via zonnestroom in de gehele gemeente	23 terajoule	31 terajoule	49 terajoule	
Aantal terajoule dat duurzaam wordt opgewerkt via bodemenergie (ondiepe aardwarmte) in de gehele gemeente	4 terajoule	4 terajoule		

Toelichting

Duurzaamheid nieuwe scholen
Voor IKC Oude Wetering en voor IKC Woubrugge leveren we selectiecriteria aan die betrekking hebben op circulair ontwikkelen, energie en groen.

Onderzoek of er extra panelen geplaatst kunnen worden op het gemeentehuis
Het is mogelijk om extra panelen te plaatsen op het gemeentehuis en de gemeentewerf.
Er is de mogelijkheid dat door het plaatsen van de extra panelen de gemeentelijke organisatie in haar eigen elektriciteitsvraag, op jaarbasis, kan voorzien.

Gemeentelijk wagenbezit stap voor stap verduurzamen
Loopt. Geen aanvullende opmerkingen.

transitievisie warmte Kaag en Braassem
In maart is de Transitievisie Warmte ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

Huishoudelijk afval - oud papier
In 2021 vindt optimalisatie plaats van de inzameling van oud papier en karton. Elk huishouden krijgt de beschikking over een minicontainer voor oud papier of kan gebruik maken van een verzamelcontainer. Op deze manier stimuleren we dat inwoners het papier beter scheiden. Ook verhoogt dit de kwaliteit van het ingezamelde oud papier, doordat het makkelijker schoon en droog kan worden aangeboden.

Afvalstromen en het gebruik van materialen
Begin februari volgen de eerst resultaten van een onderzoek naar gemeentelijke afvalstromen die we samen met Nieuwkoop en Alphen a/d Rijn hebben gedaan. Afhankelijk van de resultaten willen we kijken of, met wie en hoe we hieraan een vervolg kunnen geven.
Er is nog niet gestart met het in beeld brengen van het gebruik van materialen binnen het gemeentehuis en op de gemeentewerf.

[2] Door stormschade hebben de panelen op de gemeentewerf in 2018 geen stroom opgewekt. Inmiddels zijn de panelen opnieuw geplaatst en aangesloten.

Ondersteuning en facilitering energiecoaches
Door corona is een wachtlijst ontstaan voor het krijgen van advies. Zodra de maatregelen rond corona het weer toe staan, zullen de Energiecoaches dit weer oppakken.

Maatregelenpakket om tussentijdse doelstellingen te halen uit het Energieakkoord en RES 1.0
De uitvoering van de maatregelen voor isoleren, het verminderen van het energieverbruik en het realiseren van zonnepanelen op daken, blijven door gaan. Via de omgevingsdienst worden bedrijven en ondernemers gestimuleerd om hun energieverbruik te verlagen.

Duurzaamheidsleningen en tweede actie (RREW)
In 2021 zijn er 22 duurzaamheidsleningen verstrekt voor een totaal bedrag van € 129.848. In de eerste twee maanden van 2022 zijn er nog twee leningen, met een totaalbedrag van € 20.000, verstrekt. Het potje van de duurzaamheidsleningen is op. De raad is hierover geïnformeerd door middel van een raadsbrief.

Voor wat betreft de tweede actie: in september heeft de raad een tweede verordening vastgesteld waardoor inwoners (woningeigenaren én huurders) een tegemoetkoming kunnen ontvangen voor het treffen van kleine energiebesparende maatregelen of het ontvangen van kosteloos persoonlijk energiebesparingsadvies. In oktober is dit gestart en er zijn, tot en met december, 1530 energiebespaarbonnen verstrekt.

Energieverbruik en -opwek Kaag en Braassem

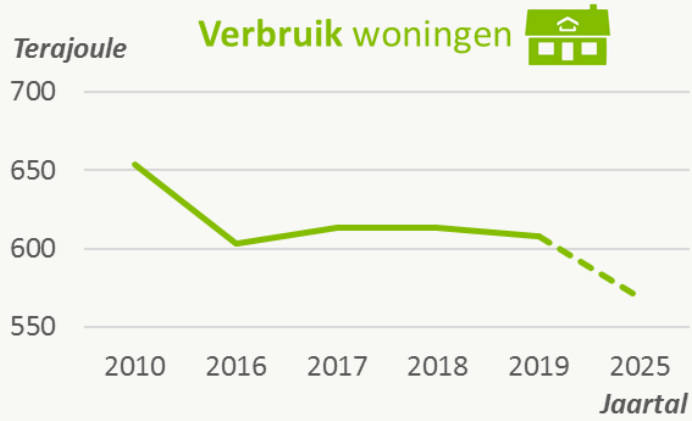

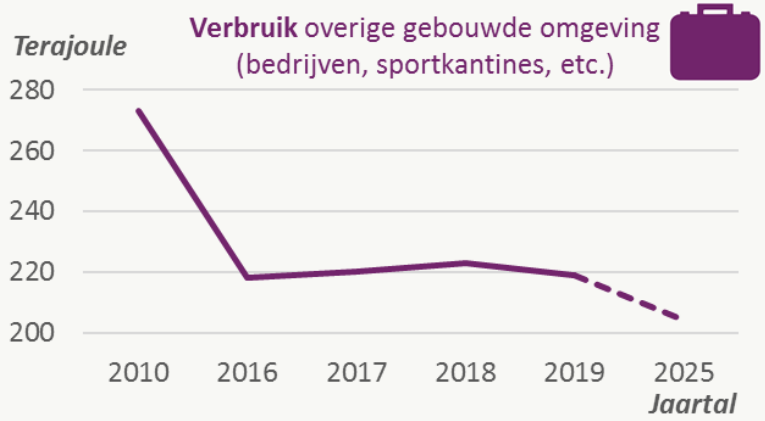

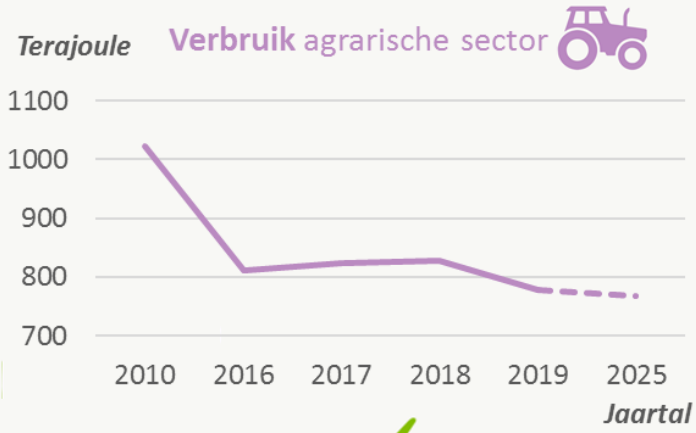

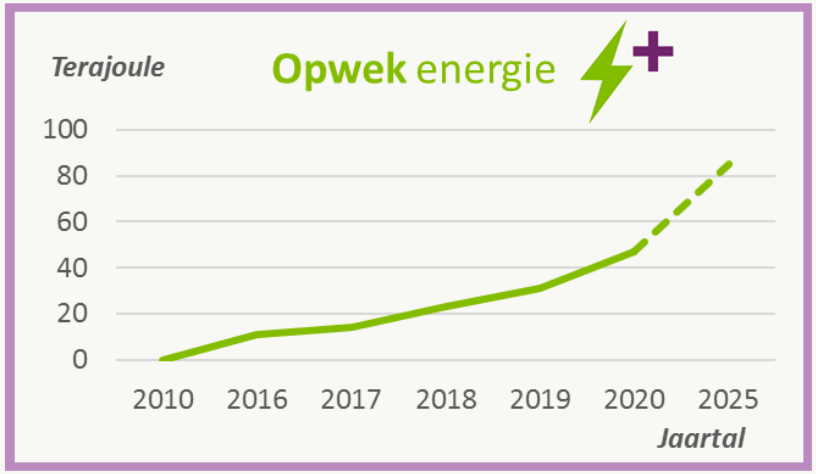

Kaag en Braassem GEMEENTE

Maatschappelijk doel 2:
Kaag en Braassem heeft een biodiverse omgeving

Wat willen we bereiken?
- Bodemdaling in het agrarisch veenweidegebied wordt tegengegaan
- De biodiversiteit binnen onze gemeente wordt vergroot
- Zorgdragen voor meer CO^2 vastlegging

Wat zouden we ervoor doen in 2021?				
Samen met de LTO, ODWH, HH Rijnland en regiogemeenten ontwikkelen/faciliteren of promoten van maatregelen en experimenten om bodemdaling tegen te gaan met behoud van de agrarische functie of een andere toekomstige functie				
Bewustwording creëren onder agrariërs door bijvoorbeeld het organiseren van een klimaattafel of hen uit te nodigen voor inspiratiesessies, enz.				
Actief de initiatieven en onderzoeken volgen binnen het Groene Hart om bodemdaling van veenweidegebieden tegen te gaan en kijken op welke wijze deze in onze gemeente van toepassing kunnen zijn. (regio Deal Bodemdaling e.a.)				
Inzichtelijk maken van huidige biodiversiteit in Kaag en Braassem en opstellen actieplan				
Icoonsoorten provincie Zuid-Holland faciliteren binnen onze gemeente				
Het maaibeleid aanpassen op biodiversiteitsdoelstellingen				
Vergroten of op meer plekken aanwijzen bloemrijke bermen/gazons en als zodanig beheren				
Beheer en onderhoud van het Ghoybos, monitoren ontwikkeling flora en fauna				
Vergroten areaal NatuurVriendelijke Oevers (NVO)				
Toepassen van inheemse planten en bomen				
Ontwikkelaars stimuleren om natuur inclusief te bouwen				

Hoe meten/weten we dat?* **	2018	2019	2020	2021
Aantal bomen in de gemeente	9.601	9.585	9584	9774
Hagen (omtrek in m1)	9.800	11.620	11.707	19.201
Gras / Gazon (in km2)	0,221	0,194	0,208	0,231
Gras / Berm (in km2)	0,551	0,379	0,427	0,486
Gras / Bloemrijk (in km2)	0,0185	0,045	0,055	0,062
Heesters (in km2)	0,1437	0,134	0,156	0.136
Beschoeiing (in m1)	-	-	48.912	47.859
Natuurvriendelijke oever (in m1)	-	-	1.896	4.201

Toelichting

Promoten van maatregelen en experimenten

Er worden op het moment verschillende experimenten gedaan in onze gemeente. Deze experimenten worden uitgevoerd door een samenwerking van verschillende agrariërs en het hoogheemraadschap. De gemeente heeft hierin een beperkte rol. Het betreffen met name polders rondom Oud Ade en Hoogmade. Daarnaast wordt er ook, geheel buiten de gemeente om, onderzoek gedaan en geëxperimenteerd door bewonersinitiatief Land van Ons. Hierbij is de universiteit van Leiden betrokken met onderzoek naar impact op biodiversiteit bij alternatieve teelten/grondgebruik.

Bewustwording creëren onder agrariërs.

De agrarische sector in Kaag en Braassem ziet veel opgaven op zich afkomen. In de (reguliere) overleggen met de ondernemers worden deze thema's besproken en vanuit beide kanten gezien waar

kansen liggen zowel binnen ons grondgebied als regionaal. Binnen de Landschapstafel Leidse Ommelanden is hier op projectmatige basis aandacht voor en wordt er samengewerkt met buurgemeente en partijen als De Groene Klaver. Ook bij bijeenkomsten over andere of bredere thema's wordt biodiversiteit betrokken. Voor 2022 staat weer een fysieke klimaattafel met de agrariërs (melkveehouders en akkerbouwers) gepland. Binnen de glastuinbouw wordt dit thema getrokken binnen de samenwerking van de Greenport Aalsmeer (GPA).

Icoonsoorten provincie Zuid Holland
Adviesbureau E.C.O.logisch uit Leimuiden heeft in 2021 een rapportage opgesteld over het voorkomen en potentieel voorkomen, van de icoonsoorten binnen gemeente Kaag en Braassem op basis waarnemingen uit de NDFF database (Nederlandse Database Flora en Fauna hierin worden onderzoeksrapportages verwerkt) en op basis van waarnemingen geregistreerd via waarneming.nl. Op basis van deze waarnemingenrapportage zijn de icoonsoorten die in onze gemeente voorkomen bepaald en is het mogelijk om de in de omgevingsvisie vastgestelde gebiedstypen te koppelen aan het voorkomen van icoonsoorten. Bij ontwikkelingen of vergunningsaanvragen kan hierdoor ook rekening gehouden met de (potentieel) aanwezige icoonsoorten om daarmee negatieve impact op biodiversiteit te verkleinen of te voorkomen.
Het faciliteren van de icoonsoorten om te komen tot een stabiele of zelfs stijgende populatie is hiermee mogelijk maar nog niet effectief ingevoerd.

Maaibeleid en bloemrijke bermen en gazons
Sinds 2021 hebben we in het maaibestek opgenomen dat 50 cm vanuit de slootkant niet meer structureel gemaaid mag worden. Hierdoor krijgen planten en dieren de ruimte om zich te ontwikkelen. Ook in het meerjarige bestek dat voor 2022 e.v. is opgesteld is dit opgenomen zodat de natuurlijke oeverbeplanting zich verder kan ontwikkelen en er meer diversiteit ontstaat.
Aanvullend hierop wordt er bij renovaties van groen en bij de beoordeling van nieuwe plannen beoordeeld op welke wijze de nieuwe inrichting bijdraagt aan de diversiteit. Er wordt hierbij nadrukkelijk gekeken om inheemse boomsoorten toe te passen (waar mogelijk). En indien er niet wordt gewerkt met inheems plantmateriaal op welke wijze de beplanting wel een bijdrage levert aan een verbetering van de leefomgeving van vogels/insecten/zoogdieren.

Ghoybos ontwikkeling flora en fauna
Er wordt twee keer per jaar monitoring uitgevoerd door de Van Ginkel Groep die tevens het onderhoud uitvoert. Hieruit blijkt dat de ontwikkeling van flora en fauna naar verwachting verloopt. Om de ontwikkeling in het Ghoybos extra te faciliteren kunnen er de komende jaren nog ingrepen worden uitgevoerd. Vanuit de verkoop van een gedeelte van het Ghoybos aan de Van Ginkel Groep kunnen deze ontwikkelingen worden bekostigd. Dit punt is dus zowel gerealiseerd als een lopend proces. De financiële afhandeling van dit project ligt bij de accountant van gemeente Leiden waarna de eindafrekening volgt.

Ontwikkelaars stimuleren om natuurinclusief te bouwen.
Duurzaamheid met daaronder vallend: natuurinclusief bouwen, klimaatadaptatief bouwen, verbetering van de biodiversiteit en omgaan met bodemdaling. Dee aspecten zijn opgenomen in de nota van uitgangspunten die bestemd is voor de nog te ontwikkelen fasen van Braassemerland. De nota heeft op dit moment nog de status concept en is nog niet vastgesteld door de raad.
Tevens zijn bovenstaande elementen opgenomen in de Omgevingsvisie en wordt de Omgevingsvisie met ontwikkelaars gedeeld voorafgaand aan de ontwerpfase. Bij het beoordelen van plannen zullen de uitgangspunten en ambities van de Omgevingsvisie meegenomen worden en deze dienen te worden beoordeeld op effect en doelmatigheid. Dit laatste dient verder uitgewerkt te worden in de komende jaren. Het stimuleren van natuurinclusief bouwen is daarmee ingezet maar heeft nog niet geresulteerd in concreet uitgevoerde voorbeelden.

3.2 Een aantrekkelijke gemeente

Wat willen we bereiken?

- Een vitale lokale economie waar gemeente, ondernemers en initiatiefnemers elkaar weten te vinden.

Wat zouden we ervoor doen in 2021?				
Regulier ambtelijk en bestuurlijk overleg tussen de gemeente en de ondernemersvereniging OVKB in het Economisch Overleg Platform (EOP)				
Het voortzetten van het loket voor ondernemers in de vorm van de Bedrijfscontactfunctionaris als eerste aanspreekpunt voor ondernemers binnen de gemeentelijke organisatie.				
Het behartigen van de belangen voor onze bedrijvigheid op provinciaal en (sub)regionaal niveau zoals het opzetten en uitvoeren van de MKB-Deal binnen de Rijn- en Veenstreek en de provincie Zuid-Holland				
Tijdens en na de coronacrisis ondernemers blijven informeren over enerzijds (groeiende) mogelijkheden om bedrijvigheid te hervatten en anderzijds de weg naar (landelijke) economische steunmaatregelen te wijzen.				

Maatschappelijk doel 1:
Voldoende, veilige en aantrekkelijke bedrijventerreinen

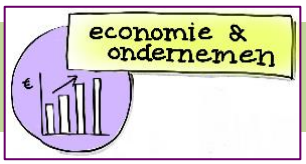

Wat willen we bereiken?

- Ondernemers hebben de ruimte om door te groeien
- We creëren werkgelegenheid voor onze (lokaal) groeiende bevolking
- Onze bedrijventerreinen zijn hoogwaardig, veilig en aantrekkelijk

Wat zouden we ervoor doen in 2021?				
Aanjagen van ontwikkeling bedrijfslocaties op Drechthoek II (Leimuiden) en Bospolder (Hoogmade)				
Ontwikkelen nieuw bedrijventerrein nabij de A4 (Roelofarendsveen)				
Project Ontwikkelen Connexxionterrein				
Certificering van alle bedrijventerreinen i.h.k.v. Keurmerk Veilig Ondernemen				
Faciliteren van collectieve initiatieven uit de markt, zoals het opzetten van een BedrijvenInvesteringsZone (BIZ)				
In kaart brengen van herontwikkelings- en/of revitaliseringsbehoefte op de huidige bedrijventerreinen (STEC / EOP)				

Toelichting

Bedrijventerreinen

De planvorming van de bedrijventerreinen is in beweging. Met betrekking tot de beoogde ontwikkeling van Drechthoek II zijn gemeente en ontwikkelaar op dit moment met elkaar in gesprek om tot afronding van (concept) planvorming te komen. Die planvorming is de basis voor een participatietraject met direct omwonenden, bedrijfsleven en andere stakeholders. Parallel aan de totstandkoming van stedenbouwkundige planvorming werken gemeente en ontwikkelaar aan (anterieure) contractvorming. Ten slotte zijn de eerste werkzaamheden voor de totstandkoming van

een nieuw bestemmingsplan opgestart. Met de provincie Zuid-Holland worden gesprekken gevoerd over de ontsluiting van het beoogde plangebied. Daarbij wordt ook gekeken naar het eindbeeld van de ontsluiting van het Connexxionterrein (en aangrenzende percelen). Dit laatste is van invloed op een het opstellen van een definitieve ontwikkelvisie van het terrein.

Om de realisatie van een nieuw bedrijventerrein voor de kern Roelofarendsveen mogelijk te maken zijn belangrijke strategische stappen gezet om zoveel mogelijk regie te houden in de wijze van ontwikkelen en de uiteindelijke eindgebruikers van de bedrijfsgronden. Aan de hand van (1) een bestuurlijke locatiekeuze voor de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein en (2) een concrete ontwikkelstrategie is in een eerder stadium door de raad een voorkeursrecht gevestigd op een plangebied dat ruimte biedt voor de ontwikkeling van ca. 12 ha. bedrijventerrein. Op dit moment vinden gesprekken met de provincie Zuid-Holland plaats over de planologische uitvoerbaarheid van de door de gemeente voorziene ontwikkeling.

De locatie Bospolder is nog altijd in beeld om als grondgebied voor de bedrijfshuisvesting van lokale ondernemers te fungeren. De grondeigendomssituatie van de locatie is echter complex. Zeer recent hebben wij tijdens een overleg met een curator kennisgenomen van het voornemen van deze curator om (een deel van) de locatie openbaar te verkopen. Wij hebben onze visie en gewenste ontwikkeling met de curator en verkopend makelaar gedeeld teneinde zoveel mogelijk richting te kunnen geven aan een nieuwe invulling van de locatie.

In een hernieuwde behoefteraming bedrijventerreinen door Stec in opdracht van de provincie Zuid-Holland is opnieuw gebleken dat er binnen de subregio Rijn- en Veenstreek van Holland-Rijnland en sterke behoefte is aan nieuwe bedrijventerreinen ten einde lokaal MKB te laten groeien.

KVO en BIZ
Bestaande ondernemerscollectieven worden door de gemeente ondersteund en gefaciliteerd. Waar mogelijk proberen we op terreinen waar dit nog niet van toepassing is, de oprichting van KVO en/of een BIZ te stimuleren. Tezamen met de ontwikkeling van Drechthoek II zijn we in gesprek met de huidige ondernemers op de Drechthoek en we richten ons op een oprichting van een KVO-organisatie voor héél de Drechthoek zodra Drechthoek II is opgeleverd.

Hoe meten/weten we dat?	2017	2018	2019	2020	2021
Arbeidsparticipatie (per 1.000 inwoners 15-74 jaar)	704	692	712	727	nnb
Vestiging van bedrijven (per 1.000 inwoners 15-64)	128,4	131,9	138,5	142,5	nnb
Aantal banen (per 1.000 inwoners 15-64 jaar)	565,8	584,4	593,0	585,5	nnb
Aantal bedrijventerreinen met het keurmerk KVO	1	2	2	2	2

Toelichting
Afgelopen jaar heeft het Parkmanagement van Bedrijvenpark De Lasso zich met succes opnieuw gecertificeerd en het Keurmerk Veilig Ondernemen voor een nieuwe periode verkregen.

Maatschappelijk doel 2:
Aantrekkelijke en compacte winkelgebieden

Wat willen we bereiken?
- Een aantrekkelijk winkelhart in Leimuiden
- Een aantrekkelijk winkelhart in Roelofarendsveen (eenheid)
- Basisvoorzieningen in de kernen in stand houden

Wat zouden we ervoor doen in 2021?				
Project Herinrichten Noordplein (Roelofarendsveen) inclusief een logische aansluiting met het Zuidplein				
Faciliteren van een mogelijke gebiedsontwikkeling in het zuidelijk deel van het centrum van Leimuiden				
Ontwikkelen van een aanpak voor vrijkomende (verspreid liggende) winkelpanden buiten de centrumgebieden				
Aandacht voor de bevoorrading van winkelgebieden (vrachtverkeer)				

Toelichting

Noordplein – Zuidplein

De uitvoering is grotendeels afgerond, de nieuwe bestrating is aangebracht. Begin Q2 2022 zal de verblijfplaats aan het water gerealiseerd worden en is het groen (bomen en vaste planten) aangeplant.

Gebiedsontwikkeling zuidelijk deel centrum Leimuiden

Er is momenteel een initiatief vanuit de grondeigenaren en kerk voor een gebiedsontwikkeling. Er is in Q1 2022 een principeverzoek ingediend. De gemeente faciliteert de initiatiefnemers.

Aanpak leegstand

De afgelopen jaren is via het loket van de bedrijvencontactfunctionaris de brug geslagen tussen (zoekende) ondernemers, ondernemerscollectieven en vastgoedpartijen. Op het Noordplein-Zuidplein is de leegstand teruggelopen. Door een aantal verplaatsingen neemt het in andere detailhandelsgebieden wat toe. Er is in de voorbije periode ook meegedacht met ondernemers die mogelijk een tijdelijke winkel (*pop-up-store)* zouden willen vestigen. Deze is helaas, ook mede door de coronamaatregelen, uiteindelijk niet tot stand gekomen.

Maatschappelijk doel 3:
Het versterken van de recreatieve sector

Wat willen we bereiken?
- Een recreatiegemeente zijn waar het voor inwoners en bezoekers.
- Het bevorderen van de recreatieve uitstraling van de gemeente
- Profileren als watersportgemeente
- Optimaliseren van infrastructurele voorzieningen

Wat zouden we ervoor doen in 2021?				
Doorontwikkeling boulevard aan de Braassem				
Inventariseren mogelijkheid eerder realiseren tweede sluis Braassemerland				
Optimaliseren van bestaande recreatieve routes en waar mogelijk uitbreiden of verbeteren. Zoals het realiseren van informatiepanelen en duidelijker verbinden van alle bestaande fiets-, wandel- en vaarroutes incl. overnachtingsmogelijkheden.				
Project Ontwikkelen locatie Boot-Beton				

Wat zouden we ervoor doen in 2021?	
Sterke samenwerking met Kaag en Braassem Promotie, als trekker voor de PR, marketing en innovatie.	

Hoe meten/weten we dat?	2017	2018	2019	2020	2021
Banen in Recreatie & Toerisme per 1.000 inwoners (15-74 jaar)	62,4	64,2	59,2	55,4	nnb

Toelichting:

Braassemboulevard en tweede sluis
Na vorig jaar het ruimtelijke toetsingskader Braassemboulevard te hebben aangenomen is dit document, zoals door de raad bedoeld, een handvat geworden om initiatiefnemers op recreatief en toeristische gebied op weg te helpen en richting te geven.
Vanuit onze organisatie ligt het zwaartepunt van de Braassemboulevardontwikkeling op de Tweede Sluis enerzijds en het faciliteren van de initiatiefnemers voor een zwemplek in Roelofarendsveen anderzijds.
In februari 2022 heeft het dagelijks bestuur van Holland Rijnland definitief positief besloten op de formele aanvraag van cofinanciering. 40% van de realisatiekosten wordt uit het groenprogramma, onderdeel van het Regionaal Investeringsfonds (RIF), gedekt met een maximaal bedrag van € 680.000. De uiterlijke realisatiedatum vanuit deze cofinanciering is 31 december 2025.

Voor de zwemplek in Roelofarendsveen is het toetsingskader nadrukkelijk een mogelijke bouwsteen. De kerngroep van initiatiefnemers kijkt naar verschillende mogelijke invullingen en gezien het feit dat een zwemstrand concreet staat genoemd in het toetsingskader wordt ook deze mogelijkheid meegenomen.

Recreatieve routes en informatie
Met de recente toevoegingen uit de voorbije periode is voor het lokale recreatieroutenetwerk van belang dat we borgen wat we hebben en de routes die er zijn, daar waar mogelijk, worden geoptimaliseerd. Door betere ontsluiting, bewegwijzering e.d. worden onze routes toegankelijker. Met onze partners op het gebied van recreatie werken we aan verschillende samenwerkingen zoals binnen het Hollandse Plassengebied en het Sloepennetwerk.
Ondanks de vele recreatieroutes blijven we openstaan voor initiatieven voor andere/nieuwe recreatievormen en routes. De houding van de gemeente blijft hierin *ja, mits* en er zal gekeken worden hoe, waar en op welke wijze nieuwe initiatieven inpasbaar zijn. Op deze wijze blijven we ons scherp profileren als recreatiegemeente.

Project Ontwikkelen locatie Boot-Beton
De herontwikkeling van de voormalige locatie van Boot-Beton past in onze ambitie om Kaag en Braassem te laten uitgroeien tot een recreatiegemeente. Na een positieve reactie op het principeverzoek in 2018 heeft ontwikkeling van de locatie door een juridisch geschil tussen de ontwikkelaar en de grondeigenaar een tijd lang stilgelegen, waardoor het project flinke vertraging heeft opgelopen. Inmiddels is dit geschil opgelost en is een ontwikkelingspartij bezig om tot een nieuw ruimtelijk voorstel komen dat uiteindelijk vertaald kan worden in een voorontwerpbestemmingsplan. Wij wachten dit voorstel af. De belangrijkste pijler voor dit project is op dit moment een veilige afwikkeling van het verkeer.

Eerder hebben gesprekken met de provincie plaatsgevonden in relatie tot het compenseren van het bedrijventerrein. Hoe we hier als gemeente invulling aan willen geven is omschreven in de *“Ruimtelijke strategie bedrijventerreinen Holland Rijnland 2019”*. Verdere afstemming hierover met de provincie wordt hervat op het moment dat een nieuw voorstel is ontvangen.

Maatschappelijk doel 4:
Aantrekkelijke agrarische sector

Wat willen we bereiken?
- Het behouden van de bedrijven als beeldbepalende sector voor onze gemeente
- Het, waar mogelijk, faciliteren en ondersteunen van agrariërs in het zoeken naar oplossingen en uitkomsten voor de uitdagingen waar de sector voor staat.

Wat zouden we ervoor doen in 2021?			
We faciliteren kleinschalige nevenactiviteiten in de agrarische sector, om de sector rendabel en zichtbaar te maken/houden			
We dragen, in regionaal verband, bij aan projecten die onderzoek doen naar concrete mogelijkheden voor de landbouw in onze regio te blijven bestaan en zicht te ontwikkelen.			
We laten onderzoeken, samen met buurgemeenten en de LTO wat de mogelijkheden zijn om via ruilverkaveling bedrijfsvoering van agrarische bedrijven te optimaliseren, vitaliseren en te verduurzamen. Ook wordt zodoende gezorgd dat extra rij-bewegingen van landbouwverkeer tussen de verschillende kavels van agrariërs vermindert.			

Toelichting

Kleinschalige nevenactiviteiten
Waar mogelijk worden kleinschalige nevenactiviteiten gefaciliteerd.

Regionale samenwerking in het ondersteunen van de landbouwtransitie
Kaag en Braassem is, via regionale samenwerking, betrokken bij een aantal initiatieven waarbij onderzocht wordt wat de kansen zijn voor onze regionale agrarische sector met de uitdagingen die onze regio de komende decennia kent. Een voorbeeld is het Polderlab Land van Ons in Oud Ade waarbij de Universiteit Leiden en Naturalis onderzoek gaat doen naar natuur-inclusieve landbouw in een gebied dat gekenmerkt wordt door onder meer bodemdaling en veenoxidatie. Verder vindt, in het kader van een pilot bodemdaling, in een aantal polders rond Kaag een gebiedsproces door Rijnland plaats.

Revitaliseren van agrarische bedrijven d.m.v. ruilverkaveling
Stichting Kavelruil Zuid-Holland rondt momenteel haar werkzaamheden in onze gemeente en de regio af. Het aantal cases dat geschikt bleek voor verkaveling was helaas beperkt. Een aantal cases is nog kansrijk om in de nabije toekomst te verkavelen, maar de verschillende stadia waarin de bedrijfsvoering zich bevindt verhinderen transacties op dit moment. Om de opgedane kennis van de afgelopen periode voor de nabije toekomst te behouden wordt een eindrapportage opgeleverd. Een onderdeel hiervan zal een kansenlijst zijn met percelen/objecten die geschikt zijn om op een later moment alsnog grotere thuiskavels mee te creëren en zodoende efficiëntere agrarische clusters te vormen.

3.3 Een leefbare gemeente

Maatschappelijk doel:
Een leefbare gemeente

Wat willen we bereiken?
- De openbare ruimte is schoon, heel en veilig
- Inwoners voelen zich betrokken bij hun wijk en krijgen ruimte om hun ideeën en initiatieven voor de openbare ruimte uit te voeren

Wat zouden we ervoor doen in 2021?				
Inzetten 'Groen en doen'				
Actualiseren IBOR (2020-2024)				
Braassemerland: het toepassen van maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie en verminderen en/of afzwakken van bodemdaling				
Klimaatstress-test en het voeren van de risicodialoog				
Zwerfafval: inzet op gedragsverandering bijv. "adopteer een straat (stichting Groen Licht)				
Samen met omwonenden en scholen het aanplanten van tiny forests				

Hoe meten/weten we dat?	2019	2020	2021
Aantal adoptieprojecten	1	5	12
Aantal m2 beheerd door bewoners	80	754	3139
Aantal straten geadopteerd door bewoners (zwerfafval)	-	-	106
Aantal meldingen van dumping afval [3]	358	490	257
Aantal meldingen van zwerfvuil [4]	-	334	157
Aantal tiny forests aangeplant	nvt	nvt	1

Toelichting

Groenadoptie
In het afgelopen jaar zijn er verschillende locaties bijgekomen waar inwoners een gedeelte van de openbare ruimte onderhouden. De gemiddelde omvang van de projecten in onderhoud bij bewoners is circa 80m2. De twee grootste projecten zijn terug te vinden in Oude Wetering aan de Akkerdistel (500m2). Maar de grote stijging is te verklaren door een nieuw project in Woubrugge waar een agrariër een berm heeft geadopteerd zodat dit gedeelte nu als bloemrijke berm wordt onderhouden. Dit project heeft een oppervlak van 1800m2.

Braassemerland
Er is een conceptnota van uitgangspunten opgesteld voor de nog te bouwen fasen van Braassemerland. Klimaatadaptatie is een onderwerp dat in deze conceptnota verankerd is en dat onderdeel is van de integrale afweging. Daarnaast zal er in de komende periode gekeken worden of en zo ja, waar en wanneer, er gebruik gemaakt kan worden voor het inzetten van de regionale middelen die door het rijk zijn toegekend.

Klimaatstresstest
De klimaatstresstest is uitgevoerd. In 2021 is in het laatste kwartaal een presentatie aan het college gegeven over de uitkomsten van de klimaatstresstest. Daar is ook afgestemd dat de uitkomsten van de stresstest openbaar gemaakt kunnen worden.

[3] Bij de gemeente geregistreerde meldingen.

Er wordt reeds in samenwerking met Rijnland gekeken naar één van de belangrijkste knelpunten uit de test voor wat betreft de wateroverlast Noordeinde/Zuideinde in relatie tot de Braassemerland-ontwikkelingen (Roelofarendsveen). Samen met de andere betrokken partijen (o.a. hoogheemraadschap, veiligheidsregio, bedrijven en inwoners) dient de risicodialoog verder gevoerd te worden.
Daarnaast worden de gegevens uit de klimaatstresstest gebruikt als onderlegger bij eigen civiele projecten om waar mogelijk knelpunten aan te pakken bij het uitvoeren van reguliere werkzaamheden.

Tiny forests
De eerste tiny forest is in Leimuiden aangeplant met mensen van het IVN en de kinderen en leraren van het IKC met daarnaast ondersteuning van het voltallige college.
De planning is dat het tiny forest bij het IKC in Rijnsaterwoude volgt zodra de werkzaamheden rondom verbouwing van het voormalige gemeentehuis afgerond zijn, of dat het eerste kwartaal of begin kwartaal 4 van 2022 is afhankelijk van de voortgang van de verbouwing. Deze dient dusdanig vergevorderd te zijn dat het tiny forest aangeplant kan worden zonder dat het risico bestaat dat het beschadigd wordt door bouwverkeer of dat het verdroogt bij het ingaan van de drogere zomerperiode.
Als derde locatie wordt in samenspraak met basisschool Ter Does en de dorpsraad Hoogmade gekeken naar een geschikte locatie. Als er consensus is over een locatie kan het derde tiny forest in het laatste kwartaal van 2022 aangeplant worden.

3.4 Een goed bereikbare gemeente

Maatschappelijk doel 1:
Het behouden en (indien mogelijk) vergroten van de bereikbaarheid van onze gemeente per auto, OV en fiets

Wat willen we bereiken?
- Een vorm van openbaar vervoer in alle kernen van de gemeente
- Minimaal behoud en indien mogelijk verbeteren en optimaliseren van het huidige openbaar vervoer
- Een goede aansluiting op de bovenlokale (trein)stations van Alphen aan den Rijn, Leiden, Nieuw Vennep en Schiphol
- Goede bereikbaarheid met de auto en de fiets en verminderen van sluipverkeer als gevolg van files op A- en/of N-wegen
- Een dekkend netwerk van laadpalen voor elektrische auto's

Wat zouden we ervoor doen in 2021?	
Doorpakken in het faciliteren van laadinfrastructuur in de openbare ruimte. Dit middels aansluiting nieuwe concessie vanaf juli 2021	
Gesprekspartner voor landelijke partijen bij het verbreden van de A4	
Gesprekspartner voor regionale partijen bij het opwaarderen van het fietspadennetwerk aan de hand van het regionale netwerk doorfietspaden	
Tegengaan sluipverkeer, ook bij omleidingen van gemeentelijke projecten	

Toelichting
Gevolgen Covid-19 op ritten
Door Covid-19 is het aantal ritten met het openbaar vervoer drastisch teruggelopen. Ook voor de komende jaren 2022 – 2024 is de verwachting dat het reizigerspotentieel een stuk lager ligt dan voor de pandemie. Om als vervoersbedrijf met het hoofd boven water te blijven, zullen er de komende

maanden keuzes gemaakt moeten worden en wordt er gewerkt aan een transitieplan en een noodconcessie. Inmiddels is duidelijk dat er in 2022 geen grote consequenties zijn voor Kaag en Braassem vanuit het vervoersplan en de lijnvoering blijft zoals we deze gewend zijn. Voor de jaren erna blijft er enige onzekerheid.

Laadpalen
De nieuwe laadpalenconcessie die inmiddels loopt, biedt goede kansen. Naast het vraaggestuurd plaatsen van laadpalen in de openbare ruimte, komt de focus meer te liggen op proactief plaatsen van laadpalen. Bijvoorbeeld bij ruimtelijke ontwikkelingen of meer datagestuurd. In 2021 is een start gemaakt met de update van de prognose en plankaarten voor de toekomstige plankaarten. De prognose is gereed en de plankaart wordt spoedig verwacht.

Maatschappelijk doel 2:
Goede en veilige wegen

Algemeen

Wat willen we bereiken?
- Duidelijke voorrangssituaties
- Goed onderhouden wegen
- Een veilige en eenduidige inrichting van de wegen
- Draagvlak voor de nieuwe inrichting van wegen

Wat zouden we ervoor doen in 2021?				
▪ Inzetten op gedragsverandering van weggebruikers				
▪ Participatietrajecten bij de planvorming voor de herinrichting van wegen				
Projecten Leimuiden				
➢ Dr. Stapenseastraat (reconstructie weg, icm Dorpshart Leimuiden)				
➢ Acacia-, Iep-, Kastanje- en Berkenlaan en Peppelstraat (reconstructie Bomenbuurt)				
➢ Passage N207 (provinciaal project)				
➢ Willem van der Veldenweg (reconstructie)				
➢ 30 km/u route tussen N207 en Tolbrug (Tuinderij, Kloofpad, Dorpsstraat).				
➢ Drechtlaan aanpak wateroverlast				
Projecten Oud Ade				
➢ Vervangen Langebrug				
➢ Abdij van Rijnsburglaan (vervangen duiker)				
Projecten Roelofarendsveen				
➢ Langeweg – Noorderhemweg (vervangen brug door kunstwerk)				
➢ Pastoor Onelplein (vervangen brug)				
➢ Anemonen-, Fresia-, Gerberastraat en Rozenhof (reconstructie)				
Projecten Hoogmade				
➢ Fenemalaan				
➢ Van Klaverweijdeweg				
➢ Zuideinde				
Projecten Woubrugge				
➢ Schoolstraat (reconstructie)				
➢ Bateweg (reconstructie)				
➢ Wilhelminalaan (reconstructie)				
➢ Julianalaan (reconstructie)				
➢ Beatrixplantsoen (reconstructie)				

Wat zouden we ervoor doen in 2021?				
➢ Emmalaan (reconstructie)				
➢ Bateweg 1 (vervangen kunstwerk)				
Projecten Rijnsaterwoude				
➢ Herenweg fase 1b en 2				
➢ Zonnedauwlaan, Kalmoeslaan, Woudse Hout en Leidsevaartlaan				

Hoe meten we dat / weten we dat?	2018	2019	2020	2021
Door politie geregistreerde verkeersongevallen	149	168	nnb*	
Aantal meldingen openbare ruimte	5384	5515	2576	
*Wordt niet meer meegenomen in de rapportage van politie.				

Toelichting

Leimuiden

Dr. Stapenseastraat

Er wordt op dit moment gewerkt aan de voorbereiding. Dit project maakt onderdeel uit van het project Dorpshart Leimuiden.
De afronding van dit project is in 2022 als onderdeel van de afronding project Dorpshart Leimuiden

Acacia-, Iep-, Kastanje- en Berkenlaan en Peppelstraat (reconstructie Bomenbuurt)

De werkzaamheden zijn eind september 2021 gestart. Er is enige tegenslag, omdat de opbouw van de ondergrond/fundering van de bestaande wegen anders blijkt te zijn dan de eerdere boorstaten lieten zien. Dit leidt tot andere hoeveelheden en een aanpassing van het bestek. Meerwerk en enige uitloop in de planning is het resultaat. Meerwerk kan opgevangen worden binnen het aanbestedingsvoordeel dat is behaald. De oplevering loopt uit van eind februari naar eind april 2022.

Herinrichting openbaar gebied rondom IKC de Lei

De werkzaamheden aan de infrastructuur zijn in 2021 afgerond en opgeleverd. Hiermee is een mooie ontmoetingsplek en tiny forest in het dorp ontstaan. In 2022 loopt de onderhoudstermijn door.

Reconstructie Willem van der Veldenweg

Het project is eind 2021 gegund. De werkzaamheden zijn begin 2022 gestart en oplevering is gepland voor eind 2022. In dit project werkt de gemeente samen met het hoogheemraadschap van Rijnland, Liander, een klankbordgroep en de provincie Zuid-Holland.

Leimuiden 30 km/h

Er is tweemaal een digitale enquête gepubliceerd waarin alle belanghebbende de gelegenheid hebben om hun aandachtspunten kenbaar te maken. De resultaten van de enquête worden verwerkt in een voorlopig ontwerp. Dit ontwerp zal in een openbare bijeenkomst besproken worden met alle belanghebbenden. Uitvoering zal pas na toekenning van de benodigde financiële middelen opgestart kunnen worden. Doelstelling is de uitvoering te starten in 2022.

Oud Ade

Vervanging Langebrug

De brug is op 28 mei 2021 opengesteld voor verkeer. De eindafrekening wordt opgemaakt. De werkzaamheden aan de bruggen vallen binnen budget.

Roelofarendsveen

Langeweg – Noorderhemweg (vervangen brug door duiker)

Er is voor dit project een nieuwe projectleider werkzaam per 1-1-2022. Doordat kabels en leidingen, van grote omvang, moeten worden verlegd is de uitvoering van dit project opgeschoven. De aanwezigheid van kabels en leidingen was bekend maar voor de verleggingen is de gemeente

afhankelijk van derden. Voorbereiding wordt in 2022 afgerond en werkzaamheden worden daarna opgepakt.

Pastor Onelplein (vervanging brug)
Er loopt op dit moment een variantenstudie en consultatie met omwonenden en bedrijven die gebruik maken van de te vervangen brug. In 2022 wordt de voorbereiding voor vervanging gestart, waarbij de buurt wordt betrokken. De uitvoering is gepland in 2023. De brug wordt gemonitord en kan vooralsnog worden gebruikt voor de toegestane voertuigen.

Anemonenstraat / Fresiastraat / Rozenhof / Gerberastraat (reconstructie wegen)
Het reconstrueren van deze straten is ondergebracht in één project. We noemen dat project Bloemenbuurt. De aanbesteding is eind 2021 gestart en naar verwachting kan het werk in februari 2022 worden gegund, waarna de uitvoering kan starten.

Kruising Braassemdreef
Na een uitgebreid participatietraject zijn de werkzaamheden op deze kruising van start gegaan en in maart 2021 zijn de werkzaamheden afgerond. Op dit moment worden de laatste restpunten door de aannemer hersteld. Helaas is er op 22 juli 2021 een forse schade gereden door een dieplader. Momenteel zijn wij in gesprek met de veroorzaker en diens verzekeraar om de schade te verhalen.

Hoogmade
Uitvoering Fenemalaan
De werkzaamheden aan de Fenemalaan zijn afgerond en opgeleverd aan de gemeente. In oktober 2021 is de laatste oplevering met de aannemer geweest (na de garantietermijn). Alles is akkoord bevonden, het project is daarmee definitief afgesloten.

Van Klaverweijdeweg
We zijn in gesprek met het hoogheemraadschap van Rijnland over de kostenverdeling. Pas na een definitief akkoord (tussen K&B en HHR) op de kostenverdeling kunnen we starten met de aanbesteding. De uitvoering voor de Van Klaverweijdeweg staat gepland voor 2022.

Zuideinde
In 2020 heeft de gemeente Sweco gevraagd een quickscan te doen naar de situatie op het Zuideinde in Hoogmade met als doel een voorstel te maken om de bereikbaarheid van de bushaltes langs de provinciale weg en de verkeersveiligheid voor de fietsers en voetgangers op het Zuideinde te verbeteren. Deze quickscan is gebruikt als onderlegger voor een schetsontwerp, dat in 2022 verder wordt uitgewerkt om uiteindelijk tot uitvoering over te kunnen gaan.

Woubrugge
Bateweg 1 kunstwerk
Voorbereidingen zijn gestart, uitvoering start maart 2022, oplevering mei 2022

Schoolstraat
De werkzaamheden aan de Schoolstraat te Woubrugge betreffen het vernieuwen van de riolering en herinrichting tussen de Dokter Lothlaan en de Comriekade. De aanbesteding was niet succesvol door de huidige marktomstandigheden. Het project Reconstructie Schoolstraat is om die reden toegevoegd aan het project Bateweg. Bewoners zijn met een brief op de hoogte gesteld, dat dit enige vertraging zal betekenen.

Bateweg (reconstructie), Wilhelminalaan (reconstructie), Julianalaan (reconstructie), Beatrixplantsoen (reconstructie), Emmalaan (reconstructie)
Deze projecten worden zoveel mogelijk gecombineerd en de voorbereiding is gestart in 2021. De planning is om eind 2022 te kunnen starten met de uitvoering.

Rijnsaterwoude

Reconstructie Herenweg fase 1b en 2

Het project is rond april 2021 opgeleverd.

Reconstructie Zonnedauwlaan, Kalmoeslaan, Woudse Hout en Leidsevaartlaan

Voorbereiding van de reconstructie in een deel van de Zonnedauwlaan, Kalmoeslaan, Woudse Hout en Leidsevaartlaan zijn in 2021 gestart. Start uitvoering hiervan staat gepland medio 2022.

3.5 Financiën

x € 1.000

Programma 3 Ruimte en leefomgeving	Primaire begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Werkelijk 2021	Werkelijk versus begroting na wijziging	
Totale lasten	14.122	26.163	22.859	-3.304	V
Totale baten	-10.795	-14.196	-16.141	-1.944	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	3.327	11.967	6.719	-5.248	V
Toevoeging aan reserves	219	231	1.992	1.761	N
Onttrekking aan reserves	-734	-2.699	-2.584	114	N
Gerealiseerd resultaat	2.812	9.500	6.126	-3.373	V

**De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.*

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van de gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Dat betekent dat de gemeente deze vrij kan besteden (in tegenstelling tot de specifieke dekkingsmiddelen). Hieronder vallen bijvoorbeeld lokale heffingen, waarvan de besteding van de opbrengst niet gebonden is (bijvoorbeeld OZB/RZB, forensenbelasting en precario), de algemene uitkering uit het Gemeentefonds van het rijk, ontvangen dividend van een deelneming, saldo van de financieringsfunctie (ook wel renteresultaat genoemd) en overige inkomsten waar geen bestedingsdoel voor is bepaald.

Financiën

x € 1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Primaire begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Werkelijk 2021	Werkelijk versus begroting na wijziging	
Totale lasten	4.196	4.105	1.892	-2.213	V
Totale baten	-43.379	-45.903	-46.479	-577	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	-39.183	-41.798	-44.587	-2.789	V
Toevoeging aan reserves	0	1.831	2.136	305	N
Onttrekking aan reserves	0	-4.282	-2.371	1.911	N
Gerealiseerd resultaat	-39.183	-44.249	-44.822	-573	V

**De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.*

Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

OVERHEAD
Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat gemeenten met ingang van de begroting 2017 de overhead niet langer meer mogen toerekenen aan de afzonderlijke programma's. Onder overhead verstaan we het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van het primaire proces. Het doel is om de overhead bij gemeenten beter inzichtelijk te maken.

VENNOOTSCHAPSBELASTING
Met ingang van 1 januari 2016 is vennootschapsbelasting voor overheidsbedrijven ingrijpend gewijzigd. Intussen hebben wij aangifte gedaan over de jaren 2016 tot en met 2021. De hoogte van de aangifte ligt onder het budget van € 1.000 per jaar, dat wij hiervoor hebben geraamd. Door de ervaring van de aangiftes van afgelopen jaren, hebben wij de begrote last verlaagd van € 5.000 naar € 1.000 per jaar.

ONVOORZIEN
Bij het vaststellen van de begroting is het bedrag voor onvoorzien bepaald op € 0. Dit is beleid is voortgezet bij de meerjarenbegroting.

Financiën

x € 1.000

Overhead	Primaire begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Werkelijk 2021	Werkelijk versus begroting na wijziging	
Totale lasten	14.674	8.654	7.922	-732	V
Totale baten	-88	-91	-94	-4	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	14.586	8.563	7.828	-736	V
Toevoeging aan reserves					
Onttrekking aan reserves					
Gerealiseerd resultaat	14.586	8.563	7.828	-736	V

x € 1.000

Vennootschapsbelasting	Primaire begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Werkelijk 2021	Werkelijk versus begroting na wijziging	
Totale lasten	5	1	-0	-1	V
Totale baten	0	0	0	0	
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	5	1	-0	-1	V
Toevoeging aan reserves					
Onttrekking aan reserves					
Gerealiseerd resultaat	5	1	-0	-1	V

**De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.*

Paragrafen

In dit onderdeel wordt op zeven belangrijke beleidsterreinen die niet programmagebonden zijn, inzicht gegeven in belangrijke ontwikkelingen van het jaar 2021.

Conform het bepaalde in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn de onderstaande paragrafen opgenomen in het jaarverslag:

- Paragraaf 1 - Lokale heffingen
- Paragraaf 2 - Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Paragraaf 3 - Onderhoud kapitaalgoederen
- Paragraaf 4 - Financiering
- Paragraaf 5 - Bedrijfsvoering
- Paragraaf 6 - Verbonden partijen
- Paragraaf 7 - Grondbeleid

Paragraaf 1 – Lokale heffingen

De Gemeentewet geeft een limitatieve opsomming van de belastingen die een gemeente mag heffen. Deze lokale heffingen vormen voor de gemeente een belangrijke inkomstenbron. Kaag en Braassem kent de onroerendezaakbelasting (OZB) en de roerendezaakbelasting op woon- en bedrijfsruimten (RZB), de precariobelasting en de forensenbelasting. Tevens wordt een aantal rechten geheven. Rechten worden in rekening gebracht voor individuele diensten van de gemeente. Rechten die in Kaag en Braassem worden geheven zijn afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges, marktgelden en lijkbezorgingsrechten. In deze paragraaf wordt nader aandacht besteed aan de gemeentelijke belastingen, het kwijtscheldingsbeleid en er wordt een overzicht gegeven van de diverse heffingen met de daarbij geraamde en werkelijke inkomsten en de lokale lastendruk in Kaag en Braassem.

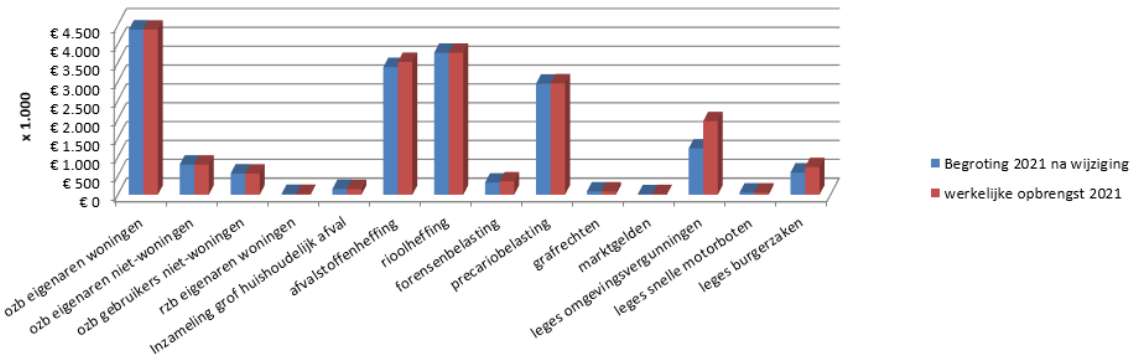

BELEID RONDOM BELASTINGEN

De gemeente Kaag en Braassem hanteert het uitgangspunt dat de lokale heffingen zoals de OZB met niet meer dan met de verwachte indexatie (inflatie) volgens het CBS mogen stijgen. Hierbij volgen we de index op de prijs binnenlands product uit de kerngegevenstabel van het Centraal Economisch Planbureau, die jaarlijks voor het vaststellen van dit percentage in de Richtnota, verschijnt. De opbrengsten van de verschillende heffingen worden als algemeen dekkingsmiddel gebruikt. Dit houdt in dat wij geen doelbelasting hanteren. Uitzondering hierop zijn afvalstoffen- en rioolheffing alsmede leges. Deze tarieven zijn wèl aan de kosten gerelateerd met als uitgangspunt bij de tariefbepaling een maximale 100% kostendekkendheid. Tevens moet de btw-component worden meegerekend in verband met de korting op het Gemeentefonds die het rijk destijds bij instelling van het btw-compensatiefonds heeft doorgevoerd.

TARIEFONTWIKKELING IN 2021

Bij het bepalen van de ramingen van belastingopbrengsten is rekening gehouden met een inflatiepercentage van 1,8 % voor 2021. In de volgende paragrafen worden tevens de werkelijke belastingkohieren van 2021 beschouwd.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)
Jaarlijks wordt de WOZ-waarde opnieuw bepaald. Voor de aanslagoplegging in februari 2021 heeft herwaardering van de WOZ-objecten plaatsgevonden met als waardepeildatum 1 januari 2020.

Op grond van de uitkomsten van de herwaardering is er sprake van een stijging van de woningwaarden. De gemiddelde WOZ-waarde woningen met waardepeildatum 1 januari 2020 is € 347.000; met waardepeildatum 1 januari 2019 was dit nog € 326.000.
De kengetallen laten zien dat de gemeente per 31 december 27.541 inwoners heeft met 14.459 WOZ-objecten. (bron: Waarderingskamer)
De totale WOZ-waarde van woningen laat een stijging zien: € 4,2 miljard t.o.v. € 3,8 miljard in 2020.
Voor niet-woningen heeft, als gevolg van wetgeving een correctie plaatsgevonden in de opbrengsten. M.n. campings en verzorgingstehuizen moeten worden aangemerkt als woning in plaats van niet-woning.
De totale WOZ-waarde van niet-woningen is gedaald van € 0,57 miljard in 2020 naar € 0,51 miljard in 2021.

Precariobelasting
Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. De gemeente Kaag en Braassem heft precariobelasting van Oasen en Liander voor het hebben van ondergrondse kabels en leidingen. Tot uiterlijk 1 januari 2022 mag nog precariobelasting op nutsnetwerken geheven worden. Het tarief op leidingen, kabels en buizen is een vast tarief.
Voor onze gemeente betekent dit een lagere structurele baat. In de komende jaren zullen maatregelen getroffen moeten worden om dit gemis aan inkomsten (deels) te compenseren.

Afvalstoffenheffing
De afvalstoffenheffing wordt opgelegd aan gebruikers van woningen en recreatieverblijven en voor het inzamelen en verwerken van grof huishoudelijk afval. Er is een vast basistarief met een differentiatie op basis van eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens. Bij de vaststelling van de belastingverordeningen 2022 is besloten om voor 2022 de tarieven voor een- en meerpersoonshuishoudens gelijk te trekken. Daarnaast zijn er drie variabele tarieven, gebaseerd op het aantal keer dat een container (afhankelijk van de grootte 140 of 240 liter) of vuilniszak restafval (60 liter) wordt geleegd dan wel ingeleverd.

Ons beleid is om de tarieven voor afvalstoffenheffing kostendekkend te laten zijn. De kostendekkendheid op afval is echter al enkele jaren lager dan 100% door de landelijke stijging van de kosten voor inzameling en verwerking van het gft-afval èn door minder opbrengst van de inzameling van oud papier door Cyclus. Er wordt een groei in kostendekkendheid nagestreefd in twee jaar tijd: 95% in 2022 en 100% in 2023.

Er is een tarief ingevoerd voor het brengen van bouw- en sloopafval naar het afvalbrengstation. Dit tarief is gelijk aan het tarief voor grof restafval. Op deze manier wordt gestimuleerd om het afval gescheiden aan te leveren op het afvalbrengstation. Dit heeft geleid tot hogere inkomsten. Het systeem werkt naar tevredenheid.

Rioolheffing
Basis voor de tarieven voor de rioolheffing is het GRP 2019-2023. Eind 2019 en eind 2020 is het kostendekkingsplan bij het GRP tussentijds financieel bijgesteld en vastgesteld. Door het lagere renteomslagpercentage en het hogere aantal aansluitingen dan waarbij eerder was uitgegaan kon het tarief in 2021 gelijk blijven. Het uitgangspunt is 100% kostendekkendheid.

Forensenbelasting
De tarieven voor deze belasting zijn volgens de tariefontwikkeling aangepast.
Er zijn 722 aanslagen opgelegd wat nagenoeg gelijk is aan het vorige jaar. De meeste aanslagen worden opgelegd in de tariefklasse tot € 50.000. De opbrengst van de opgelegde aanslagen (i.c. € 353.627) is bestemd voor de algemene middelen.

Diverse leges 2021
Behoudens de wettelijke vastgestelde tarieven, die niet zijn opgenomen in de tarieventabel, zijn de overige tarieven aangepast.
Er is een nieuw tarief ingevoerd bij verzoeken om toezending van stukken waar persoonsgegevens in staan vermeld. Met de komst van de privacywetgeving dienen organisaties alert te zijn op verstrekking van gegevens en te zorgen dat geen persoonsgegevens in de te verstrekken informatie staan. In die gevallen dienen documenten handmatig te worden doorgenomen en worden, waar nodig, handmatig persoonsgegevens verwijderd. Dit anonimiseren is tijdrovend en om die reden is daar een tarief voor opgenomen.
Ook is een tarief opgenomen voor het verstrekken op verzoek van een verklaring waaruit blijkt dat de gewenste - meestal bouwactiviteiten vergunningvrij zijn. Die informatie wordt vaak telefonisch verstrekt, maar niet iedereen neemt genoegen met een telefonisch gedane mededeling en eisen een schriftelijke bevestiging daarvan. Door het moeten betalen voor een dergelijke schriftelijke verklaring wordt wellicht het aantal verzoeken teruggedrongen.

Bij de vaststelling van de Nota Grondbeleid is besloten het tarief voor de behandeling van een uitgebreide planologische afwijking te verhogen. De komende vier jaar stijgen de leges stapsgewijs naar € 7.000. De eerste stap in die verhoging (€ 500) per jaar is verwerkt in de tarieventabel.

Landelijke ontwikkelingen.
De inwerkingtreding van de Omgevingswet is opnieuw uitgesteld en zal naar verwachting worden ingevoerd op 1 januari 2023. De Omgevingswet betekent een volledige herziening van de wet- en regelgeving voor de fysieke leefomgeving w.o. regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water.

Vanaf 1 januari 2022 zijn gemeenten wettelijk verplicht om woningen te taxeren op basis van de netto gebruiksoppervlakte. Voorheen werd gewaardeerd op basis van bruto inhoud, ofwel omzetting van inhoud (m3) naar gebruiksoppervlakte (m2). Het gaat om waardering van woningen; de niet-woningen (verhuurbaar vloeroppervlakte en bruto oppervlakte) vallen hier niet onder.

OVERZICHT BELASTINGDOMEIN GEMEENTE KAAG EN BRAASSEM

De hierna volgende tabel geeft overzicht van het lokale belastingdomein van de gemeente:

bedragen x € 1.000

Belastingsoort	Begroting 2021 na wijziging	werkelijke opbrengst 2021
ozb eigenaren woningen	4.379	4.379
ozb eigenaren niet-woningen	799	797
ozb gebruikers niet-woningen	562	559
rzb eigenaren woningen	18	19
Inzameling grof huishoudelijk afval	151	149
afvalstoffenheffing	3.385	3.521
rioolheffing	3.763	3.765
forensenbelasting	322	355
precariobelasting	2.943	2.954
grafrechten	87	85
marktgelden	11	16
leges omgevingsvergunningen	1.227	1.951
leges snelle motorboten	57	58
leges burgerzaken	587	731
	18.291	**19.338**

Kostendekkendheid
Sinds 2017 is extra informatie verplicht waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de baten de lasten niet overschrijden.

De informatie inzake kostendekkendheid wordt afzonderlijk in beeld gebracht voor de belangrijkste onderdelen binnen de gemeentelijke belastingen. De taakvelden afvalinzameling, riolering, begraafplaatsen, omgevingsvergunningen en overige leges (burgerzaken) worden ieder afzonderlijk berekend. De resterende opbrengsten betreffen de overige leges te weten het verstrekken van persoons- en reisdocumenten alsook de overige vergunningverlening op basis van de APV.

Nr	Beheer rioleringsstelsel en waterzuivering (taakveld 7.2)	rekening 2021
1a	Kosten taakveld riolering en waterzuivering	2.388.608
1b	Storting in reserve en voorziening riool	170.819
2	BTW	358.335
3	Overhead	562.188
4	Toerekening rente	284.626
5	Totaal kosten	**3.764.576**
6	Inkomsten	-3.764.576
7	Netto-lasten	**0**
8	Kostendekking	**100%**

1. Betreft de kosten zoals die opgenomen zijn in de geactualiseerde GRP aangevuld met de taakgerichte uren.
2. Extracomptabele toegerekende BTW op kosten en investeringen op grond van de invoering van de BTW-plicht gemeente.
3. Betreft de overhead op de taakgerichte uren. Dit wordt extracomptabel toegerekend met inachtneming van de BBV-regels.
   Vijftig procent wordt verdeeld op basis van de directe loonkosten en de andere vijftig procent wordt verdeeld op basis van de kosten van het taakveld.
4. Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV-regels.

Nr	Afvalinzameling en –verwerking (taakveld 7.3)	rekening 2021
1	Kosten taakveld afval (netto)	2.840.217
2	BTW	588.876
3	Overhead	476.033
4	Toerekening rente	7.131
5	Totaal kosten	**3.912.257**
6	Inkomsten	-3.669.973
7	Netto-lasten	**242.284**
8	Kostendekking	**94%**

1. Betreft de kosten zoals die opgenomen zijn in het taakveld afval.
2. Extracomptabele toegerekende BTW op kosten en investeringen op grond van de invoering van de BTW-plicht gemeente.
3. Betreft de overhead op de taakgerichte uren. Dit wordt extracomptabel toegerekend met inachtneming van de BBV-regels.
   Vijftig procent wordt verdeeld op basis van de directe loonkosten en de andere vijftig procent wordt verdeeld op basis van de kosten van het taakveld.
4. Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV-regels.

Nr	Begraafplaatsen (taakveld 7.5)	rekening 2021
1	Kosten taakveld begravingen	138.404
2	Overhead	11.989
3	Toerekening rente	8.223
4	Totaal kosten	**158.616**
5	Inkomsten	-84.779
6	Netto-lasten	**73.836**
7	Kostendekking	**53%**

1. Betreft de kosten zoals die opgenomen zijn in het taakveld begraafplaatsen.
2. Betreft de overhead op de taakgerichte uren. Dit wordt extracomptabel toegerekend met inachtneming van de BBV-regels.
   Vijftig procent wordt verdeeld op basis van de directe loonkosten en de andere vijftig procent wordt verdeeld op basis van de kosten van het taakveld.
3. Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV-regels.

Nr	Leges: fysieke leefomgeving en omgevingsvergunning (WABO) (taakveld 8.3)	rekening 2021
1	Kosten op de taakvelden	1.020.264
2	Overhead	474.651
3	Toerekening rente	0
4	Totaal kosten	**1.494.915**
5	Inkomsten	-1.950.874
6	Netto-lasten	**-455.958**
7	Kostendekking	**131%**

1. Betreft de kosten zoals die opgenomen zijn in de taakvelden behorend tot de fysieke leefomgeving (m.n. WABO).
2. Betreft de overhead op de taakgerichte uren. Dit wordt extracomptabel toegerekend met inachtneming van de BBV-regels.
   Vijftig procent wordt verdeeld op basis van de directe loonkosten en de andere vijftig procent wordt verdeeld op basis van de kosten van het taakveld.
3. Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV-regels.

De hogere kostendekkendheid wordt veroorzaakt door een toename van het aantal aanvragen waaronder een aantal grote projecten.

Nr	Leges: Overige leges (Burgerzaken) (taakveld 0.2)	rekening 2021
1	Kosten op de taakvelden	506.293
2	Overhead	167.244
3	Toerekening rente	0
4	Totaal kosten	**673.538**
5	Inkomsten	-788.213
6	Netto-lasten	**-114.675**
7	Kostendekking	**117%**

1. Betreft de kosten zoals die opgenomen zijn in de taakvelden die behoren tot dienstverlening. De nadruk ligt hier op persoons- en reisdocumenten, alsmede vergunningverlening op basis van de APV.
2. Betreft de overhead op de taakgerichte uren. Dit wordt extracomptabel toegerekend met inachtneming van de BBV-regels.
   Vijftig procent wordt verdeeld op basis van de directe loonkosten en de andere vijftig procent wordt verdeeld op basis van de kosten van het taakveld.
3. Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV-regels.

De hogere kostendekkendheid wordt veroorzaakt door het feit dat er geen kosten met betrekking tot verkiezingen waren in 2020 en dat er een toename is in de ontvangen leges AVOI (Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren). De leges AVOI waren in het verleden beperkt en hadden geen grote invloed op de kostendekkendheid en zijn in de afgelopen jaren steeds verantwoord op taakveld burgerzaken. De leges AVOI zijn in de afgelopen jaren door gebruik te maken van een digitale techniek echter fors toegenomen. Dit is structureel en nu dit aandeel steeds groter wordt, geeft dit een vertekend beeld in de kostendekkendheid. De leges hebben te maken met de ondergrondse infrastructuur en zullen daarom vanaf de begroting 2022 worden overgeheveld naar taakveld wegen, zodat bij het taakveld burgerzaken een zuivere kostendekkendheid zichtbaar wordt.

TOTALE WOONLASTEN MEERPERSOONSHUISHOUDENS

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. In onderstaande tabel worden de woonlasten van Kaag en Braassem weergegeven.

Gemiddelde woonlasten meerpersoonhuishoudens (conform Coelo)	2020	2021
OZB	€ 351	€ 363
Afvalstoffenheffing	€ 262	€ 313
Rioolheffing	€ 277	€ 277
Totaal woonlasten	**€ 891**	**€ 953**

KWIJTSCHELDINGSBELEID

Een belastingplichtige die een inkomen heeft van 100% of minder van het minimuminkomen komt in aanmerking voor gedeeltelijke of volledige kwijtschelding. Er kan uitsluitend kwijtschelding worden verleend voor de afvalstoffenheffing en rioolbelasting. Alle andere heffingen zijn van kwijtschelding uitgesloten.

In 174 gevallen met een bedrag van € 84.741,43 is automatische kwijtschelding verleend. Om hiervoor in aanmerking te komen is eerder volledige kwijtschelding verkregen en worden de nieuwe gegevens bij diverse instanties opgevraagd en automatisch getoetst.

Onderstaande info is gebaseerd op alle kwijtscheldingsverzoeken die zijn ingekomen in 2021 over belastingjaar 2021 en eventueel al afgehandeld in 2021. T.o.v. 2020 neemt het aantal ingediende kwijtscheldingsverzoeken af maar neemt het totaalbedrag toe.
Zo zijn er 111 verzoeken geheel of gedeeltelijk toegewezen met een bedrag van € 53.154; in 2020 waren dit 112 verzoeken met een bedrag van € 49.233.
Het aantal afgewezen verzoeken is 130 met een totaalbedrag van € 57.895 (2020; 153 en € 47.052).
In behandeling zijn nog 46 verzoeken met een totaalbedrag van € 21.027 (2020; 34 en € 11.356).

Omschrijving	2020	2021		Bedrag
Toegewezen (geheel of gedeeltelijk)	112	111		€ 53.154
Afgewezen	153	130		€ 57.895
In behandeling	34	46		€ 21.027
Totaal ingediende kwijtscheldings verzoeken	**299**	**287**		**€ 132.076**

Paragraaf 2 – Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf geeft inzicht in het weerstandsvermogen in het verslagjaar 2021 en de ontwikkelingen bij de geïnventariseerde en gekwantificeerde risico's.

Hiertoe is informatie opgenomen over onderstaande onderwerpen:

1. Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen om aanwezige risico's te kunnen opvangen).
2. Een inventarisatie van de risico's van materiële betekenis voor de financiële positie, zoveel als mogelijk gekwantificeerd (financiële consequenties x ingeschatte kans).
3. Inzicht in het incidenteel weerstandsvermogen per balansdatum en in het structureel weerstandsvermogen in de periode 2021 – 2024.
4. Inzicht in de financiële kengetallen.

Het uitwerken van deze paragraaf gebeurt conform het door de raad in 2019 vastgestelde beleid in de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen (Nota R&W) voor de periode 2020 – 2023.

ONTWIKKELINGEN RISICOANALYSE IN HET VERSLAGJAAR 2021

Onderstaand worden de risico's zoals geïnventariseerd en gekwantificeerd bij de begroting 2021 beschouwd ten opzichte van de ontwikkelingen in het verslagjaar 2021.

X. Herverdeeleffecten (vervallen)

Begroting 2021:

Op dit moment vinden studies en onderzoeken plaats naar een herverdeling van het gemeentefonds. De herverdeling zal met name negatieve gevolgen hebben voor de (kleinere) plattelandsgemeenten. Kaag en Braassem valt hier ook onder. Geadviseerd wordt in de begroting rekening te houden met een structurele verlaging van de inkomsten van € 25 per inwoner per jaar, oplopend tot € 100 per inwoner. Conform advies hebben wij dit effect tot € 50 per inwoner verwerkt in de begroting 2023-2024 en is in de risicoparagraaf het ingroei-effect boven de € 50 euro verwerkt. Dit risico op minder inkomsten bedraagt vanaf 2024 van € 685.000, oplopend naar € 1,371 miljoen structureel vanaf 2025. De kans dat dit risico zich voordoet achten wij zeer hoog, vandaar dat rekening is gehouden met het geadviseerde bedrag.

Jaarrekening 2021:

Dit risico is in het voorjaar van 2021 komen te vervallen. Uit de publicaties die in 2021 zijn verschenen blijkt dat wij juist een voordeel hebben bij de herverdeeleffecten. Omdat we mogelijk juist meer opbrengsten uit het gemeentefonds gaan ontvangen is er op dit moment geen reden om een deel van het geraamde resultaat in de meerjarenbegroting beschikbaar te houden ter dekking van mogelijk lagere opbrengsten. Uiterlijk bij het verschijnen van de meicirculaire 2022 zal naar verwachting duidelijk worden wat de werkelijke effecten voor onze gemeente zijn.

1. Wmo

Wmo incidenteel risico

Begroting 2021:

De Wmo betreft een openeinderegeling. Dit betekent dat wij als gemeente maatschappelijke ondersteuning moeten bieden, ook als het budget op is. Een aantal grote woningaanpassingen kan bijvoorbeeld extra lasten met zich meebrengen. Omdat het onzeker is wanneer inwoners meer dan

verwacht een beroep doen op een dergelijke woningaanpassing, is ervoor gekozen hiervoor een risico op te nemen in de risicoparagraaf. Een aanvraag voor een grote woningaanpassing staat op zichzelf en heeft geen structureel effect, maar heeft mogelijk een incidenteel effect op de algemene reserve. Op basis van ervaringscijfers van voorgaande jaren achten wij het verantwoord om dit risico incidenteel in te schatten op € 150.000 met een kans van 50%. We zien in 2020 wel een stijging van het aantal woningaanpassingen. Het is echter nog te vroeg om te concluderen of dit een trend is die doorzet.

Jaarrekening 2021:
In 2021 hebben wij in totaal € 46.000 meer aan kosten gehad dan primair begroot. Hiervan hebben we € 29.000 op kunnen vangen binnen de MAG-begroting middels de begrotingswijziging in de Voortgangsmonitor 2021. Deze hogere kosten zijn veroorzaakt door een toename van de vraag als gevolg van de invoering van het abonnementstarief en door enkele duurdere woningaanpassingen. Bij de begroting 2022 is de impact van dit risico gestegen van € 150.000 naar € 165.000. De kans is gelijk gebleven en bedraagt 50%, waarmee het risico is gekwantificeerd op € 82.500 incidenteel.

Wmo structureel risico
Begroting 2021:
Per 1 januari 2020 vinden er wijzigingen plaats in de Wmo-wet- en regelgeving. Vooralsnog is het uitgangspunt in de Richtnota 2021 dat deze geen financiële gevolgen hebben, maar dat is nog erg onzeker. Het gaat hierbij met name om de effecten die de invoering van het abonnementstarief met zich meebrengt en in mindere mate om wijzigingen rondom de verstrekking van hulpmiddelenzorg.

Invoering abonnementstarief Wmo
Het abonnementstarief, een vast tarief voor de eigen bijdrage aan Wmo-voorzieningen, in plaats van een inkomensafhankelijke bijdrage, is per 1 januari 2020 definitief van kracht. Hierdoor zijn de inkomsten van eigen bijdragen CAK gedaald. Daarnaast heeft het een aanzuigende werking, met name een toenemende vraag naar huishoudelijke hulp van mensen die dit nu zelf geregeld hebben, een toenemende vraag naar (duurdere) hulpmiddelen zoals scootmobielen en een toenemende vraag naar woningaanpassingen.

In 2019 en 2020 ziet onze uitvoeringsorganisatie Participe het aantal afgegeven beschikkingen voor huishoudelijke ondersteuning, vervoer- en woonvoorzieningen toenemen. Hierbij is het lastig om te beoordelen of dit wordt veroorzaakt door het abonnementstarief of dat hier ook andere oorzaken aan ten grondslag liggen, zoals vergrijzing. Vanuit het regeerakkoord is een structureel bedrag ter compensatie aan de gemeenten beschikbaar gesteld, voor Kaag en Braassem is dit € 191.000 in 2021. Dit bedrag is in 2021 volledig gebruikt ter dekking CAK en verstrekkingskosten. Ook de uitvoeringskosten nemen toe en hiervoor zijn extra middelen gevraagd. Een verdere stijging kan dan ook niet meer binnen de budgetten worden opgevangen. De VNG voert voor de jaren 2019 tot en met 2022 een monitor uit op de effecten van de invoering van het abonnementstarief. Aan de hand van de uitkomsten bespreekt de VNG met de minister passende maatregelen, als de financiële gevolgen groter blijken dan eerder begroot.

In afwachting van passende maatregelen gaan we in deze begroting 2021 uit van financiële compensatie wanneer de groei van deze voorzieningen doorzet. Er wordt daarom geen structureel bedrag gereserveerd in deze risicoparagraaf.

Hulpmiddelenzorg naar de Wlz
Vanaf 1 januari 2020 wordt ook de regelgeving verstrekking hulpmiddelenzorg vereenvoudigd. Mobiliteitshulpmiddelen (zoals een rolstoel en scootmobiel) worden voor alle cliënten in een Wlz-instelling verstrekt vanuit de Wlz en niet meer vanuit de Wmo. Hulpmiddelen voor zorgverlening en

wonen voor algemeen gebruik worden uit de Wlz betaald (zoals tilliften en hoog-laagbedden). Hoe dit precies wordt ingevoerd en hoe de overgangsregeling eruit ziet is op dit moment nog niet volledig uitgewerkt. Voor de wijziging wordt een bedrag uit het gemeentefonds gehaald ten gunste van de Wlz. Het bedrag wordt geschat op € 15 miljoen landelijk maar wordt pas eind 2020 definitief vastgesteld. In de begroting 2021 wordt ervan uitgegaan dat het financiële effect van deze maatregel nihil is.

Jaarrekening 2021:
Invoering abonnementstarief Wmo
In 2021 waren de kosten hoger dan in voorgaande jaren door een toename van het aantal aanvragen én doordat de voorzieningen in prijs zijn gestegen. Met name op het gebied van huishoudelijke hulp en PGB Wmo begeleiding zijn de kosten flink toegenomen.

In totaal waren als gevolg van de invoering van het abonnementstarief de kosten per saldo € 577.000*[1)] hoger dan geraamd. Vanuit het Rijk hadden we hiervoor € 191.000 aan extra middelen ontvangen. De extra bijdrage was daarmee in 2021 € 386.000 te laag.

*1) De per saldo hogere kosten als gevolg van de invoering van het abonnementstarief bestaan uit:

- hogere kosten huishoudelijke hulp:	€ 259.000
- hogere kosten Wmo begeleiding:	€ 283.000
- hogere kosten woon- en vervoersvoorzieningen:	€ 58.000
- hogere eigen bijdrage dan geraamd:	€ -23.000.
Totaal:	€ 577.000.

Bij het opstellen van de begroting 2022 zijn we ervan uitgegaan dat de extra middelen vanuit het Rijk toereikend zouden zijn om de stijging van de kosten op te kunnen vangen en is dit structurele risico in de begroting komen te vervallen. Dit blijkt niet het geval in 2021. Bij de Richtnota 2023 wordt nader onderzocht of we de risicoparagraaf hierop aanpassen of dat we de budgetten voor de voorzieningen en de eigen bijdragen in onze begroting structureel hierop moeten aanpassen.

2.1 JB/JR en gesloten jeugdhulp

Begroting 2021:
De zorg verband houdende met jeugdbescherming/jeugdreclassering en gesloten jeugdhulp wordt regionaal ingekocht via TWO Jeugdhulp Holland Rijnland. Voor deze vormen van jeugdhulp geldt een wettelijke regionale samenwerking. Dit betreft een openeinderegeling. De kosten worden verdeeld op basis van een verdeelsleutel. Voor 2021 geldt dat de realisatie van het jaar 2019 per gemeente de basis voor de verdeelsleutel is. De kosten kunnen met name bij gesloten jeugdhulp fluctueren omdat dit een relatief dure vorm van jeugdhulp is. Jeugdhulp Holland Rijnland geeft daarnaast aan dat bij JB/JR een tariefstijging heeft plaatsgevonden die van invloed is op de begroting 2021 en dat regionaal extra middelen worden verstrekt aan JB verstrekt om de caseload te verlagen. Het woonplaatsbeginsel (zie risico reguliere jeugdhulp) kan ook voor de regio Holland Rijnland een verschuiving betekenen van de verdeling van de kosten. Er zijn nog teveel onduidelijkheden om dit effect te kwantificeren. In de deze begroting is een bedrag voor TWO jeugdhulp opgenomen van de begroting TWO 2020 plus 3% verhoging voor 2021 en dit betekent een forse verhoging ten opzichte van de primaire begroting 2020. Met deze verhoging achten wij het verantwoord om het risico te handhaven op € 50.000 met een kans van 50% dat zich dit voordoet.

Jaarrekening 2021:
Het risico heeft zich in 2021 niet voorgedaan. Voor jeugdbescherming/ jeugdreclassering hebben we een kleine overschrijding van € 9k gehad; dit konden we opvangen binnen de begroting.

2.2 Reguliere jeugdhulp
Begroting 2021:
Omdat de onderhandelingen over een eventuele verlenging van ons contract met Go! voor jeugd ten tijde van het opstellen van deze begroting nog gaande zijn, is het onduidelijk hoe dit proces gaat lopen. Als contractverlenging niet mogelijk blijkt, zal er opnieuw aanbesteed moeten worden. Hoe de situatie gaat lopen is dus onzeker. Gezien deze onzekerheden in het proces wordt voorgesteld om voor reguliere jeugdhulp een PM-post op te nemen in de risicoparagraaf. Bij de Richtnota 2022 zal op basis van de actuele situatie op dat moment bekeken worden of er voor 2022 e.v. een risicoreservering nodig is en hoe hoog deze zal moeten zijn.

Jaarrekening 2021:
Dit risico heeft meer betrekking op 2022 e.v, maar door toename van het gebruik en door hogere kosten voor de zorgverlening heeft Go! ook in 2021 hogere kosten gehad, waardoor onze bijdrage aan Go! € 338.815 hoger is geweest dan waar we in de begroting 2021 vanuit zijn gegaan. Bij de Voortgangsmonitor hadden we hiervoor al € 347.331 bijgeraamd.

Naar verwachting zullen ook in 2022 en in 2023 de kosten voor Go! hoger zijn dan geraamd. In maart 2022 is uw raad hierover geïnformeerd in een aparte raadsvergadering. Tevens heeft uw raad daarbij ingestemd met een begrotingswijziging voor de hogere kosten Jeugdhulp, te verwerken in de Voortgangsmonitor 2022. Daarnaast heeft uw raad ingestemd met het opnemen van een hogere last voor 2023 in de Richtnota en voor 2024 e.v. in het meerjarenbegrotingsbeeld. In 2022 zal opnieuw gestart worden met een aanbesteding voor 2024 e.v. De risico's die in het raadsvoorstel over de extra kosten Jeugdhulp zijn genoemd werken we in de Richtnota 2023 nader uit en zullen we dan zo veel als mogelijk kwantificeren.

X. Opdracht Sociale Participatie (incl. Gewoon Thuis) en opdracht Ondersteuning (Gewoon Dichtbij) (vervallen)
Begroting 2021:
In de Richtnota 2021 bestaat deze uit de kosten voor het Kernteam Wmo (volwassenendeel), Wmo (Natura en Pgb) verstrekkings- en uitvoeringskosten en de kosten Sociale Participatie (Tom in de Buurt, incl. Gewoon Thuis) en de opdracht Ondersteuning (Gewoon Dichtbij). Binnen het Kernteam Wmo en de Wmo (Natura en Pgb) verstrekkingskosten- en uitvoeringskosten zien we dat met name Cao- ontwikkelingen, het abonnementstarief en de vergrijzing ervoor zorgen dat de vraag en de kosten toenemen. Dit maakt onderdeel uit van deze begroting, zie verder ook het risico onder Wmo.

De opdracht Gewoon Dichtbij zou begin 2020 worden aanbesteed en na gunning starten op 1 januari 2021. Als gevolg van het coronavirus is de aanbesteding uitgesteld. Dit betekent dat de huidige contracten in 2021 worden overbrugd tot de nieuwe ingangsdatum van de opdracht Gewoon Dichtbij. De onderhandelingen over de voorwaarden waaronder de contracten worden overbrugd vinden op dit moment plaats. Daarnaast wordt wel al gestart met Intensieve ambulante begeleiding (Gewoon Thuis). Deze taak voeren we ter voorbereiding uit voordat wij per 2022 verantwoordelijk worden voor de taken die vallen onder de Maatschappelijke Zorg (Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang). De middelen moeten worden overgeheveld vanuit centrumgemeente Leiden. In de begroting 2021 is Gewoon Thuis budgetneutraal opgenomen. Het risico bestaat dat de kosten niet volledig vergoed worden. De kans hierop is in 2021 het grootste en loopt dan af zodat we ingroeien naar volledige kostendekkendheid. Voor 2022 e.v. is het uitgangspunt dat de opdracht Gewoon Dichtbij is aanbesteed en dat het kostprijsonderzoek van Rebel aangehouden kan worden. In deze begroting wordt uitgegaan van het "middellijn"-scenario. De inschrijvers op de aanbesteding kunnen zowel hoger, tot de "bovenlijn" of lager, tot de "onderlijn" inschrijven. In het risico is verwerkt dat inschrijvers in het eerste jaar boven de middellijn inschrijven (investeren in de opdracht) en dat dit zich vertaalt in een structurele lagere prijs in de latere jaren.

Jaarrekening 2021:
In 2021 waren de kosten voor PGB woonbegeleiding hoger dan geraamd, maar deze konden worden opgevangen binnen het MAG-thema MAG345 Leven / Ondersteuning / Wettelijke taken. In de begroting 2022 e.v. zijn de financiële effecten van de opdracht ondersteuning verwerkt, waardoor het risico op hogere kosten voor 2022 e.v. is komen te vervallen.

3. Werk en Inkomen

W&I incidenteel risico
Begroting 2021:
In de Richtnota 2021 zijn geen wijzigingen voorgesteld op de budgetten voor Werk en Inkomen. Vóór de coronacrisis werd een overschot op de BUIG verwacht voor de jaren 2020 en 2021. Deze verwachting moeten we nu bijstellen:
Inkomsten als gelijkblijvend opgenomen: We ontvangen van het rijk een doeluitkering; de gebundelde uitkering (BUIG), voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz. Op basis van de systematiek die ten grondslag ligt aan het macrobudget BUIG worden de gegevens van het aantal bijstandsontvangers van voorgaande jaren gebruikt. Omdat in die jaren landelijk het bijstandsbestand daalde, zou het macrobudget BUIG in 2021 ook dalen. Op de website van de VNG staat het volgende vermeld: "*Bij de rijksbegroting in september wordt het definitief budget 2020 vastgesteld waarbij actuele gegevens worden gebruikt. Aangezien de gebruikte CBS-data een vertraging hebben voor het inzicht in de stand van zaken van uitgaven BUIG hebben SZW en de VNG extra contacten met gemeenten om te zien hoe de meest actuele instroom in de bijstand zich ontwikkelt.*" De verwachting is daarom dat de effecten van corona wel worden meegenomen bij het macrobudget BUIG (voor zowel 2020 als 2021) en voor onze gemeente de BUIG in ieder geval niet lager komt te liggen dan wat er in de huidige begroting is opgenomen.
Risico op toenemende uitgaven: De uitgaven nemen toe omdat het aantal bijstandsontvangers toeneemt. Indien deze op het niveau van de vorige crisis uit 2017 komt te liggen dan moeten we minimaal rekening houden met 276 uitkeringen. De financiële impact hiervan, bij een gelijkblijvend BUIG-budget van het rijk, is berekend op € 175.000. Met de kans van 80% dat dit zich voordoet wordt een incidenteel risico van € 140.000 opgenomen. Deze is incidenteel omdat vanaf 2022 de balans tussen de doeluitkering en de uitgaven weer bereikt moet zijn.

Jaarrekening 2021:
Dit risico heeft zich inderdaad voorgedaan. Bij de Voortgangsmonitor hebben we de kosten bijgeraamd met € 688k en de hogere te ontvangen doeluitkering met € 290k. Per saldo een bijraming van € 398k. Dit hebben we toen niet kunnen dekken binnen de MAG-begroting. Uiteindelijk hebben we nu bij de jaarrekening een overschot van € 141k. Uiteindelijk hebben we € 398k -/- € 141k = € 257k meer aan kosten gehad in 2021 ten opzichte van de primaire begroting.

Dat de bijstelling bij de Voortgangsmonitor te hoog is gebleken komt doordat de bijstelling was gebaseerd op een hogere stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden dan uiteindelijk einde van het jaar het geval was, namelijk van 263 begin 2021 naar 276 eind september. Einde van het jaar bleek het aantal uitkeringsgerechtigden te zijn teruggelopen naar 266.
Bij het opstellen van de begroting 2022 zijn de budgetten voor BUIG bijgesteld en is ook het risico dat de rijksbijdrage niet toereikend zou zijn bijgesteld. Het mogelijke tekort is voor 2022 berekend op € 235.000 met een kans van 70% dat dit risico zich voordoet. Daarmee komt de kwantificering op € 164.500 incidenteel, omdat naar verwachting vanaf 2023 de balans tussen doeluitkering en uitgaven weer wordt bereikt.

W&I structureel risico: financiële afspraken DVO Alphen aan den Rijn
Begroting 2021:
Voor de uitvoering van de taken Werk en inkomen hebben wij als gemeente een dienstverlenings-overeenkomst (DVO) afgesloten met Alphen aan den Rijn. Deze DVO is voor onbepaalde tijd afgesloten, maar de financiële afspraken voor de uitvoering van de DVO lopen af per 2022. Dit betekent dat nieuwe afspraken moeten worden gemaakt voor 2022 en volgende jaren. De huidige afspraken zijn gebaseerd op de meerjarenbegroting van Rijnvicus 2018-2021. Het is de verwachting dat de huidige afspraken niet meer afdoende zullen zijn en dat de kosten voor de uitvoering van de DVO daarom gaan toenemen per 2022.

Jaarrekening 2021:
Dit risico was nog niet van toepassing op 2021, maar op 2022. Het risico heeft zich dus ook niet voorgedaan in 2021. Bij een gelijkblijvend aantal uitkeringsgerechtigden is het de verwachting dat de kosten voor de uitvoering van het nieuwe DVO binnen het geraamde budget van 2022 blijven.

4. De Tweesprong
De Tweesprong, incidenteel risico
Begroting 2021:
Dit betreft het risico op hoge incidentele onderhoudslasten voor de Tweesprong om de locatie veilig open te houden. Zolang er geen separaat besluit is genomen over nieuwbouw van de Tweesprong, blijft het incidentele risico op onderhoudskosten bestaan. De gemeente is verantwoordelijk voor het groot onderhoud. In de afgelopen jaren is hier € 855k voor beschikbaar gesteld. In de meerjarenraming is een stelpost opgenomen voor de lasten die ontstaan na nieuwbouw. Dit budget is toereikend om eventuele tegenvallers voor onderhoud aan het oude zwembad op te kunnen vangen. Daarom is er bij de structurele risico’s een bedrag van € 0 opgenomen.

Jaarrekening 2021:
Het risico heeft zich in 2021 niet voorgedaan. De onderhoudslasten voor het jaar 2021 zijn binnen het budget gebleven. De verwachting is ook dat de onderhoudslasten in 2022 binnen begroting blijven. In 2022 wordt er een nieuw MJOP voor ’t Spant vastgesteld.

De Tweesprong, structureel aflopend risico
Begroting 2021:
Voor de komende jaren wordt een risicoreservering opgenomen voor de gemeentelijke B.V. De Tweesprong. De risicoreservering heeft betrekking op het exploitatietekort waarvoor de gemeente contractueel het risico draagt. Het bedrag is gebaseerd op de trend van toenemende kosten en dalende inkomsten van de afgelopen jaren. Alhoewel wij de situatie intern, met de komst van de nieuwe directeur, de afgelopen periode zien stabiliseren en wij daarom ook verwachten dat deze de komende periode verder zal stabiliseren verwachten wij een blijvend risico. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat de ondergrens van de voorziening 'nog te besteden exploitatiebijdrage' is bereikt. Daarnaast moet rekening gehouden worden met de financiële gevolgen - voor zover wij die nu kunnen inschatten - die COVID-19 met zich mee brengt. Covid-19 brengt inkomstendervingen en vraagt om extra veiligheidsmaatregelen die zowel extra personele inzet als fysieke aanpassingen vereisen. Het effect zal zich nog enkele jaren voordoen en vraagt een geleidelijke aanpassing van de exploitatie.

Jaarrekening 2021:
Op dit moment is het resultaat € 392k negatief. De Tweesprong heeft verschillende vergoedingen aangevraagd waarop nog een definitieve beschikking moet worden ontvangen. Het totaal van de nog niet verwerkte aanvragen bedraagt 718k. Als (een deel van) deze vergoedingen (wordt) worden

toegekend, dan kan het jaarrekeningresultaat omslaan van een negatief naar een positief jaarrekeningresultaat.

X. Sociale woningbouw (vervallen)

Begroting 2021:

Dit betreft het risico op afboeken van de boekwaarde van het Connexxionterrein in verband met het realiseren van sociale woningbouw op deze locatie. Of daar sociale woningbouw gaat komen of dat het terrein een andere bestemming gaat krijgen is nog niet bekend. Wel hebben we te maken met een boekwaarde die in welke ontwikkeling dan ook betrokken moet worden. Afhankelijk van welke ontwikkeling het gaat worden, zal het bedrag van het verlies hoger of lager zijn. De kans dat de volledige boekwaarde moet worden afgeboekt is daarom bij begroting 2019 bijgesteld naar 50%. Deze inschatting blijft nu ongewijzigd. Met een boekwaarde van € 1.050.000 komt het incidentele risico voor deze post uit op € 525.000.

Jaarrekening 2021:

Al langere tijd heeft er geen ontwikkeling plaatsgevonden voor het Connexxionterrein en er is ook geen zicht op ontwikkeling op de korte termijn. Daarom wordt deze grondexploitatie per 31-12-2021 afgesloten. De verliesvoorziening die op dit complex binnen de grondexploitaties was getroffen is ingezet in 2021 en daarmee komen de gronden als MVA (materieel vast actief) op de balans tegen een waarde van € 917.735. De marktwaarde van deze gronden bedraagt € 1,2 miljoen en omdat er voorlopig geen ontwikkeling plaatsvindt, kan dit risico komen te vervallen.

5.1 Kunstwerken – onderzoek constructieve staat

Begroting 2021:

In 2018 is gestart met de herziening van het beheersplan voor kunstwerken binnen de gemeente. Hierbij is gekozen voor een risicogestuurde beheersaanpak. Daarbij is onderscheid tussen primaire en secundaire kunstwerken. De primaire kunstwerken zijn kunstwerken die liggen in het hoofdwegen net. Deze zijn van belang voor bereikbaarheid van kernen en voor de afvloeiing van water (duikers). De secundaire kunstwerken betreffen bruggetjes en duikers en andere objecten, die gebruikt worden voor recreatieve doeleinden of die niet van belang zijn voor veiligheid. De primaire kunstwerken zijn in 2019 in beeld gebracht en de inschatting van het meerjarig onderhoud is op orde gebracht. Hierbij is een verdiepingsslag gemaakt naar het onderzoek naar secundaire kunstwerken voor wat betreft eigendomsverhoudingen en verplichtingen.

In 2019 is ook een eerste beoordeling van de constructieve staat gevoerd. Op dit moment wordt er gewerkt aan een onderzoek naar de volgorde (prioritering) van het onderzoek naar de constructieve staat. Hiervoor worden ca 60-70 kunstwerken onderzocht waaruit een lijst met volgorde komt en een inschatting van de kosten. Voor de zomer heeft uw raad een memo ontvangen over de kunstwerken. De uitkomst van de vervolgonderzoeken, zoals ook verwoord in de memo, is dat we een lijst krijgen van onderzoeken naar constructieve staat, moment van onderzoek en de te verwachten omvang van de noodzakelijke werkzaamheden en kosten. Dit kan dan mee in de budgettering conform het regulier proces. De verwachting is dat we vanaf 2022 volledig kunnen sturen vanuit het beheerplan kunstwerken.

Jaarrekening 2021:

In het beheersplan kunstwerken 2021/2024 is het onderzoek naar de constructieve veiligheid van diverse kunstwerken benoemd. De eerste kunstwerken (bruggen Floraweg) zijn onderzocht en dit leidt tot het nemen van maatregelen van gewichtsbeperking met als uiteindelijke noodzaak het herstellen/vervangen van kunstwerken. In 2021 heeft dit niet tot extra kosten geleid.
In de tweede helft van 2022 worden de risico’s op bruggen geraamd. Dit kan leiden tot extra noodzakelijke investeringskredieten voor het vervangen van diverse kunstwerken binnen de gemeente Kaag en Braassem. De twee bruggen in de Floraweg hebben een vervangingswaarde van ca € 500k -

€ 750k wat mogelijk leidt tot extra kapitaallasten van zo'n € 50.000 per jaar op het onderdeel kunstwerken.

5.2 Kunstwerken – gevolgen vervolgonderzoek

Begroting 2021:

Het dossier bruggen is weerbarstig. In 2019 heeft nader onderzoek naar de constructieve staat van de kernvoorraad in Woubrugge uitgewezen dat de houten bruggen ten opzichte van de inspecties in 2018 dusdanig verslechterd zijn dat deze vervangen moeten worden. Naast de voorziening Langebrug is daarom voor de vervanging van deze bruggen een voorziening getroffen. De bruggen worden in 2020 vervangen. Eind 2019 en begin 2020 zijn ook de bruggen Noorderhemweg onderzocht op constructieve staat. Hierbij komt naar voren dat levensverlengend onderhoud nodig is of dat vervanging gewenst is. Bij levensverlengend onderhoud gaat de brug 10-15 jaar langer mee, bij vervanging kan een brug weer 100 jaar mee. De uitkomsten van onderzoeken moeten per kunstwerk beoordeeld worden.

Op dit moment is het de verwachting dat het beheerplan vanaf 2022 op orde is en dat het beheerplan binnen de exploitatiebudgetten (met egalisatie van de reserve infra) kan worden uitgevoerd. Omdat nog niet alle vervolgonderzoeken zijn afgerond, is het toch noodzakelijk om dit risico in beeld te houden als pm. Hoewel we verwachten dat we vanaf 2022 vanuit het beheerplan kunnen sturen blijven de incidentele kosten lastig te voorspellen. Zoals we bij bovenstaande voorbeelden hebben gezien kunnen de kosten van sommige kunstwerken fors zijn en een grote incidentele impact hebben op de begroting. Hoewel we deze graag zouden willen kwantificeren, is dit op voorhand helaas niet mogelijk.

Jaarrekening 2021:

In 2021 hebben wij een inschatting gemaakt van de te verwachten kosten voor groot onderhoud voor de Noorderhemwegbrug. De inschattingen lopen sterk uiteen, afhankelijk van de (noodzakelijke) variant waarvoor wordt gekozen. In de risicoparagraaf van de begroting 2022 hebben wij u hierover geïnformeerd. Op verzoek van uw raad hebben wij toen ook een inschatting gemaakt van de financiële effecten van dit risico op de begroting. De inschatting van de financiële effecten is gewijzigd ten opzichte van de situatie bij de begroting 2022. Onafhankelijk van de keuze die wordt gemaakt, zullen we te maken krijgen met een extra kostenpost van minimaal € 2 miljoen aan noodzakelijk groot onderhoud. Deze post is als incidenteel risico opgenomen voor het volledige bedrag. Op dit moment is nog niet bekend of en wanneer dit onderhoud plaats gaat vinden. Als door uw raad niet wordt gekozen voor deze variant, maar voor één van de twee andere varianten, dan ontstaat de kans dat de brug binnen tien jaar moet worden vervangen. Dit zal niet van de een op de andere dag gebeuren. Er is een kans dat in 2024 e/o 2025 gestart zal worden met de voorbereiding. De voorbereidingskosten hebben we geraamd op 10% van het investeringsbedrag van zo'n € 4 miljoen (boven op de € 2 miljoen). De kans dat deze voorbereidingskosten al in 2024 e/o 2025 plaats gaan vinden, worden ingeschat op 40%. 40% * 10% * € 4 miljoen komt op een kwantificering van € 160.000 in 2024 en 2025.

6. COVID-19

Begroting 2021:

De uitbraak van COVID-19 (corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Ten tijde van het opstellen van deze begroting lijkt een tweede golf ons land in de greep te nemen. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie.

De uitbraak van het virus brengt ook een aantal risico's met zich mee, die financiële gevolgen kunnen hebben voor onze gemeente. Wij hebben in het voorjaar van 2020 hiervan een inventarisatie gemaakt

en deze gedeeld met ons college en uw raad via raadsbrief 4 van 8 april jl. Wat de omvang van de financiële effecten zal zijn, is nog niet in te schatten. Uit de eerste inventarisatie die wij hebben gemaakt is naar voren gekomen dat de financiële effecten te verwachten zijn in de volgende programma's en op de volgende taakvelden in onze begroting:

Overhead/ bedrijfsvoering:

- Hogere lasten in verband met het mogelijk maken van digitale besluitvorming en invoeren en ondersteunen van het massaal thuiswerken;
- Hogere lasten in verband met maatregelen in het gemeentehuis en in de buitenruimte voor een veilige werkomgeving voor onze medewerkers die in het gemeentehuis of buiten beschikbaar moeten blijven;
- Hogere lasten voor maatregelen in verband met het realiseren van een veilige leefomgeving voor onze inwoners;
- Hogere personele lasten in verband met extra inzet van externe medewerkers in verband met ziekte op cruciale functies of langere inwerkperiode voor nieuwe medewerkers;

Programma 1:

- Hogere lasten in verband met extra inzet voor de crisisorganisatie in de veiligheidsregio en voor extra inzet ten behoeve van handhaving;

Programma 2:

- Betalingsregelingen voor onder meer kinderopvangorganisaties, beheerders van sportaccommodaties, sportverenigingen, culturele organisaties in verband met uitstel van betaling huur gemeentelijke eigendommen, met risico op uiteindelijke (gedeeltelijke) oninvorderbaarheid;
- Risico op hogere lasten bij openeinderegelingen, zoals voor jeugd, maatschappelijke ondersteuning et cetera;
- Risico op hogere uitvoeringskosten door verhoogd aantal aanvragen BBZ, bijstand et cetera;
- Risico op invorderbaarheid van leningen aan zelfstandigen;
- Risico op niet rechtmatige uitgaven voor leerlingenvervoer, maatschappelijke ondersteuning en uitvoering jeugd in verband met het voortzetten van de bevoorschotting bij een lagere prestatielevering;
- Risico op gewaarborgde geldleningen voor sportclubs en andere maatschappelijke organisaties;
- Risico op hogere lasten als gevolg van niet sluitende exploitaties van maatschappelijke organisaties en (sport) verenigingen als gevolg van wegvallen van eigen (bar-/ oud papier-/ entree-)inkomsten;
- Risico op hogere lasten RDOG door extra taken GGD in coronaonderzoek en -bestrijding en voorlichting.

Jaarrekening 2021:

In bijlage 3 bij het raadsvoorstel is een aparte verantwoording opgenomen, waarin uitgebreid is ingegaan op de extra kosten als gevolg van Covid en de bijdragen die wij hiervoor vanuit het Rijk hebben ontvangen. Wij hebben geen aanspraak hoeven doen op onze algemene reserve. Alle extra kosten hebben we kunnen dekken uit de bijdragen die wij vanuit het Rijk hebben ontvangen. Per 31-12-2021 is er nog € 417k beschikbaar in de reserve Covid-19 ter dekking van extra kosten in 2022. Bij het opstellen van de jaarstukken 2022 zullen we bekijken in hoeverre het nog nodig is om de reserve Covid-19 nog in stand te houden en zullen we ook beoordelen of en in hoeverre we dit nog als risico in onze risicoparagraaf moeten blijven opnemen.

X. Asbestverwijdering
Begroting 2021:
In het verleden zijn in het kader van het project Braassemerland vastgoedobjecten aangekocht die niet bij dit project betrokken zullen worden. In een aantal gevallen is sprake van de aanwezigheid van asbesthoudende materialen. De kosten van de sanering hiervan komen voor rekening van de gemeente. Afhankelijk van de keuze in concrete gevallen zullen wij overgaan tot het uitvoeren van de sanering of tot verkoop van het betrokken object in de huidige staat. Kwantificering van dit onderdeel is niet mogelijk zodat hier moet worden volstaan met een pm-vermelding.

Jaarrekening 2021:
Dit risico heeft zich in 2021 niet voorgedaan en is bij de begroting 2022 komen te vervallen.

X. Bestrijding eikenprocessierups – (toevoegen onder milieu conform BBV-taakvelden)
Begroting 2021:
In de begroting 2020 was het risico bestrijding eikenprocessierups opgenomen bij het risico bestrijding essentaksterfte en kastanjebloedingsziekte. Deze is in de Richtnota separaat opgenomen in verband met verplichte maatregelen voor de bestrijding van de eikenprocessierups, vallend onder milieu (ongediertebestrijding). Dit risico is ongewijzigd opgenomen in de Richtnota 2021 ten opzichte van de begroting 2020. De impact is geraamd op € 10.000 met een kans van 50% dat dit zich voordoet. De structurele impact is daarmee € 5.000. In vergelijking met de kosten die andere gemeenten maken in de bestrijding van de rups is dit beperkt. Experts geven aan dat de groeiende overlast een tendens is die de komende jaren aanhoudt. Een goede oplossing voor de bestrijding van de rups is nog niet voorhanden. Echter zien we op basis van de uitgaven in 2019 geen reden om het structurele risico voor onze gemeente naar boven bij te stellen. Na een aantal jaren ervaring zal blijken of het nodig is om hiervoor structureel een budget op te nemen in onze begroting.

Jaarrekening 2021:
De kosten voor de bestrijding van de eikenprocessierups zijn in 2021 binnen het reguliere budget gebleven. Naar verwachting kunnen de kosten in de komende jaren ook binnen de bestaande budgetten worden opgevangen. Dit risico is daarom bij de begroting 2022 e.v. komen te vervallen.

X. Bestrijding essentaksterfte/kastanjebloedingsziekte
Begroting 2021:
De essen in de gemeente zijn aangetast door essentaksterfte en kastanjes door de kastanjebloedingsziekte. Ieder jaar komt de boom in een nieuwe ziektefase. Het verloop van de ziekte wordt nauwkeurig gemonitord. Zieke bomen worden verwijderd, als deze een gevaar (gaan) vormen voor de veiligheid. Naarmate de ziekte verder verloopt, wordt de kans op verwijderen groter. De maximale impact is incidenteel en wordt ingeschat op € 85.000, de kans is 50%, we schatten dit risico in op € 43.000.

Jaarrekening 2021:
In 2021 is er € 15K uitgegeven aan essentaksterfte/kastanjebloedingsziekte . Bij de Richtnota 2023 wordt er voorgesteld om de vervanging van zieke bomen een vast onderdeel van het groenonderhoud te laten zijn en het structurele budget hierop aan te passen, waarmee het risico kan komen te vervallen.

7. Openbaar groen
Begroting 2021:
Het budget voor openbaar groen dient ter dekking van de inhuur vanuit de sociale werkvoorziening Rijnvicus, renovatie projecten (combinaties riool/weg/groen) van onderhoud en aankoop van beplanting (plantsoenen, bomen, etc.) en de kosten voor maaien (gazons, bermen etc.). Binnen

openbaar groen is de afgelopen periode ingezet op het zo nauwkeurig mogelijk in kaart brengen van het areaal van de gemeente. Daarnaast is door de nieuwbouwwijken het areaal toegenomen. Vervolgens is aan de hand van eenheden in het beheersysteem, reële levensduur van planten en bomen en de prijs van vervanging per eenheid berekend hoeveel budget er minimaal nodig is om het vastgestelde beleid, conform de uitgangspunten in het IBOR 2015-2019 te continueren. Begin 2020 is het IBOR 2020-2024 vastgesteld door de raad. Het nieuwe IBOR is grotendeels ongewijzigd vastgesteld; dit betekent dat de kwaliteitseisen niet wijzigen en het beleid van 2015 wordt gecontinueerd. De maximale impact wordt bepaald door het verschil tussen de beschikbare budgetten en het benodigde budget aan de hand van de berekeningen. De beschikbare budgetten zijn bijgesteld aan de hand van de wijzingen uit de Najaarsnota 2019 en de voorgestelde budgetaanpassingen in de Richtnota 2021. Het verschil is daarna nog € 136.000. De kans dat we hogere kosten gaan krijgen bij voortzetting van het vastgestelde beleid is groot en is op 90% gezet.

Jaarrekening 2021:
In 2021 was er naast het reguliere budget ook via Focus met Ambitie € 100k extra beschikbaar gesteld. Dit is in 2021 volledig besteed en het reguliere budget is niet overschreden, het risico heeft zich met dit extra budget in 2021 niet voorgedaan. Voor 2022 e.v. blijft dit risico ongewijzigd.

X. Openbare verlichting
Begroting 2021:
De gemeente heeft een contract met een derde partij voor het beheer van de openbare verlichting. Al enige tijd worden de afspraken uit het contract niet goed nageleefd. Storingen worden niet verholpen, werkzaamheden niet uitgevoerd en straten zijn soms lang donker waardoor er veiligheidsrisico's kunnen ontstaan. Vanaf halverwege 2019 tot nu is er steeds overleg geweest met deze partij om dit op te lossen. Inmiddels is gebleken dat het beëindigen van het contract de beste oplossing is. In het tweede deel van 2020 wordt gestart met een nieuwe aanbesteding voor de openbare verlichting. Doelstelling is om per 1 januari 2021 een nieuwe partij te hebben. We weten op dit moment niet wat de consequenties zijn van de aanbesteding. Verwachting is wel dat de prijzen fors hoger worden. Dit weten we mogelijk in november 2020. De raad zal hierover separaat worden geïnformeerd.

Jaarrekening 2021:
De aanbesteding heeft plaatsgevonden, maar heeft niet tot een grote kostenstijging geleid. In de begroting 2022 is dit risico al komen te vervallen.

8. Implementatie Omgevingswet
Begroting 2021:
De nieuwe Omgevingswet betekent een volledige herziening van de wet- en regelgeving voor de fysieke leefomgeving. De regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water worden gebundeld. De wet zou medio 2019 in werking treden, en is als gevolg van de coronacrisis opnieuw uitgesteld. Momenteel is de verwachting dat de Omgevingswet in 2022 in werking treedt. Naast de brede herziening van de regelgeving vraagt de Omgevingswet ook om een andere werk- en denkwijze van overheden, inwoners en bedrijven. Integraal werken en meer ruimte voor initiatieven zijn belangrijke uitgangspunten. Ondanks het uitstel gaat Kaag en Braassem door op de ingeslagen weg met de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Er staat inmiddels een stevig fundament waarop de komende tijd verder wordt gebouwd.

De rijksoverheid betaalt de investeringskosten die samenhangen met de wet zoals de centrale digitale voorzieningen. Gemeenten moeten zelf de kosten dragen voor de transitie naar het werken met de nieuwe wetgeving. De omslag in wetgeving vraagt om een zorgvuldige voorbereiding in de gemeente. Dat geldt voor de aanpassing van (digitale) systemen, het voorbereiden van de nieuwe visie, plannen en vergunningstrajecten en om verandering in houding en dienstverlening. De VNG heeft een

rekenmodel ontworpen waarmee gemeenten een eerste indicatie kunnen krijgen van kosten voor de invoering van de Omgevingswet. Het model werkt op basis van gemeentegrootte en omvat de visie- en planvorming, de instrumenten, dienstverlening, werkprocessen, opleidingen en de informatiearchitectuur. De uitkomsten zijn in deze fase slechts indicatief op te vatten. Een eerste doorrekening voor Kaag en Braassem resulteert in een bedrag van € 2,4 miljoen voor de invoeringskosten tot en met 2024.

Afhankelijk van de concrete veranderopgave in Kaag en Braassem zijn de invoeringskosten en exploitatielasten op een later moment meer exact in beeld te brengen. Vooralsnog nemen we dit bedrag op als een risicoreservering onder aftrek van de werkelijke bestede bedragen van 2017-2019 (€ 382.479) en de jaareindeverwachting voor 2020 (€ 200.000). In de begroting is een raming voor 2021 opgenomen van € 200.000. Dit is exclusief eventuele investeringskosten voor ICT. Samen met de BVO wordt de benodigde investering onderzocht en zodra duidelijk is wat de kosten hiervan zullen zijn, komt voor dit onderdeel een apart voorstel. Gebaseerd op het rekenmodel worden de overige implementatiekosten voor 2022 tot en met 2024 nog ingeschat op € 1.617.521. Tot er nieuwe (betere) berekeningen bekend zijn, gaan we uit van de bestaande berekeningen.

Jaarrekening 2021:
In 2021 is er € 200k beschikbaar gesteld voor de implementatie van de Omgevingswet. Daarnaast heeft uw raad € 33.292 beschikbaar gesteld voor ICT en € 43.987 overgeheveld vanuit het resultaat van 2020 naar 2021. In totaal was er € 277.279 beschikbaar voor 2021. Hiervan is € 274.327 besteed in 2021. Dit bedrag is besteed aan de inzet van twee medewerkers die zich hebben ingezet voor de verdere implementatie, waaronder werkzaamheden voor het Omgevingsplan en de ontwikkeling en implementatie van de ICT. Naast het bedrag dat in 2022 in de begroting is opgenomen, blijft voor 2023 e.v. in de risicoparagraaf een bedrag gelabeld van € 2.400.000 (totaal raming implementatie) -/- € 812.819 (werkelijk besteed in 2017 t/m 2021) -/- € 200.000 (begroot in 2022) = € 1.387.181.

X. Pontveren
Begroting 2021:
In de overeenkomst met ODV Maritiem is afgesproken dat de eerste twee jaar, 2019 en 2020, op basis van werkelijke baten en lasten worden afgerekend. De bijdrage 2019 voor de pontveer aan ODV Maritiem op basis van de definitieve afrekening bedraagt € 209.171. In de begroting 2020 e.v. is structureel een hogere bijdrage opgenomen, waarmee we verwachten dat het structurele budget in de begroting toereikend is. Toch willen we het risico in beeld houden, omdat er een open einde in de contractafspraken zit. Op basis van de cijfers van het eerste jaar van € 209.171, de begroting van ODV Maritiem van € 284.328 en onze begroting van € 236.000 schatten we de maximale impact op € 48.000 en een kans van 50% dat zich in de volle omvang voldoet: een risicoreservering van € 24.000.

Jaarrekening 2021:
Dit risico heeft zich in 2021 niet voorgedaan. Het is bij de begroting 2022 komen te vervallen.

X. Afvalinzameling / afvalverwerking (vervallen)
Begroting 2021:
Onder meer door de ambitie van een meer circulaire economie stijgen landelijk de kosten voor afvalinzameling en –verwerking (voornamelijk bijdrage Cyclus) en stijgt de afvalbelasting. De kans bestaat dat de inzamelings- en verwerkingskosten zodanig stijgen dat de kostendekkendheid daalt. Kaag en Braassem is sinds 2019 een Diftar-gemeente. Dat betekent dat onze inwoners zelf invloed hebben op de hoogte van hun eigen kosten voor afvalinzameling en –verwerking door het aantal keer dat zij hun grijze container aanbieden voor lediging. Dit geeft echter wel een risico op een lagere opbrengst aan afvalstoffenheffing als gevolg van beter scheidingsgedrag. Hierbij kunnen ook ongewenste effecten optreden: door de afvalverwerkers wordt gesignaleerd dat landelijk de afkeur op

met name de fracties oud papier en gft toeneemt. Indien een fractie dusdanig vervuild is met restafval moet deze volledig als restafval beschouwd worden. In plaats van dat een fractie dan geld oplevert krijgt de gemeente hiervoor een rekening van de afvalwerker voor afvalverbranding. Dit probleem is nog niet voorgekomen bij de gemeente Kaag en Braassem en hiermee is dan ook geen rekening gehouden met het bepalen van het risico.

Door daling van de oudpapierprijs op de wereldmarkt gedurende 2019 zijn de opbrengsten oud papier niet meer voldoende om de kosten van de inzameling te dekken. In de gemeenteraadsvergadering van 18 mei 2020 is besloten dat vanaf 2021 voor inzameling van oud papier gebruik zal worden gemaakt van een minicontainer. De inzameling zal door Cyclus worden verzorgd in samenwerking met de verenigingen en scholen die dat tot en met 2019 ook deden en daarmee in de toekomst door willen gaan. De vergoeding voor de verenigingen en scholen die meedoen wordt voor de komende tweeënhalf jaar vastgesteld op in totaal € 45.000 per kalenderjaar (het verschil tussen de kosten van een systeem mét en zonder vrijwilligers). Dit bedrag komt ten laste van het product afvalstoffen en wordt gedekt uit de afvalstoffenheffing. De meerkosten als gevolg van de minicontainers en de inzameling zijn opgenomen in de begroting en worden ook gedekt uit hogere afvalstoffenheffing.

Jaarrekening 2021:
Dit risico heeft zich in 2021 niet voorgedaan. De papierprijs is in 2021 gestegen.

X. Afval - kostendekkendheid
Begroting 2021:
Aangezien het uitgangspunt 100% kostendekkende tarieven is, maar dit mogelijk tot een ongewenste stijging van de tarieven leidt, is dit risico niet als incidenteel ingeschat, maar gefaseerd afnemend meegenomen. Deze is gekwantificeerd op € 100.000 in 2021, dalend tot € 50.000 in 2022, € 25.000 in 2023 en € 0 in 2024.

Jaarrekening 2021:
Het risico op een lagere kostendekkendheid op afval dan geraamd heeft zich in 2021 niet voorgedaan. Er zijn meer opbrengsten dan geraamd door o.a. meer huishoudens en er zijn minder lasten dan begroot onder andere door minder afvalinzameling aan de milieustraat. Na het vaststellen van de begroting 2022 heeft uw raad bij de verordening hogere tarieven vastgesteld waarmee de kostendekkendheid in 2022 op 95% is begroot en vanaf 2023 op 100%. Daarmee is dit risico op een lagere kostendekkendheid vanaf de begroting 2022 vervallen.

9. Verbonden partijen - algemeen
Begroting 2021:
In de afgelopen jaren is het regelmatig voorgekomen dat wij als gemeente werden geconfronteerd met structurele begrotingswijzigingen bij onze verbonden partijen door uitbreiding van taken of andere oorzaken, die een grotere impact hadden op onze begroting dan de afgesproken indexatie. Met name als dit om structurele zaken gaat, hebben de verbonden partijen hiervoor onvoldoende reserves om deze toegenomen kosten te dekken. Wij hebben hiervoor in de Richtnota 2021 een risicoreservering opgenomen van 3% van de totale bijdragen aan de verbonden partijen. De totale bijdragen aan de verbonden partijen bedraagt in de begroting 2021 € 7,5 miljoen en met een kans van 50% dat een verhoging zich bij alle partijen voordoet, is dit gekwantificeerd op € 112.500 structureel.

Jaarrekening 2021:
Het risico heeft zich in 2021 niet voorgedaan. De verbonden partijen zijn binnen begroting gebleven.

X. RDOG (HECHT) -ontwikkelingen (vervallen)

Begroting 2021:

Naast het algemene risico dat hierboven is opgenomen voor de verbonden partijen, zien we specifiek bij de RDOG ontwikkelingen die aanleiding geven om dit als apart risico te benoemen. Het gaat hierbij om ontwikkelingen rondom Veilig Thuis (VT) en om nieuwe ontwikkelingen zoals de Wet verplichte Ggz, het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH) en het programma RDOG2024.

Het RDOG heeft de concept programmabegroting 2021 opgesteld en de raden van de 18 deelnemende gemeenten gevraagd om hier hun zienswijze op te geven. Kaag en Braassem heeft een positief kritische zienswijze afgegeven. Om een positieve zienwijze af te kunnen geven op de begrotingswijziging 2020 en de programmabegroting 2021 moet o.a. meer inzicht worden gegeven op de onderdelen VT en het programma RDOG2024. In afwijking van de conceptbegroting 2021 van het RDOG zijn de middelen voor het project RDOG en de extra toekenning VT intern dan ook incidenteel opgenomen in plaats van structureel. Indien de begrotingswijzigingen RDOG ongewijzigd door het AB van de RDOG worden vastgesteld moeten de wijzigingen van incidentele middelen naar structurele middelen in de begroting van Kaag en Braassem via de Najaarsnota of in de Richtnota/begroting weer worden bijgesteld en kan dit risico komen te vervallen.

Voor VT is het mogelijk dat het aantal meldingen en adviezen verder doorgroeit. Op basis van de afspraken kan het zijn dat de RDOG de bijdrage hiervoor dan verhoogt. Hiervoor is de maximale impact op 5% van de begroting VT geschat, met eens kans van 75% dat dit zich voordoet.

Jaarrekening 2021:

Wij hebben in 2021 geen extra kosten gemaakt voor Veilig Thuis bij de RDOG (HECHT). Dit specifieke risico is bij de begroting 2022 komen te vervallen en nu onderdeel van de algemene risicoreservering voor hogere kosten dan geraamd bij verbonden partijen.

NIEUWE RISICO'S IN HET VERSLAGJAAR 2021

Onderstaand een inventarisatie en toelichting van de risico's die in 2021 zijn gesignaleerd. Deze zijn in veel gevallen ook in de begroting van 2022 opgenomen en toegelicht, in een enkel geval zijn ze daarna ontstaan of gesignaleerd of intussen vervallen.

De grootste twee aanpassingen die in 2021 zijn gedaan in de begroting 2022 hebben betrekking op wegen en op ICT. Het gaat hierbij om de volgende risico's:

10.1 Wegen, areaaluitbreiding IBOR wegen

- Het extra areaal dat door ontwikkelingen naar ons toe komt is niet volledig bekend aangezien dat afhankelijk is van anterieure overeenkomsten. Daarbij is het moment waarop de overdracht plaats gaat vinden niet in beeld.
- Door uitbreiding van het areaal en het niet synchroon meestijgen van budgetten kan er in verhouding minder onderhoud worden uitgevoerd.
- In het IBOR hebben we die planningen beter bij elkaar gebracht, maar een deel is pas later bekend als gevolg van de afspraken tussen partijen.
- Ook voor deze post heeft ons college een inschatting gemaakt van de mogelijk extra kosten. Dit is nu gekwantificeerd door het indexpercentage van 1,6% toe te passen op het deel van de budgetten van IBOR die gevoelig zijn voor prijsinflatie, in totaal € 2,8 miljoen, waarmee het risico is gekwantificeerd op € 45.000.

10.2 Wegen, Herenweg en dijkwegen

- Het hoogheemraadschap van Rijnland heeft diverse projecten gestart die ook op onze wegen van invloed zijn. Deze zaten niet in onze planningen aangezien ze voor ons niet zelfstandig een probleem zijn.
- Het verzwaren en uitvoeren van onderhoud aan keringen tekent zich onder andere door zetting af op wegen op en nabij keringen. Door de diversiteit van de grondsamenstelling en het afwijken van aangeleverde meerjarenplannen kunnen we de hieruit voortvloeiende kosten niet kwantificeren.
- Door schaalvergroting van bedrijven gelegen aan ondergeschikte wegen gaat de kwaliteit van deze wegen harder achteruit dan voorzien.
- Bij onderhoud en reconstructies wordt er vaak door bijvoorbeeld participatie besloten de wegen anders in te richten. Wat hogere kosten met zich mee brengt in aanleg maar met name voor beheer en onderhoud.
- De klimaatsverandering tekent zich af op wegen met name op keringen. Vorig jaar hebben we dat kunnen zien door de extreme droogte.
- Algemeen. Veel wegen zijn aangelegd op een fundering van hoogovenslakken. Diktes en milieuhygiënische kwaliteit hiervan variëren sterk waardoor er bij reconstructie en onderhoud de financiële consequenties sterk uiteenlopen.

10.3 Grietpolderweg, Leimuiden

In het Dorpshart Leimuiden worden door Smit's Bouwbedrijf (SBB) eengezinswoningen, appartementen, commerciële ruimten en een dorpshaven gerealiseerd. Voor de realisatie en bereikbaarheid van de haven is er in de Grietpolderweg een brug gerealiseerd. De Grietpolderweg moet aansluiten op deze brug en moet hiervoor deels opgebroken en opnieuw opgebouwd worden. De ontwikkelaar draagt de weg en de brug, inclusief openbare ruimte rondom woningen, na realisatie over aan de gemeente.

De Grietpolderweg is gelegen op een veendijk van het hoogheemraadschap van Rijnland (HHR). Om de weg te laten aansluiten op de nieuw gerealiseerde brug moeten er grondlichamen (taluds) aangebracht worden waarop de weg kan worden aangelegd. Uit berekeningen is gebleken dat de aannames die bij het opstellen van het ontwerp en aannemingscontract zijn bepaald, niet overeenkomen met de daadwerkelijke situatie. De weg zal, als deze conform het oorspronkelijke ontwerp wordt gerealiseerd, een ongewenst grote zetting krijgen (samendrukken van de grond door voorbelasting). Door deze zetting is het ongewenst om de weg aan te leggen omdat dit kan leiden tot een onveilige situatie.

Tussen SBB, HHR en gemeente is er een geschil ontstaan wie verantwoordelijk is voor de ontstane situatie en het herstel daarvan. Na een lange periode van overleg en onderzoeken zijn SBB en de gemeente tot een overeenkomst gekomen waarin in eerste instantie de kosten 50/50 verdeeld worden. Daarnaast is er de afspraak gemaakt dat de Raad van Arbitrage in Bouwgeschillen te Utrecht zich over de zaak zal moeten buigen en uitspraak zal moeten doen over wie er aansprakelijk is en wie de kosten zal moeten dragen. Er bestaat een risico dat de Raad van Arbitrage in Bouwgeschillen SBB in het gelijk stelt en dat de gemeente verantwoordelijk is voor de totale kosten. Door SBB is er opdracht verstrekt aan Strukton. Op dit moment zijn de kosten door de gemeente geraamd op ca. € 880.000, echter SBB is van mening dat de kosten hoger liggen. Er is een verschil van inzicht tussen SBB en de gemeente over wat er allemaal daadwerkelijk aan kosten toe te rekenen is. De definitieve kosten zijn op dit moment dus nog niet bekend. Wij kunnen in het meeste negatieve scenario het bedrag ter grootte van ca. € 880.000 dekken uit het geraamde begrotingsresultaat 2022.

11.1 ICT - CIO Office

De BVO Rijn en Braassem (BVO) verzorgt de uitvoering van onze ICT. Om de BVO opdrachten en kaders mee te geven over welke ICT de gemeentes nodig hebben, is door de gemeente Alphen aan den Rijn besloten om tot oprichting van het CIO Office over te gaan. Het CIO Office is als het ware een "strategische denktank" op ICT-gebied. De inzet van het CIO Office draagt bij aan een uniform applicatielandschap.

De gemeente Kaag en Braassem is nu in gesprek met de gemeente Alphen aan den Rijn om te onderzoeken of en hoe wij aan kunnen sluiten bij het CIO Office. De voorwaarden en kosten maken ook onderdeel uit van het gesprek.

De verwachting is dat aansluiting door de gemeente Kaag en Braassem bij het CIO Office noodzakelijk is. Dit om de BVO goed haar werk te kunnen laten doen, ook voor ons. Daarnaast zorgt een uniform applicatielandschap voor schaalvoordeel en kostenbesparing.

De financiële impact is nog niet duidelijk. De totale kosten van het CIO Office bedragen op dit moment ca. € 750.000. Het is nog niet duidelijk in welke omvang de gemeente Kaag en Braassem van het CIO Office gebruik gaat maken. Ook is nog niet duidelijk of én zo ja, in welke mate de gemeente Kaag en Braassem kosten in rekening gebracht gaat krijgen van het CIO Office. Vandaar dat hiervoor in 2022 e.v. een pm-post is opgenomen in de risicoparagraaf.

Wel duidelijk is dat de rol en het budget van de Chief Information Security Officer (CISO) en het budget voor de securitykosten voor 2022 uit de BVO-begroting zijn gehaald. De CISO en security zijn onderdeel van de CIO Office en hebben een totaal budget van € 180.000 voor de beide deelnemers. Voor de gemeente Kaag en Braassem betekent dit dat € 36.000 naar de gemeentelijke begroting is teruggevloeid ter dekking van deze CISO- en securitykosten. Deze verschuiving van de BVO naar de CIO Office heeft geen budgettaire gevolgen.
Op dit moment bedraagt de verdeling van de kosten van de BVO-begroting 80/20. De kosten van de CISO (€ 100.000) zullen naar verwachting ook in deze verhouding worden doorbelast. Daarmee komen we op een hogere last in onze begroting van € 20.000. Van de overige diensten die bij de CIO Office zijn geraamd voor € 650.000 zullen wij naar verhouding minder gebruik maken. Deze extra lasten schatten wij nu in op 50% * 20/80 verdeling op € 650.000 = € 65.000. Daarmee komt het totaal geraamde effect voor de extra ICT-lasten op € 85.000. Dit is exclusief de effecten die vanaf 2024 kunnen optreden door het wijzigen van de verdeelsleutels, zoals hierna toegelicht.

11.2 ICT - kostenverdeling

Op dit moment bedraagt de verdeling van de kosten van de BVO-begroting 80/20. In 2023 zal verder worden onderzocht wat een eerlijke verdeling is van de kosten over de gemeenten Kaag en Braassem en Alphen aan den Rijn. Wat de uitkomst van dit onderzoek zal zijn, is nog niet bekend. Dit kan positief voor ons uitvallen, maar ook negatief. Vanwege deze onbekende verandering is een pm-post opgenomen.

12. Wethouderspensioenen

In de begroting 2022 is een risico opgenomen in verband met de pensioenverplichting die een gemeente heeft voor (ex-) wethouders. Deze wordt jaarlijks geactualiseerd aan de hand van de op dat moment geldende rentestand. Op dat moment was de rentestand al een aantal jaren laag, waardoor we steeds te maken hadden met extra kosten om de pensioenvoorziening op peil te houden. In 2021 was deze extra storting niet nodig. Met de huidige (stijgende) rente is de verwachting ook dat dit niet nodig is. Echter, met een nieuw te vormen college in 2022 kunnen de kosten toenemen door benoeming van nieuwe wethouders. Op dit moment is onbekend wat dit betekent voor het aantal deelnemende wethouders in het APPA-fonds en de daarbij behorende verplichtingen voor de gemeente Kaag en Braassem. Hier zal naar verwachting bij de Richtnota wel duidelijkheid over zijn.

13. Wethouders - wachtgeld

In maart zijn de gemeenteraadsverkiezingen 2022 geweest. Als gevolg daarvan zullen er wisselingen plaatsvinden binnen het college van burgemeester en wethouders. Bij wisselingen bestaat een risico dat de huidige wethouders aanspraak maken op wachtgeld. Deze kosten komen voor rekening van de gemeente. Op dit moment is onbekend wat dit betekent voor de zittende wethouders en de mate waarin vanaf 2022 aanspraak zal worden gemaakt op wachtgeld. Uitgaande van een bezetting van

3,5 wethouder is in de risicoparagraaf nu rekening gehouden met de kosten van in totaal één fulltime wethouder, zijnde 80% van de salarislast van een fulltime wethouder in het eerste jaar. Daarna is er nog twee jaar sprake van 70% doorbetaling. Hier is nog geen rekening mee gehouden. Bij de Richtnota 2023 is er beter inzicht in het effect van de verkiezingen op deze begrotingspost.

NIEUWE RISICO'S, ONTSTAAN IN 2022 MET MOGELIJK EFFECT OP HET MEERJARENBEELD

Onderstaand een inventarisatie en toelichting van de risico's die in 2021 na de inventarisatie bij de begroting 2022 zijn ontstaan of gewijzigd. Deze zijn:

Effecten oorlog in Oekraïne en opvang vluchtelingen uit Oekraïne

De oorlog in Oekraïne heeft ook gevolgen voor Nederlandse gemeenten. Dat kan gaan om opvang van vluchtelingen door gemeenten en particulieren, ondersteuning van Oekraïners en Russen die momenteel in Nederland verblijven, risico's voor digitale veiligheid en economische sancties voor Russische bedrijven. Uiteraard via het nieuws, maar concreet via de VNG en het ministerie van Justitie en Veiligheid worden wij als gemeente op de hoogte gehouden van ontwikkelingen en uit te voeren regelingen. Het kabinet heeft gesteld dat het de kosten vergoedt die gemeenten (zullen) maken en dat gemeenten er financieel niet op achteruit mogen gaan. Samen met partners binnen en buiten het rijk (waaronder de VNG en een aantal gemeenten) werkt het kabinet aan financiering van de opvanglocaties en bijhorende kosten. De VNG pleitte voor een compensatie op declaratiebasis. Het kabinet heeft besloten te werken met een hybride financieringssystematiek. Het vertrekpunt van de financiering is: normkosten (een vast bedrag per gerealiseerde plek per dag) waar mogelijk, feitelijke kosten waar nodig. Het ministerie van JenV ontwikkelt hiervoor een ministeriële regeling in afstemming met de VNG. De normkosten worden gemonitord zodat duidelijk wordt of de voorziene vergoeding volstaat of naar boven moet worden bijgesteld. Hoe de te ontwikkelen ministeriële regeling voor ons uitpakt is nog niet bekend. Inmiddels bedragen de kosten voor huur en inrichting van de opvanglocatie € 131.000. Daarnaast is de gemeente voor een bedrag tussen de € 50.000 en € 75.000 aan verplichtingen aangegaan.

Naast de kosten voor de opvang van vluchtelingen heeft de oorlog ook economische effecten. Dit kan ook effecten gaan hebben op de werkgelegenheid of zoals hierboven aangegeven op de digitale veiligheid en eventuele kosten die dit tot gevolg kan hebben. Wat de effecten op de langere termijn zijn, is op dit moment nog niet in te schatten.

Kostenstijgingen gas en elektra en benzine

Voor de levering van gas en elektra hebben wij contracten afgesloten die lopen tot en met 2024 en wij lopen op dit moment geen risico op hogere lasten.

Op dit moment worden we geconfronteerd met stijgende tarieven voor benzine. Uiteraard zullen wij binnen de buitendienst de ritten tot een minimum beperken en streven naar een efficiënte inzet van onze tractie. Desondanks zien wij dat de kosten voor tractie oplopen en wij verwachten in 2022 een overschrijding van het budget. In de Voortgangsmonitor 2022 zal dit leiden tot een begrotingswijziging. Op dat moment zal blijken of we deze extra kosten op kunnen vangen door meevallers elders of dat de wijziging ten laste van het geraamde begrotingsresultaat zal komen. Bij het opstellen van de Richtnota zullen wij een inschatting maken of de kostenstijging structureel van aard is en omgezet moet worden in een structurele budgetaanpassing.

RISICO-INVENTARISATIE EN KWANTIFICERING

Het inventariseren en kwantificeren van risico's heeft conform het bepaalde in de Nota R&W plaatsgevonden. Onderstaand is een overzicht opgenomen, waarbij tevens rekening is gehouden met de hiervoor geschetste ontwikkelingen in het verslagjaar 2021 ten opzichte van de begroting 2021 en de nieuw geïnventariseerde risico's in 2021, bij het opstellen van de Begroting 2022 en daarna.

Risico's met financiële consequenties: bedragen* € 1000

Omschrijving risico	Kans Risico klasse	Gevolg Raming schade	Risico (kans x gevolg) Incidenteel	Structureel			
Totaal risico's				2022	2023	2024	2025
1 Wmo	50%	165	83	**pm**	pm	pm	pm
2.1 Reguliere jeugdhulp		pm	0	**0**	0	pm	pm
2.2 JB/ JR en gesloten jeugdhulp	50%	50	0	**25**	25	25	25
3 Werk en Inkomen	70%	235	165	**0**	0	0	0
4 De Tweesprong	90%	80-165	**pm**	**146**	73	0	0
5.1 Kunstwerken - Onderzoek - Floraweg		invest 500 -750	0	**0**	0	50	50
5.2 Kunstwerken - Noorderhemwegbrug	40%	400	0	**0**	0	160	160
6 Covid-19		tlv reserve	0	**0**	0	0	0
7 Openbaar groen	90%	136	0	**122**	122	122	122
8 Implementatie omgevingswet		2.400	1.387	**pm**	pm	pm	pm
9 Verbonden partijen - algemeen	50%	200	0	**100**	100	100	100
10.1 Wegen, areaal uitbreiding IBOR			0	**45**	45	45	45
10.2 Wegen - dijkwegen			pm	**0**	0	0	0
10.2 Grietpolderweg Leimuiden	50%	880	440	**0**	0	0	0
11 ICT	20-50%	150	0	**85**	85	85	85
12 Wethouderspensioenen				**pm**	pm	pm	pm
13 Wethouders - wachtgeld			80				
Gekwantificeerde risico's			**2.154**	**523**	**450**	**587**	**587**

CONCLUSIE WEERSTANDSVERMOGEN BIJ GESIGNALEERDE RISICO'S

Op 14 januari 2019 heeft uw raad de ondergrens van de ratio voor het structurele weerstandsvermogen bepaald op minimaal 1. Met een kader van minimaal 1 zijn de structurele risico's voldoende afgedekt, zonder dat er direct moet worden gesneden in bestaand beleid.

Voor de incidentele risico's is bepaald dat de algemene reserve binnen onze gemeente zodanig groot moet zijn, dat de solvabiliteit minimaal 20% is. De beoordeling van de solvabiliteit komt verderop in deze paragraaf aan de orde bij de beoordeling van de financiële kengetallen.
Afweging van de beschikbare weerstandscapaciteit versus de gekwantificeerde risico's in deze paragraaf leidt tot onderstaande conclusie:

Bedrag * €1.000

	Incidenteel	Structureel 2022	2023	2024	2025
Beschikbare weerstand (obv begr 2022ev en door raad vastgestelde besluiten)	20.005	1.835	515	-422	-316
Benodigde weerstand	2.154	523	450	587	587
Ratio	**9,29**	**3,51**	**1,14**	**-0,72**	**-0,54**

CONCLUSIE

- Incidenteel voldoet de ratio ruim aan de door uw raad vastgestelde norm. Met een algemene reserve van € 20 miljoen komt de solvabiliteit eind 2021 uit op 34%. Zie hiervoor ook het financiële kengetal over solvabiliteit in deze paragraaf.
- Structureel voldoet de ratio de eerste jaren van het meerjarenperspectief. Vanaf 2024 is het verwachte resultaat negatief, waardoor ook de weerstandsratio negatief is. De weerstandsratio voldoet daarmee niet aan de door uw raad vastgestelde ratio. Dit komt door het laatste raadsbesluit inzake de te verwerken extra kosten voor de Jeugdzorg. In deze cijfers zijn de effecten van de Meicirculaire en de andere ontwikkelingen bij de Richtnota nog niet verwerkt. Bij de Richtnota zullen wij een compleet beeld schetsen met de dan actuele cijfers, zodat uw raad weloverwogen besluiten kan nemen om de weerstandsratio op minimaal 1 te handhaven, ook in 2024 en verder.

De grondslagen voor berekening van de ratio's worden hierna per onderwerp toegelicht.

BESCHIKBARE WEERSTANDSCAPACITEIT

De weerstandscapaciteit wordt onderscheiden in incidentele en structurele capaciteit, zoals vermeld in de Nota R&W:

Incidentele weerstandscapaciteit

Bedrag * €1.000

A. Incidentele weerstandscapaciteit	
1. De algemene reserve	20.005
2. Bestemmingsreserves (reserve grondexploitatie niet gelabeld deel)	0
Beschikbare weerstandscapaciteit:	20.005
3. Stille en geheime reserves:	0
Theoretische weerstandscapaciteit:	20.005

Toelichting incidentele weerstandscapaciteit:

1. **De algemene reserve**
   Het saldo van de algemene reserve bedraagt per 31 december 2021 afgerond € 20 miljoen.
2. **Bestemmingsreserves**
   De gemeente beschikt over een bestemmingsreserve bouwgrondexploitatie van € 3,5 miljoen (saldo 31-12-2021). Deze reserve moet voldoende van omvang zijn om de berekende risico's bij verliesgevende plannen af te dekken. In de reserve bouwgrondexploitatie is rekening gehouden met de berekende omvang van deze risico's. Het volledige saldo is hierdoor voor deze risico's gelabeld.
3. **Stille en geheime reserves**
   We spreken van stille reserves indien activa lagere balanswaarden hebben dan de werkelijke waarde. Geheime reserves zijn activa die helemaal niet meer op de balans staan (boekwaarde nihil) maar die mogelijk nog wel een restwaarde hebben in het economisch verkeer. Hieronder zijn deze activa in twee onderdelen vermeld:
   3.1 **Gronden:**
   Binnen de bouwgrondexploitaties zijn op dit moment een tweetal grondexploitaties die bij afsluiting naar verwachting een positief resultaat opleveren. Dit zijn voormalig gemeentehuis met een verwacht positief resultaat van € 972.273 en Regenboogweg NWN met een verwacht positief resultaat van € 197.896. Dit resultaat kan nog hoger of lager uitvallen. Als we met het totale risico van € 195.000 rekening houden, dan blijft er een stille reserve over van € 975.169. De grondexploitatie van het voormalig gemeentehuis wordt naar verwachting eind 2023 afgesloten. Afhankelijk van het werkelijk resultaat op dat moment vallen deze middelen dan vrij. Daarnaast kan er nog sprake zijn van stille reserve bij de overige gronden. Deze zijn echter beperkt en niet direct beschikbaar. Bovendien fluctueert de marktwaarde en zijn de

verkoopkosten op dit moment ook niet goed in te schatten. Voorzichtigheidshalve is de stille reserve hiervoor nu nog niet meegerekend als mogelijke buffer voor incidentele risico's.

3.2 ***Opstallen:***

Gebouwen die niet meer van belang zijn voor de gemeentelijke bedrijfsvoering kunnen worden afgestoten. Voor deze panden zal na verkoop de economische waarde kunnen worden toegevoegd aan de vermogenspositie voor het deel waarmee deze de boekwaarde overstijgt.

Voor overige activa is het niet goed mogelijk de in de waarden aanwezige stille of geheime reserves te bepalen, omdat de waarde sterk afhankelijk is van de gebruiksmogelijkheden en de marktvraag.

Structurele weerstandscapaciteit:

Bedrag * €1.000

	2022	2023	2024	2025
B. Structurele weerstandscapaciteit				
Begrotingsruimte (MJB begroting 2022, incl effecten septembercirculaire en RB extra geld jeug	1.835	515	-422	-316
Beschikbare weerstandscapaciteit:	1.835	515	-422	-316
Onbenutte belastingcapaciteit	3.029	3.029	3.029	3.029
Theoretische weerstandscapaciteit:	4.864	3.544	2.607	2.713

Toelichting structurele weerstandscapaciteit

De begrotingsruimte/buffer

In de begrotingsruimte is de vastgestelde Begroting 2022, inclusief effecten septembercirculaire als uitgangspunt genomen. Daarnaast zijn ook de effecten op de gemeentelijke exploitatie van door de raad genomen besluiten in de periode ná het vaststellen van de begroting meegenomen. Dit betreft de begrotingswijziging behorende bij het raadsbesluit over de extra gelden van de jeugdzorg van 23 maart 2022.

De onbenutte belastingcapaciteit

Jaarlijks wordt in de Mei/junicirculaire het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 vastgesteld. Dit zogenaamde redelijk peil is voor 2022 vastgesteld op 0,1800. Uitgaande van de laatst vastgestelde WOZ-waarden en de verwachte opbrengsten OZB 2022 is het gewogen gemiddelde tarief voor Kaag en Braassem berekend op 0,1162. De onbenutte belastingcapaciteit kan dan als onderstaand worden berekend:

Berekening werkelijk gewogen gemiddelde tarief voor toelating tot artikel 12	laatste taxatiewaarde
WOZ-waarde woningen	€ 4.210.939.000
WOZ-waarde niet woningen eigenaren en gebruikers samen	534.234.000
Geraamde OZB-opbrengst obv totaal WOZ-waarde	5.754.000
Geraamde onderdekking reiniging/ afvalstoffen	241.550
Geraamde onderdekking riolering	-
Geraamde OZB-opbrengst gecorrigeerd voor onderdekking	5.512.450
Gewogen gemiddelde OZB-tarief	0,1162
Onbenutte belastingcapaciteit t.o.v. het redelijk peil/ "toelatingstarief artikel 12"	
Redelijk peil conform meicirculaire 2021 voor toelating artikel 12	0,1800
Werkelijk gewogen gemiddelde OZB-tarief voor de gemeente Kaag en Braassem	0,1162
Verschil (=weerstandtarief)	0,0638
Onbenutte belastingcapaciteit (=weerstandtarief * totale WOZ-waarde)	€ 3.028.861

FINANCIËLE KENGETALLEN

Al een aantal jaren maken de financiële kengetallen vast onderdeel uit van de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van gemeentelijke jaarrekeningen. Er is vanuit het BBV geen normering aangegeven waaraan deze kengetallen kunnen worden getoetst. De provincies hebben in 2016 gezamenlijk met het ministerie van Binnenlandse Zaken signaleringswaarden benoemd. Deze signaleringswaarden passen wij hieronder toe bij de beoordeling van de kengetallen op zich en geven een indicatie over de financiële situatie van onze gemeente.

Algemeen beeld
Op basis van onderstaande beoordelingen kan worden geconcludeerd dat onze gemeente in het verslagjaar 2021 een redelijke tot goede financiële positie heeft. Vier van de zes kengetallen vallen in de minst risicovolle categorie en scoren daarmee “groen”. Pas als er meerdere kengetallen in de meest risicovolle categorie vallen, kan dit wijzen op een zwakke financiële positie. De aandacht richt zich op basis van onderstaande beoordeling vooral op de kengetallen solvabiliteit (oranje) en belastingcapaciteit (rood). Dit totaalbeeld is gelijk met het totaalbeeld van de afgelopen jaren. In de “Notitie solvabiliteit en schuldenlast”, besproken in de raadswerkgroep financiën van 8 maart 2017, hebben wij aandacht geschonken aan de drie kengetallen die betrekking hebben op de schuldenpositie van onze gemeente: de netto schuldquote, de netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen en de solvabiliteit. Ook hebben we hierin een viertal maatregelen toegelicht, ter verbetering van deze posities.

Onderstaande kengetallen geven alleen een beeld over het verslagjaar (begroot en werkelijk) en het voorgaande verslagjaar. In de begroting wordt het meerjarig toekomstbeeld geschetst. Onderstaand hebben we hier wel aandacht aan besteed door steeds in te gaan op het perspectief per kengetal. Dit hebben we gedaan omdat we verwachten dat de schuldenpositie oploopt als gevolg van geplande grote investeringen voor onder meer onderwijshuisvesting, riool, wegen en het Masterplan Sportpad.

Om uw raad een goed afgewogen besluit te kunnen laten nemen zijn bij de presentatie en besluitvorming over het Masterplan Sportpad de effecten hiervan op de kengetallen aan uw raad gepresenteerd en zullen wij deze kengetallen ook steeds actualiseren bij vervolgbesluiten.

Het totaaloverzicht aan financiële kengetallen geeft het volgende meerjarenbeeld:

Jaarverslag jaar 2021		Verloop van de kengetallen		
Kengetallen:		Verslag 2020	Begroting 2021	Verslag 2021
netto schuldquote		69%	120%	70%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen		61%	111%	59%
solvabiliteitsratio		30%	21%	34%
structurele exploitatieruimte		9%	7%	9%
grondexploitatie		13%	13%	11%
belastingcapaciteit		115%	113%	118%

1. Netto Schuldquote

In dit kengetal wordt het bedrag van de financieringsmiddelen (schulden) minus de financiële activa (vorderingen) uitgedrukt in % van de totale baten in het jaar.

Kengetal:		Verslag 2020	Begroting 2021	Verslag 2021
netto schuldquote		69%	120%	70%

Inzicht
Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de netto schuldenlast uitgedrukt in een percentage van de totale baten exclusief reservemutaties.

Signaalwaarde

waarde	oordeel
< 90%	minst risicovol
90% > 130%	neutraal
> 130%	meest risicovol

Oordeel: groen
In 2021 is de netto schuldquote ruim onder de 90% en is daarmee een stuk gunstiger dan begroot. Met deze waarde van 70% komt het van de gele zone in de groene en kan daarmee aangemerkt worden als minst risicovol.

Oorzaak
Dat het percentage gunstiger uitvalt dan bij de begroting is voorzien heeft met name te maken met het feit dat er investeringen en uitgaven later plaatsvinden dan gepland. Het gaat hier om de investeringen in wegen, riool en grondexploitaties, die in 2022 zullen plaatsvinden en om uitgaven in verband met Focus met Ambitie waardoor de kortlopende financiering lager is dan geraamd. De grootste post die dit beïnvloedt is de uitgestelde uitgave in verband met de kunstgrasvelden. Daarnaast zijn vervangingsinvesteringen doorgeschoven.

De schuldquote wordt tevens beïnvloed door leningen die zijn doorgeleend aan derden (bijv. leningen aan sportverenigingen, personeelshypotheken). Om inzicht te krijgen in de effecten hiervan wordt als kengetal eveneens voorgeschreven de netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen. Deze is in het onderstaande overzicht weergegeven.

2. Netto Schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

In dit kengetal wordt het vorige kengetal gecorrigeerd met de aan derden doorgeleende gelden.

Kengetal:		Verslag 2020	Begroting 2021	Verslag 2021
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen		61%	111%	59%

Inzicht
De gecorrigeerde netto schuldquote is in feite een nadere analyse van de netto schuldquote waarbij de invloed van afgesloten leningen die zijn doorbetaald aan derden is geëlimineerd. De gecorrigeerde netto schuldquote geeft hierdoor een gunstiger beeld en is in het verslagjaar 2021 goed.

Signaalwaarde
De netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen draagt dezelfde signaalwaarden als de netto schuldquote.

Oordeel: groen
In 2021 is de netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen goed en is iets verbeterd ten opzichte van 2020 en valt veel gunstiger uit dan begroot.

Oorzaak
Dat ook dit kengetal gunstiger uitvalt dan bij de begroting werd voorzien heeft dezelfde oorzaak als toegelicht bij het kengetal van de netto schuldquote.

Perspectief
Hoewel bovenstaande percentages binnen de grenzen van het minst risicovolle gebied blijven en ook zijn gedaald in de afgelopen vier jaar en “groen” scoren, verwachten we wel dat deze percentages in de jaren 2022-2026 verder oplopen als gevolg van geplande grote investeringen voor onder meer wegen, bruggen, onderwijshuisvesting en het Masterplan Sportpad. Bij de Begroting 2023 en bij toekomstige raadsvoorstellen voor grote investeringen (waaronder Sportpad) zal daarom in de presentatie aan uw raad blijvend expliciet aandacht worden besteed aan de gevolgen van deze besluiten voor de financiële positie van de gemeente, zodat uw raad deze informatie mee kan nemen in de besluitvorming.

3. Solvabiliteitsratio

In dit kengetal wordt het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal. Hoe hoger het percentage hoe beter de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

Kengetal:		Verslag 2020	Begroting 2021	Verslag 2021
solvabiliteitsratio		30%	21%	34%

Inzicht
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Signaalwaarde

waarde	oordeel
> 50%	minst risicovol
20% > 50%	neutraal
< 20%	meest risicovol

Oordeel: oranje
De solvabiliteitsratio is na een daling in 2019 (in verband met overheveling rioolmiddelen van bestemmingsreserve naar voorziening), van 26% in 2019, 30% in 2020 naar 34% in 2021. De ratio is daarmee een fors stuk hoger dan geraamd. Hoewel de waarde volgens de signaalwaarden “oranje” scoort, is de waarde daarmee wel ruim boven de door uw raad vastgestelde norm van minimaal 20%.

Oorzaak
De leningenpositie heeft een sterke invloed op de verhouding tussen vreemd vermogen en eigen vermogen en daarmee op de solvabiliteit waarbij het eigen vermogen wordt afgezet tegen het totale vermogen. De leningenpositie in onze gemeente is in belangrijke mate beïnvloed door Braassemerland, waarvoor in de voorliggende jaren aanzienlijke geldleningen zijn aangetrokken. Dat

de solvabiliteit gunstiger is dan geraamd komt doordat de extra leningen in verband met de geraamde investeringen nog niet in 2021 zijn aangetrokken door vertraging in het uitgavenpatroon van deze investeringen. Ook heeft de vertraging van de werkzaamheden een positief effect op het resultaat, waardoor ook de solvabiliteit een hogere waarde krijgt.

Perspectief
Ook hier geldt dat exploitatieoverschotten zorgen voor een toename van het eigen vermogen en daarmee een positief effect hebben op de solvabiliteitsratio. Na 2022 zijn de exploitatieresultaten door het wegvallen van de precarioheffing en de toename van de lasten voor de jeugdzorg fors lager. Het aflossen van geldleningen heeft een positief effect. Met de investeringen in de onderwijshuisvesting en ook andere investeringen voor Focus met Ambitie is de verwachting eerder dat de leningenportefeuille zal toenemen en daarmee ook het balanstotaal. Afhankelijk van hoe zich dit verhoudt tot de toename van het eigen vermogen, zal de solvabiliteit in de periode na 2023 gelijk blijven of verder dalen. Uiteraard bewaken wij de ondergrens hierin.

4. Structurele exploitatieruimte

In dit kengetal worden de structurele baten verminderd met de structurele lasten en dit saldo wordt weergegeven in een percentage van de totale baten.

Kengetal:		Verslag 2020	Begroting 2021	Verslag 2021
structurele exploitatieruimte		9%	7%	9%

Inzicht
Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting is. Een positief percentage geeft aan dat de structurele baten van de gemeente toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Hiermee kan worden beoordeeld of de gemeente in staat is structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

Signaalwaarde

waarde	oordeel
Begrotingsruimte > € 0	minst risicovol
Begrotingsruimte = € 0	neutraal
Begrotingsruimte < € 0	meest risicovol

Oordeel: groen
Het jaarrekeningresultaat geeft een structureel exploitatieoverschot en krijgt daarmee een “groene” score. De structurele exploitatieruimte is hoger dan begroot.

Oorzaak
Wij verwijzen u naar de toelichting per programma en per taakveld, waarin uitgebreid is ingegaan op de verschillende oorzaken. Daarnaast is in grote lijnen een toelichting in de inleiding en in het raadsvoorstel bij deze jaarstukken gegeven.

Perspectief
Het meerjarenperspectief in de Begroting 2022 geeft dankzij de positieve effecten van de septembercirculaire 2021 een positief exploitatiesaldo. Door de laatste tegenvaller in de kosten voor de jeugdzorg is het perspectief voor 2024 e.v. momenteel negatief. Bij de Richtnota 2023 zullen wij ook andere ontwikkelingen met financiële effecten verwerken in het meerjarenbeeld. Te denken valt hierbij aan ontwikkelingen ten aanzien van Focus met Ambitie, wegen, kunstwerken en ICT. Bij de Richtnota hopen wij u meer duidelijkheid te kunnen geven over de effecten van de herverdeling van het gemeentefonds en de plannen van het Rijk ten aanzien van de opschalingskorting en de

bezuinigingen op de jeugdzorg. Zoals landelijk bekend is de verwachting dat er weinig financiële ruimte zal zijn voor grote nieuwe plannen van een nieuwe raad. Voor bijvoorbeeld de onderwijshuisvesting en het Masterplan Sportpad zijn door uw raad al stelposten in onze meerjarenbegroting opgenomen. Uiteindelijk zal wel bij de Richtnota blijken of zonder inzet van extra maatregelen een duurzaam gezond resultaat haalbaar blijft.

5. Kengetal grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de boekwaarde van de grondposities) is ten opzichte van de jaarlijkse baten.

Kengetal:		Verslag 2020	Begroting 2021	Verslag 2021
grondexploitatie		13%	13%	11%

Inzicht
Dit kengetal geeft aan of een gemeente verhoudingsgewijze veel middelen heeft geïnvesteerd in haar grondexploitatie. Dit is geld dat nog terugverdiend moet worden uit de grondverkopen. Het risico of dit wel of niet lukt is afhankelijk van de vraag en het aanbod.

Signaalwaarde

waarde	oordeel
< 20%	minst risicovol
20% > 35%	neutraal
> 35%	meest risicovol

Oordeel: groen
Uit de berekende kengetallen kan worden geconcludeerd dat de gemeente in het verslagjaar 2021 een gezonde grondpositie heeft. Het percentage ligt iets lager dan begroot en is in de afgelopen jaren steeds iets gunstiger geworden.

Oorzaak
Het percentage is lager dan begroot en lager dan voorgaand verslagjaar en blijft daarmee “groen”. Het percentage is in 2021 voornamelijk gedaald door de beëindiging van grondexploitatie Connexxion Leimuiden met een boekwaarde van € 1,2 miljoen. Deze gronden zijn overgeheveld naar de materiële vaste activa. Voor een toelichting op de grondexploitaties verwijzen wij u naar paragraaf 7.

Perspectief
Jaarlijks worden de grondexploitaties geactualiseerd en worden de verwachte kosten en opbrengsten en de parameters door de organisatie met een toets van de accountant opnieuw beoordeeld. Verondersteld mag dan ook worden dat de huidige boekwaarden, verminderd met de daarvoor beschikbare verliesvoorzieningen, in de komende jaren kunnen worden “terugverdiend” met de opbrengsten uit de grondverkopen. Naar verwachting zal het percentage in de komende jaren wel wijzigen. We verwachten een daling door het geplande afsluiten van een aantal grondexploitaties, zoals Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord en Centrumplan Leimuiden (beide gepland in 2022) en voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude (gepland in 2023). Anderzijds verwachten we in de verdere toekomst weer een stijging als gevolg van plannen die verband houden met de tweede fase van Masterplan Sportpad.

6. Kengetal belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit drukt de gemiddelde belastingdruk uit in een percentage ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Kengetal:		Verslag 2020	Begroting 2021	Verslag 2021
belastingcapaciteit		115%	113%	118%

Inzicht
Dit kengetal is voorgeschreven om inzicht te krijgen in de belastingcapaciteit. Hierbij wordt gekeken hoe de lokale belastingdruk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Bij de afvalstoffenheffing en het rioolrecht wordt in onze gemeente uitgegaan van 100% kostendekkendheid. Bij het rioolrecht zit deze op 100%. Bij de afvalstoffenheffing op 94%. Door hogere inkomsten lag het dekkingspercentage hoger dan begroot. In de begroting 2023 e.v. wordt ook op afval 100% kostendekkendheid nagestreefd.
Afwijking van het landelijk gemiddelde vergt een nadere analyse van de hoogte van de lasten die bij deze onderdelen worden gemaakt en de mate/wijze waarin deze worden doorbelast in de tarieven. De capaciteit bij de OZB kan worden afgelezen door het tarief te vergelijken met het landelijk gemiddelde en in absolute zin door de ruimte van het eigen tarief in vergelijking tot de artikel 12-norm (zie hiervoor de onbenutte belastingcapaciteit, in deze paragraaf).

Signaalwaarde

waarde	oordeel
< 95%	minst risicovol
95% > 105%	neutraal
> 105%	meest risicovol

Oordeel: rood
In onze gemeente ligt de gemiddelde belastingdruk in het verslagjaar 2021 18% boven het landelijk gemiddelde tarief en is daarmee hoog. De waarde is daarmee meest risicovol.

Oorzaak
<u>OZB</u>
Het in onze gemeente gehanteerde OZB-tarief voor woningen ligt lager dan het landelijk gemiddelde. Dat de lasten in absolute zin toch hoger uitvallen ten opzichte van het landelijk gemiddelde zit in het feit dat bij de berekeningen wordt uitgegaan van een landelijke gemiddelde woningwaarde van € 271.000 (waarde 1-1-2020 voor aanslag 2021) terwijl in onze gemeente voor de berekening een gemiddelde waarde van € 347.000 geldt. De hogere woonlasten op dit onderdeel bestaan dus uit een hogere gemiddelde woningwaarde in onze gemeente ten opzichte van het landelijk gemiddelde. In 2021 steeg de gemiddelde woningwaarde in onze gemeente 16% ten opzichte van 2020, landelijk was de stijging 7%. Deze hogere stijging van de gemiddelde waarde in onze gemeente ten opzichte van de landelijke stijging verklaart de stijging van het kengetal ten opzichte van 2020 (van 115% naar 118%).

<u>Afvalstoffenheffing</u>
Uw raad heeft besloten om per 1 januari 2018 Diftar in te voeren. 2018 was een overgangsjaar, waarbij eenmalige korting is gegeven op beide tarieven voor afvalstoffenheffing. Ook deze korting heeft bijgedragen aan een lagere belastingdruk dan geraamd. In de afgelopen drie jaar zijn de kosten voor de verwerking van afvalstoffen sterk gestegen, procentueel meer dan de afvalstoffenheffing. Daardoor is de afvalstoffenheffing niet kostendekkend. Door de snellere groei van het aantal huishoudens dan waar in de begroting vanuit was gegaan lag de kostendekkendheid wel hoger dan begroot. In de komende jaren groeien we naar 100% kostendekkendheid.

Rioolheffing
De rioolheffing is in onze gemeente fors hoger dan het landelijk gemiddelde. In 2016 is het GRP geactualiseerd en bij de Perspectiefnota 2017 is het tarief naar beneden bijgesteld tot € 262 in 2017. In het in 2016 bijgestelde GRP 2014-2018 wordt voor de tarieven uitgegaan van een jaarlijkse stijging van 1%, vermeerderd met de prijsindex. Deze groei is ook gehanteerd in het GRP 2019-2023. In 2019 en in 2020 bleek dat het aantal rioolaansluitingen sneller was gestegen dan in het GRP was voorzien. Daarom is ook eind 2021 bij het vaststellen van de tarieven riool opnieuw besloten de tarieven voor 2022 gelijk te laten aan het tarief in 2020 en 2021.

Perspectief
De totale woonlasten zullen hoger blijven dan het landelijk gemiddelde. Dit komt in onze gemeente door de hogere WOZ-waarden dan landelijke gemiddelden en door de hoge tarieven van de rioolheffing. Dit laatste heeft te maken met het lage aantal inwoners in relatie tot de grondoppervlakte van onze gemeente en de grondsoort. Eind 2018 is het GRP 2019-2023 vastgesteld en jaarlijks is deze met gelijkblijvende tarieven geactualiseerd. Door snellere uitbreiding van het areaal en daarmee het aantal aanslagen was het mogelijk om de indexering achterwege te laten. Door de verwachte kostenstijgingen wordt er per 2023 wel weer een verhoging met de indexering verwacht.
Onze afvalstoffenheffing is niet kostendekkend. Bij het vaststellen van de begroting 2022 en de verordening 2022 is besloten om vanaf 2023 wel 100% kostendekkendheid na te streven. Of daarmee ook de lasten voor de inwoners stijgen is ook afhankelijk van de hoeveelheid afval en het soort afval dat wordt aangeboden door de inwoner en is daarmee gedeeltelijk door de inwoner zelf te beïnvloeden.

Paragraaf 3 – Onderhoud kapitaalgoederen

Introductie
De gemeente beheert de openbare ruimte en gebouwen waarin wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. De gemeente beschikt over kapitaalgoederen zoals gebouwen, wegen, kunstwerken, riolering, speelvoorzieningen, groen en water. Vanzelfsprekend moeten deze kapitaalgoederen worden onderhouden. Door middel van visies, beleidsplannen en beheerplannen wordt richting gegeven aan het meerjarig beheer en onderhoud van deze kapitaalgoederen. Het onderhoud gebeurt op een sobere en doelmatige wijze, waarbij wordt voldaan aan wettelijke richtlijnen. In 2021 is de openbare ruimte onderhouden aan de hand van het IBOR (Integraal Beheerplan Openbare Ruimte) 2020-2024, welke 27 januari 2020 is vastgesteld.

Overzicht beheerplannen
De volgende beheerplannen vormen het uitgangspunt voor het beheer van de openbare ruimte, de gewenste kwaliteit en de hiervoor beschikbare budgetten.

Beheerplan	Datum raadsbesluit	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting
IBOR 2020-2024	Januari 2020	2024	Ja
Riolering (GRP)	Q4 2018	2023	Ja
Gebouwen (MJOP) 2020-2024	Q4 2019	2024	Ja
Civiele kunstwerken	2018	Actualisatie in 2021, t/m 2025	Ja
Water (Baggerplan)	2014	2023	Ja

KAPITAALGOEDEREN IN OPENBARE RUIMTE

Integraal beheer openbare ruimte

Kwaliteitsniveaus: De door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsniveaus voor de openbare ruimte zijn gebaseerd op de CROW-standaard voor beeldkwaliteit. Deze kwaliteitsniveaus zijn de basis voor het beheer en de onderbouwing voor de beschikbare budgetten. In de figuur hieronder zijn de in het IBOR 2020-2024 vastgestelde kwaliteitsniveaus per beheercategorie weergegeven. Beheeronderdelen die niet in het IBOR zijn meegenomen betreft civiele kunstwerken, speelvoorzieningen, riolering en gebouwen. Inzet en ambities voor deze beheeronderdelen is vastgelegd in aparte beheerplannen.

Beheercategorie - Beheergroep	Doorgaande wegen	Bedrijventerrein	Woongebieden	Fietspaden	Buitengebied	Centra
GROEN	< B >	< C >	< B >	< B >	< C >	< B >
VERHARDING	< B >	< C >	< B >	< B >	< C >	< B >
WATER	< B >	< C >	< B >	< B >	< C >	< B >
MEUBILAIR	< B >	< C >	< B >	< B >	< C >	< B >
REINIGING	< B >	< C >	< B >	< B >	< C >	< B >

Wegen
Kaders waarbinnen het wegbeheer wordt uitgevoerd zijn: de CROW-richtlijnen, de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR), het eerdergenoemde IBOR en de samenwerkingsovereenkomst met het hoogheemraadschap van Rijnland. De reconstructieprojecten worden gerapporteerd in de Voortgangs- en Verantwoordingsmonitor.

In 2021 is uitvoering gegeven aan of zijn voorbereidingen getroffen voor verschillende reconstructies en groot onderhoudsprojecten. Meest in het oog springende project was het groot onderhoud aan de Herenweg in Leimuiden. De gemeenteraad heeft een budget beschikbaar gesteld voor deze urgente onderhoudswerkzaamheden. Het project is in een zeer kort tijdsbestek uitgevoerd en net voor de jaarwisseling afgerond.

De werkzaamheden aan met name de Van Klaverweijdeweg en de Willem van der Veldenweg hebben wat vertraging opgelopen, waardoor deze in 2021 niet zijn opgestart. De gesprekken over de exacte kostenverdeling die we voeren met partners die participeren in het project hebben meer tijd in beslag genomen dan vooraf verwacht. Inmiddels zijn de werkzaamheden aan de Willem van der Veldenweg daadwerkelijk van start gegaan.

Tot slot, en dat zien we ook bij de kredieten, de rioleringsprojecten en de civiele kunstwerken, lopen we bij de werkzaamheden aan onze wegen ook aan tegen capaciteitsproblemen. Aannemers hebben meer moeite om voldoende mensen te leveren. Daarnaast heeft het groot onderhoud aan de Herenweg in Leimuiden een stevige ambtelijke inzet gevraagd, waardoor sommige andere projecten een kleine vertraging hebben opgelopen. Deze vertraging verwachten we de komende maanden weer ingelopen te hebben.

Riolering
De kaders waarbinnen het beheer en onderhoud van de riolering vallen, komen uit het Gemeentelijk Rioleringsplan 2019 - 2023 (GRP).

Groen
In het afgelopen jaar zijn enkele wijken van de Braassemerland overgedragen aan de afdeling beheer van de gemeente. Tevens is de ontwikkeling IKC de Lei afgerond en is het openbare groen terug in onderhoud bij de gemeente. Hierdoor zijn enkele gegevens ten opzichte van vorig jaar gewijzigd, areaal bomen 2,2% gestegen (+190 st), hagen +3,4% (+628 m1) en heesters en vaste planten +6,2% (8000 m2). Deze wijzigingen hebben nog niet direct gevolgen voor het beheer en onderhoud maar dienen wel meegenomen worden in de actualisatie van de beheerkosten, tevens zijn de kosten voor personeel gestegen aangezien er een extra groenploeg is bijgekomen om het onderhoud uit te voeren.
Met name doordat er de komende periode meer ontwikkelingen worden afgerond en er extra groen (en water) in beheer komt bij de gemeente zal hiermee rekening moeten worden gehouden in de begroting.

Water
Door de ligging van onze gemeente in het veenweidegebied van Nederland hebben we relatief veel water binnen onze gemeentelijke grenzen. Onderhoud vindt plaats als gevolg van de inspectie die in 2020 uitgevoerd is in opdracht van de gemeente. Tot dat moment was het onduidelijk hoeveel watergangen beschoeid waren en in welke conditie deze zich bevonden. Het totale areaal betreft op dit moment circa 47 km beschoeide watergang, waarvan circa 10 km beschoeiing als gemiddelde beeldkwaliteit D is beoordeeld. Deze zeer slechte beschoeiing zal de komende jaren vervangen moeten worden. Binnen de huidige budgetten hebben we de mogelijkheid om per kalenderjaar ca. 1 km beschoeiing te vervangen. De achterstand op onderhoud zal hiermee gaan oplopen.

Civiele kunstwerken
Door de aanwezigheid van veel water binnen de gemeentegrenzen bezit de gemeente relatief veel civiele kunstwerken. Naast vaste bruggen zitten er in het areaal tien beweegbare bruggen die jaarlijks geïnspecteerd worden en onderhoud krijgen. Optredende storingen worden verholpen voor zowel de vaste bruggen als de beweegbare bruggen. In 2019 is er verder gewerkt aan het beheerplan 2019-2023 voor civiele kunstwerken, dit betreft een wijziging van sturen op incident- naar risicogestuurd werken. Onderdeel van dit beheerplan is het op orde brengen van de areaalgegevens en het aantal kunstwerken dat de gemeente in beheer heeft.

Instellen voorziening bruggen
De Langebrug in Oud Ade is in 2019 lange tijd afgesloten geweest en in 2020 is gestart met het vervangen van de brug. De brug was dusdanig versleten dat vervanging noodzakelijk was. De werkzaamheden zijn in 2021 afgerond.
Naar aanleiding van klachten en incidenten is gebleken dat voor de houten bruggen in Woubrugge een herstel noodzakelijk was. Dit is in 2021 uitgevoerd. Dit herstel is gefinancierd uit een getroffen voorziening. Deze voorziening is gevoed door de beoogde uitgaven voor herstel geheel ten laste van het resultaat 2019 te brengen.

Gebouwen
De gemeente is eigenaar van diverse gebouwen. Die gebouwen zijn ook in 2021 beheerd en onderhouden aan de hand van een meerjarig onderhoudsplan (MJOP) dat door de raad is vastgesteld en eens in de vier jaar wordt geactualiseerd. Het bedrag dat per jaar gemiddeld nodig is voor de uitvoering van het MJOP wordt jaarlijks in de voorziening onderhoud gebouwen gestort. In 2019 heeft een actualisatie plaatsgevonden van MJOP. Het nieuwe MJOP 2020 – 2024 heeft de raad bij de Begroting 2020 vastgesteld. De vastgoedstrategie is niet veranderd, hierbij gaan we nog steeds uit van ‘afstoten tenzij’.
Meest in het oog springende locaties waar we in 2021 afscheid van hebben genomen zijn het voormalige Bonaventuracollege en de voormalige Ignatiusschool.

Financiële kaders
In onderstaand figuur zijn de geraamde en de werkelijke kosten/opbrengsten voor 2021 van de exploitatie weergegeven:

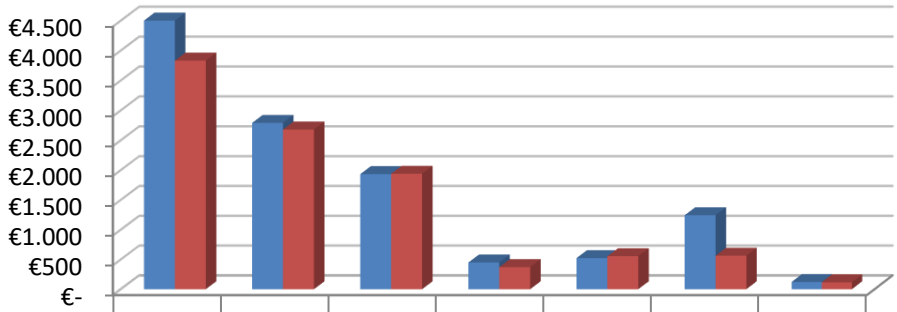

	Wegen	Riolering	Groen	Water	Openb. verl.	Kunstwerken	speelvorz.
Begroting 2021 na wijziging	4.725	2.790	1.932	449	521	1.242	121
Werkelijke lasten 2021	3.830	2.679	1.937	370	554	562	116

**) Bedragen x € 1.000. Dit betreft de lasten en baten per taakveld, inclusief salarislasten en kapitaalslasten.*

Dat de budgetten 2021 niet volledig zijn besteedm wordt met name veroorzaakt door uitgestelde werkzaamheden bij bruggen door prestatieproblemen en toeleveringsproblemen van een grote leverancier. Bij wegen wordt er geld overgehouden vanwege de werkzaamheden aan de Herenweg die het najaar hebben plaatsgevonden.

Bijdrage aan de provincie i.v.m. N207 (300K) is doorgeschoven naar 2022.

Degeneratievergoeding (292K) wordt opgelegd zodra een bedrijf de weg openbreekt. Dit gaat op basis van een standaard tarief. Pas een half jaar later kan de weg gerepareerd worden, omdat de grond eerst nog moet zakken. De kosten ontstaan dus pas ver na de opbrengst.

Paragraaf 4 – Financiering

In de Financiële verordening van de gemeente Kaag en Braassem is in artikel 18 opgenomen dat de gemeente jaarlijks bij de begroting en de jaarstukken in de paragraaf financiering verslag doet van de wijze waarop de gemeente de treasuryactiviteiten uitvoert.
Hierbij komen in ieder geval de volgende punten aan de orde:

- de kasgeldlimiet;
- de renterisiconorm;
- de rentevisie;
- het kredietrisicobeheer;
- de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende vier jaar;
- de schulden met een looptijd korter dan een jaar en het gemiddelde verschuldigde rentepercentage;
- de schulden met een looptijd langer dan een jaar en het gemiddelde verschuldigde rentepercentage;
- de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan grondexploitaties, investeringen en taakvelden wordt toegerekend.

Hiermee is deze paragraaf het instrument voor het transparant maken van de treasuryfunctie. De uitgangspunten en richtlijnen voor het treasurybeleid zijn vastgelegd in de financiële verordening (artikel 16). De regels voor de uitvoering van de treasuryfunctie zijn opgenomen in het treasurystatuut.

RENTERISICOBEHEER

Wet Fido en financiering
De wet Fido beoogt decentrale overheden een kader te geven om renterisico's op leningen zo beperkt mogelijk te houden. Renterisico ontstaat door wijzigingen in rentepercentages van opgenomen langlopende leningen en kasgeldleningen. Er zijn twee verplichte richtlijnen in de wet Fido om de renterisico's te bewaken en beheersen; de kasgeldlimiet voor korte financiering en de renterisiconorm voor lange financiering.

Kasgeldlimiet
De door het rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. De limiet beperkt de maximale omvang van de korte schuld (looptijd < 1 jaar) tot 8,5% van de totale lasten van de primaire programmabegroting. Voor 2021 bedraagt de limiet voor de gemeente Kaag en Braassem € 5,2 miljoen. Bij het aantrekken van kortlopende financiering wordt bewaakt dat de gemiddelde netto-vlottende schuld van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet niet overschrijdt.
In het onderstaande overzicht is zichtbaar dat de kasgeldlimiet in 2021 niet is overschreden, aangezien de gemeente gedurende het grootste deel van het afgelopen jaar een overschot aan middelen heeft gehad.

bedrag x € 1.000

Kasgeldlimiet 2021	1 jan 2021	1 feb 2021	1 mrt 2021	1 apr 2021	1 mei 2021	1 jun 2021	1 jul 2021	1 aug 2021	1 sep 2021	1 okt 2021	1 nov 2021	1 dec 2021	1 jan 2022
vlottende schuld:													
Kasgeldlening													
Liquide middelen													
(1) vlottende schuld:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
vlottende middelen:													
Deposito													
Liquide middelen	3.781	411	57	2.402	6.678	4.056	7.506	6.577	7.937	5.218	4.447	3.331	-794
(2) vlottende middelen:	3.781	411	57	2.402	6.678	4.056	7.506	6.577	7.937	5.218	4.447	3.331	-794
(3) netto vlottend (+) of overschot middelen (-)	-3.781	-411	-57	-2.402	-6.678	-4.056	-7.506	-6.577	-7.937	-5.218	-4.447	-3.331	794
(4) gemiddelde van (3)			-1.416			-4.379			-7.340			-4.332	
kasgeldlimiet													
(7) begrotingsomvang 2021			61.297			61.297			61.297			61.297	
(8) het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage			8,5%			8,5%			8,5%			8,5%	
(5) kasgeldlimiet (7x8)			5.210			5.210			5.210			5.210	
(6a) ruimte onder de kasgeldlimiet (5>4)			-6.626			-9.589			-12.550			-9.542	
(6b) overschrijding van de kasgeldlimiet (4>5)													

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijden van de kapitaalmarktleningen (looptijd > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moet worden aangepast. Het rijk heeft de maximale omvang van leningen met een renteaanpassing vastgesteld op 20% van de totale lasten van de primaire programmabegroting. Het maximale bedrag aan aflossingen en renteherziening op vaste schuld bedraagt daardoor in 2021 € 12,3 miljoen. In 2021 is voor € 11,3 miljoen afgelost; waardoor de renterisiconorm niet is overschreden.

bedrag x € 1.000

Renterisiconorm 2021	t/m 31-3-2021	t/m 30-6-2021	t/m 30-9-2021	t/m 31-12-2021	TOTAAL
renterisico op vaste schuld					
(1a) renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0	0
(1b) renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0	0
(1) netto renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	0	0	0	0	0
(2) betaalde aflossingen	10.541	16	0	796	11.353
(3) renterisico op vaste schuld (1+2)	10.541	16	0	796	11.353
renterisiconorm					
(4a) begrotingsomvang 2021	61.297	61.297	61.297	61.297	61.297
(4b) het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%	20%
(4) renterisiconorm (4ax4b)	12.259	12.259	12.259	12.259	12.259
(5a) ruimte onder renterisiconorm (4>3)					906
(5b) overschrijding renterisiconorm (3>4)					

Rentevisie

De Euribor ligt nog altijd onder de 0%. Dat de rente zo laag is, komt vooral doordat de Europese Centrale Bank (ECB) een ruim monetair beleid voert om de economische groei in het eurogebied te ondersteunen.

De rentevisie van de BNG is dat de rentetarieven zullen gaan aantrekken en dat de kortetermijnrente zal stijgen naar rond de 0,1% ultimo 2022. Het EONIA rentetarief (daggeldrente rekening-courant schatkist) is dit jaar iets verder gedaald tot rond de -0,50% ultimo 2021. Bij het rijk is de rente, indien die negatief is, bij het uitzetten van gelden (vooralsnog) gelijkgesteld aan nul. De BNG brengt daarentegen vanaf 1 juli 2021 negatieve creditrente in rekening over tegoeden vanaf € 500.000 in rekening-courant. De rente op staatsleningen was vanwege matige vooruitzichten voor de inflatie en economie in Europa negatief maar is wat gaan aantrekken. Hierdoor is het rentepercentage voor langlopende leningen het afgelopen jaar wat gestegen en komt uit 0,61% ultimo 2021 (10 jaar fixe BNG). De rentetarieven van langlopende leningen zijn ondertussen in 2022 flink gestegen en zullen mede onder invloed van een aantrekkende economie, hoge inflatie en een minder actief / beëindigen aankoopbeleid van obligaties van de ECB naar verwachting verder gaan oplopen naar rond de 2% volgend jaar (10 jaar fixe).

De gemiddelde rente over de leningenportefeuille bedroeg in 2021 1,75%. Doordat de afgesloten leningen verschillende looptijden hebben met een vaste rente, is de gemiddelde rente over de leningenportefeuille nog steeds hoger dan de huidige rente op de kapitaalmarkt. Maar door de aantrekkende rente op de kapitaalmarkt is de verwachting dat de gemiddelde rente over de leningenportefeuille zal gaan stabiliseren of stijgen door het aflopen en herfinancieren van langlopende leningen en het aantrekken van nieuwe langlopende leningen tegen een (on)gunstiger rentetarief.

KREDIETRISICOBEHEER

Regeling Schatkistbankieren voor decentrale overheden en uitgezette gelden
De regeling Schatkistbankieren heeft tot gevolg dat de decentrale overheden verplicht zijn om financiële overschotten, als ze die hebben, bij het rijk onder te brengen. De maatregel is bedoeld om de EMU-positie van Nederland te verbeteren. Overtollige middelen mogen alleen in rekening-courant en via deposito's bij de schatkist worden aangehouden of onderling worden uitgeleend aan andere decentrale overheden (niet zijnde verticaal toezicht). Wel is er sprake van een bepaald drempelbedrag dat de gemeente maximaal buiten de schatkist van het rijk mag houden. De ondergrens van het drempelbedrag is verhoogd van 0,75% naar 2% van het begrotingstotaal; wat voor de gemeente Kaag en Braassem neerkomt op € 1,2 miljoen in 2021. Over de middelen die een decentrale overheid in de schatkist aanhoudt, vergoedt de schatkist rente (EONIA/ daggeldrente (r/c) of inleenrente (deposito)). De stand in de schatkist per 31 december 2021 is voor de gemeente € 51.939 (r/c saldo) en € 0 (depositosaldo). In onderstaande tabel is zichtbaar dat gerekend over een heel kwartaal het op dagbasis buiten de schatkist aangehouden bedrag gemiddeld niet hoger is dan het drempelbedrag ad € 1,2 miljoen.

bedrag x€1.000

Gemiddeld buiten de schatkist aangehouden bedrag 2021	
1e kwartaal	334
2e kwartaal	361
3e kwartaal	397
4e kwartaal	330

Verstrekte leningen en uitgezette leningen
De gemeente Kaag en Braassem heeft uit hoofde van haar publieke taak leningen (door)verstrekt aan woningcorporaties, verenigingen/stichtingen, SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting) en personeel (hypothecaire leningen; er worden geen nieuwe hypothecaire leningen verstrekt). Eind 2021 is er aan (door)verstrekte leningen een boekwaarde van € 4,7 miljoen.
Daarnaast is een obligatielening aan Alliander beschikbaar gesteld van € 2,7 miljoen. Reden is dat Alliander forse investeringen verwacht in het kader van het Klimaatakkoord en deze groei (voor)gefinancierd dient te worden. Daarom heeft Alliander een kapitaalinjectie nodig om het eigen vermogen te versterken; zodat Alliander financiering kan aantrekken op de markt tegen aantrekkelijke rente. Voor het versterken van het eigen vermogen heeft Alliander een beroep op haar aandeelhouders gedaan met het verzoek naar rato een obligatielening beschikbaar te stellen.

Verstrekte gemeentegaranties
De gemeente Kaag en Braassem staat eind 2021 voor een aantal geldgevers ten bedrage van € 0,5 miljoen borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die zijn aangetrokken door verenigingen of stichtingen die activiteiten verzorgen die in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak. Tevens staat de gemeente garant voor hypotheken op woningen van inwoners ad € 1,7 miljoen. Dit betreft afloop van in het verleden verstrekte garantstellingen, waarvoor de gemeente nog steeds garant staat. Al geruime tijd valt dit onder de Nationale Hypotheekgarantie (NHG) en de gemeente gaat sindsdien geen nieuwe garanties meer aan (voor hypotheken op woningen voor andere garantiestellingen stellen we ons terughoudend op). Daarnaast staat het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) borg voor leningen aan woningbouwcorporaties ten bedrage van € 40,9 miljoen, waarbij de gemeente samen met het rijk in de achtervang staat. Het

verlies dat achtervangers kunnen lijden, is beperkt tot de rentederving over leningen die ze bij een calamiteit aan het WSW moeten verstrekken.

In het treasurystatuut is vastgelegd dat voor het verstrekken van leningen aan derden en het garanderen van middelen uit hoofde van de publieke taak goedkeuring nodig is van het college (tot € 50.000) dan wel de gemeenteraad (hoger dan € 50.000). De treasurycommissie is bevoegd tot het aantrekken en uitzetten van gelden.

Tot en met juli 2021 had het WSW met de gemeente een ongelimiteerde achtervangovereenkomst voor de twee in de gemeente werkzame corporaties 'Stichting Woondiensten Aarwoude' en 'Stichting MeerWonen', tot een maximum van het door het WSW bepaald borgingsplafond (=wat een corporatie maximaal kan lenen gelet op de prognosegegevens van de corporatie (dPi)). WSW staat borg voor deze leningen, waarbij de gemeente samen met het rijk in de achtervang staat. Het verlies dat achtervangers kunnen lijden, is beperkt tot de rentederving over leningen die ze bij een calamiteit aan het WSW moeten verstrekken. In verband met de veranderde werkwijze van de achtervang heeft de WSW vanaf 1 augustus 2021 een nieuwe achtervangovereenkomst gesloten met alle gemeenten; waarbij alle contracten per die datum gelijk zijn getrokken. Hierbij worden de nieuwe leningen via een verdeelsleutel toegewezen aan de gemeenten waar de corporatie werkzaam is. Voorheen werd een lening 1 op 1 gekoppeld aan een gemeente.

GEMEENTEFINANCIERING

Wet Hof en EMU-saldo
De wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof) zorgt ervoor dat de schulden van de totale Nederlandse overheid niet te hoog worden. Het EMU-saldo van de decentrale overheden telt mee voor het EMU-saldo van de totale Nederlandse overheid. Om het EMU-saldo van de decentrale overheden gezamenlijk te bepalen, moeten de decentrale overheden gegevens aanleveren zoals het opnemen van de meerjarige EMU-begrotingsgegevens in de begroting. Daarnaast wordt de ontwikkeling van het EMU-saldo gevolgd door middel van verplichte rapportages (Iv3) aan het Centraal Bureau van de Statistiek. Voor decentrale overheden is een gezamenlijk plafond voor de tekortnorm vastgesteld (macronorm). Bij een (dreigende) structurele overschrijding van de vastgestelde tekortnorm voor de decentrale overheden samen, kunnen maatregelen volgen via een correctiemechanisme (bestuurlijke afspraken over verbeterplannen EMU-saldo) en in uiterste geval kan het sanctiemechanisme in werking treden (zoals het faseren van investeringen of in uiterste instantie het opleggen van kortingen). Voor de gemeente Kaag en Braassem is het gerealiseerde EMU-saldo over boekjaar 2021 + € 2,9 miljoen (= overschot).

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte
Voor het uitoefenen van de treasuryfunctie is inzicht nodig in de huidige en toekomstige kasstromen. Deze kasstromen bestaan uit:
1. de kasstroom uit operationele activiteiten (de exploitatie);
2. de kasstroom uit investeringen;
3. de kasstroom uit financieringsactiviteiten (aflossingen en stortingen van aangetrokken en uitgezette geldleningen).

Het inzicht hierin wordt verkregen door het permanent actualiseren van onze liquiditeitsplanning. Uit de jaarcijfers 2021 is een financieringsoverschot van € 1,5 miljoen zichtbaar (excl. jaarrekeningresultaat). Dit zal voornamelijk ingezet worden voor de financiering van de bouwgrondcomplexen ad € 7,9 miljoen.
In 2021 hebben we geldleningen afgelost en geherfinancierd, samen € 10 miljoen (vnl. in het verleden aangegane niet tussentijds aflosbare leningen voor onroerendgoedtransacties). Daarnaast zijn er verder geen kortlopende leningen aangetrokken.

Het onderstaande overzicht geeft de mutaties weer in de leningenportefeuille 2021:

bedrag x € 1.000

Mutaties in de leningenportefeuille 2021	
Stand per 1 januari	51.024
Nieuwe leningen	10.000
Reguliere aflossingen	11.353
Vervroegde aflossingen	0
Stand per 31 december	49.671
Gemiddeld rentepercentage	1,75%

In tegenstelling tot de groei van de schuld (die aan een maximum gebonden is door de Wet Hof) is de hoogte van de schuld een politieke keuze zolang de schuld beheersbaar blijft. Dat wil zeggen dat de gemeente bij een scenario met economisch slecht weer genoeg geld moet overhouden om aan de schuldverplichtingen (aflossingen en interest) te kunnen blijven voldoen zonder dat de noodzakelijke publieke voorzieningen in de knel komen. Daarnaast is het de samenhang tussen meerdere factoren – in dit geval de schuldpositie, de structurele weerstandscapaciteit en de rek in de belastingopbrengsten – die bepaalt of de gemeente financieel gezond is (zie voor nadere toelichting paragraaf weerstandsvermogen).

Financieringswijze
Zolang de kortlopende rente lager is dan de rente op de kapitaalmarkt, wordt de ruimte die de kasgeldlimiet biedt zoveel mogelijk benut. Indien nodig worden langlopende leningen aangetrokken om een overschrijding van de limiet tegen te gaan. Bij de keuze van de looptijden van financieringsmiddelen is het uitgangspunt dat deze zoveel mogelijk aansluiten bij de financieringsbehoefte uit de liquiditeitsplanning.

RENTETOEREKENING EN RENTERESULTAAT

Het saldo van de externe rentelasten en -baten moet in eerste aanleg worden toegerekend aan de grondexploitatie en taakvelden die op projectbasis zijn gefinancierd. Het resterende saldo wordt samen met de rente die wordt berekend over voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd, omgeslagen naar de taakvelden die integraal zijn gefinancierd.

Het renteomslagpercentage wordt vervolgens berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd (= 1,18%); waarbij het renteomslagpercentage binnen een marge van 0,5% mag worden afgerond (= 1,00%). Het financieringsresultaat voor 2021 komt dan uit op € 131.227 nadelig.

De rekenrente in 2021 is hiermee nog steeds hoger dan de huidige rente op de kapitaalmarkt. Doordat de afgesloten leningen verschillende looptijden hebben met een vaste rente, is het niet mogelijk direct volledig mee te bewegen met de rente op de kapitaalmarkt. Maar door de aantrekkende rente op de kapitaalmarkt is de verwachting dat ook de rekenrente zal gaan stabiliseren of stijgen door het aflopen en herfinancieren van langlopende leningen en het aantrekken van nieuwe langlopende leningen tegen een (on)gunstiger rentetarief.

Renteschema 2021					
De externe rentelasten over de korte en lange financiering				€ 917.516	
De externe rentebaten (idem)			-/-	€ 273.496	
Saldo rentelasten en rentebaten				€ 644.020	
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend		€ 219.920			
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	-€ 174.692			
			-/-	€ 45.228	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente				€ 598.792	
Rente over eigen vermogen				€ 0	
Rente over voorzieningen				€ 278.570	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente				€ 877.361	*1,18%*
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			-/-	€ 746.134	*1,00%*
Renteresultaat op het taakveld treasury				**€ 131.227**	*0,18%*

Paragraaf 5 – Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van de gemeente heeft een belangrijke rol in de realisatie van de doelen van de gemeente. Bedrijfsvoering is een onderdeel van zowel de primaire processen, dienstverlening aan inwoners, beleids- en bestuurlijke processen als de ondersteunende processen, het geheel van functies gericht op sturing en ondersteuning. De bedrijfsvoering en de daarbij behorende interne ondersteunende en dienstverlenende disciplines zijn:

- Control
- Financiën
- Juridische zaken
- HRM / Personeel en organisatie
- Communicatie
- Documentaire informatievoorziening
- Facilitaire zaken
- Informatie- en gegevensbeheer (ICT)
- Burgerzaken
- Vergunningen, toezicht en handhaving
- Klantcontactcentrum

Met uitzondering van ICT en Control is de bedrijfsvoering bij de gemeente Kaag en Braassem ondergebracht binnen één afdeling. Control is belegd in een afzonderlijke eenheid met een onafhankelijke positie in de organisatie en valt rechtstreeks onder de gemeentesecretaris.

Hieronder lichten we de belangrijkste bedrijfsvoeringsonderdelen toe die in 2021 naast de reguliere werkzaamheden extra inspanningen hebben geleverd om de doelstellingen van de bedrijfsvoering te realiseren.

AMBTELIJKE ORGANISATIE EN PERSONEEL EN ORGANISATIE

De ambtelijke organisatie van onze gemeente is een professionele organisatie die dienstbaar is aan de samenleving en het bestuur van Kaag en Braassem. Drie jaar geleden zijn we begonnen met een verdere doorontwikkeling van de organisatie.

Deze organisatie:

- heeft een regiefunctie bij de ontwikkeling en uitvoering van maatschappelijke en ruimtelijke taken;
- bereikt efficiënt, effectief en klantgericht maatschappelijke doelen door samen te werken;
- benut en stimuleert eigen verantwoordelijkheid van inwoners, bedrijven en instellingen;
- communiceert open en duidelijk;
- heeft aandacht voor de vraag naar en het leveren van producten en diensten;
- ontvangt waardering van de inwoner voor de producten en dienstverlening die worden geleverd en zij laat leveren.

De huidige organisatiestructuur moet ons helpen toe te groeien naar een organisatie die bestaat uit een vaste kern met daaromheen een flexibele schil die wordt geactiveerd afhankelijk van de vraag. Zo kan de organisatie altijd kwalitatief goede invulling geven aan taken en rollen die op dat moment gevraagd worden.

Op dit moment beschikt de gemeentelijke organisatie van Kaag en Braassem over 153,90 fte incl. 2,22 FTE griffie.= Dit is 5,52 FTE per 1000 inwoners. Van deze 153,90 fte is momenteel 9,08 fte vacant. Dit houdt dus in dat de bezetting 144,82 fte bedraagt wat per 1000 inwoners 5,19 FTE betekent.
Omdat de gemeentelijke organisatie een aantal vacatures kent wordt extern ingehuurd om deze vacatures deels in te vullen. Ook wordt er extern ingehuurd als gevolg van projecten of ontwikkelingen die niet binnen de bestaande formatie kunnen worden opgevangen. Onder externe inhuur vallen ook de kosten voor onderhoud in de buitenruimte en schoonmaak die worden uitgevoerd door Rijnvicus. In totaal bedroeg de externe inhuur in 2021 € 1.623.545. Ten opzichte van de totale loonsom van € 10.954.850 is dit 14,82%.

Binnen de afdeling Bedrijfsvoering zijn alle bedrijfsvoeringstaken van de ambtelijke organisatie ondergebracht. Het merendeel van de activiteiten van de afdeling Bedrijfsvoering wordt tot de overhead gerekend. Onder overhead wordt verstaan alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hierbij zijn BBV-regels en de uitgangspunten uit de Notitie Overhead van de BBV toegepast. Onze overhead bedraagt in 2021 € 7.827.854. Uitgedrukt in een percentage van de totale lasten, zijnde € 69.158.039 bedraagt dit percentage 11,3%. Uitgedrukt per inwoner bedragen de apparaatskosten € 281 per inwoner.

FINANCIËN

In de afgelopen jaren hebben we de P&C-cyclus en -producten vernieuwd. Dit heeft als doel de raad beter te bedienen en daarbij de informatie te geven die nodig is om heldere kaders te kunnen stellen, de voortgang scherper te controleren en de mogelijkheid te bieden om sneller bij te sturen, indien nodig. Daarnaast heeft de vernieuwing van de planning & control functie tot doel om de financiële sturing in de ambtelijke organisatie te versterken. De jaarrekening over 2021 zal te raadplegen zijn via www.jaarrekeningkaagenbraassem.nl en de begroting voor 2022 is te raadplegen via www.begrotingkaagenbraassem.nl.

In het afgelopen jaar hebben we voor grote uitdagingen gestaan om de begroting 2022 reëel en structureel sluitend te krijgen. Het wegvallen van de inkomsten uit de precarioheffing op kabels en leidingen en de toenemende kosten in het sociaal domein en de onduidelijkheid over de inkomsten van het Rijk waren redenen tot zorg. Door steeds tijdig en op een transparante wijze uw raad hierover te informeren en door een aantal zeer constructieve bijeenkomsten met de financieel specialisten uit uw raad hebben we in nauwe samenwerking een mooie begroting voor 2022 kunnen vaststellen. Een reëel en structureel sluitende begroting, waarin ook financiële dekking is voor nieuw beleid en mooie ambities van uw raad.

ICT EN INFORMATIEBEHEER

Met ingang van 1 januari 2018 is de gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Rijn en Braassem (BVO) in werking getreden, de samenwerking op het gebied van ICT en automatisering. Uitgangspunt voor de samenwerking is standaardisatie van de I&A-dienstverlening, inclusief de bijbehorende standaardinrichting van de gemeentelijke werkprocessen en het daarbij passende applicatielandschap. De samenwerking heeft als beoogd doel om voor beide gemeenten voordelen te behalen. Hierbij kan gedacht worden aan:

- Integratie op procesniveau (zoveel als mogelijk dezelfde applicaties en bijbehorende werkprocessen) om zo meer kwaliteit en efficiency te behalen.
- Integratie tussen beide gemeenten in andere werkvelden wordt hierdoor eenvoudig.
- De grotere schaal zorgt voor inkoopvoordeel en een betere onderhandelingspositie bij leveranciers.
- De grotere schaal maakt het ook mogelijk om specialistische I&A-expertises (als informatieplanning en security management) volwaardig in te vullen en goed te organiseren en daarmee zal de

samenwerking beter in staat zijn de noodzakelijke en ambitieuze digitale overheidsagenda te volgen.
- Samenwerking noodzaakt een nog verdere professionalisering van de I&A-dienstverlening, uitbouw van de regierol en werken met servicelevels.

Twee belangrijke ontwikkelingen die in 2021 hebben plaatsgevonden:

- De producten- en dienstencatalogus (PDC) is vastgesteld. In de PDC staan alle producten en diensten die de BVO aan ons levert.
- I-dienstverlening vanuit de BVO wordt anders ingericht. Hoe dit wordt ingericht en welke financiële consequenties daaraan vastzitten is nog niet duidelijk. In de risicoparagraaf bij de begroting 2022 is een bedrag van € 85.000 gereserveerd voor deze ontwikkeling. Nadere uitwerking volgt in 2022.

Informatieveiligheid
Met de VNG-resolutie 'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente' van november 2013 hebben gemeenten afgesproken om de informatiebeveiliging op orde te krijgen en te houden. Eén van de afspraken in de resolutie was dat elke gemeente in het jaarverslag een aparte paragraaf opneemt over informatiebeveiliging, waarin het college verantwoording aflegt aan de gemeenteraad over informatiebeveiliging in brede zin ('horizontale verantwoording').

Er zijn ook afspraken gemaakt met het rijk voor de ENSIA-verantwoording informatiebeveiliging ('verticale verantwoording'). ENSIA staat voor Eenduidige Normatiek Single Information Audit en betekent eenmalige informatieverstrekking en eenmalige IT-audit. ENSIA is ingevoerd in 2017 en heeft tot doel het ontwikkelen en implementeren van een zo effectief en efficiënt mogelijk ingericht verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Het verantwoordingsproces over informatieveiligheid bij gemeenten wordt hiermee verder geprofessionaliseerd door het toezicht te bundelen en aan te sluiten op de gemeentelijke p&c-cyclus. Hierdoor heeft het gemeentebestuur meer overzicht over de stand van zaken van de informatieveiligheid en kan hier ook beter op sturen.

ENSIA helpt gemeenten in één keer slim verantwoording af te leggen over informatieveiligheid gebaseerd op de BIO. De verantwoordingssystematiek over de Basisregistratie personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie adressen en gebouwen (BAG), Basisregistratie grootschalige topografie (BGT) Basisregistratie ondergrond (BRO) en werk en inkomen (SUWI) is samengevoegd en gestroomlijnd. In 2021 is een zelfevaluatie informatiebeveiliging, DigiD, BRP, PUN, BGT, BRO en BAG gedaan. De resultaten waren over het algemeen goed.

Sinds dit jaar verantwoordt de gemeente zich via ENSIA ook over informatiebeveiliging en informatie-architectuur van de WOZ-uitvoering aan de toezichthouder Waarderingskamer. Op deze terreinen worden aan systemen voor de WOZ-uitvoering steeds hogere eisen gesteld. Dit komt doordat de werkprocessen voor de bijhouding van informatie in grote mate worden geïntegreerd met geobasisregistraties en de geautomatiseerde systemen in toenemende mate werken met elders bijgehouden gegevens.

Hieronder wordt voor de basisregistraties een overzicht weergegeven van de stand van zaken in 2021.

BAG

Basisregistratie	Onderdeel	Score in %
BAG	Categorie 1: gegevenskwaliteit	77 %
	Categorie 2: proces en organisatie	100 %
	Totaalscore	85 %

BGT

Basisregistratie	Onderdeel	Score in %
BGT	Categorie 1: gegevenskwaliteit	100 %
	Categorie 2: proces en organisatie	100 %
	Totaalscore	100 %

BRO

Basisregistratie	Onderdeel	Score in %
BRO	Categorie 1: gegevenskwaliteit	60 %
	Categorie 2: proces en organisatie	62 %
	Totaalscore	61 %

WOZ

Status	Conclusie
✓	De BIO is volledig geïmplementeerd binnen de WOZ en er worden controles uitgevoerd op naleving!
✓	De overgang naar Common Ground conforme architectuur voor de WOZ is gestart!
✓	Er wordt gebruikt gemaakt van de gewenste koppelvlakken (API's en/of xml-berichtenverkeer) voor de communicatie tussen de diverse applicaties voor de WOZ-uitvoering.
✓	Tussen de applicaties die de uitvoering van de WOZ-processen ondersteunen vindt interactie plaats. Er is een volledig overzicht van de onderlinge relaties tussen deze systemen.
✓	Er is onderzocht of de verschillende geautomatiseerde systemen informatie juist delen met externe systemen zoals bijvoorbeeld de Landelijke voorziening WOZ (LV WOZ) en MijnOverheid.
✓	Op terrein van de beheersing van informatiebeveiliging conform BIO is voor de WOZ-uitvoering de gewenste managementinformatie beschikbaar.

BRP

Onderdeel ENSIA	Gemeente Kaag en Braassem	Maximale score	Percentages
BRP-organisatie	400	400	100,0 %
BRP-toegang	400	400	100,0 %
BRP-naleving	360	400	90,0 %
Puntentotaal BRP ENSIA	1.160	1.200	96,0 %

Reisdocumenten

Onderdeel ENSIA	Gemeente Kaag en Braassem	Maximale score	Percentages
Reisdocumenten-organisatie	400	400	100,0 %
Reisdocumenten-toegang	400	400	100,0 %
Reisdocumenten-naleving	400	400	100,0 %
Puntentotaal Reisdocumenten	1.200	1.200	100,0 %

De BAG schommelt rond de 80% en laat een stijgende lijn zien. Het proces is op orde, de knelpunten liggen buiten de invloedssfeer van de gemeente. De BGT is de laatste twee jaar geheel op orde. De BRO is inmiddels ingebed in de organisatie en nog enkele verbetermaatregelen moeten worden doorgevoerd.

De SUWI-zelfevaluatie wordt door de samenwerking met gemeente Alphen aan den Rijn - taken werk en inkomen (SUWI) door Alphen aan den Rijn uitgevoerd. Hetzelfde geldt voor de DigiD, die is gekoppeld aan de website. De website valt onder de Bedrijfsvoeringsorganisatie Rijn en Braassem en is daarmee hier niet opgenomen.

De kwaliteit van de basisregistraties is in het algemeen goed op orde. Met betrekking tot de BRO zitten we in een inhaalslag; elk jaar wordt de kwaliteit beter. Met betrekking tot de BGT hebben we in 2021 wederom een 100% score behaald. Met betrekking tot de kwaliteit van de BRP en van de reisdocumenten zitten we op een stabiel niveau.

Wat het informatieveiligheidsbeleid betreft: inmiddels is het aanpassen van het informatiebeveiligingsbeleid aan de BIO, de Baseline Informatieveiligheid Overheid die in de plaats is gekomen van de BIG, de Baseline Informatieveiligheid Gemeenten, ter hand genomen. Daarnaast vinden activiteiten plaats op het gebied van informatiebewustzijn om informatieveiligheid op een hoger plan te brengen.

Privacy
In 2018 is de nieuwe privacywet, de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), in werking getreden. In ons privacybeleid en bijbehorend reglement staan de belangrijkste rechten en plichten uit de AVG opgesomd, met daarbij een toelichting hoe wij hiermee omgaan.

Een belangrijke plicht vanuit de AVG is dat wij verplicht zijn om een Functionaris gegevensbescherming (FG) aan te stellen. De FG heeft in essentie een toezichthoudende rol en kan – voor zover dit zijn toezichthoudende rol niet doorkruist – de gemeente en haar medewerkers van advies voorzien en handvatten meegeven hoe conform de AVG te werken. Met de komst van de AVG hebben wij een FG aangesteld.

Andere belangrijke plichten voor ons zien op de afhandeling van datalekken, het bijhouden van een register van verwerkingsactiviteiten en op de afhandeling van verzoeken van onze inwoners met betrekking tot hun persoonsgegevens.

Naast uitvoering van het beleid en bijbehorend reglement wordt aandacht besteed aan het verhogen van privacybewustzijn in onze organisatie.

Paragraaf 6 – Verbonden partijen

Als zelfstandige gemeente zoekt Kaag en Braassem naar samenwerking als dit voordeel oplevert bij vraagstukken die erg complex of kostbaar zijn. In deze paragraaf worden de rechtspersonen beschreven waar de gemeente een bestuurlijk en financieel belang in heeft. Er is sprake van een bestuurlijk belang in het geval van zeggenschap (stemrecht of het hebben van een zetel in het bestuur). Van een financieel belang is sprake als aan een verbonden partij een bedrag ter beschikking wordt gesteld dat niet verhaalbaar is wanneer de verbonden partij in financiële problemen raakt of failliet gaat.

Visie op en beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen
De visie van Kaag en Braassem is beschreven in de Samenwerkingsagenda 2018-2022. Hierin wordt op elf beleidsvelden een koers geschetst onder de naam ‘Maak meedoen mogelijk’. Vanuit haar zelfstandige positie maakt de gemeente gebruik van en draagt ze in de regio bij aan de uitvoeringskracht, het kennisnetwerk en de lobbyfunctie richting andere regio’s, provincie en rijk. Op deze manier pakt ze de grote vraagstukken aan. Samenwerken in verbonden partijen is immers efficiënter, goedkoper en soms gewoon een wettelijke verplichting.

Het beleid en de kaders van de gemeente Kaag en Braassem over de verbonden partijen zijn beschreven in de Nota Verbonden Partijen en die verwoordt de taken en bevoegdheden van de verbonden partijen en financiële voorwaarden om het publiek belang te dienen. Dit is belangrijk omdat een verbonden partij vaak beleid uitvoert dat volgens een wettelijke bepaling een taak van de gemeente is. Wel is en blijft de gemeente verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma’s. Beleidsvoornemen uit de Nota Verbonden Partijen is dat Kaag en Braassem vooral een regiegemeente is. Om regie te voeren is het van belang de grip op verbonden partijen te vergroten. Naast de beleidsvoornemens genoemd in de Nota Verbonden partijen is de visie op regionale samenwerking verwoord in de Regionale Agenda Kaag en Braassem 2020.

VERBONDEN PARTIJEN KAAG EN BRAASSEM

Gemeenschappelijke regelingen	Overig
Holland Rijnland	BNG NV
Veiligheidsregio Hollands Midden	Oasen NV
Omgevingsdienst West Holland	Cyclus NV
RDOG Hollands Midden	Nuon Energy NV
	Alliander NV
BVO Rijn en Braassem	De Tweesprong BV
	GEM Braassemerland VOF

INZICHT IN DE FINANCIËN VAN DE VERBONDEN PARTIJEN

Door een financiële en beleidsmatige check van de begrotingen en jaarrekeningen van de verbonden partijen is er een goed inzicht in de financiën. Voordat een advies over een zienswijze aan de raad wordt aangeboden vinden er regionaal ambtelijke overleggen plaats. Deze adviseren aan de bestuurlijke (portefeuillehouders) overleggen. Door deze ‘brede blik’ neemt de kwaliteit van toetsing toe. Daarnaast geven deze regionale overleggen de mogelijkheid om input te leveren en vragen te stellen zodat er bijstelling van de begrotingen mogelijk is voordat de raad zijn zienswijze vaststelt.
Er zijn ook risico’s. Hierbij wordt gedacht aan consequenties van nieuw overheidsbeleid, wijzigingen in wet- en regelgeving en ontbreken van commitment. Risico’s kunnen beperkt worden door het

functioneren van de verbonden partij goed te volgen qua budget en beleid. Voor zover risico's nu actueel en relevant zijn, worden ze opgenomen in de risicoparagraaf.

De bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd. De (advies)processen zijn gestroomlijnd door het aanwijzen van een driehoek van accounthouder, financieel consulent en manager waarbij de accounthouder primair verantwoordelijk is voor alle zaken die met de verbonden partij samenhangen.

ONTWIKKELINGEN VERBONDEN PARTIJEN 2020

- Holland Rijnland
  Binnen Holland Rijnland werken we samen om de kwaliteit van wonen, werken, leren en leven van inwoners, ondernemers en instellingen te verbeteren. Holland Rijnland profileert zich vooral als netwerkpartij van de 13 aangesloten gemeenten die zich sterk maakt voor beleidsmatige-, lobby- en faciliterende werkzaamheden. Holland Rijnland zet in op de regionale agenda 2019-2023 waarin de volgende onderwerpen centraal staan:
  1. Aantrekkelijke leefomgeving (ruimte, wonen en groen)
  2. Sterke regionale economie
  3. Duurzaam bereikbare regio
  4. Energieneutrale regio
  5. Een regio voor iedereen
  6. Kansrijke regio voor de jeugd

  In Holland Rijnland hebben we het afgelopen jaar hard gewerkt aan een Regionale Energiestrategie die Q2 van 2021 door de gemeenteraden is vastgesteld. Daarnaast hebben we als regio in het AB van 30 juni 2021 de Regionale Omgevingsagenda (ROA) en de Regionale Strategie Mobiliteit (RSM) vastgesteld. Momenteel wordt gewerkt aan de actualisering van de Regionale Woonagenda en aan een nieuw uitvoeringsprogramma voor de nieuwe bestuursperiode. Ten slotte nam wethouder Schoonderwoerd in 2021 deel in het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland.

- VRHM
  Veiligheidsregio Hollands-Midden staat voor de (fysieke) veiligheid van burgers, bedrijven en instellingen. Naar aanleiding van nieuwe ontwikkelingen en veranderende risico's in de samenleving heeft de Veiligheidsregio in het Regionaal Beleidsplan 2020-2023 haar koers en de daarbij behorende doelen bepaald. Deze doelen zijn afgestemd met alle gemeenteraden van de gemeenten binnen onze veiligheidsregio en sluit aan op het Regionaal Risicoprofiel dat eerder in 2019 is vastgesteld. Het Regionaal Risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in de veiligheidsregio aanwezige risico's. 2021 stond daarbij in het teken van de aanpak van de coronacrisis. De aanpak binnen de Veiligheidsregio in de achterliggende periode kenmerkt zich door zorgvuldige afstemming, betrouwbare facilitering en eenduidigheid ten aanzien van de uitleg en inzet van de noodzakelijke maatregelen. Dit resulteerde in een consistent bestuurlijk crisisoptreden.
  In 2022 zal worden gestart met de herziening van het Regionaal Risicoprofiel 2023 – 2026.

- Hecht (voormalig RDOG HM)
  - **Zorg- en veiligheidshuis**
    Vanaf 2021 zijn zorg en veiligheid niet meer apart georganiseerd, maar is er sprake van één geïntegreerd Zorg- en veiligheidshuis. Met als doel de ketensamenwerking tussen zorg en veiligheid verder te versterken en te komen tot een sluitende keten. Het Zorg- en veiligheidshuis is een aparte poot binnen Hecht..
  - **Veilig Thuis**
    In 2019 is de meldcode uitgebreid. Dit heeft geleid tot een grote stijging van het aantal meldingen bij Veilig Thuis. In 2020 en 2021 is het aantal meldingen niet verder gestegen. De coronamaatregelen kunnen hiervan een oorzaak zijn. De gemeenten

sturen op het versterken van de integrale samenwerking binnen de bestaande opdracht en bijbehorend budget.

- **Hecht (voormalig RDOG) 24**
  Het Programma Hecht2024 moet ervoor zorgen dat Hecht in 2024 een wendbare, moderne en klantgerichte organisatie is. Een organisatie die kan meebewegen met veranderingen in de maatschappij en die vanuit integrale gezondheidsdeskundigheid kan blijven bijdragen aan een gezonder en veiliger Hollands Midden. Er zijn al stappen gemaakt in deze beweging, al blijkt dit veranderproces ook zeker uitdagingen met zich mee te brengen. Hecht is nu bezig met de uitwerking van tweede businesscase. Afgelopen jaar zijn op verzoek van gemeenten scenario's geschetst van inzet versus kosten en baten. Wij sturen op een heldere opdracht met kosten en baten in beeld. Daarbij wordt ook gekeken naar efficiënte aansturing van de organisatie en de rol van de gemeenten.

- **Begrotingswijziging**
  Er wordt geen begrotingswijziging verwacht voor 2022. Eerder heeft de gemeenteraad aangegeven te willen sturen op één opdracht met een bijbehorend budget, zonder tussentijdse begrotingswijzigingen. Dit moet wat ons betreft het resultaat worden van het verandertraject Hecht 2024.

- <u>Omgevingsdienst West-Holland</u>
  De ODWH levert een bijdrage aan het verbeteren en bewaken van de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving in de gemeente Kaag en Braassem en elf andere gemeenten in Holland Rijnland. Daartoe heeft de gemeente de milieutaken gemandateerd aan deze gemeenschappelijke regeling. In 2021 is gewerkt op basis van de Strategienota 2018-2021. Speerpunten zijn: duurzaamheid en energie(transitie), Omgevingswet, kwaliteit, kennisinstituut, optimale samenwerking in de regio, eigenaarschap en relatie opdrachtgever-opdrachtnemer, stabiele en gezonde financiële dienst. In het werkplan 2021 zijn de producten en diensten beschreven en hoeveel dit gaat kosten. De ODWH heeft zich op vier inhoudelijke programma's gericht: Milieu, Ruimtelijke Ordening, Duurzaamheid, Bouwen en Bodem. De belangrijkste taken van de ODWH hierbij zijn: advisering van de gemeente voor bouwplannen en RO projecten, vergunningverlening, toezicht en handhaving

  <u>Cyclus</u>
- In 2021 is gewerkt conform de DVO met Cyclus. In deze DVO zijn zowel de inzameling als de verwerking van het huishoudelijk afval opgenomen. In 2021 is vanuit Cyclus aandacht besteed aan het voorkómen van vervuiling van de ingezamelde grondstoffen. Hierdoor zijn de ingezamelde grondstoffen van betere kwaliteit en is er minder sprake van afkeur. In 2021 is voor de inzameling van oud papier overgestapt op het gebruik van een minicontainer. De papierinzameling vindt nog steeds samen met verenigingen en scholen plaats.

- <u>VOF Braassemerland</u>
  De gemeentelijke gronden worden fasegewijs aan de vennootschap overgedragen. In fase 1 en 2 zijn alle woningen gebouwd en opgeleverd aan de nieuwe bewoners. In 2019 zijn de gronden van fase 3, 5 en 6 economisch geleverd en er is gestart met het bouwrijp maken van fase 3 en 6. In 2021 wordt de openbare ruimte in fase 1 en 2 opgeleverd aan de gemeente.

- <u>De Tweesprong BV</u>
  - De Tweesprong is partner bij de ontwikkelingen van het Sportpad. Bij Focus met Ambitie heeft de gemeenteraad hoge prioriteit gegeven aan een IKC 0-12 aan het Sportpad en het vernieuwen van De Tweesprong. Het is de bedoeling dat op termijn het hele gebied Sportpad wordt herontwikkeld. Om deze langetermijnontwikkeling goed te doorlopen is een projectstructuur opgesteld waar De Tweesprong een belangrijke spilfunctie vervult.

- De gemeenteraad heeft vooruitlopend op de nieuwbouw besloten om het onderhoudsbudget aan te passen voor de komende jaren, zodat de kwaliteit van het zwembad en de sporthallen verantwoord blijft. In 2022 wordt de staat van het onderhoud geëvalueerd en de balans opgemaakt.
- In 2021 is de nieuwe overeenkomstenset ondertekend.
- Ook De Tweesprong BV is in 2020 en 2021 getroffen door de Covid-pandemie en is hierdoor een groot deel van de tijd gesloten of beperkt open geweest. Om de financiële consequenties die hieruit voortvloeien te beperken zijn subsidieaanvragen bij de rijksoverheid gedaan (o.a. SPUKIJZ, TVS etc.).

- BVO Rijn en Braassem:
  De Gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Rijn en Braassem is een samenwerkingsverband met de gemeente Alphen aan den Rijn en voorziet in uitvoering van de taken op het gebied van informatisering, automatisering en andere niet overheidstaken voor de gemeente. In 2021 zijn diverse doelen bereikt, onder andere de uitrol van een nieuw zaaksysteem en een nieuw, vriendelijk systeem voor de meldingen openbare ruimte.
  Ook heeft in 2021 de onderlinge samenwerking nader vorm gekregen. Zo is de producten- en dienstencatalogus (PDC) vastgesteld, waarin de producten en diensten die de BVO aan ons levert zijn omschreven én is besloten dat de informatisering-dienstverlening vanuit de BVO anders wordt ingericht. Nadere uitwerking van dit laatste punt volgt in 2022.
  Verder zijn in 2021 nieuwe ICT-projecten gestart, die in 2022 uitgerold kunnen worden

DOELSTELLING, TAKEN, BESTUURLIJK BELANG PER GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING

Holland Rijnland

Vestigingsplaats	Leiden
Doel/activiteit	Gemeentelijke belangen worden behartigd op beleidsterreinen die bepalend zijn voor een evenwichtige en voorspoedige ontwikkeling van het gebied. Die beleidsterreinen zijn ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, verkeer en vervoer, milieu, economische zaken, toerisme en recreatie, volksgezondheid, onderwijs en werkgelegenheid. Dit gebeurt vanuit de gedachte van verlengd lokaal bestuur en met inachtneming van wat verder in de regeling is bepaald. Holland Rijnland is een samenwerking van en voor dertien gemeenten in het hart van de Randstad en draagt binnen de regio zorg voor een optimale verbinding, ontmoeting en samenwerking op ruimtelijk, economisch en sociaal gebied. Binnen Holland Rijnland wordt samengewerkt om de kwaliteit van wonen, werken, leren en leven van burgers, bedrijven en instellingen te verbeteren. Samen optrekken geeft meerwaarde voor de uitdagingen die te complex zijn voor de individuele gemeente, die gemeentegrensoverschrijdend zijn of waarbij samenwerking tot meer efficiëntie leidt. In de domeinen maatschappij, economie en leefomgeving faciliteert Holland Rijnland regionale samenwerking. Verder voert Holland Rijnland enkele taken uit die aan het samenwerkingsorgaan zijn overgedragen: de Regiotaxi, de Urgentiecommissie Woonruimte en het Regionaal Bureau Leerplicht. Kaag en Braassem profiteert van het schaalvoordeel en slagkracht van deze strategische samenwerking.
Belangen	Financieel: Bijdrage regulier Holland Rijnland 2021 € 215.085 Bijdrage Regionaal Bureau Leerplicht 2021 € 95.435 Bijdrage Frictie en transitie 2021 € 8.879 Bijdrage TWO Jeugd 2021 € 15.770 Regionaal Investeringsfonds 2021 (t/m 2024) € 368.865 Bijdrage energieakkoord Holland Rijnland 2021 € 26.794 Bestuurlijk: De leden van het algemeen bestuur worden aangewezen door de raden van de gemeenten. Het AB wijst de leden van het dagelijks bestuur aan. Het dagelijks bestuur bestaat (inclusief voorzitter) uit zeven leden. Het AB bestaat uit twee leden per deelnemende gemeente; 28 in totaal met gezamenlijk 186 stemmen (waarvan Kaag en Braassem 9). In het AB hebben zitting de burgemeester en wethouder Van der Wereld. Daarnaast nam wethouder Schoonderwoerd sinds de zomer van 2021 deel in het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland tot en met januari 2022.
Financiële gegevens	De jaarrekening 2021 is beschikbaar gesteld. 1-1-2021 / 31-12-2021 Omvang eigen vermogen € 3.104.867 / € 1.666.519 Omvang vreemd vermogen € 51.622.409 / € 58.808.554 Financieel resultaat 2021 € 992.375 V

Vestigingsplaats	Leiden
Doel/activiteit	De veiligheidsregio Hollands Midden behartigt, op grond van de vastgestelde gemeenschappelijke regeling, de gemeenschappelijke belangen van 18 gemeenten op de volgende terreinen: De brandweerzorg, het inrichten en in stand houden van de gemeenschappelijke meldkamer, de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR), de multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing en de samenwerking bij de gemeentelijke crisisbeheersing en rampenbestrijding.
Belangen	Financieel: gemeentelijke bijdrage 2021 € 1.772.224.
	Bestuurlijk: De 18 burgemeesters uit de regio Hollands Midden vormen samen het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Burgemeester Lenferink van gemeente Leiden is de voorzitter van het Algemeen Bestuur. Het Dagelijks Bestuur bestond uit zes leden (inclusief voorzitter), maar sinds januari 2022 tijdelijk uit vier leden. Dit omdat DB-leden Marina van der Velde en Roel Cazemier beiden aftraden als burgemeester.
Financiële gegevens	Financiële gegevens zijn gebaseerd op conceptcijfers 2022

	01-01-2021	31-12-2021
Omvang eigen vermogen	€ 7.458.000	€ 6.833.000
Omvang vreemd vermogen	€ 35.144.000	€ 41.628.000

Financieel resultaat 2021: € 1.749.424 voordelig

Vestigingsplaats	Leiden
Doel/activiteit	De Omgevingsdienst staat voor duurzaamheid, veiligheid en een verbetering van de leefomgeving. Ze stelt vergunningen op voor de gemeente en ziet toe op naleving van milieuwetgeving (toezicht en handhaving). Ook geeft de ODWH milieuadvies aan gemeenten en zorgt ervoor dat in ruimtelijke plannen van gemeenten aandacht wordt besteed aan een goede milieukwaliteit (gericht op diverse milieuaspecten, zoals bodem, lucht, geluid, energie en veiligheid). Om een goede en efficiënte uitvoering te geven aan de wettelijke milieutaken heeft Kaag en Braassem al deze taken bij de Omgevingsdienst ondergebracht.
Belangen	Financieel: gemeentelijke bijdrage 2021 € 1.022.983
	Bestuurlijk: Het AB bestaat uit 26 leden (inclusief de voorzitter). Twee collegeleden hebben zitting in het AB (wethouder Peters en wethouder Van der Meer). In het vijfkoppige DB is onze gemeente vertegenwoordigd door een collegelid (wethouder Peters) waarbij zij voorzitter is. Kaag en Braassem heeft 12 van de 200 stemmen (6%).
Financiële gegevens	Financiële gegevens zijn gebaseerd op conceptcijfers, ontvangen 29 maart 2022

	1-1-2021	31-12-2021
Omvang eigen vermogen	€ 594.305	€ 1.383.543
Omvang vreemd vermogen	€ 11.787.589	€ 11.269.061

Financieel resultaat 2021: € 567.238 voordelig

RDOG Hollands Midden

Vestigingsplaats	Leiden
Doel/activiteit	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden gaat in 2022 gefarceerd over naar de naam Hecht. Hecht bestaat uit de vier sectoren: openbare gezondheidszorg (GGD), geneeskundige hulpverlening (GHOR) en ambulancezorg (RAV) en het zorg en veiligheidshuis (ZVH). Hecht bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisisomstandigheden. Deelname aan Hecht is een wettelijke verplichting (volgens artikel 14 van de Wet publieke gezondheid). Deze taken worden door Hecht (onderdeel GGD) uitgevoerd in het zogenaamde basistakenpakket. De aanvullende diensten en markttaken op het gebied van volksgezondheid worden in opdracht van de 19 gemeenten van Hollands Midden op projectenbasis geregeld.
Belangen	Financieel: gemeentelijke bijdrage 2021 € 1.465.000
	Bestuurlijk: Het Algemeen Bestuur van Hecht bestaat uit de portefeuillehouders Volksgezondheid van de 19 gemeenten in de regio Hollands Midden. Voor onze gemeente is dat wethouder Van der Wereld. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit zeven leden. Kaag en Braassem heeft 2 van de 50 stemmen..
Financiële gegevens	Financiële gegevens zijn gebaseerd op de voorlopige jaarrekening 2021 Financieel resultaat 2021 € 1.828.000 Voordelig

	1-1-2021	31-12-2021
Omvang eigen vermogen	€ 7.714.000	€ 9.681.000
Omvang vreemd vermogen	€ 41.089.000	€ 46.615.000

Rijn & Braassem

Vestigingsplaats	Alphen aan den Rijn
Doel/activiteit	Het doel van de Bedrijfsvoeringsorganisatie Rijn en Braassem is het bewerkstelligen van een kwalitatief hoogwaardige en doelmatige uitvoering van de taken van de gemeenten op het gebied van informatievoorziening, automatisering en andere niet overheidstaken en het daarbij vergaand ontdubbelen van ICT-functionaliteit, waardoor de gemeenten beter in staat zijn zich te focussen op hun kerntaken.
Belangen	Financieel: gemeentelijke bijdrage 2021 € 2.329.902
	Bestuurlijk: Het bestuur bestaat uit 4 leden (inclusief de voorzitter). Twee collegeleden hebben zitting in het bestuur (wethouder Peters en wethouder Van der Wereld).
Financiële gegevens	Financiële gegevens van de BVO Rijn en Braassem zijn gebaseerd op concept cijfers d.d. 1-4-2022:

	1-1-2021	31-12-2021
Omvang eigen vermogen	€ -	€ 15.118
Omvang vreemd vermogen	€ 5.732.585	€ 6.423.766

Financieel resultaat 2021 (verwacht): € 317.715 nadelig

DOELSTELLING, TAKEN, BESTUURLIJK BELANG PER NAAMLOZE VENNOOTSCHAP

Doel/activiteit	De Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen ten behoeve van het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Belangen	Financieel: 121.719 aandelen (€ 2,50 nominaal). De staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Dividend over 2020, ontvangen in 2021: € 220.311. Dividend over 2021: € 277.519. Bestuurlijk: De burgemeester is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de aandeelhoudersvergaderingen.
Financiële gegevens	

	1-1-2021	31-12-2021
Omvang eigen vermogen	€ 5.097 miljoen	€ 5.062 miljoen
Omvang vreemd vermogen	€ 155.262 miljoen	€ 143.995 miljoen

Financieel resultaat 2021: € 236 miljoen voordelig.

Doel/activiteit	Tot de kernactiviteiten van Oasen behoren duurzaam verzorgen van winning, productie en levering van topkwaliteit (drink)water in Zuid-Holland.
Belangen	Financieel: 26 aandelen (= 3,47%) Oasen keert geen dividend uit. Bestuurlijk: Oasen N.V. is een structuurvennootschap. De burgemeester is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Financiële gegevens	De cijfers van 2021 zijn nog niet beschikbaar. Daarom zijn de cijfers uit het jaarverslag 2020 opgenomen.

	1-1-2020	31-12-2020
Omvang eigen vermogen	€ 112.187 miljoen	€ 116.741 miljoen
Omvang vreemd vermogen	€ 168.537 miljoen	€ 178.860 miljoen

Financieel resultaat 2020: € 4.554 miljoen voordelig.

Cyclus

Doel/activiteit	Cyclus stelt zich als doel het doelmatig inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval voor deelnemers. Het streven hierbij is om zoveel mogelijk grondstoffen her te gebruiken en te recyclen.
Belangen	Financieel: 10.651 aandelen (€ 7 nominaal) dividend 2018: € 0 Bestuurlijk: Er zijn drie formele bestuursorganen: • Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) bestaande uit de aandeelhoudende gemeenten. De burgemeester is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de aandeelhoudersvergaderingen. • Raad van Commissarissen (RvC): 5 commissarissen, benoemd door de AVA • Bestuur Cyclus: directeur Cyclus Informeel is er een Grondstoffenplatform. Deze bestaat uit een ambtelijk en bestuurlijk overleg, beide bestaande uit vertegenwoordigers van de aandeelhoudende gemeenten in de regio's Midden-Holland en Rijnstreek. Aan dit bestuurlijk overleg neemt wethouder Peters deel. Verder is er nog een financiële commissie.
Financiële gegevens	De cijfers van 2021 zijn nog niet beschikbaar. Daarom zijn de cijfers uit het jaarverslag 2020 opgenomen. 1-1-2020 / 31-12-2020 Omvang eigen vermogen € 9.513.000 / € 9.858.000 Omvang vreemd vermogen € 21.743.000 / € 26.225.000 Financieel resultaat 2020 € 350.000 V

Alliander

Doel/activiteit	Alliander is het Netwerkbedrijf van voormalig Nuon. Deze is actief in de distributie van elektriciteit, gas en warmte en daarmee samenhangende producten/diensten.
Belangen	Financieel: dividend 2020, ontvangen in 2021: € 429.122 Bestuurlijk: Alliander is een structuurvennootschap met een Raad van Bestuur en een Raad van Commissarissen. De vennootschap wordt bestuurd door de Raad van Bestuur. Toezicht vindt plaats door de Raad van Commissarissen. Beide organen handelen onafhankelijk van elkaar en leggen over de uitoefening van hun taken verantwoording af aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De burgemeester is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Financiële gegevens	1-1-2021 / 31-12-2020 Omvang eigen vermogen € 4.328 miljoen / € 4.470 miljoen Omvang vreemd vermogen € 5.094 miljoen / € 5.730 miljoen Financieel resultaat 2021: € 242 miljoen voordelig

DOELSTELLING, TAKEN, BESTUURLIJK BELANG PER BESLOTEN VENNOOTSCHAP

Doel/activiteit	Sportbedrijf Kaag en Braassem verzorgt beheer, onderhoud en exploitatie van Sport- en recreatiecentrum De Tweesprong, Sporthal Kaskade, Gemeenschapscentrum Het Spant en gymzaal De Meerkant. Naast het faciliteren van sport en bewegen verzorgt De Tweesprong ook sport- en bewegingsstimulering. Hiermee levert De Tweesprong een (nog steeds groeiende) bijdrage aan de doelstellingen uit de MAG (omgevingsvisie).
Belangen	Financieel: 40 aandelen die zijn geplaatst en volgestort ad € 18.152
	Bestuurlijk: gemeente is enig aandeelhouder en eigenaar van de gebouwen: Sport- en recreatiecentrum De Tweesprong, Gemeenschapscentrum Het Spant en gymzaal De Meerkant. Sporthal Kaskade is geen eigendom van de gemeente.
Financiële gegevens	Financiële gegevens zijn gebaseerd op voorlopige jaarrekening 2021
	1-1-2021 / 31-12-2021
	Omvang eigen vermogen € 18.152 / € 18.152
	Omvang vreemd vermogen € 920.290 / € 809.809
	Voorlopig financieel resultaat 2021: € 391.880,- nadelig.

DOELSTELLING, TAKEN, BESTUURLIJK BELANG PER VENNOOTSCHAP ONDER FIRMA

Doel/activiteit	De VOF heeft ten doel het voor haar rekening en risico (doen) uitvoeren van de grondexploitatie met betrekking tot het exploitatiegebied zoals aangeduid in de Samenwerkingsovereenkomst (inclusief bijlagen), gelegen binnen het Plangebied Braassemerland en overigens al hetgeen daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin.
Belangen	Financieel: In 2021 heeft de gemeente in totaal € 4,175 mln eigen vermogen gestort in de VOF en in december is hiervan € 1,750 mln teruggestort. Daarmee was er per 31-12-2021 in totaal € 6,150 mln aan eigen vermogen ingebracht. In het voorjaar van 2022 is nog eens € 3,65 mln teruggestort, waarmee het totaal ingebracht EV per heden € 2,5 mln bedraagt.
	Bestuurlijk: de vennoten van de VOF zijn de gemeente Kaag en Braassem en Aan de Braassem BV (project BV van de ontwikkelaars. De vakwethouder, mevrouw Peters en de heer Wildenberg, partner bij Fakton B.V. te Rotterdam, hebben mandaat van het college om rechtshandelingen namens de gemeente te verrichten. Zij vormen samen met de afvaardiging van de ontwikkelaar het bestuur van de VOF Braassemerland. Het gemeentelijke bestuur heeft twee procuratiehouders aangewezen: de heer Démoed, manager Ontwikkeling van de gemeente Kaag en Braassem en mevrouw mr. H.J. M. Winkelhuijzen eigenaar en adviseur bij Diana Winkelhuijzen – advies, projectmanagement en bemiddeling.
Financiële gegevens	De financiële gegevens zijn gebaseerd op de concept jaarrekening 2021.
	1-1-2021 / 31-12-2021
	Omvang eigen vermogen € 7.312.113 / € 12.145.834
	Omvang vreemd vermogen € 17.685.354 / € 16.640.747
	Financieel resultaat 2021: € 16.279 nadelig

Paragraaf 7 – Grondbeleid

Het gemeentelijk grondbeleid is ondersteunend aan de door het bestuur geformuleerde beleidsdoelstellingen. Grondverwerving, -productie, -uitgifte en tijdelijk beheer zijn de ingrediënten van elke gebiedsontwikkeling, of het nu gaat om het bouwen van woningen, aanleggen van infrastructuur, het aanbieden van maatschappelijke voorzieningen of het bevorderen van de economische ontwikkeling.

Onderdeel van de gemeentelijke jaarstukken is een paragraaf grondbeleid. Hierin wordt de raad jaarlijks inzicht geboden in de vorderingen van alle in ontwikkeling genomen en nog te ontwikkelen grondcomplexen.
In deze paragraaf grondbeleid komen aan de orde:

- het actueel grondbeleid;
- ontwikkelingen grondexploitatieprojecten in 2021
- ontwikkeling grondposities in 2021;
- af te sluiten grondcomplexen per 31-12-2021;

De richtlijnen voor de te hanteren parameters in de grondexploitaties per **01-01-2022**, zijn**:**

Parameters grondexploitatie	per 01-01-2022
Kostenindex	2,00%
Opbrengstenindex	Contract / 0,00%
Rente/disconteringsvoet	1,25% / 2,00% *)

*) Disconteringsvoet van 2,00% bij verliesgevende exploitaties

Diverse marktprognoses voor de uitvoering van grond, weg en waterwegen geven aan dat de kostenstijging de komende periode afvlakt en rond het langjarig gemiddelde inflatiecijfer uit zal komen (2%). De opbrengstenindexatie is in veel projecten contractueel overeengekomen. Indien er geen contracten aanwezig zijn wordt een opbrengstenindex van 0% gehanteerd.
De rente- en disconteringsvoet is gebaseerd op het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. De herfinanciering van een aantal leningen heeft geleid tot een afname van de rekenrente van 1,40% naar 1,25%. Voor de verliesvoorziening wordt conform de BBV-richtlijnen een disconteringsvoet van 2% gehanteerd voor de verliesgevende grondexploitaties.

ACTUEEL GRONDBELEID

Het actueel grondbeleid is vastgelegd in de nota Grondbeleid 2020-2024. De gemeente Kaag en Braassem heeft ervoor gekozen de regie te voeren in het ruimtelijk domein en een actieve rol zoveel mogelijk te beperken. Daarnaast is actief ingezet op het realiseren van extra sociale woningbouw. Dit heeft geleid tot een aantal concrete projecten die sinds vorig jaar in uitvoering zijn. Jaarlijks worden in de grondprijzenbrief de grondprijzen en de wijze van vaststellen van deze grondprijzen voor de diverse functies en bestemmingen geactualiseerd. Aanvullend grondprijsbeleid is vastgelegd in de nota Vereveningsfondsen 2013 en in het snippergroenbeleid.

Daarnaast verwijzen wij u naar Programma 3 Ruimte en leefomgeving van de programmarekening, waarin verantwoording is afgelegd over de realisatie van de doelstellingen specifiek voor 2021.

ONTWIKKELING GRONDCOMPLEXEN IN 2021

Actualisatie grondcomplexen

De grondexploitaties (grexen) worden elk jaar geactualiseerd bij het opstellen van de jaarrekening. Dit is onder andere noodzakelijk voor inzicht in de verliesvoorzieningen en de stand van de reserve bouwgrondexploitatie per balansdatum. In 2021 heeft de gemeente acht actieve grondexploitaties waarvan er twee per balansdatum 31-12-2021 zijn afgesloten. Dit betreft de ontwikkeling van het Connexxionterrein en Gerardusschool een en ander wordt verderop nader toegelicht.

Hieronder volgt achtereenvolgens een opsomming van het saldo van uitgaven en inkomsten per grondexploitatie in 2021 (mutaties boekwaarden), een actualisatie van het resultaat op netto contante waarde per grondexploitatie op basis van het voortschrijdend inzicht (mutaties resultaten). Deze actualisatie geeft inzicht in de herijking van de grondexploitatieresultaten, zoals deze per peildatum 01-01-2022 zijn voorzien. Dit geeft naast de verantwoording over het afgelopen jaar een vooruitblik op de verwachte resultaten van de grondexploitatieprojecten, de te verwachten verliesvoorzieningen en de effecten daarvan op de reservepositie. Aanvullend is in beeld gebracht wat per complex de verwachtte datum is wanneer het project is afgerond en wat op dat moment het geprognosticeerde resultaat is. Het zogenaamde resultaat op eindwaarde.

(Alle vermelde bedragen zijn, voor zover niet aangeduid, prijspeil 01-01-2022 en exclusief btw.)

Mutaties boekwaarden

Hieronder zijn de mutaties weergegeven van de boekwaarden van de grondexploitaties in 2021. Na actualisatie bedraagt de boekwaarde per 31-12-2021 afgerond -/- € 17,5 miljoen. Ten opzichte van de boekwaarde op 01-01-2021 (€ - 17,9 miljoen) een daling van circa € 0,4 miljoen. In alle projecten hebben mutaties plaatsgevonden die elkaar opheffen. De belangrijkste mutaties hebben betrekking op:

- GREX Voormalig gemeentehuis Rijnsaterswoude – vergoeding Bolton en toevoeging bouwkosten sociale huurappartementen;
- Braassemerland – ontvangen exploitatiebijdragen Westend en reserveringsvergoeding en grondverkoop uit Particulier Opdrachtgeverschap (PO) kavels in fase 3 (de Polen);
- Elzenlaan – grondverkoop is in 2021 gerealiseerd.

Ruimtelijk project	Boekwaarde 01-01-2021	Mutatie 2021	Boekwaarde 31-12-2021	Belangrijkste verklaringen van de mutaties (boekwaarde)
Verliesgevende grondexploitaties				
Centrumplan Leimuiden	€ 1.556.763-	€ 122.788	€ 1.679.551-	Gerealiseerde plankosten en rentelasten
Braassemerland (grondexploitatie)	€ 14.132.755-	€ 231.865-	€ 13.900.891-	Ontvangst exploitatiebijdrage Westend, grondverkoop PO-kavels fase 3
Elzenlaan - Woubrugge	€ 248.122-	€ 254.322-	€ 6.200	Opbrengsten uit grondverkoop
subtotaal	**€ 15.937.640-**	**€ 363.399-**	**€ 15.574.242-**	
Winstgevende grondexploitaties				
Voormalig gemeentehuis	€ 582.569-	€ 313.134-	€ 269.435-	Ontvangst vergoeding Bolton, toevoeging kosten appartementen, tussentijdse winstneming
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€ 197.160-	€ 76.954	€ 274.114-	Gerealiseerde plankosten
subtotaal	**€ 779.729-**	**€ 236.180-**	**€ 543.549-**	
Afgesloten grondexploitaties				
Connexxion Leimuiden	€ 1.164.129-	€ 36.906	€ 1.201.035-	Plankosten
Gerardusschool	€ 1.819	€ 158.936	€ 157.118-	Kosten woonrijp maken
subtotaal	**€ 1.162.310-**	**€ 195.842**	**€ 1.358.152-**	
TOTAAL	**€ 17.879.679-**	**€ 403.737-**	**€ 17.475.942-**	

Met betrekking tot de uitgaven zijn er voornamelijk plan- en rentekosten gerealiseerd. Daarnaast zijn voor de projecten Gerardusschool, Elzenlaan, Braassemerland en Nieuwe Wetering Noord ook uitvoeringskosten gemaakt.

Mutaties resultaten grondexploitaties

In 2021 hebben enkele mutaties plaatsgevonden binnen de diverse plangebieden en zijn de kapitaallasten verwerkt. De verschillende mutaties leiden tot een negatief resultaat van circa -/- € 8,8 miljoen. Voor de actieve grondexploitaties zijn de geactualiseerde saldi op netto contante waarde van prijspeil 01-01-2021 naar prijspeil 01-01-2022 hieronder weergegeven.

Ruimtelijk project	Resultaat 01-01-2021	Mutatie 2021	Resultaat 31-12-2021	Belangrijkste verklaringen van de mutaties (resultaat)
Verliesgevende grondexploitaties				
Centrumplan Leimuiden	€ 2.282.218-	€ 104.102-	€ 2.386.320-	Ophoging budget plankosten vanwege aanstaande procedure en rentelasten
Braassemerland (grondexploitatie)	€ 5.950.333-	€ 299.000	€ 5.651.333-	Ontvangen reserveringsvergoedingen en grondopbrengsten PO-kavels die in de GREX nog niet voorzien waren
Elzenlaan - Woubrugge	€ 254.154-	€ 106.355	€ 147.799-	Verlaging prognose kosten op basis van opdrachtverstrekking
subtotaal	**€ 8.486.705-**	**€ 301.253**	**€ 8.185.452-**	
Winstgevende grondexploitaties				
Voormalig gemeentehuis	€ 217.907	€ 323.734	€ 541.641	Verhoging grondopbrengsten prognose 2^1 kap woningen Toevoeging kosten en opbrengsten sociale huurappartementen.
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€ 312.355	€ 114.459-	€ 197.896	Verwerking tegenvaller m.b.t. inpassing dijklichaam, toevoeging deelfase 5 (met kosten en opbrengsten) aan GREX
subtotaal	**€ 530.262**	**€ 209.276**	**€ 739.537**	
Afgesloten grondexploitaties				
Connexxion Leimuiden	€ 277.745-	€ 923.290-	€ 1.201.035-	Afsluiten GREX, schrappen geprognosticeerde kosten en opbrengsten
Gerardusschool	€ 166.193-	€ 9.076	€ 157.118-	Afsluiten GREX, schrappen resterende prognose kosten
subtotaal	**€ 443.938-**	**€ 914.214-**	**€ 1.358.152-**	
TOTAAL	**€ 8.400.381-**	**€ 403.686-**	**€ 8.804.067-**	

Het totaal saldo van de verliesgevende grondexploitaties bedraagt circa -/- € 8,2 miljoen. De toename van het resultaat wordt in grote mate veroorzaakt door hogere gerealiseerde opbrengsten in Braassemerland en lagere verwachte kosten in project Elzenlaan.

Het saldo van de grondexploitaties met een positief resultaat bedraagt circa € 0,7 miljoen ten opzichte van € 0,53 miljoen in 2021. De wijzigingen ontstaan doordat het project Voormalig gemeentehuis Rijnsaterswoude een hogere opbrengstpotentie laat zien bij de nog te realiseren 2^1 kavels aan de achterzijde van het perceel en door de toevoeging van de grondopbrengsten van de sociale huurappartementen. Het resultaat voor Nieuwe Wetering Noord is juist afgenomen vanwege enkele tegenvallers in het project en de toevoeging van deelgebied 5 waar 12 sociale rijwoningen gerealiseerd zullen worden zorgt ook voor een beperkte verslechtering van het resultaat.

Het project Connexxionterrein en Gerardusschool worden per 31-12-2021 afgesloten.

- Connexxionterrein is afgesloten omdat hier al langere tijd geen ontwikkeling heeft plaatsgevonden en de ontwikkeling conform het beoogde plan onzeker is. Het project heeft een boekwaarde van € 1.201.035,-. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe is de volledige verliesvoorziening van € 283.299,- aangewend om de boekwaarde af te schrijven zodat de resterende boekwaarde lager is voor toekomstige ontwikkelingen. Na deze afschrijving van de verliesvoorziening resteert een boekwaarde van € 917.735,-. Tegen deze waarde zijn de gronden toegevoegd aan de voorraad van gronden onder de materiele activa.
- Het project Gerardusschool is in 2021 afgerond. Het geprognosticeerde resultaat van Gerardusschool is een klein beetje gestegen vanwege een bijstelling ten aanzien van de gerealiseerde kosten voor woonrijp maken. Het resultaat is circa € 157.118,- negatief. De aanwezige verliesvoorziening à € 169.517,- wordt aangewend om dit tekort te dekken waarna een klein verschil van € 12.399,- vrijvalt.

Resultaten grondexploitaties op eindwaarde
Hieronder is per project de verwachte einddatum en geprognosticeerde resultaat op eindwaarde weergegeven. Dit is het resultaat dat daadwerkelijk op dat moment zal zijn gerealiseerd op basis van de huidige inzichten.

Ruimtelijk project	Datum eindwaarde	Resultaat Eindwaarde	
Verliesgevende grondexploitaties			
Centrumplan Leimuiden	31-12-2023	€	2.482.728-
Braassemerland (Westend en GEM-gebied)	31-12-2033	€	6.833.107-
Elzenlaan - Woubrugge	31-12-2022	€	150.755-
Winstgevende grondexploitaties			
Voormalig gemeentehuis	31-12-2023	€	555.267
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	31-12-2023	€	202.875

Hieronder volgt per grondcomplex een nadere toelichting op de werkzaamheden die in 2021 zijn verricht en de belangrijkste mutaties die hebben geleid tot een gewijzigd resultaat.

Centrumplan Leimuiden
In 2016 zijn met de ontwikkelaar, door middel van een addendum op de anterieure overeenkomst, aanvullende afspraken overeengekomen over onder andere de realisatie van het sociaal programma en de gemeentelijke bijdrage aan de herinrichting van de openbare ruimte. De afname van de grond door de ontwikkelaar heeft plaatsgevonden in 2019. De werkzaamheden bouwrijp maken zijn afgerond, de oplevering van de woningen is voor de zomer van 2022 gepland, vervolgens zal met het woonrijp maken moeten worden gestart. Afhankelijk van de voortgang van het woonrijp maken kan het project naar verwachting eind 2022 kan worden afgerond.

Op dit moment speelt een discussie met de aannemer over de verzakking van het dijklichaam van de Grietpolderweg ten gevolge van de aanleg van de haven en doorsteek door de dijk. Bij de werkzaamheden is duidelijk geworden dat het dijklichaam instabiel was waardoor deze enige tijd zijn stil gelegd. Gemeente is van mening dat ontwikkelaar hiervoor aansprakelijk is. Ontwikkelaar is van mening dat het dijklichaam al instabiel was en dat deze kosten voor rekening van de gemeente zijn. Indien daarvan sprake is komen de kosten niet voor de grondexploitatie omdat de kosten niet toerekenbaar zijn aan het project, maar ten laste van de Algemene Reserve, hierin staat het risico ook beschreven als incidenteel risico.
Teneinde uit de discussie te komen is een vaststellingsovereenkomst afgesloten waarmee in ieder geval de schade hersteld kon worden. Het geschil wordt in 2022 voorgelegd aan de Raad van Arbitrage om hier een definitieve uitspraak over te krijgen.

Nieuwe Wetering Noord (I tot en met VII, voorheen Regenboogweg)
Locatie 6 is in 2020 verkocht conform de ingeschatte marktwaarde, levering heeft inmiddels begin 2022 plaatsgevonden. Voor locatie 2, de enige resterende locatie binnen de grondexploitatie, wordt een CPO-ontwikkeling voorgestaan. In dit project is vertraging ontstaan omdat het plan moest worden aangepast aan het dijklichaam van de naastgelegen weg. Dit gaat ten koste van het bouwvlak (grondopbrengsten) en leidt tot hogere kosten voor het bouw- en woonrijp maken. De planning is dit jaar in het ontwikkelproces met potentieel gegadigden tot grondverkoop te komen.

Kavel 5 was uit de grondexploitatie gehaald omdat er grote onzekerheid was over de ontwikkeling van dit plandeel. Inmiddels zijn er weer concrete gesprekken met woningcorporatie Meerwonen over de ontwikkeling van 12 sociale rijwoningen wat ook oorspronkelijk het plan was en is het streven dat dit jaar een intentieovereenkomst wordt gesloten en Collegebesluit wordt genomen. Deze uitgifte zou dan in 2023 kunnen plaatsvinden. Vanwege deze nieuwe ontwikkeling is dit plandeel weer toegevoegd aan de grondexploitatie.

Braassemerland (Roelofarendsveen)
Binnen de ontwikkeling van Braassemerland resteren nog twee gemeentelijke deelgrondexploitaties (GEM en Westend). In 2013 is voor een deel van het gebied van het gebied ook een gezamenlijke grondexploitatiemaatschappij (GEM) opgericht. Deze gemeentelijke deelneming is elders in de gemeentelijke administratie verantwoord.

- Deelgebied Westend.
  In 2016 heeft een grondruil plaatsgevonden tussen de gemeente en Westend BV (onderdeel Heembouw-groep). Hierdoor heeft Westend alle percelen binnen het plangebied in haar bezit gekregen en is de gemeente eigenaar geworden van het “Wijsmanterrein” waar de GEM het beoogde woningbouwprogramma gaat ontwikkelen en realiseren. De exploitatieafspraken voor de ontwikkeling en realisatie van het beoogde programma voor Westend zoals overeengekomen zijn de basis voor de grondexploitatie. Inmiddels is gestart met de laatste fase en is afgelopen jaar de laatste exploitatiebijdrage ontvangen. Door de gemeente wordt de aansluiting met het huidig parkeerterrein bij het gemeentehuis nader ingevuld en uitgevoerd.

- Deelgebied GEM.
  De gronden binnen de grondexploitatie GEM Braassemerland worden fasegewijs in de GEM ingebracht. De ontwikkeling is enigszins vertraagd doordat in 2021 is geconstateerd dat de grondsanering van deelgebied 3 niet correct had plaatsgevonden. Dit heeft consequenties voor het tempo waarop de grond van de gemeente worden ingebracht en daarmee gevolgen voor de opbrengsten van de gemeentelijke grondexploitatie. Dit heeft echter geen negatief effect omdat de reserveringsvergoeding (o.b.v. een rente van 3,5%) hoger ligt dan huidige gemeentelijke rente (1,25%). Bijzonderheid is ook dat in 2021 de projectorganisatie van de GEM voor een groot deel is gewijzigd. Dit zal in 2022 leiden tot extra inzet van de gemeente om processen goed te begeleiden.

Elzenlaan (Woubrugge)
In 2018 is de grondexploitatie (voorheen Van Egmond-locatie) vastgesteld. Deze is onderdeel van het programma ESW (Extra Sociale Woningbouw). Op deze locatie worden 20 sociale woningen gerealiseerd. In 2021 is bouw- en woonrijp gemaakt, dit zal in 2022 worden afgerond waarna de grondexploitatie eind 2022 naar verwachting kan worden afgesloten.

Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude
Eind 2018 is de grondexploitatie Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude vastgesteld. In het voormalig gemeentehuis zijn naast een basisschool ook appartementen voorzien. Voor deze ontwikkeling heeft in 2020 een tender plaatsgevonden. Eind 2020 is definitief gegund en inmiddels is aangevangen met de werkzaamheden en in 2021 heeft betaling plaatsgevonden voor het deel van de 8 vrije sector koop appartementen.

Op de achter het gemeentehuis gelegen kavel zijn acht 2^1 kapwoningen voorzien. Op dit moment is een architect een plan aan het ontwikkelen voor deze locatie, met deze architect zal in 2022 een overeenkomst worden gesloten. Op basis van de nu voorliggende afspraken en plannen zijn de geprognosticeerde grondopbrengsten van deze woningen in de grondexploitatie verhoogd.

Met de actualisatie van de grondexploitatie zijn de sociale huurwoningen die voorheen geen deel uitmaakte van de grex weer toegevoegd. Dit mede na overleg met de accountant. Dat houdt in dat de kosten voor de realisatie van de appartementen zijn toegevoegd aan de grondexploitatie en de opbrengsten zijn opgenomen in de prognose. Deze worden in 2022 verwacht. Per saldo leidt dit tot een stijging van het resultaat van deze grondexploitatie. De realisatie van de school maakt geen onderdeel uit van de grondexploitatie.

RISICOANALYSE GRONDEXPLOITATIES

De financiële effecten van ontwikkelingen in de gemeentelijke ruimtelijke projecten worden mede in beeld gebracht door een inventarisatie van risico's en kansen. Een risicoanalyse per project is de basis voor het bepalen van het totale risicoprofiel voor het meerjarenperspectief. Een risicoprofiel van een grondexploitatie houdt in, dat ten opzichte van het geraamde resultaat een bandbreedte wordt bepaald. Deze bandbreedte volgt uit de geïnventariseerde kansen en risico's. Dit resultaat zal in het geval van een verliesgevend project gereserveerd worden in de reserve bouwgrondexploitatie. Indien een project qua geraamd resultaat positief is, maar door het bijbehorende risicoprofiel negatief dreigt te worden dan zal ook dat deel in de reserve bouwgrondexploitatie worden gereserveerd.

Naar aanleiding van de actuele situatie met betrekking tot de Covid-19-pandemie zien wij de volgende risico's en kansen met betrekking tot de lopende bouwgrondexploitaties op hoofdlijnen:

- De risico's ten aanzien van de hoogte van de grondopbrengsten en fasering van verkoop worden vooralsnog als beperkt ingeschat. In de gemeentelijke grondexploitaties is met name sprake van woningbouw. Op dit moment is de vraag naar woningen hoog wat in 2021 ook tot een aanzienlijke stijging van woningprijzen (tot wel 20%, o.b.v. de nieuwe cijfers van de NVM) heeft geleid. Naast stijgende woningprijzen is er sprake van een sterke stijging van bouwkosten. Ten gevolge van de pandemie is er een groot tekort aan voorraden wat tot een stijging leidt. De verwachting is dat deze stijging in de loop van termijn weer zal afvlakken. Dat is nu al zichtbaar in de metaalprijzen. Waar er onzekerheid is over de grondopbrengsten wordt conservatief gerekend met opbrengstenindexen en fasering. Daarnaast is in de risicoanalyses rekening gehouden met mogelijke herontwikkelings- en vertragingsscenario's.
- Het aandeel niet-woningbouw in grondexploitaties is beperkt: Connexxionterrein had bedrijvenkavels maar deze grondexploitatie is beëindigd. Naast de ruime alternatieve mogelijkheden voor deze locatie (o.a. onderzoek sociale woningbouw) lijkt de lokale vraag voor bedrijvenkavels groot (beperkt aanbod).
- De indices voor grond-, weg- en waterbouw laten een stijgende trend zien vanwege de corona crisis. Echter veel werkzaamheden zijn reeds contracteert waardoor er een over het algemeen een goed beeld is van de verwachte kosten en deze dus realistisch kunnen worden geprognosticeerd.

Van de uitkomsten wordt het berekende grondexploitatieresultaat genomen voor het bepalen van de minimaal benodigde stand voor de reserve bouwgrondexploitatie. Het geactualiseerde resultaat is een momentopname per 01-01-2021.

Overzicht projecten	Resultaat per 31-12-2021	Risicoanalyse bouwgrondexploitatie
Centrumplan Leimuiden	€ 2.386.320-	€ 90.000
Braassemerland	€ 5.651.333-	€ 1.953.000
Elzenlaan - Woubrugge	€ 147.799-	€ 25.000
Verliesgevende grondexploitaties	**€ 8.185.452-**	**€ 2.068.000**
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€ 197.896	€ 116.000
Voormalig gemeentehuis	€ 541.641	€ 79.000
Winstgevende grondexploitaties	**€ 739.537**	**€ 195.000**
Totaalresultaat (verlies + winst)	**€ 7.445.915-**	**€ 2.263.000**

Voor de verliesgevende grondexploitaties moet rekening worden gehouden met in totaal circa € 2,07 miljoen aan risico's. Voor de winstgevende projecten moet rekening worden gehouden met in totaal circa € 0,2 miljoen aan risico's, bij de winstgevende projecten kunnen deze risico's volledig worden afgedekt door het geprognosticeerde resultaat van die grondexploitaties.

In 2021 werd een reserve aangehouden van circa € 3,4 miljoen. De benodigde reserve voor 2021 is bepaald op circa € 3,5 miljoen. Het risicoprofiel voor de grondexploitaties is per saldo afgenomen, door echter een toename van het Vereveningsfonds is de benodigde reserve per saldo groter.

De afname van het risicoprofiel wordt met name veroorzaakt door het afsluiten van enkele projecten, het naderede einde van verschillende projecten en daarom lagere inschatting van risico's. Met name het risicoprofiel van de grex Braassemerland is toegenomen. Het risicoprofiel van de GEM neemt per saldo toe als gevolg van de mogelijke raakvlakken met de omgeving zoals mogelijk het vergroten van de capaciteit van de toeleidende routes en de nadere invulling van de klimaatopgave en de (tijdelijke bouw)ontsluiting van het GEM-gebied. Daarnaast is gezien de resultaatsontwikkeling van de het project Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude niet meer noodzakelijk om voor de som aan risico's een reservering te hanteren.

Reserve bouwgrondexploitatie	jan-21	Mutatie	jan-22
Ten behoeve van risico's			
Centrumplan Leimuiden	€ 100.000	€ -10.000	€ 90.000
Connexxion Leimuiden	€ 282.000	€ -282.000	€ -
Braassemerland grondexploitaties	€ 1.782.000	€ 171.000	€ 1.953.000
Gerardusschool	€ 13.000	€ -13.000	€ -
Elzenlaan - Woubrugge	€ 55.000	€ -30.000	€ 25.000
Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude	€ 30.000	€ -30.000	€ -
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€ -	€ -	€ -
Benodigde reserve voor risico's	**€ 2.262.000**	**€ -194.000**	**€ 2.068.000**
Specifieke reserveringen			
Vereveningsfonds	€ 876.442	€ 255.692	€ 1.132.133
Reservering bijdrage passage N207	€ 300.000	€ -	€ 300.000
Benodigde reserve specifiek	**€ 1.176.442**	**€ 255.692**	**€ 1.432.133**
Benodigde weerstandscapaciteit totaal	**€ 3.438.442**	**€ 61.692**	**€ 3.500.133**

De toename van het Vereveningsfonds ontstaat door de dotaties die 2021 zijn gedaan op basis van afgesloten anterieure overeenkomsten voor diverse bouwplannen, per saldo circa € 255.692,- positief. De reservering voor de passage N207 betreft een gemeentelijke bijdrage aan het provinciaal project voor de realisatie van de passage ter plaatse van Leimuiden. Aan deze gemeentelijke bijdrage ligt een uitvoeringsovereenkomst ten grondslag met de Provincie die ondanks de onzekerheid van het project nog wel steeds van toepassing is.

VERLIESVOORZIENING EN RESERVE BOUWGRONDEXPLOITATIE

Mutaties verliesvoorziening

Voor negatieve grondexploitaties moet ter hoogte van het voorziene negatieve contante waarde resultaat op balansdatum 31-12-2021 een verliesvoorziening worden getroffen. Bij de actualisatie van de grondexploitaties zijn de negatieve grondexploitatieresultaten bijgesteld. Ten gevolge daarvan is de verliesvoorziening bijgesteld. In onderstaande tabel zijn de mutaties weergegeven.

Verliesgevende grondexploitaties	Verlies voorziening 01-01-2021	Verwachte voorziening per 31-12-2021	Benodigde voorziening 31-12-2021	Verschil
Centrumplan Leimuiden	€ 2.282.218-	€ 2.327.863-	€ 2.386.320-	€ 58.457-
Connexxion Leimuiden	€ 277.745-	€ 283.299-	€ -	€ 283.299
Braassemerland (grondexploitatie)	€ 5.950.333-	€ 6.069.339-	€ 5.651.333-	€ 418.007
Gerardusschool	€ 166.193-	€ 169.517-	€ -	€ 169.517
Elzenlaan - Woubrugge	€ 254.154-	€ 259.237-	€ 147.799-	€ 111.438
Totaal verliesgevende grondexploitaties	**€ 8.930.643-**	**€ 9.109.255-**	**€ 8.185.452-**	**€ 923.803**

De totale verliesvoorziening voor de negatieve grondexploitaties bedraagt op basis van de actualisatie van de grondexploitaties circa € 8,2 miljoen. Dat is een verbetering van circa € 0,9 mln. ten opzichte van het verwachte resultaat per 31-12-2021. Dit verwachte resultaat betreft de verliesvoorziening per 01-01-2021 verhoogd met de disconteringvoet (2%).

De verliesvoorziening voor de grondexploitatie Connexxionterrein (€ 283.299,-) zal worden aangewend voor het afboeken van de boekwaarde van de grondexploitatie Connexxionterrein (€ 1.201.035,-) naar een bedrag van € 917.735,-. Voor deze waarde zullen de gronden worden toegevoegd aan de voorraad gronden van de materiele activa.
Daarnaast zal de verliesvoorziening Gerardusschool (€ 169.517,-) worden aangewend ter afboeking van het negatieve resultaat van Gerardusschool (€ 157.118,-).

De afname van de verliesvoorziening wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het afsluiten van grondexploitaties met een negatief resultaat zoals Connexxionterrein en Gerardusschool. Dit leidt tot onderstaande samenvatting voor wat betreft de verliesvoorziening en reserve.

Grondcomplexen	1-1-2021	Verwacht 31-12-2021	Benodigd 31-12-2021	Verschil
Totaal verliesgevende grondexploitaties	€ 8.930.643-	€ 9.109.255-	€ 8.185.452-	€ 923.803
Reserve bouwgrondexploitatie	€ 3.438.442		€ 3.500.133	€ 61.691

TUSSENTIJDSE WINSTNEMING

Conform de spelregels van het Besluit Begroting en Verantwoording dient indien er sprake is van een geprognosticeerd resultaat tussentijds winst te worden genomen. Dit betekent dat een deel van het geprognosticeerde resultaat van de Netto Contante Waarde als resultaat wordt ingeboekt.

De tussentijdse winstneming wordt berekend op basis van het “Percentage of Completion methode”. Hierbij wordt de tussentijdse winstneming berekend op basis van de netto contante waarde van de grondexploitatie, na aftrek de eventuele risico’s en vermenigvuldiging van per percentage gerealiseerde opbrengsten en kosten. Voorwaarde is daarnaast dat het resultaat materieel is. In het geval van de grondexploitatie Voormalige Gemeentehuis Rijnsaterwoude is hiervan sprake. De mogelijke winstneming bedraagt € 140.000,-. In de volgende tabel is de winstneming berekend:

Tussentijdse winstneming	totaal budget	gerealiseerd	%
Opbrengsten	3.687.460	1.810.228	49%
Kosten (incl. index)	3.131.982	1.939.663	62%
			30%
Netto Contante waarde grondexploitatie			541.641
Afslag risico			-79.000
Restant			462.641
Mogelijke winstneming			140.656
Winstneming (afgerond)			140.000

IBT-bijlage

INTERBESTUURLIJK TOEZICHT (IBT)

In deze bijlage Interbestuurlijk Toezicht is de verantwoording opgenomen over de zes toezichtdomeinen, waarbij per domein wordt aangegeven wat de voor de gemeente geldende kleurenscore is. Ons college voegt de bijlage bij de jaarstukken ter vaststelling door uw raad. Hiermee wordt bereikt dat uw raad het toezicht van de provincie op deze beleidsterreinen overneemt. In verband met de nieuwe bestuursovereenkomst die de provincie met alle Zuid-Hollandse gemeenten is aangegaan; zal voor 2021 sprake zijn van een overgangsjaar en zal IBT voor het laatst als bijlage aan de jaarstukken worden toegevoegd (daarna vindt monitoring plaats via IBT-dashboard).

Financiën		TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht in de begroting 2022 en/of het laatste jaar van de meerjarenraming 2023-2025		De begroting 2022 heeft een reëel en structureel sluitend evenwicht.
Is er reden voor extra aandacht?	Ja	Ja, ondanks het reëel en structureel sluitend evenwicht, hebben wij zeker aandacht voor het sluitend houden van de meerjarenraming. Intensieve gesprekken met onze raad hebben in 2021 geleid tot maatregelen met als resultaat een reëel en structureel sluitende begroting 2022. Met de gewenste ambities voor de komende jaren, eventuele ambities van onze nieuwe raad en rekening houdend met de ontwikkelingen in het sociaal en ruimtelijk domein, gevolgen van de invoering van de omgevingswet én de effecten van de herverdeling van het gemeentefonds blijven wij met onze raad in gesprek. Het opstellen van een reëel en structureel sluitende begroting 2023 en een sluitend meerjarenbeeld zal geen gemakkelijke opgave zijn, maar alle inspanningen zijn er op gericht dit wel te realiseren.

Ruimtelijke ordening		TOELICHTING
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland.		Een aantal plannen voldoet waarschijnlijk niet aan de omgevingsverordening. Deze zijn bekend bij de provincie. Voor de Floraweg/Geestweg is een ruimtelijke visie opgesteld. De Visie moet nog worden vastgesteld door de Raad.
Is er reden voor extra aandacht?	nee	

Omgevingsrecht		TOELICHTING
Voor zowel de milieutaken als de bouw- en woningtoezichtstaken beschikt uw gemeente over een actueele uitvoerings- en handhavingsstrategie. De raad is binnen trwee maanden na vaststelling ervan hierover geïnformeerd. Het uitvoeringsprogramma 2021 is voor 1 februari 2021 door het college van B&W vastgesteld en de raad is hierover voor 15 juli 2021 geïnformeerd. De evaluatierapportage 2020 is voor 15 juli 2021 door het college van B&W vastgesteld en de raad is hierover voor 1 oktober 2021 geínforemeerd.		In juni 2019 is het Handhavingsbeleid en het Uitvoeringsprogramma VTH 2019-2023 vastgesteld. Op 28 april 2021 heeft B&W de evaluatierapportage Uitvoering VTH 2020 en de projectaanpak 2021 vastgesteld en hier op 4 mei 2021 de gemeenteraad over geinformeerd. De beoordeling op trede 2 van de IBT-ladder (geel/ informatie opvragen en beoordelen), is omdat de afgelopen jaren (2020 en 2021) het uitvoeringsprogramma later dan één maand is vastgesteld, na de termijn van 1 februari die de provincie als indicator hanteert.
Is er reden voor extra aandacht?	nee	

Monumentenzorg		TOELICHTING
De gemeente heeft een adviescommissie die adviseert over uit te voeren werken aan (rijks)monumenten op grond van de Monumentenwet en de samenstelling is deskundig.		De gemeente heeft een gemeentelijke adviescommissie via de Stichting Dorp, Stad en Land.
Is er reden voor extra aandacht?	nee	

Archief- en informatiebeheer		TOELICHTING	
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde.		2021 was een erg druk jaar voor DIV. Vooral door de vernieuwingen / vervanging van applicaties, wat een extra belasting op de medewerkers legde. Zo is de gemeente website vernieuwd, er een nieuwe Meldingen Openbare Ruimte app gekomen, Fixi. De grootste impact heeft de vervanging van het zaaksysteem Green Valley door Djuma gehad. Met daarbij het ondersteunen en uitvoeren van het inventariseren, indexeren en migreren van alle data van Green Valley en de inrichting van Djuma. Al deze veranderingen zijn succesvol opgepakt en verlopen. De doorontwikkelingen zullen in 2022 doorlopen. Daarnaast is er een start gemaakt met extra werkzaamheden zoals het opzetten van DPIA's en het SIO. Dit om te zorgen dat we een steeds betere grip krijgen op de algehele informatie huishouding.	
Is er reden voor extra aandacht?	nee	Met de opmerking dat er geen of weinig nieuwe werkzaamheden bijkomen. Zodat we kunnen gaan focussen op het optimaliseren van de huidige werkzaamheden, doorontwikkelingen en ondersteuning van medewerkers.	

Huisvesting Vergunninghouders		TOELICHTING	
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand.		Gevraagde informatie	Stand van zaken
		Voorsprong per 1 januari 2021	16
		Fase interventieladder op 1 januari 2021	0
		Taakstelling eerste halfjaar 2021	21
		In het eerste halfjaar 2021 gehuisveste vergunninghouders	4
		Achterstand per 1 juli 2021	1
		Fase interventieladder op 1 juli 2021	0
		Taakstelling tweede halfjaar 2021	17
		In het tweede halfjaar 2021 gehuisveste vergunninghouders	11
		Achterstand per 31 december 2021	7
		Fase interventieladder op 31 december 2021	signaleren
		Toelichting	
		De gemeente heeft de taakstelling 2021 in 2021 niet geheel gerealiseerd en het jaar afgesloten met een achterstand. Er was gebrek aan doorstroming en beschikbare geschikte woningen. Met de beide woningcorporaties zijn afspraken gemaakt dat het realistisch is de taakstellingen 2021 en 2022 voor eind 2022 succesvol af te ronden.	
Is er reden voor extra aandacht?	nee		

**stand van zaken = aantal gehuisveste vergunninghouders.*

Covid-bijlage

Financiële verantwoording Covid

Steunpakketten – algemene middelen

Vanuit het Rijk hebben wij in diverse steunpakketten middelen ontvangen ter dekking van gemiste inkomsten en hogere lasten in 2020 en 2021. In 2020 hadden we € 177.382 meer aan ontvangsten dan lasten voor Covid. Met dit resultaat is in 2021 bij het vaststellen van de jaarstukken 2020 een bestemmingsreserve Covid gevormd.

In 2021 is een vijftal steunpakketten ontvangen en is de opschalingskorting vervallen, ter compensatie van extra lasten en gemiste opbrengsten door coronamaatregelen. In totaal is hiermee € 905.123 ontvangen en toegevoegd aan de bestemmingsreserve Covid. De reserve had per 1 januari een saldo van € 177.382. Daarmee komt het totaal beschikbare bedrag op € 1.082.505. De totale bestedingen tot nu toe bedragen in 2021 € 665.327.

De totale ontvangsten en bestedingen tot nu toe zijn hieronder gespecificeerd:

Restant Steunpakketten 2020, gestort in nieuw gevormde "Bestemmingsreserve Covid" per 1 januari 2021		**177.382**
Vervallen opschallingskorting 2021 ter compensatie corona		189.458
Steunpakket december 2020 (tbv 2021)		111.490
Steunpakket maart 2021		261.268
Steunpakket meicirculaire 2021		23.353
Steunpakket oktober 2021		215.439
Steunpakket december 2021		102.115
DU Inkomingsderving Covid-19		2.000
Extra Corona kosten 2021 Go! voor Jeugd	200.000	
Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK)	92.056	
Steun aan vrijwilligersorganisaties obv Covid maatwerkregeling vrijwilligersorganisaties 2020 en 2021	138.093	
Steunpakket voor lokaal maatschappelijke organisaties	51.767	
Verkiezingen (incl. inhuur)	58.825	
Extra inzet kernteam,extra onderzoekskosten ivm Covid en meerkosten Gemiva	49.128	
Meerkosten diverse organisaties	19.456	
Welzijn & Preventie: extra subsidie ivm extra inzet coronacrisis (Participe)	13.000	
Organisatiekosten	11.704	
Personele lasten (extra inhuur voor inzet bij organisatie ivm ziekte door corona-besmetting	10.937	
Jeugd aan Zet, jongerenontmoetingsplaats	10.000	
Compensatie ouderbijdrage kinderopvang	5.863	
Materiële aanpassingen in werkplekken voor veilig werken	1.385	
ICT	1.692	
Overig	1.420	
Totaal kosten en opbrengsten in 2021	665.327	1.082.505
Saldo "Bestemmingsreserve Covid" per 31 december 2021		417.178

Een derde van alle bestedingen in 2021 hebben betrekking op extra kosten in de jeugdzorg. Verder zijn er kosten gemaakt met betrekking tot de regeling ‘Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK). De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze regeling, de kosten bedragen tot op heden ruim € 92.000.

In 2020 heeft ons college de Regeling “Covid-19-steunpakket” vastgesteld. Dit is een maatwerkregeling die steun geeft aan vrijwilligersorganisaties binnen onze gemeente. Vanuit de ontvangen rijksmiddelen heeft ons college hiervoor maximaal € 166.145 gelabeld. De regeling is ook voor 2021 opengesteld, tevens zijn er voor dit jaar opnieuw rijksmiddelen ontvangen, ditmaal een bedrag van € 116.762. Ook dit bedrag heeft het college gelabeld. Op dit moment is er aanspraak gemaakt op een bedrag van € 182.683. Het restant van deze regeling wordt ingezet voor Covid-steun in 2022.

De extra kosten in verband met het veilig organiseren van de verkiezingen bedroegen een kleine € 59.000.

Er is extra inzet nodig geweest van het kernteam, er zijn extra onderzoekskosten geweest en een aantal organisaties hebben meerkosten gemaakt als gevolg van corona.

De overige kosten hadden voornamelijk betrekking op de organisatie en de bedrijfsvoering, zodat onze medewerkers op een veilige manier hun werk konden verrichten, vanuit huis, op kantoor buiten, voor de medewerkers van de buitendienst.

De verwachte kosten met betrekking tot het nemen van maatregelen of creëren van oplossingen voor knelpunten in het mentaal en sociaal welbevinden en de gezondheid worden pas in 2022 gemaakt. Denk hierbij aan het bestrijden van eenzaamheid bij ouderen, extra begeleiding voor kwetsbare groepen, meer jongerenwerk en mentale ondersteuning bij jongeren en bij het gemeentelijke schuldenbeleid.

Tozo-regeling - doeluitkering

Vanuit het Rijk zijn in 2021 verschillende regelingen voor ondernemers in het leven geroepen. We noemen hier de NOW-regeling en de TVL-regeling. Vele ondernemers in onze gemeente kunnen gebruik maken van (één van) deze beide regelingen. Deze regelingen worden niet uitgevoerd door de gemeente, maar door het UWV respectievelijk de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Regelingen waarvan de uitvoering wél bij de gemeente ligt zijn de Tozo-regeling en de TONK (Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten). De TONK is in 2021 ingegaan en is in bovenstaand overzicht opgenomen.

De Tijdelijke overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (Tozo-regeling) is gebaseerd op de Bbz (Besluit Bijstandverlening zelfstandigen) en wordt voor ons -net als de reguliere Wet Bbz- uitgevoerd door de gemeente Alphen aan den Rijn. In onderstaand overzicht is weergegeven welke kosten wij in 2021 hebben gemaakt voor de uitvoering van de regeling en welke baten wij werkelijk hebben ontvangen / kunnen vorderen. Te veel ontvangen voorschotten zijn hieronder niet weergegeven, omdat deze weer teruggevorderd worden door het Rijk.

Werkelijke lasten en baten mbt uitvoering TOZO regeling		lasten TOZO	baten TOZO
MAG345 Leven / Ondersteuning / Wett	DVO Alphen TOZO	€ 129.200	
MAG345 Leven / Ondersteuning / Wett	BBZ tijdelijke voorziening	€ 1.017.749	
MAG345 Leven / Ondersteuning / Wett	Terugvordering levensonderhoud vanuit TOZO		-€ 47.243
MAG345 Leven / Ondersteuning / Wett	BBZ krediet tijdelijke voorziening	€ 36.157	
MAG345 Leven / Ondersteuning / Wett	TOZO uitkeringen		-€ 1.120.117
MAG345 Leven / Ondersteuning / Wett	Ontvangen aflossing BBZ		-€ 15.544
MAG345 Leven / Ondersteuning / Wett	Ontvangen rente BBZ		-€ 202
		€ 1.183.106	-€ 1.183.106

Extra kosten verbonden partijen

De RDOG en de Veiligheidsregio worden rechtstreeks door het Rijk gecompenseerd voor hun extra gemaakte kosten.

Voor de Tweesprong ontvangen wij ter compensatie van de kwijtschelding van de huur van de sportaccommodaties een doeluitkering van het Rijk. In 2021 is een doeluitkering aangevraagd van € 156.350. Tevens is er in 2021 een specifieke uitkering toegekend voor ijsbanen en zwembaden van € 183.262 over boekjaar 2021 en € 111.897 over boekjaar 2020. Deze baten en de lasten die hiermee gepaard gaan, lopen niet via de bestemmingsreserve Covid.

De extra lasten die BVO Rijn en Braassem bij ons in rekening heeft gebracht zijn wel ten laste gekomen van de extra beschikbaar gestelde coronagelden en opgenomen onder de ICT-kosten in het bovenstaande overzicht.

Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht & handhaving

In januari 2021 is een aanvraag ingediend bij het ministerie van Justitie en Veiligheid voor de toekenning van een bijdrage voor de extra inzet Toezicht en Handhaving als gevolg van de door het Rijk opgelegde coronamaatregelen. In april 2021 hebben wij een beschikking ontvangen waarbij een voorschot is toegekend van maximaal ruim € 106.000 voor de periode 15-12-2020 t/m juni 30-6-2021. De verantwoording over de kosten in deze periode vindt plaats via de SiSa-verantwoording (Single information Single audit) in de jaarstukken van 2021.

JAARREKENING

Balans

x € 1000

ACTIVA	31-12-2020	31-12-2021
Vaste activa		
Materiële vaste activa	**69.943**	**72.601**
Economisch nut (niet in erfpacht uitgegeven)	29.490	31.809
Economisch nut; waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (niet in erfpacht uitgegeven)	28.106	28.372
Maatschappelijk nut (niet in erfpacht uitgegeven)	12.348	12.420
Financiële vaste activa	**10.071**	**15.063**
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	4.670	7.095
Rekening-courantverhouding met SVn	553	490
Lening aan deelnemingen	0	2.745
Overige langlopende leningen	4.849	4.733
Totaal vaste activa	**80.015**	**87.664**
Vlottende activa		
Voorraden	**8.953**	**7.936**
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	8.949	7.932
Gereed product en handelsgoederen	4	4
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**5.831**	**2.635**
Vorderingen op openbare lichamen	75	323
Rekening-courantverhouding met het rijk	3.300	52
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1	1
Overige vorderingen	2.455	2.260
Liquide middelen	**480**	**2**
Overlopende activa	**7.930**	**9.487**
Nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	126	169
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	7.804	9.318
Totaal vlottende activa	**23.194**	**20.060**
TOTAAL ACTIVA	**103.209**	**107.724**

x € 1000

PASSIVA	31-12-2020	31-12-2021
Vaste passiva		
Eigen vermogen	**30.756**	**36.653**
Algemene reserve	14.107	20.005
Bestemmingsreserves	10.098	9.974
Gerealiseerd resultaat	6.550	6.674
Voorzieningen	**10.536**	**9.544**
Vaste schulden met rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	**51.024**	**49.671**
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	51.024	49.671
Totaal vaste passiva	**92.316**	**95.868**
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**1.865**	**4.519**
Overige schulden	1.865	3.671
Bank	0	849
Overlopende passiva	**9.027**	**7.336**
Nog te betalen bedragen	4.019	4.521
Van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen	4.132	1.828
Overige nog te betalen en vooruitontvangen bedragen	876	988
Totaal vlottende passiva	**10.893**	**11.856**
TOTAAL PASSIVA	**103.209**	**107.724**

Borg- en garantstellingen:	33.550	43.080

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

TOELICHTING ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Algemeen

- De vorderingen (uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar), liquide middelen en schulden zijn opgenomen tegen nominale waarde.
- De langlopende uitgezette leningen en de langlopende opgenomen leningen zijn gerubriceerd onder respectievelijk de financiële vaste activa en de vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële vaste activa komen in 2021 niet voor op de balans.
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de historische aanschafprijs, verminderd met de jaarlijkse afschrijvingen en/of bijdragen van derden en/of beschikkingen over reserves. De geactiveerde investeringen zijn opgenomen op de balans op basis van het gestelde in de Financiële verordening dan wel op basis van afzonderlijke raadsbesluiten. De activeringsgrens bedraagt € 10.000. De afschrijvingsmethode is vastgelegd in de Financiële verordening. Afschrijving van vaste activa vindt met ingang van het jaar 2011 plaats op basis van annuïteit. Door de annuïteitenmethode is een stabieler beeld van begroting en meerjarenraming verkregen. Vanaf 2017 is het wegens de vernieuwing BBV ook verplicht geworden om investeringen met een maatschappelijk nut te activeren. Deze mogen dan niet meer in één keer als last worden genomen. De activering wordt gelijkgetrokken aan materiële vaste activa met een economisch nut. Dit betekent dat afschrijving moet plaatsvinden over de gebruiksduur en dat reserves niet meer direct in mindering op de investering mogen worden gebracht.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen, langlopende uitgezette leningen en overige uitzettingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van eventuele aflossingen. De deelnemingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer worden gedurende de gehele looptijd onder de financiële vaste activa opgenomen.

Voorraden

De voorraden zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs / verkrijgingsprijs (inkoopprijs inclusief bijkomende kosten waaronder rentetoerekening) conform artikel 63 lid 2 BBV. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs (inclusief de bijkomende kosten), dan worden de voorraden met een verliesvoorziening gecorrigeerd tot de marktwaarde.
De rentetoerekening vindt plaats met een rente, gebaseerd op de gewogen gemiddelde rente van de bestaande leningenportefeuille gecorrigeerd met de verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen: 1,23% (2020: 1,40%). Voor verliesgevende projecten wordt conform de BBV-richtlijnen een disconteringsvoet van 2% gehanteerd.

De opbrengstenindexatie is in veel projecten contractueel overeengekomen. Voor het project Nieuwe Wetering Noord zijn er geen contractuele afspraken over de afname van grond en/of het doen van een exploitatiebijdrage vastgelegd. Gezien de marktspecifieke omstandigheden is voor dit project een opbrengstenindex van 0% gehanteerd. De kostenindexatie is gebaseerd op een langjarig gemiddelde van 2% vanaf 2022.

Vorderingen (uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar)

Voor dubieuze debiteuren is een voorziening opgenomen die direct in mindering is gebracht op de openstaande debiteuren.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico´s ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is.

Reserves

In de balans worden de reserves onderscheiden naar:

- algemene reserve; dit is een vrij besteedbare reserve. Aanwending vindt plaats op basis van aparte raadsbesluiten en is voor aanvulling van bestemmingsreserves en voorzieningen om te voorkomen dat deze negatief komen te staan.
- bestemmingsreserve; een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van werkelijke baten en lasten die toegerekend worden aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Lasten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. Onder baten wordt verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. Voor zover niet anders vermeld, luiden alle bedragen in nominale waarden.

Bijzonderheden

Het resultaat van een bouwgrondexploitatie wordt voorzichtigheidshalve pas genomen indien het betreffende complex in zijn geheel is afgerond. Indien wordt verwacht dat van een complex de boekwaarde de opbrengstwaarde overtreft, wordt voor dit verlies op het complex in het betreffende jaar ten laste van de reserve bouwgrondexploitatie of de exploitatie een verliesvoorziening getroffen. Voorraden (de magazijngoederen van de afdeling Uitvoering Openbare Ruimte) worden rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht.
Bij projecten die voor meerdere jaren in exploitatie genomen worden, is het mogelijk tussentijds winst te nemen. Voortijdige winstneming is mogelijk als een deelproject is afgesloten of de winst is gerealiseerd en er geen verder verlies is te verwachten, tenzij daar voldoende voorzieningen voor zijn getroffen. Tussentijdse winstneming bij grondexploitaties kan, conform de richtlijnen in het BBV, plaatsvinden als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- er is geen belangrijke onzekerheid over de totale omvang van het plan (project);
- er bestaan geen belangrijke onzekerheden ten aanzien van de nog te realiseren opbrengsten;

- met een redelijke mate van nauwkeurigheid kunnen reeds gemaakte en nog te maken (geraamde) kosten worden toegerekend aan respectievelijk het gerealiseerde en niet gerealiseerde deel van het betreffende complex;
- de vergelijking van werkelijke kosten met de voorcalculatie per onderdeel (fase) van het plan is mogelijk.

Conform de richtlijnen van het BBV moeten ontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel onder overlopende passiva afzonderlijk worden opgenomen (artikel 44, lid 2 en artikel 49).

Bij het bepalen van de hoogte van de algemene uitkering dient de gemeente uit te gaan van de laatste accresmededeling, opgenomen in de septembercirculaire. We zijn afgeweken van dit standpunt van de commissie BBV omdat we zijn uitgegaan van de meest actuele stand van zaken zijnde de uitkeringsspecificatie van 23 december 2021.

Na het vaststellen van de jaarrekening 2020 is er een onjuistheid geconstateerd in de waarde van borg- en garantstelling. Deze waardeaanpassing is in de beginbalans 2021 gecorrigeerd. In onderstaande tabel is dit inzichtelijk gemaakt:

x € 1.000

Omschrijving	Eindbalans 2020	aanpassing	Beginbalans 2021
Borg- en garantstelling	33.520	30	33.550

Tijdelijke bestemmingsreserve Covid
Verder in de rapportage zullen wij ook in financiële zin verantwoorden hoe onze kosten eruit zien en welke middelen het rijk beschikbaar heeft gesteld aan uitkeringen uit het gemeentefonds. Hierbij zijn de nog niet bestede middelen uit het gemeentefonds – bedoeld voor compensatie coronacrisis – toegevoegd aan de tijdelijke bestemmingsreserve Covid; zodat deze middelen in het volgende jaar beschikbaar blijven specifiek voor Covid.

Waarderingsgrondslagen WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector, kortweg Wet normering topinkomens (WNT), is in 2013 in werking getreden. Deze wet is als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Toelichting op de balans

Activa

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa x € 1.000

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2020	overheveling 2021	investeringen 2021	desinveste-ringen 2021	bijdragen van derden	afschrij-vingen 2021	boekwaarde 31-12-2021
Investeringen met economisch nut	29.490	918	2.990	603	15	970	31.809
Investeringen met economisch nut; waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	28.106	0	1.287	0	10	1.011	28.372
Investeringen met maatschappelijk nut	12.348	0	1.595	325	822	376	12.420
Totaal	**69.943**	918	5.872	928	848	2.357	**72.601**

Specificatie van materiële vaste activa x € 1.000

Omschrijving		boekwaarde 31-12-2020	overheveling 2021	investeringen 2021	desinveste-ringen 2021	bijdragen van derden	afschrij-vingen 2021	boekwaarde 31-12-2021
Investeringen met economisch nut:								
Gronden en terreinen		2.045	918	0	0		11	2.951
Woonruimten		595	0	0	594		1	0
Bedrijfsgebouwen		21.998	0	2.625	0		524	24.098
Grond-, weg- en waterb.wrk (ex. riolering)		2.236	0	0	0		190	2.046
Vervoermiddelen		1.725	0	282	9		108	1.890
Machines, apparaten en installaties		169	0	40	0		26	184
Overige materiële vaste activa		722	0	42	0	15	109	640
	Totaal	29.490	918	2.990	603	15	970	31.809
Investeringen met economisch nut met heffing:								
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)		28.106	0	1.287	0	10	1.011	28.372
	Totaal	28.106	0	1.287	0	10	1.011	28.372
Investeringen met maatschappelijk nut:								
Bedrijfsgebouwen (MN)		0	0	0	0		0	0
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)		12.345	0	1.595	325	822	375	12.417
Overige materiële vaste activa (MN)		3	0	0	0		1	2
	Totaal	12.348	0	1.595	325	822	376	12.420

Connexxionterrein is afgesloten omdat hier al langere tijd geen ontwikkeling heeft plaatsgevonden en de ontwikkeling conform het beoogde plan onzeker is. Het project heeft een boekwaarde van € 1.201.035, dat is gelijk aan de marktwaarde van het perceel. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe wordt de volledige verliesvoorziening van € 283.299 aangewend om de boekwaarde af te schrijven zodat de resterende boekwaarde reeds lager is voor toekomstige ontwikkelingen. Na deze afschrijving van de verliesvoorziening resteert een boekwaarde van € 917.735. Tegen deze waarde worden de gronden toegevoegd aan de voorraad van gronden onder de materiele activa.

De bijdragen van derden opgenomen onder de post overige materiële vaste activa (EN) van € 15.000 betreft afkoop speelvoorziening project Weidse Wetering te Hoogmade. De bijdragen van derden opgenomen onder de post grond-, weg- en waterbouwkundige werken (EC) van € 10.300 betreft inkomensoverdracht omleggen riool ten behoeve van trafo Schoolhuis. De bijdragen van derden opgenomen onder de post grond-, weg- en waterbouwkundige werken (MN) van € 822.455 betreft de bijdrage van diverse projectpartners voor ontwikkeling Ghoybos, IMNOR wegen en vervanging Veerstoepen Kaag.

Onder de post bedrijfsgebouwen (EN) is er een extra afschrijving gedaan, in verband met plankosten IKC's (IKC Woubrugge; IKC Oude Wetering; IKC Rijnsaterwoude) en voor nieuwbouw Tweesprong. Dit resulteert in een afwaardering van de boekwaarde van € 101.212.

Verder is voor de materiële vaste activa geen sprake van afwaardering wegens duurzame waardeverminderingen.

In onderstaande overzichten worden de voornaamste (des)investeringen (boven de € 50.000) in materiële vaste activa gespecificeerd.

Specificatie van belangrijkste investeringen materiële vaste activa in 2021:

Investeringen met economisch nut (> € 50.000):		x € 1.000
Bedrijfsgebouwen	IKC Rijnsaterwoude	2.519
Vervoermiddelen	Bedrijfswagen Renault Master (Groen A)	64
Vervoermiddelen	Bedrijfswagen Renault Master 2019 (groen B)	59
Vervoermiddelen	Bedrijfswagen Renault Master 2019 (groen C)	60
Vervoermiddelen	IVECO 18-BRG-7	73
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	GRP2020 Vrij verval	653
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	GRP2020 Vervangen gemalen	299
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	GRP2020 Bouwkundige vervangingen	149
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	GRP2021 Vrij verval	183

Investeringen met maatschappelijk nut (> € 50.000):		x € 1.000
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	IMNOR wegen 2019+2020	1.045
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	IMNOR wegen 2021	175
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	Herinrichting openbaar gebied IKC Leimuiden	325

Specificatie van belangrijkste desinvesteringen materiële vaste activa in 2021:

Desinvesteringen met economisch nut (> € 50.000):		x € 1.000
Woonruimten	Ambtswoning burgemeester	594

Desinvesteringen met maatschappelijk nut (> € 50.000):		x € 1.000
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	Infrastructuur Braassemmerland	325

Financiële vaste activa x € 1.000

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2020	investeringen 2021	desinveste-ringen 2021	aflossing vingen 2021	boekwaarde 31-12-2021
Kapitaalverstr. aan deelnemingen	4.670	4.175	1.750		7.095
Rekening-courantverhouding met SVn	553		63		490
Lening aan deelnemingen	0	2.745			2.745
Overige langlopende leningen	4.849	298		413	4.733
Totaal	**10.071**	7.218	1.813	413	**15.063**

De gemeente heeft een rekening-courant bij de SVn waaruit leningen worden verstrekt via revolverende fondsen. De rekening-courant is afgenomen met per saldo € 62.681. De afname van deze post is toe te wijzen aan ontvangen aflossingen en rente (met aftrek van beheerskosten) ad € 235.054. Daarnaast zijn hieruit nieuwe langlopende leningen verstrekt: startersleningen ad € 158.257 en duurzaamheidsleningen ad € 139.478.

Daarnaast is een reverse converteerbare hybride obligatielening aan Alliander N.V. beschikbaar gesteld ten bedrage van € 2.744.921. Reden is dat Alliander forse investeringen verwachtte in het kader van het Klimaatakkoord en deze groei (voor)gefinancierd diende te worden. Daarom had Alliander een kapitaalinjectie nodig om het eigen vermogen te versterken, zodat Alliander financiering kon aantrekken op de markt tegen aantrekkelijke rente. Voor het versterken van het eigen vermogen heeft Alliander een beroep op haar aandeelhouders gedaan met het verzoek naar rato een obligatielening beschikbaar te stellen.

Specificatie kapitaalverstrekking aan deelnemingen x € 1.000

Omschrijving	Stand op 31-12-2020	Stand op 31-12-2021
Aandelen Bank voor Nederlandse Gemeenten	296	296
Aandelen Oasen NV	12	12
Aandelen Alliander NV	563	563
Aandelen Cyclus NV	75	75
Aandelen Braassemerland VOF	3.725	6.150
Totaal	**4.670**	**7.095**

Als deelnemer in de VOF Braassemerland heeft de gemeente de verplichting aan de VOF om eigen vermogen in te brengen. Afhankelijk van de geactualiseerde grondexploitatie en de hierbij behorende vermogensbehoefte van de VOF wordt jaarlijks de gemeentelijke inbreng bepaald. In 2021 heeft de gemeente in totaal € 4.175.000 aan eigen vermogen ingebracht; en in 2021 in verschillende tranches in totaal € 1.750.000 terug ontvangen.

Specificatie overige langlopende leningen x € 1.000

Omschrijving	Stand op 31-12-2020	Stand op 31-12-2021
Dorpshuizen	159	159
Lening Alkmania 2008	60	53
Lening DOSR 2009	1	0
Lening HCA 2009	20	13
Lening T.C. Rijpwetering	106	88
Hypothecaire en overige leningen aan personeel	1.767	1.663
Leningen Cultureel centrum	790	779
Lening Hertogspark	134	129
SVn lening hockeyclub	56	52
SVn startersleningen	592	618
SVn duurzaamheidsleningen	436	482
SVn leningen woningbouwcorporatie	728	698
Totaal	**4.849**	**4.733**

De afname van de post overige langlopende leningen is enerzijds toe te wijzen aan de ontvangen aflossingen ad € 413.336. Daarnaast heeft de gemeente een rekening-courant bij de SVn waaruit leningen worden verstrekt via revolverende fondsen. In 2021 zijn hieruit nieuwe langlopende leningen verstrekt betreffende startersleningen ad € 158.257 en duurzaamheidsleningen ad € 139.478.

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden x € 1.000

Omschrijving	Stand op 31-12-2020	Stand op 31-12-2021
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	8.949	7.932
Gereed product en handelsgoederen	4	4
Totaal	**8.953**	**7.936**

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie (IEGG) x € 1.000

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2020	overheveling 2021	uitgaven 2021	inkomsten 2021	winst/verlies neming	boekwaarde 31-12-2021	verlies-voorziening	Totaal IEGG	NCW per 1/1/2020
Braassemerland (grondexploitatie)	14.133		846	-1.078		13.901	-5.651	8.250	-5.651
Nieuwe Wetering Noord	197		78	-1		274	0	274	198
Centrumplan Leimuiden	1.557		123	0		1.680	-2.386	-707	-2.386
Connexxionterrein Leimuiden	1.164	-918	37	0	-283	0	0	0	afsluiten
Elzenlaan - Woubrugge	248		139	-393		-6	-148	-154	-148
ESW Gerardusschool	-2		159	0	-157	0	0	0	afsluiten
Vm. gemeentehuis Rijnsaterwoude	583		808	-1.262	140	269	0	269	542
Totaal	17.880	-918	2.191	-2.734	-300	16.118	-8.185	7.932	-7.446

De in exploitatie genomen gronden zijn per 1/1/2022 geactualiseerd op basis van voortschrijdend inzicht. Conform de voorschriften van het BBV is een voorziening gevormd voor in exploitatie genomen gronden waarbij een nadelig exploitatieresultaat wordt verwacht. Voor nadere toelichting op de verliesvoorziening, de ontwikkeling van de boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden en winst- en verliesnemingen verwijzen wij volledigheidshalve naar de paragraaf grondbeleid.

Connexxionterrein is afgesloten omdat hier al langere tijd geen ontwikkeling heeft plaatsgevonden en de ontwikkeling conform het beoogde plan onzeker is. Het project heeft een boekwaarde van € 1.201.035, dat is gelijk aan de marktwaarde van het perceel. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe wordt de volledige verliesvoorziening van € 283.299 aangewend om de boekwaarde af te schrijven zodat de resterende boekwaarde reeds lager is voor toekomstige ontwikkelingen. Na deze afschrijving van de verliesvoorziening resteert een boekwaarde van € 917.735. Tegen deze waarde worden de gronden toegevoegd aan de voorraad van gronden onder de materiele activa.

In onderstaande tabel zijn de geraamde kosten en opbrengsten weergegeven van de in exploitatie genomen gronden. Deze zijn opgebouwd uit de boekwaarde, de geprognosticeerde kosten en opbrengsten per 01-01-2022 en het eindsaldo (nominaal). De boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden bedraagt circa € 16,1 mln. Daarnaast worden vanaf 01-01-2022 nog circa € 6,2 miljoen aan kosten en € 15,2 miljoen aan opbrengsten verwacht, gecombineerd met de huidige boekwaarde resulterend in een totaal geprognosticeerd eindsaldo van circa € 7,1 miljoen (zie ook totaaloverzicht MPG).

	Saldo boekwaarde 31-12-2021	Geraamde kosten vanaf 1-1-2022	Geraamde opbrengsten vanaf 1-1-2022	Geraamd eindresultaat (nominaal)
Braassemerland (grondexploitatie)	13.901	3.593	-11.851	5.643
Nieuwe Wetering Noord	274	706	-1.202	-222
Centrumplan Leimuiden	1.680	737	0	2.416
Elzenlaan - Woubrugge	-6	155	0	149
Voormalig gemeentehuis	269	1.045	-2.177	-863
Totaal verliesgevende grondexploitaties	16.118	6.235	-15.230	7.123

Hieronder volgt per grondcomplex een nadere toelichting op de geraamde kosten en opbrengsten en het eindresultaat.

Braassemerland
De geprognosticeerde kosten voor Braassemerland bestaan voornamelijk uit de plankosten aangezien de gemeente deze ontwikkelingen voornamelijk faciliteert op basis van (exploitatie)overeenkomsten. De plankosten zijn op basis van een urenplanning per deelgrondexploitatie geraamd. Voor 2022 zijn de plankosten verhoogd ten behoeve van extra begeleiding vanuit de gemeente. Daarnaast zijn per deelgebied enkele specifieke civieltechnische investeringen opgenomen die voor rekening en risico van de gemeente worden uitgevoerd. Dit betreft kosten voor aanleg van infrastructuur voor toeleidende routes. Deze kosten zijn afhankelijk van de planfase geraamd op basis van referentiecijfers of een specifieke kostenraming. De geprognosticeerde opbrengsten betreffen de contractueel overeengekomen grondverkopen en de reserveringsvergoeding met betrekking tot de GEM Braassemerland en de exploitatiebijdragen voor Westend.

Nieuwe Wetering Noord
De geprognosticeerde kosten voor Nieuwe Wetering Noord bestaan voornamelijk uit kosten voor het bouw- en woonrijp maken en de plankosten. De civieltechnische kosten zijn geraamd op basis van het planvoorstel voor de laatste locatie. De plankosten zijn bepaald op basis van een plankostenraming. De geprognosticeerde opbrengsten bestaan uit de verkoop van de grond van de laatste locatie en zijn gebaseerd op grondopbrengsten die reeds in begin 2022 zijn gerealiseerd, het grondprijsbeleid of onderhandelingsresultaten.

Centrumplan Leimuiden
De geprognosticeerde kosten voor Centrumplan Leimuiden bestaan uit een contractueel overeengekomen bijdrage voor de herinrichting van het openbaar gebied, een reservering voor de aansluiting op de herinrichting van de Zuidzijde en plankosten. De opbrengsten op basis van de gecontracteerde grondverkoop aan de ontwikkelaar zijn gerealiseerd.

Elzenlaan Woubrugge
De geprognosticeerde kosten voor de locatie Elzenlaan Woubrugge bestaan uit kosten voor het woonrijp maken en de plankosten. De kosten voor het woonrijp maken zijn bepaald op basis van restant verplichtingen. De plankosten zijn bepaald op basis van een plankostenraming conform de opgave van de projectleider.

Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude
De geprognosticeerde kosten voor deze locatie bestaan uit kosten voor het woonrijp maken en de plankosten. De kosten voor het woonrijp maken zijn bepaald op basis van globale civieltechnische raming op basis van referentiecijfers. De plankosten zijn bepaald op basis van een plankostenraming. De opbrengsten betreffen de verkoop van een deel van het bestaande gebouw ten behoeve van woningbouw (appartementen) die onderdeel uitmaakt van een reeds gegunde tenderprocedure. Daarnaast is de verkoop van een aantal grondgebonden woningen op de achtergelegen kavel voorzien. Deze opbrengsten zijn geraamd op basis van nu voorliggende stichtingskostenopzetten. Hierbij is tevens rekening gehouden met de actuele ontwikkelingen van de bouwkosten, waardoor de grondopbrengsten voorzichtig zijn geraamd.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar x € 1.000

Omschrijving	Stand op 31-12-2020	Stand op 31-12-2021
Vorderingen op openbare lichamen	75	323
Rekening-courantverhouding met het rijk	3.300	52
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1	1
overige vorderingen (debiteuren)	2.455	2.260
Totaal	**5.831**	**2.635**

Vanaf december 2013 is schatkistbankieren verplicht voor lagere overheden. De stand in de schatkist per 31 december 2021 is voor de gemeente € 51.939. In onderstaande tabel is zichtbaar dat gerekend over een heel kwartaal het op dagbasis buiten de schatkist aangehouden bedrag gemiddeld niet hoger is dan het drempelbedrag van € 1,2 miljoen; zie voor nadere toelichting de paragraaf financiering.

x € 1.000

Gemiddeld buiten de schatkist aangehouden bedrag 2021	
1e kwartaal	334
2e kwartaal	361
3e kwartaal	397
4e kwartaal	330

Specificatie vorderingen op openbare lichamen en overige vorderingen (debiteuren) x € 1.000

Omschrijving	Stand op 31-12-2020	Stand op 31-12-2021
Debiteuren (vorderingen op openbare lichamen)	75	323
Debiteuren	1.649	1.351
Voorziening dubieuze debiteuren	-127	-119
Debiteuren WMO	0	0
Debiteuren bijstand (SOZA)	1.330	1.439
Voorziening dubieuze debiteuren bijstand (SOZA)	-398	-411
Totaal	**2.530**	**2.582**

De grootste post, debiteuren (*zonder toevoeging*) bestaat voor ruim de helft uit belastingdebiteuren. De tweede grote post, debiteuren bijstand (SOZA) bestaat uit de vorderingen in het kader van de sociale zekerheid. Conform de Financiële verordening wordt jaarlijks een inschatting gemaakt van de oninbare vorderingen. Dit zijn de twee posten voorziening dubieuze debiteuren.

Liquide middelen x € 1.000

Omschrijving	Stand op 31-12-2020	Stand op 31-12-2021
Kasgelden	3	2
Banksaldi	478	0
Totaal	**480**	**2**

Voor de financieringsbehoefte kan de gemeente gebruik maken van een kortlopende kredietfaciliteit (tot een maximum van € 5.000.000) bij de BNG. De hoogte en het gebruik van deze faciliteit is onderdeel van de treasuryfunctie.

Overlopende activa x € 1.000

Omschrijving	Stand op 31-12-2020	Stand op 31-12-2021
Nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	126	169
Subtotaal	126	169
Vooruitontvangen facturen mbt volgend boekjaar	2.790	3.342
Vooruitbetaalde subsidies	0	85
Nog te ontvangen bedragen	744	1.217
Te vorderen BTW	4.279	4.674
Overige overlopende activa	-8	0
Subtotaal	7.804	9.318
Totaal	**7.930**	**9.487**

De twee grootste posten zijn hier: de BTW die nog moet worden terugontvangen en de bevoorschotting 2021 van een aantal samenwerkingspartners w.o. Cyclus NV, Stichting Meerwonen, BVO Rijn en Braassem en RDOG Hollands Midden (vooruitontvangen facturen).

Hieronder is een verloopoverzicht opgenomen van de nog te ontvangen subsidies van openbare lichamen met een specifiek bestedingsdoel.

x € 1.000

Subsidies	Beschikking	stand op 31-12-2020	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Stand op 31-12-2021
het rijk					
BBZ afrekening 2020		104			104
CTB 2021	31	0	26		26
overige nederlandse overheidslichamen					
BDU VenV_Sluipverkeer	26	5			5
DV inrichten Herenweg Rijnsaterwoude fase 2	34	17	17		34
	Totaal	**126**	**43**	**0**	**169**

Regeling besluit bijstandverlening zelfstandigen (BBZ) is een specifieke uitkering voor zelfstandigen die in bepaalde gevallen een beroep hierop kunnen doen bij financiële problemen die het voortbestaan van hun bedrijf bedreigen. De rijksvergoeding van de BBZ is vanaf het jaar 2020 gewijzigd. Er wordt 100% van de bestedingen kapitaalverstrekking vergoed (2020: € 104.000) (2021: € 0). In de daaropvolgende vijf jaar wordt in totaal 75% van dit bedrag teruggevorderd, in jaarlijkse stappen van achtereenvolgens 20%, 20%, 15%, 10% en 10%.

Regeling coronatoegangsbewijs (CTB) is een specifieke uitkering voor het ondersteunen van de naleving van de controleplicht van het coronatoegangsbewijs (CTB) op locaties waar dat nodig is. De besteding die hiervoor in 2021 is gedaan zal in het jaar volgend hierop worden afgerekend met VRHM ad € 25.926.

De subsidie ad € 5.031 maakt onderdeel uit van de “spaarprojecten” die ingezet worden voor de uitvoering van het project N207. Over deze subsidies moeten nieuwe afspraken worden gemaakt met de provincie Zuid-Holland, vanwege het wijzigen van de scope van dit project.

Project Herenweg Rijnsaterwoude 2e fase is in 2021 gereed. In 2022 zal worden afgerekend met de provincie Zuid-Holland ad € 34.035.

Passiva

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen x € 1.000

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2020	toevoegingen 2021	onttrekkingen 2021	resultaat vg jaar	boekwaarde 31-12-2021
Algemene reserves	14.107	1.054	1.706	6.550	20.005
Bestemmingsreserves	10.098	3.575	3.699	0	9.974
Totaal	**24.206**	**4.628**	**5.405**	**6.550**	**29.979**

Algemene reserves: x € 1.000

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2020	toevoegingen 2021	onttrekkingen 2021	resultaat vg jaar	boekwaarde 31-12-2021
Algemene reserve	14.107	1.054	1.706	6.550	20.005
Totaal	**14.107**	1.054	1.706	6.550	**20.005**

Algemene reserve

De algemene reserve is het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Dit vormt een buffer voor financiële tegenvallers. Aanwending vindt plaats op basis van aparte raadsbesluiten. In 2021 is enerzijds het jaarresultaat 2020 aan de reserve toegevoegd en de vrijval reserve IMNOR; anderzijds heeft de raad middels verschillende besluiten tegenvallers gedekt uit deze reserve.

Bestemmingsreserves: x € 1.000

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2020	toevoegingen 2021	onttrekkingen 2021	resultaat vg jaar	boekwaarde 31-12-2021
Bouwgrondexploitatie	3.438	256	194		3.500
Holland Rijnland	1.475	0	369		1.107
Wegen infrastructuur	1.623	1.353	1.222		1.754
Onderhoud riolering	2.593	165	0		2.758
Duurzaamheid	18	0	18		-0
IMNOR	950	219	1.169		0
Covid	0	1.083	665		417
Sportpad	0	500	62		438
Totaal	**10.098**	3.575	3.699	0	**9.974**

Hieronder wordt per bestemmingsreserve het doel van de reserve kort toegelicht:

Reserve bouwgrondexploitatie

Verwachte verliezen zijn opgenomen in de voorziening bouwgrondexploitaties. Deze reserve dient als buffer voor het afdekken van de geanalyseerde risico's bij de verliesgevende grexen. Het saldo dient voldoende te zijn om de gekwantificeerde risico’s die voortvloeien uit de risicoanalyses voor de lopende grondexploitaties te dekken. De berekening wordt jaarlijks gemaakt bij de opstelling van de jaarrekening. Indien dit onvoldoende is, wordt deze reserve aangevuld vanuit de exploitatie of de algemene reserve. Andersom wordt een overschot aan middelen ten gunste van de exploitatie of de algemene reserve gebracht. De gekwantificeerde risico’s zijn per ultimo 2021 opnieuw bepaald en de reserve is hierop aangepast. Voor een grondige analyse verwijzen wij naar hetgeen is opgenomen in paragraaf 7 grondbeleid.

Reserve Holland Rijnland

De aangesloten gemeenten bij de regio Holland Rijnland zijn een regionaal investeringsfonds overeengekomen. Voor de kosten hiervan moeten de deelnemende gemeenten jaarlijks een bedrag betalen. Voor Kaag en Braassem betreft dit € 369.000 per jaar. Om de reguliere gemeentebegroting hiermee niet jaarlijks te belasten, is hiervoor een bestemmingsreserve gevormd.

Egalisatiereserve wegen infrastructuur

De middelen uit deze reserve worden gebruikt voor het opvangen van schommelingen in het jaarlijkse uitgavenpatroon bij het (groot) onderhoud van de gemeentelijk wegen infrastructuur (wegen, waterwegen, bruggen en groen).

Reserve onderhoud riolering
Deze reserve is bedoeld voor de niet beklemde middelen voor riolering zoals toegevoegde rente, efficiencyvoordelen en hoger dan geraamde opbrengsten.

Reserve duurzaamheid
Reserve duurzaamheid wordt gebruikt voor duurzaamheidsinitiatieven die bijdragen aan het doel om in 2040 een klimaatneutrale gemeente te zijn. Deze reserve is per ultimo 2021 nihil en kan worden afgesloten.

Reserve IMNOR *(Investeringen Maatschappelijk Nut Openbare Ruimte)*
Bestemmingsreserve IMNOR is bij de Voortgangsmonitor opgeheven, waarbij het aanwezige saldo ad € 1.054k ten gunste is gebracht van de algemene reserve. In het vervolg zullen de kapitaallasten voor investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte in de begroting 2022 e.v. geraamd worden op basis van de geplande investeringen en zal in de dekking worden voorzien vanuit de budgetten die hiervoor beschikbaar worden gesteld ten laste van het jaarlijkse begrotingsresultaat.

Reserve Covid
De reserve Covid is bedoeld ter egalisatie van schommelingen in het jaarlijkse inkomsten- en uitgavenpatroon van Covid.

Reserve Sportpad
De reserve Sportpad is bedoeld voor de gebiedsontwikkeling Sportpad, ten behoeve van het egaliseren van de inkomsten en uitgaven uit fase 2.

Voor een toelichting op alle mutaties in de reserves verwijzen wij volledigheidshalve naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Voorzieningen x € 1.000

Omschrijving		boekwaarde 31-12-2020	toevoegingen 2021	onttrekkingen 2021	resultaat vg jaar	boekwaarde 31-12-2021
Voorzieningen voor verplichtingen		3.843	94	89	0	3.848
Kostenegalisatie voorzieningen		2.452	416	1.718	0	1.150
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan bestemming gebonden is		4.241	322	16	0	4.546
	Totaal	**10.536**	**831**	**1.823**	**0**	**9.544**

Specificatie van de voorzieningen x € 1.000

Omschrijving		boekwaarde 31-12-2020	toevoegingen 2021	onttrekkingen 2021	resultaat vg jaar	boekwaarde 31-12-2021
Voorzieningen voor verplichtingen:						
Voorziening verplichting wethouderspensioenen		3.843	94	89		3.848
	Totaal	3.843	94	89	0	3.848
Kostenegalisatie voorzieningen:						
Voorziening onderhoud gebouwen		786	378	249		915
Voorziening onderhoud bruggen		1.667	37	1.469		235
	Totaal	2.452	416	1.718	0	1.150
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan bestemming gebonden is						
Voorziening Ghoybos PZH		194	4	16		181
Voorziening Ghoybos KGG		0	312	0		312
Voorziening riolering		4.047	6	0		4.053
	Totaal	4.241	322	16	0	4.546

Hieronder wordt per voorziening het doel van de voorziening kort toegelicht:

Voorziening verplichting wethouderspensioenen
De pensioenverplichting voor ambtenaren is ondergebracht bij het ABP. Voor wethouders is dit niet het geval. Deze verplichting rust bij de gemeente zelf. Om in de toekomst aan deze verplichting te kunnen voldoen is een voorziening gevormd. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde en is gebaseerd op actuariële berekeningen per 31 december 2021. De actuariële berekeningen voor de niet-actieve wethouders die geen pensioenuitkering ontvangen worden elke vijf jaar geactualiseerd.

Voorziening onderhoud gebouwen
De voorziening onderhoud (gemeentelijke) gebouwen is bedoeld om de jaarlijks schommelende lasten voor onderhoud te egaliseren. De feitelijke uitgaven zijn gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplan

en variëren van jaar tot jaar. Door middel van de onderhoudsvoorziening bereiken we een gelijkmatige belasting van de begroting.

Voorziening onderhoud bruggen
Bij de Langebrug in Oud Ade en de houten bruggen in Woubrugge zijn onveilige situaties ontstaan door ernstige aftakeling van deze kunstwerken. De voorziening is bedoeld voor het opheffen van de onveilige situaties en herstel van de verbindingen. Een recente wijziging van het BBV leidt ertoe dat wij voor deze situatie bij de jaarrekening 2019 een voorziening hebben getroffen.

Voorziening Ghoybos
In 2015 is de gemeente eigenaar geworden van het Ghoybos. Bij de overdracht heeft de gemeente een afkoopsom (op basis van 15 jaar) ontvangen van de provincie Zuid-Holland voor het toekomstig onderhoud van het bos. Conform de BBV-voorschriften is hiervoor een voorziening gevormd. Jaarlijks valt een vast bedrag van deze voorziening vrij ter dekking van het groenonderhoud.

Daarnaast heeft de gemeente in 2021 een afkoopsom voor de bospercelen Ghoybos ontvangen van Koninklijke Ginkel Groep ad € 312.000 voor beheer Ghoybos. Hiervan zal het onderhoud van de bospercelen Ghoybos bekostigd worden.

Voorziening riolering
De voorziening is bedoeld voor het egaliseren van schommelingen in de jaarlijkse exploitatie van riolering (baten minus lasten). De middelen in de voorziening kunnen uitsluitend worden besteed aan riolering.

Voorziening verwachte tekorten bouwgrondexploitatieplannen
Op grond van de voorschriften van het BBV moet een voorziening worden getroffen voor bouwgrondexploitatieplannen waarbij een nadelig exploitatieresultaat wordt verwacht. Volgens de voorschriften wordt deze voorziening niet separaat gepresenteerd onder de voorzieningen, maar gesaldeerd met de boekwaarde van de grondexploitaties onder de voorraden (onderhanden werk bouwgrondexploitaties). De omvang van deze voorziening is gelijk aan de te verwachten verliezen bij de bouwgrondexploitatie tegen contante waardeberekening. Voeding van deze voorziening komt uit de lopende exploitatie van het betreffende jaar. Overschotten naar aanleiding van de jaarlijkse actualisatie komen weer ten gunste van de lopende exploitatie. Voor een grondige analyse verwijzen wij naar hetgeen is opgenomen in paragraaf 7 grondbeleid.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer — x € 1.000

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2020	opname 2021	aflossingen 2021	boekwaarde 31-12-2021	rentelasten 2021
Bank voor Nederlandse Gemeenten	46.024	5.000	6.353	44.671	905
Nederlandse Waterschapsbank	5.000	5.000	5.000	5.000	-23
Totaal	**51.024**	**10.000**	**11.353**	**49.671**	**882**

Voor de financieringsbehoefte kan de gemeente Kaag en Braassem gebruik maken van langlopende leningen. De hoogte en het gebruik zijn onderdeel van de treasuryfunctie, die in paragraaf 4 financiering wordt toegelicht. In 2021 hebben we een grote hoeveelheid geldleningen afgelost en geherfinancierd, samen € 10 miljoen (vnl. in het verleden aangegane niet tussentijds aflosbare leningen voor onroerendgoedtransacties). De gemiddelde rentelast 2021 bedroeg 1,75%.

VLOTTENDE PASSIVA

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar x € 1.000

Omschrijving	Stand op 31-12-2020	Stand op 31-12-2021
Openstaande crediteuren	1.865	3.671
Banksaldi	0	849
Totaal	**1.865**	**4.519**

Overlopende passiva x € 1.000

Omschrijving	Stand op 31-12-2020	Stand op 31-12-2021
Nog te betalen bedragen:		
Nog te betalen bedragen	3.161	3.697
Nog te betalen rente langlopende leningen	410	362
Te betalen/ontvangen rijk (SOZA)	392	419
Tussenrekening te betalen WWB (SOZA)	57	43
Subtotaal	4.019	4.521
Van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen:		
Vooruitontvangen subsidies	4.137	1.828
Tussenrekening ontvangen WWB (SOZA)	-2	1
Voorschotten WWB (SOZA)	-2	-1
Subtotaal	4.132	1.828
Overige nog te betalen en vooruitontvangen bedragen:		
Vooruitontvangen bedragen	302	226
Nog functioneel te verantwoorden baten	0	1
Waarborgsommen	4	127
Horeca-convenant	8	0
Loonheffing (SOZA)	-144	-362
Nog te betalen loonheffing en sociale premies	669	665
Nog te betalen salarissen	-1	-1
Te verwerken / verwerkte belastingontvangsten	10	7
Overige overlopende passiva	27	325
Subtotaal	876	988
Totaal	**9.027**	**7.336**

De grootste post, ‘nog te betalen bedragen’ (€ 3.697.405) heeft betrekking op werkzaamheden uit 2021, die aan de gemeente zijn gefactureerd in 2022.

Met betrekking tot de eigen bijdrage van het Wmo: door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Hieronder is een verloopoverzicht opgenomen van de vooruitontvangen subsidies.

x € 1.000

Subsidies	Beschikking	Stand op 31-12-2020	Ontvangen voorschot	Vrijval i.v.m realisatie	Stand op 31-12-2021
het rijk					
SISA - Onderwijs Achterstanden Beleid 2021 (OAB)	268	0	268	268	0
SISA - Onderwijsvertraging door Covid	54	0	54	0	54
SISA - Stimulering sport 2019	174	169	0	169	0
SISA - Stimulering sport 2020	197	57	0	0	57
SISA - Stimulering sport 2021	116	0	116	116	0
SISA - TOZO 2020	6.615	3.428	0	3.428	-0
SISA - TOZO 2021	1.777	0	1.777	1.120	657
SISA - Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) 2020-2021	68	34	0	20	13
SISA - Regeling Reductie energiegebruik woningen (RREW)	180	0	180	134	46
SISA - Gedupeerde toeslagen 2020-2021	13	4	9	5	8
SISA - Tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving	107	0	107	42	64
SISA - Huisvesting aandachtsgroepen	10	0	10	0	10
SISA - Sportakkoord 2021-2022	85	0	85	16	69
SISA - Zwembaden en IJsbanen (IJZ)	494	0	494	295	199
overige nederlandse overheidslichamen					
G07035 - Sluipverkeerwerende maatregelen	22	7	0	0	7
G08031 - N207 tussen N11 en A4	26	8	0	0	8
G08033 - Sluipverkeerwerende maatregelen	26	8	0	0	8
G09025 - Sluipverkeerwerende maatregelen	29	9	0	0	9
Investeringsplan Maatschappelijke Zorg Rijnstreek / HR	275	213	34	25	222
Project Tulpen vertellen	338	200	0	0	200
Subsidie De Veense Campus	130	0	104	0	104
Landelijk Actieprogramma Dakloosheid (LAD)	93	0	93	0	93
Totaal		**4.137**	**3.330**	**5.640**	**1.828**

Regeling Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) is een specifieke uitkering van het rijk, waarbij gemeenten en scholen geld krijgen om voorschoolse en vroegschoolse educatie (vve) aan te bieden. De OAB 2019-2022 heeft een nieuwe verdeelsystematiek en is voor 2021 naar boven bijgesteld tot € 267.870; de afrekening hiervoor met de instellingen en met het rijk zal in 2023 plaatsvinden. Tevens hebben we ultimo 2021 een voorschot op een specifieke uitkering ontvangen voor het stimuleren van gemeentelijke maatregelen om COVID-19-gerelateerde onderwijsvertragingen in te lopen ad € 54.272. De uitgaven hiervoor zullen in 2022 gedaan worden.

Regeling Stimulering sport is een specifieke uitkering, om de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen te stimuleren.
Hiervoor ontvangen we subsidie voor binnen- en buitensportaccommodatie. De definitieve vaststelling van het rijk ontvangen we twee jaar volgend op subsidiejaar op basis van verdeelsleutel; het resterende bedrag zal dan terugbetaald worden aan het rijk. Voor 2021 is een voorschot ontvangen ad € 115.913 (obv verdeelsleutel 76,94%); waarvan besteed € 148.734.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) een specifieke uitkering en is per 1 oktober 2021 gestopt. TOZO 2020 is in 2021 afgerekend met het rijk ad € 3.428.445. Voor TOZO 2021 is een voorschot ontvangen ad € 1.777.003; en hiervan is € 1.120.117 besteed.

Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) 2020-2021 zal in 2022 worden afgerekend met het rijk ad € 13.457. Regeling reductie energiegebruik woningen (RREW) is een specifieke uitkering; waarmee het rijk de gemeenten wil stimuleren om huishoudens te ondersteunen bij het reduceren van hun energiegebruik door het treffen van eenvoudige energiebesparende maatregelen in de woningen en het geven van advies over energiebesparing aan de bewoners. Hiervoor hebben we € 180.000 aan subsidie ontvangen en in 2021 is € 134.065 besteed. De regeling loopt t/m juli 2022.

Regeling Gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek is een specifieke uitkering met het oog op ondersteuning van gedupeerden in hulpvragen op de vijf primaire leefgebieden: financiën, wonen, zorg, gezin en werk. Over de periode 2020-2021 hebben we hiervoor een voorschot ontvangen van € 12.763 en in 2021 is besteed € 4.899.

Regeling Tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving is een specifieke uitkering ter bestrijding van de kosten die gemaakt worden voor het in dienst nemen van werknemers en voor de inhuur van ter beschikking gestelde arbeidskrachten om tijdelijk een deel van de toezicht- en handhavingstaken uit te voeren en daaraan rechtstreeks ondersteuning te bieden. Hiervoor hebben we € 106.686 aan subsidie ontvangen en in 2021 is € 42.367 besteed.

Regeling Huisvesting aandachtsgroepen is een specifieke uitkering ten behoeve van de bouw van woon- en verblijfsruimte voor aandachtsgroepen (dak- en thuisloze mensen, arbeidsmigranten, studenten, statushouders, woonwagenbewoners en overige spoedzoekers). Hiervoor hebben we € 10.000 aan subsidie ontvangen (€ 5.000 per te realiseren woonruimte). In 2021 zijn hiervoor nog geen kosten gemaakt; de verwachting is in 2022 de twee woonvoorzieningen te plaatsen.

Regeling Sportakkoord en leefstijlinterventies 2020–2022 is een specifieke uitkering ten behoeve van uitvoering van een lokaal sportakkoord/living lab; het aanstellen van een sportformateur; of activiteiten op het gebied van gezonde leefstijlinterventies. Hiervoor hebben we € 85.142 aan subsidie ontvangen en in 2021 is € 16.370 besteed.

Regeling Zwembaden en ijsbanen is een specifieke uitkering voor de instandhouding van zwembaden en ijsbanen in verband met Covid. Subsidie is voor compensatie van het exploitatietekort 2020 en eerste en tweede kwartaal 2021 waarmee een zwembad of een ijsbaan is geconfronteerd als gevolg van de maatregelen ter bestrijding van de verdere verspreiding van Covid. Hiervoor hebben we € 493.823 aan subsidie ontvangen en in 2020-2021 is € 295.159 aan exploitatietekort ingediend.

De subsidies sluipverkeer/N207 totaal € 31.191 maken onderdeel uit van de “spaarprojecten” die ingezet worden voor de uitvoering van het project N207. Over deze subsidies moeten nieuwe afspraken worden gemaakt met de provincie Zuid-Holland, vanwege het wijzigen van de scope van dit project.

Voor Investeringsplan Maatschappelijke zorg Rijnstreek is een voorschot ontvangen van € 241.000 (< 2021) en € 33.500 (2021). Deze middelen worden ingezet voor de voorbereiding op de doordecentralisatie van de taken maatschappelijke zorg. Hieronder valt o.a. de realisatie van twee bijzondere woonvormen. De plannen voor de realisatie van twee bijzondere woonvormen zijn begin 2021 stopgezet. Hier zal in de loop van 2022 een vervolg aan gegeven worden. Zodra er een locatie gevonden is, zullen er kosten gemaakt gaan worden die ten laste kunnen worden gebracht van het investeringsfonds Leiden. Als gemeente hebben we zelf ook middelen beschikbaar voor de realisatie van dergelijke woningen. Dit valt ook onder Focus met Ambitie: huisvesting bijzondere doelgroepen.

Tulpen vertellen is een project bestaande uit twee delen: Tulpenboulevard (Tulpensteiger + picknicksets) en Veenmeermin (Fiets/Wandel/Belevingsroute). Veenmeermin is in 2020 afgerond. De Tulpenboulevard is níet doorgegaan na de uitkomsten van het participatietraject dat heeft geresulteerd in het Toetsingskader Braassemboulevard; waardoor dat deel van het voorschot ad € 200.100 terugbetaald moest worden.

Door de provincie is een projectsubsidie verleend van maximaal € 130.000 voor 2021-2022 ten behoeve van activiteiten waarmee de gemeente bijdraagt aan het provinciale doel op grond van voldoende woningen sociale huur en middenhuur Zuid-Holland. Subsidie is verleend voor het realiseren van 26 zelfstandige sociale huurwoningen (x € 5.000) op het project ‘De Veense Campus’. Voorschot is ontvangen ad € 104.000 (80%). Voor het project zijn in 2021 nog geen kosten gemaakt; de verwachting is dit in 2022 te realiseren.

In 2021 hebben we vanuit het Landelijk Actieplan Dakloosheid (LAD) subsidie ontvangen ad € 93.216 ter bestrijding van dakloosheid. In Kaag en Braassem zijn we al ruimere tijd bezig met het terugdringen en voorkomen van dakloosheid en we trachten dit lokaal te organiseren. Om dit te realiseren hebben we een actieplan waar we naast eigen middelen, middelen uit het Leidsch Investeringsfonds ook de LAD-middelen voor inzetten. Specifiek hebben we getracht met deze middelen bij te dragen aan de ondersteuning en realisatie van decentrale opvangplekken bij ons in de gemeente.

Borg- en garantstellingen
Hieronder is een overzicht opgenomen van de leningen waarvoor de gemeente Kaag en Braassem borg / in de achtervang staat. Het saldo van de geborgde leningenportefeuille is het afgelopen jaar gestegen met € 9,5 miljoen. De toename van het saldo is het gevolg van de verplichte WSW-garantstelling. De gemeente zelf is in 2021 geen nieuwe borg- of garantstellingen aangegaan.
Als deelnemer in de VOF Braassemerland heeft de gemeente de verplichting aan de VOF om eigen vermogen in te brengen. Afhankelijk van de geactualiseerde grondexploitatie en de hierbij behorende vermogensbehoefte van de VOF wordt jaarlijks de gemeentelijke inbreng bepaald. In 2020 heeft de VOF de financieringsfaciliteiten met de BNG in een overeenkomst vast kunnen leggen. Hierbij staat de gemeente garant / borg. In de samenwerkingsovereenkomst tussen partijen is namelijk afgesproken dat financiering plaatsvindt met een mix van 50% eigen en 50% vreemd vermogen. Tot dusver is hiervan nog geen gebruik gemaakt.

Tot en met juli 2021 had het WSW met de gemeente een ongelimiteerde achtervangovereenkomst voor de twee in de gemeente werkzame corporaties ‘Stichting Woondiensten Aarwoude’ en ‘Stichting MeerWonen’, tot een maximum van het door het WSW bepaald borgingsplafond (=wat een corporatie maximaal kan lenen gelet op de prognosegegevens van de corporatie (dPi)). WSW staat borg voor deze leningen, waarbij de gemeente samen met het rijk in de achtervang staat. Het verlies dat achtervangers kunnen lijden is beperkt tot de rentederving over leningen die ze bij een calamiteit aan het WSW moeten verstrekken. In verband met de veranderde werkwijze van de achtervang heeft de WSW vanaf 1 augustus 2021 een nieuwe achtervangovereenkomst gesloten met alle gemeenten; waarbij alle contracten per die datum gelijk zijn getrokken. Hierbij worden de nieuwe leningen via een verdeelsleutel toegewezen aan de gemeenten waar de corporatie werkzaam is. Voorheen werd een lening 1 op 1 gekoppeld aan een gemeente.

Mutaties borg- en garantstellingen — **x € 1.000**

Omschrijving	Aantal	Oorspronkelijke hoofdsom	Restant hoofdsom 31-12-2020	Restant hoofdsom 31-12-2021	Gewaarborgd saldo op 31-12-2020	%	Gewaarborgd saldo op 31-12-2021	%
Woningbouw incl. WSW	25	112.479	62.293	81.833	31.146	50%	40.917	50%
Sportverenigingen	6	973	487	478	481	99%	472	99%
Inwoners	71	5.566	1.922	1.691	1.922	100%	1.691	100%
	102	119.018	64.702	84.002	33.550	52%	43.080	51%

Niet uit de balans blijkende verplichtingen
De gemeente Kaag en Braassem is een aantal verplichtingen aangegaan in 2021 en eerder, waarvan levering en/of prestatie plaatsvindt in de toekomst. De belangrijkste zijn hieronder toegelicht:

Huurcontracten en/ of leaseverplichtingen

- De gemeente heeft een huurcontract met woningbouwvereniging stichting MeerWonen afgesloten voor de huur van de Brede School t/m 2051. De jaarlijkse huurlast wordt verhoogd met een prijsindex en bedraagt voor 2022 € 772.815.

Onderhouds- en dienstverleningsovereenkomsten

- Voor het inzamelen en verwerken van het afval heeft de gemeente een contract afgesloten met Cyclus t/m 2022. De totale jaarlast bedraagt € 2.307.627.
- Met de gemeente Alphen aan den Rijn is een overeenkomst gesloten voor het uitvoeren van diverse belastingtaken. De jaarlast bedraagt € 361.225.
- Met ODV Maritiem is een overeenkomst gesloten voor het uitvoeren van de veerdienst naar het Kaageiland. De jaarlast in 2022 bedraagt € 206.343.

Overige langlopende verplichtingen aan verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden

- Met De Driemaster is een contract afgesloten t/m 2023 voor het uitvoeren van de Maatschappelijke agenda; het te verstrekken subsidiebedrag hiervoor in 2021 is € 1.911.573. Go! voor jeugd is vanaf 2018 verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdzorg, inclusief de Pgb Jeugd. Participe voert de taken uit van de Wmo, inclusief de nieuwe taken van begeleiding en de Pgb-begeleiding als ook Pgb huishoudelijke hulp. De bijdragen 2022 hiervoor zijn voor Go! € 3.989.637.
- De gemeentelijke taken vanuit de Participatiewet worden door Alphen aan den Rijn uitgevoerd (Serviceplein en Rijnvicus). Hiervoor is in 2018 in Rijnstreekverband een DVO aangegaan voor onbepaalde tijd. Voor de vergoedingen voor de dienstverlening lopen de afspraken tot en met 2021. De vergoeding bestaat uit een vaste bijdrage en een variabele bijdrage op basis van het aantal bijstandsontvangers. Inmiddels is er een nieuw DVO opgesteld, die per 1 januari 2022 is ingegaan (circa € 1 miljoen).
- Met de Coöperatie Dichtbij in de Rijnstreek is een contract afgesloten t/m 2026 voor het uitvoeren van de Opdracht Ondersteuning. Het te verstrekken bedrag hiervoor in 2022 is vastgesteld op € 4.827.825. Het totaalbedrag is inclusief het verstrekkingenbudget van € 1.810.000.
- Als deelnemer in de VOF Braassemerland heeft de gemeente de verplichting aan de VOF om eigen vermogen in te brengen. Afhankelijk van de geactualiseerde grondexploitatie en de hierbij behorende vermogensbehoefte van de VOF wordt jaarlijks de gemeentelijke inbreng bepaald. In 2021 heeft de gemeente in totaal € 4.175.000 aan eigen vermogen ingebracht. De gemeente heeft in december 2021 t/m maart 2022 in verschillende tranches in totaal € 5.400.000 terug ontvangen. Volgens de meest actuele grondexploitatie en bijbehorende liquiditeitsprognose zal de gemeente naar verwachting in het najaar van 2022 in verschillende tranches een totaalbedrag van € 5.500.000 aan eigen vermogen storten. Of deze stortingen in het najaar plaats gaan vinden, is afhankelijk van de realisatie van de geplande uitvoering (onder meer geplande verwervingen in fase 7) en de daarop per kwartaal bijgestelde liquiditeitsprognoses van de VOF Braassemerland.
- Verder participeert de gemeente in verschillende gemeenschappelijke regelingen. In paragraaf 6 verbonden partijen is per verbonden partij de gemeentelijke bijdrage voor deelname in 2021 genoemd. In paragraaf 2 weerstandsvermogen en risicobeheersing is weergegeven welke risico's de gemeente loopt bij een aantal gemeenschappelijke regelingen. Ook is in deze paragraaf weergegeven welke juridische risico's de gemeente loopt.

OVERZICHT NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN

Reserveringsvergoeding
VOF Braassemerland heeft een afnameverplichting voor in eigendom van de gemeente zijnde gronden ter waarde van € 12.731.583. In 2015 t/m 2019 hebben er verschillende economische leveringen plaatsgevonden, voor een totaalbedrag van € 8.798.415,80. De juridische levering hiervan vindt in delen plaats. Voor een totaal bedrag van € 1.875.774 hebben in fasen in 2017, in 2019 en een laatste in 2020 leveringen plaatsgevonden. Eind 2021 en in het eerste kwartaal van 2022 hebben ook in delen juridische leveringen plaatsgevonden, in 2021 voor een totaalbedrag van € 257.252 en in het eerste kwartaal van 2022 voor een totaalbedrag van € 2.033.788, totaal € 2.291.040.

Wanneer de overige economisch geleverde gronden worden afgenomen en wanneer dit recht voor de gemeente actueel wordt, is nog niet bekend. De gemeente ontvangt over de economisch geleverde kavels die nog niet juridisch zijn geleverd en per balansdatum een waarde hebben van € 6.665.398 een rentevergoeding van 3,5% op jaarbasis.
Over het openstaande bedrag van de “koopprijs bouwkavels” per balansdatum € 3.933.167 ontvangt de gemeente een reserveringsvergoeding van 3,5% op jaarbasis.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Onderstaand overzicht vermeldt de gerealiseerde baten en lasten per programma voor bestemming in vergelijking met de begroting inclusief de door de raad in het verslagjaar vastgestelde begrotingswijzigingen. In het overzicht is tevens een specificatie van de resultaatbestemmingen per programma weergegeven.

x € 1.000

	Programma	Primaire begroting 2021			Begroting 2021 na wijziging			Werkelijk 2021			Werkelijk versus begroting (na wijziging)				%
		lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo		
1	Bestuur en regio	4.427	-374	4.053	5.046	-389	4.657	4.658	-430	4.228	-388	-41	-429	V	*-9%*
2	Sociaal domein	23.655	-5.559	18.096	28.921	-7.256	21.666	27.193	-7.277	19.915	-1.729	-22	-1.750	V	*-8%*
3	Ruimte en leefomgeving	14.122	-10.795	3.327	26.163	-14.196	11.967	22.859	-16.141	6.719	-3.304	-1.944	-5.248	V	*-44%*
	Algemene dekkingsmiddelen	4.196	-43.379	-39.183	4.105	-45.903	-41.798	1.892	-46.479	-44.587	-2.213	-577	-2.789	V	*7%*
	Overhead	14.674	-88	14.586	8.654	-91	8.563	7.922	-94	7.828	-732	-4	-736	V	*-9%*
	Vennootschapsbelasting	5	0	5	1	0	1	-0	0	0	-1	0	-1	V	
	Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
	Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	61.078	-60.195	884	72.890	-67.834	5.056	64.524	-70.421	-5.897	-8.366	-2.587	-10.953	V	
1	Bestuur en regio	0	-369	-369	0	-387	-387	0	-387	-387	0	0	0		
2	Sociaal domein	0	0	0	500	-250	250	500	-62	438	0	188	188	N	
3	Ruimte en leefomgeving	219	-734	-515	231	-2.699	-2.467	1.992	-2.584	-592	1.761	114	1.875	N	
	Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	1.831	-4.282	-2.452	2.136	-2.371	-235	305	1.911	2.217	N	
	Mutaties reserves	219	-1.103	-884	2.562	-7.618	-5.056	4.628	-5.405	-776	2.066	2.214	4.280	N	
	Gerealiseerd resultaat	61.297	-61.297	0	75.453	-75.453	0	69.153	-75.826	-6.674	-6.300	-374	-6.674	V	

Incidenteel versus structureel

Incidentele baten en lasten (saldo)	*9.600*	*-9.920*	*-319*	*8.821*	*-9.430*	*-609*	*-779*	*490*	*-289*	*V*
Structurele baten en lasten (saldo)	*65.852*	*-65.533*	*319*	*60.332*	*-66.397*	*-6.065*	*-5.520*	*-864*	*-6.384*	*V*
Gerealiseerd resultaat	*75.453*	*-75.453*	*0*	*69.153*	*-75.826*	*-6.674*	*-6.300*	*-374*	*-6.674*	*V*

Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

ALGEMENE TOELICHTING OP DE FINANCIËLE POSITIE

De jaarrekening over 2021 sluit met een voordelig resultaat van € 6.673.523. Bij de resultaatbestemming zullen wij het voorstel aan uw raad doen om ten laste van het jaarrekeningresultaat 2021 een bedrag van € 2.719.269 aan restant budgetten door te schuiven naar 2022 (e.v.). Daarnaast wordt u voorgesteld incidenteel nieuw budget beschikbaar te stellen ad € 50.000 in 2023 en € 50.000 in 2024. Tot slot stellen wij u voor het resterende voordelige resultaat van € 3.854.254 toe te voegen aan de algemene reserve.
Per 31 december 2021 is een aantal investeringen gereedgemeld. Dit betekent dat de kredieten worden afgesloten; per programma is hiervoor een specificatie gegeven.

Rechtmatigheid

Voor de controle van de jaarrekening is het van belang dat intern onderzoeken naar de rechtmatigheid worden uitgevoerd. Periodiek is aansluiting gemaakt tussen diverse subadministraties en de financiële administraties. Bij het beoordelen van de jaarrekening zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Rekeningresultaten

De rekeningresultaten mogen niet als een op zich staand feit worden beoordeeld, maar moeten worden beschouwd in samenhang met de bij de begroting voorziene financiële positie, de in de loop van het jaar bij de tussenrapportages gesignaleerde bestedingsafwijkingen en de in de loop van het jaar door de raad genomen besluiten tot wijziging van de begroting.

Het streven moet gericht zijn op een zo realistisch mogelijke planning van de in een dienstjaar uit te voeren werken (opstellen van werkplannen afgestemd op de beschikbare middelen). Het doorschuiven van werken die oorspronkelijk in het dienstjaar waren gepland, betekent dat onnodig beslag wordt gelegd op middelen omdat de kapitaallasten hiervan in de budgetten van het betreffende jaar zijn opgenomen. De begroting van 2022 en verdere jaren dient te worden bijgesteld aan de hand van de analyses van de tussenrapportages en de jaarrekening voor zover de daarin vermelde zaken structureel van aard zijn. Indien het instrumentarium op deze wijze wordt ingezet dan kunnen afwijkingen ten opzichte van de begroting zoveel mogelijk worden beperkt. Indien er door onvoorziene zaken toch afwijkingen in het bestedingenpatroon ontstaan, met programmaoverschrijdende consequenties of waarvoor extra krediet benodigd is, dan is ons streven erop gericht om uw raad hiervan in een zo vroeg mogelijk stadium op de hoogte te brengen door het uitbrengen van afzonderlijk advies of aan de hand van de tussenrapportages.

LEESWIJZER VOOR DE BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA

De toelichting op de baten en lasten per programma is als volgt opgebouwd:

Baten en lasten

Hierin worden de totale baten en de totale lasten per programma gepresenteerd, volgens de primaire begroting, de begroting na wijziging en de realisatie 2021. Ook worden de verschillen tussen begroting na wijziging en realisatie weergegeven, voor zowel de baten als de lasten per programma. Apart zijn de mutaties in de reserves per programma in dit overzicht opgenomen.

Toelichting op de verschillen

De belangrijkste verschillen tussen de begrote baten en lasten na wijziging en de werkelijke baten en lasten 2021 zijn hierin weergegeven en toegelicht.

Incidentele baten en lasten

In dit overzicht zijn de belangrijkste baten en lasten weergegeven met een incidenteel karakter. Tevens is aangegeven of en voor welk bedrag deze incidentele baat of last was begroot en of het betrekking heeft op een regulier bedrijfsproces of een incidentele gebeurtenis.

Waar hebben we ons geld aan uitgegeven

In dit cirkeldiagram is per programma in één oogopslag zichtbaar hoe de verdeling van de lasten over de verschillende programmaonderdelen is geweest.

Investeringen

Hierin zijn de lopende investeringskredieten en de af te sluiten investeringskredieten met het kredietbedrag en het restantkrediet per programma weergegeven.

Overige overzichten

Verder zijn aanvullend de volgende voorgeschreven overzichten opgenomen:

- Overzicht van algemene dekkingsmiddelen
- Besteding onvoorzien
- Totaal incidentele baten en lasten
- Totaal resultaatbepaling en -bestemming
- Totaal structurele reservemutaties
- Publicatie bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen
- Publicatie overige (niet-top) functionarissen

Programma 1 Bestuur en regio

ALGEMEEN

Voor het beschrijvende deel van het programma wordt verwezen naar de programmaverantwoording. In het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening zijn de totalen per programma weergegeven. In dit onderdeel, de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, volgt een cijfermatige meer gedetailleerde verantwoording per programma. Met het vaststellen van de begroting en begrotingswijzigingen zijn de productbudgetten beschikbaar gesteld. Deze productbudgetten zijn aangewend om de beoogde doelen van het betreffende programma te realiseren.

BATEN EN LASTEN

x € 1.000

Taakveld		Primaire begroting 2021			Begroting 2021 na wijziging			Werkelijk 2021			Werkelijk vs begroting (na wijziging)			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
0.1	Bestuur	1.968	-18	1.950	2.066	0	2.066	1.978	0	1.978	-88	0	-88	V
0.5	Treasury	302	-296	6	284	-279	6	284	-279	6	0	0	0	N
0.8	Overige baten en lasten	8	0	8	-22	-38	-60	-28	-38	-66	-6	0	-6	V
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.149	-59	2.090	2.718	-72	2.645	2.423	-114	2.309	-295	-41	-336	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten		4.427	-374	4.053	5.046	-389	4.657	4.658	-430	4.228	-388	-41	-429	V
0.10	Mutaties reserves	0	-369	-369	0	-387	-387	0	-387	-387	0	0	0	
Gerealiseerd resultaat		4.427	-743	3.684	5.046	-776	4.270	4.658	-817	3.841	-388	-41	-429	V

TOELICHTING OP DE VERSCHILLEN

x€1.000

Toelichting			verschil lasten		verschil baten		I/S
0.1	Bestuur	De lasten tonen een voordeel van 88k doordat oa de kosten voor Appa pensioen 102k lager zijn dan voorgaande jaren en lager dan verwacht. Dit komt door een hogere rekenrente tov 2020. Daar tegenover is er voor 23k meer kosten gemaakt ivm handhavingstraject permanente bewoning recreatieparken waarvoor meer bezwaren zijn gemaakt. Het voordeel ad 9k komt door overige kleine posten.	-88	V	0		I
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	Er is een besparing op de lasten door lagere inhuur derden. De verklaring voor het grootste voordeel op de lasten en inkomsten in de jaarrekening is in een uitgebreide toelichting van de financiële effecten van de coronamaatregelen opgenomen.	-295	V	-41	V	I
Overige verschillen <€ 15.000			-6	V	0	N	I
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten			-388	V	-41	V	
0.10	Mutaties reserves	Niet van toepassing.	0		0		I
Mutaties reserves			0		0		
Gerealiseerd resultaat			-388	V	-41	V	

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Programma 1 - Bestuur en regio				x € 1.000		heeft betrekking op:	
	Taakveld	Omschrijving	omschrijving	begroting na wijziging	realisatie	regulier bedrijfs-proces	incidenteel
Lasten	0.1	Bestuur	Bijdrage aan RIF HR	369 N	369 N	x	x
	0.1	Bestuur	Dotatie pensioenvoorziening wethouders.	100 N	-2 V	x	x
	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	SISA CTB	0 V	26 N	x	x
	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	SISA Handhaving en toezicht	0 V	26 N	x	x
	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	saldo exploitatie Covid	370 N	42 N	x	x
				839 N	**461 N**		
	storting in reserves:						
	nvt						
	incidentele lasten na mutatie reserves			**839 N**	**461 N**		
Baten	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	SISA CTB	0 V	-26 V	x	x
	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	SISA Handhaving en toezicht	0 V	-26 V	x	x
				0 V	**-52 V**		
	onttrekking aan reserves:						
	0.10	Reserve Holland Rijnland	Dekking bijdrage RIF HR	-369 V	-369 V	x	x
	0.10	Reserve Duurzaamheid	Dekking duurzaamheidsprojecten	-18 V	-18 V	x	x
	incidentele lasten na mutatie reserves			**-387 V**	**-439 V**		

WAAR HEBBEN WE ONS GELD AAN UITGEGEVEN

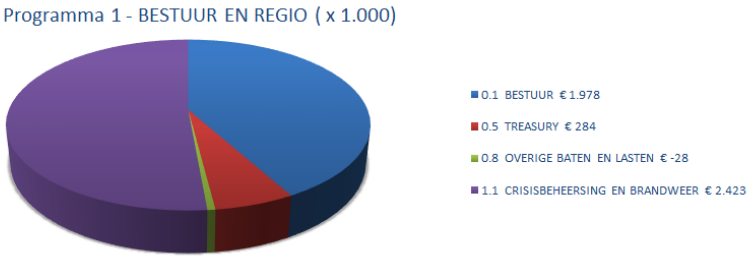

INVESTERINGEN

x € 1.000

kredietnummer	krediet omschrijving	Totaal krediet	Restant krediet 2021 overschot (V) / tekort (N)		Restant krediet einde project		Status	Einddatum
7001006	Ambtswoning burgemeester	€ 0	-€ 594	V	-€ 594	V	AFSLUITEN	31-12-2021
7004130	Vervanging vloerbedekking gem.huis 2019	€ 104	-€ 104	V	€ 0		Lopend	31-12-2023

Programma 2 Sociaal domein

ALGEMEEN

Voor het beschrijvende deel van het programma wordt verwezen naar de programmaverantwoording. In het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening zijn de totalen per programma weergegeven. In dit onderdeel, de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, volgt een cijfermatige meer gedetailleerde verantwoording per programma. Met het vaststellen van de begroting en begrotingswijzigingen zijn de productbudgetten beschikbaar gesteld. Deze productbudgetten zijn aangewend om de beoogde doelen van het betreffende programma te realiseren.

BATEN EN LASTEN

x € 1.000

Taakveld		Primaire begroting 2021			Begroting 2021 na wijziging			Werkelijk 2021			Werkelijk vs begroting (na wijziging)			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
101	MAG101 Wonen / Intern	0	0	0	5	0	5	0	0	0	-5	0	-5	V
201	MAG201 Werken / Intern	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
205	MAG205 Werken / Wettelijke taken	531	0	531	532	0	532	510	0	510	-22	0	-22	V
311	MAG311 Leven / Gezondheid en veiligheid / Intern	0	0	0	10	0	10	0	0	0	-10	0	-10	V
312	MAG312 Leven / Gezondheid en veiligheid / Professi	124	0	124	138	-15	124	138	-15	124	0	-0	-0	V
315	MAG315 Leven / Gezondheid en veiligheid / Wettelij	911	0	911	893	-2	891	892	-2	890	-1	0	-1	V
321	MAG321 Leven / Toegang / Intern	25	0	25	25	0	25	5	0	5	-20	0	-20	V
322	MAG322 Leven / Toegang / Professioneel	20	0	20	33	0	33	33	0	33	0	0	0	
325	MAG325 Leven / Toegang / Wettelijke taken	689	0	689	716	-5	711	730	-5	725	14	-0	14	N
331	MAG331 Leven Ontwikkeling Intern	0	0	0	46	0	46	47	-25	22	1	-25	-24	V
332	MAG332 Leven / Ontwikkeling / Professioneel	864	0	864	921	0	921	920	0	920	-1	0	-1	V
335	MAG335 Leven / Ontwikkeling / Wettelijke taken	6.536	-180	6.355	7.084	-318	6.766	7.049	-325	6.725	-34	-7	-41	V
342	MAG342 Leven / Ondersteuning / Professioneel	381	0	381	381	0	381	381	0	381	0	0	0	
345	MAG345 Leven / Ondersteuning / Wettelijke taken	9.846	-4.310	5.536	12.532	-5.546	6.986	12.164	-5.528	6.636	-368	18	-350	V
352	MAG352 Leven / Investeren in mensen / Professionee	97	0	97	97	0	97	97	0	97	0	0	0	
354	MAG354 Leven / Investeren in mensen / Vrijwilliger	226	0	226	297	0	297	398	0	398	101	0	101	N
355	MAG355 Leven / Investeren in mensen / Wettelijke t	30	0	30	33	0	33	35	0	35	2	0	2	N
366	MAG366 Leven / Maatschappelijk vastgoed / Gezondhe	1.713	-662	1.051	3.667	-969	2.698	2.003	-967	1.036	-1.665	3	-1.662	V
367	MAG367 Leven / Maatschappelijk vastgoed / Ontwikke	422	-361	61	428	-356	73	415	-359	55	-13	-4	-17	V
368	MAG368 Leven / Maatschappelijk vastgoed / Onderwij	1.175	-41	1.134	1.017	-41	976	1.318	-48	1.270	300	-6	294	N
369	MAG369 Leven / Maatschappelijk vastgoed / Invester	66	-4	62	67	-4	63	58	-4	54	-9	-0	-9	V
600	Corona Maatregel	0	0	0	0	0	0	0	-0	-0	0	-0	-0	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten		23.655	-5.559	18.096	28.921	-7.256	21.666	27.193	-7.277	19.915	-1.729	-22	-1.750	V
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	500	-250	250	500	-62	438	0	188	188	N
Gerealiseerd resultaat		23.655	-5.559	18.096	29.421	-7.506	21.916	27.693	-7.339	20.354	-1.729	167	-1.562	V

TOELICHTING OP DE VERSCHILLEN

x€1.000

Toelichting								
205	MAG205 Werken / Wettelijke taken	Door een landelijk groot tekort aan elektrische fietsen is de pilot, waarbij inwoners zouden worden gestimuleerd met elektrische fietsen naar hun (betaalde) baan te gaan, niet gestart.	-22	V	0		I
321	MAG321 Leven / Toegang / Intern	Het voordeel op de lastenkant wordt veroorzaakt doordat bepaalde activiteiten vanwege corona niet konden doorgaan.(o.a. de sportweek en dag van de vrijwilligers.)	-20	V	0		I
331	MAG331 Leven Ontwikkeling Intern	Onderzoekskosten Rebel konden voor 80% worden doorbelast aan Alphen aan den Rijn, dit was niet begroot.	1	N	-25	V	I
335	MAG335 Leven / Ontwikkeling / Wettelijke taken	Het voordeel op de lasten wordt voornamelijk veroorzaakt door een nagekomen positief resultaat bij het Regionaal Bureau Leerplicht over 2020 en lagere kosten voor leerlingenvervoer vanwege corona.	-34	V	-7	V	I
345	MAG345 Leven / Ondersteuning / Wettelijke taken	Het voordeel bij de lasten is voornamelijk ontstaan bij BUIG door o.a. minder uitkeringsgerechtigden, lagere lasten voor vervoersvoorzieningen door corona en afrekening Participe 2020, Het project doeluitkering Brede aanpak dak/thuisloosheid wordt gestart in 2022. Voorgesteld wordt om dit budget (32k) mee te nemen naar 2022. De lasten voor het PGB Wmo begeleiding vallen hoger uit dan begroot	-368	V	18	N	I
354	MAG354 Leven / Investeren in mensen / Vrijwilliger	Het nadeel aan de lastenkant zijn de vergoedingen die uitgekeerd zijn aan de (sport)vereningen i.v.m. Covid. De dekking vindt plaats via de reserve Covid.	101	N	0		I
366	MAG366 Leven / Maatschappelijk vastgoed /	De overdracht van de buitensportaccommodaties heeft vertraging opgelopen door de fusie van DOSR en WVC, een pas op de plaats van de vereningingen als gevolg van corona en de Sportpadontwikkelingen. Voorgesteld wordt budget 1.642k V te oormerken en mee te nemen naar de volgende jaren.	-1.665	V	3	N	I
368	MAG368 Leven / Maatschappelijk vastgoed / Onderwij	Kosten vanuit diverse IKC's in overleg met de accountant ten laste van de exploitatie gebracht. Dit zorgt voor een verlaging van de kapitaallasten de komende 40 jaar.	300	N	-6	V	I
Overige verschillen <€ 15.000			-23	V	-4	V	I
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten			-1.729		-22		
0.10	Mutaties reserves	Een lagere onttrekking uit de reserve Sportpad voor dekking van uitgaven op het gebied van gebiedsontwikkeling Sportpad 188k N. Hierbij wordt het restant budget met dekking uit de reserve Sportpad doorgeschoven naar 2022.	0		188	N	I
Mutaties reserves			0		188	N	
Gerealiseerd resultaat			-1.729	V	167	N	

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Programma 2 - Sociaal domein				x € 1.000		heeft betrekking op:	
	Product	Omschrijving		begroting na wijziging	realisatie	regulier bedrijfs-proces	incidenteel
Lasten	MAG205	Werken / Wettelijke taken	Werkzaamheden jobhunter	30 N	20 N	x	x
	MAG311	Leven / Gezondheid en veiligheic	Alcoholmatigingsbeleid	10 N	0 V	x	x
	MAG312	Leven / Gezondheid en veiligheı	SISA Sportakkoord	16 N	16 N	x	x
	MAGxxx	divers	saldo exploitatie Covid	544 N	544 N	x	x
	MAG345	Leven / Ondersteuning / Wettelijk	SISA TOZO	1.120 N	1.120 N	x	x
	MAG345	Leven / Ondersteuning / Wettelijk	Nieuw e w et inburgering	63 N	42 N	x	x
	MAG366	Leven / Mava/ Gezondheid	Focus met ambitie: Kunstgrasvelden	1.642 N	0 N	x	x
	MAG366	Leven / Mava/ Gezondheid	SISA Stimulering sport	116 N	116 N	x	x
	MAG366	Leven / Mava/ Gezondheid	SISA ijshallen en zw embaden	295 N	295 N	x	x
				3.837 N	**2.154 N**		
	storting in reserves:						
	0.10	Reserve Sportpad	Masterplan Sportpad (RS alg -> RS Sportpad)	500 N	500 N	x	x
	incidentele lasten na mutatie reserves			**4.337 N**	**2.654 N**		
Baten	MAG312	Leven / Gezondheid en veiligheı	SISA Sportakkoord	-16 V	-16 V	x	x
	MAG345	Leven / Ondersteuning / Wettelijk	SISA TOZO	-1.120 V	-1.120 V	x	x
	MAG366	Leven / Mava/ Gezondheid	SISA Stimulering sport	-116 V	-116 V	x	x
	MAG366	Leven / Mava/ Gezondheid	SISA ijshallen en zw embaden	-295 V	-295 V	x	x
				-1.548 V	**-1.548 V**		
	onttrekking aan reserves:						
	0.10	Reserve Sportpad	Masterplan Sportpad	-250 V	-62 V	x	x
	incidentele baten na mutatie reserves			**-1.798 V**	**-1.610 V**		

WAAR HEBBEN WE ONS GELD AAN UITGEGEVEN

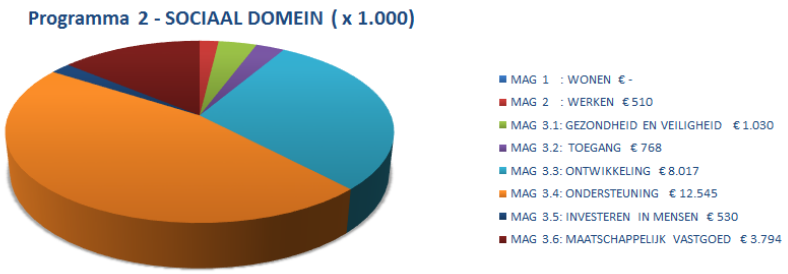

INVESTERINGEN

x € 1.000

kredietnummer	krediet omschrijving	Totaal krediet	Restant krediet 2021 overschot (V) / tekort (N)		Restant krediet einde project		Status	Einddatum
7042003	IKC Leimuiden 2020	€ 7.261	-€ 673	V	€ 0		Lopend	31-12-2022
7042006	IKC Rijnsaterwoude	€ 2.923	-€ 235	V	€ 0		Lopend	31-12-2022
7042007	IKC Woubrugge	€ 5.378	-€ 5.331	V	€ 0		Lopend	31-21-2023
7042008	Nieuwbouw IKC Oude Wetering voorbereiding	€ 150	-€ 122	V	€ 0		Lopend	31-12-2025
7042010	Herinrichting openbaar gebied IKC Leimuiden	€ 0	€ 325	N	€ 0		Lopend	31-12-2022
7052001	Nieuwbouw Tweesprong voorbereiding	€ 150	-€ 125	V	€ 0		Lopend	31-12-2026
7057007	Uitvoering speelruimtebeleidsplan 2021	€ 396	-€ 369	V	€ 0		AFSLUITEN	31-12-2021

Programma 3 Ruimte en leefomgeving

ALGEMEEN

Voor het beschrijvende deel van het programma wordt verwezen naar de programmaverantwoording. In het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening zijn de totalen per programma weergegeven. In dit onderdeel, de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, volgt een cijfermatige meer gedetailleerde verantwoording per programma. Met het vaststellen van de begroting en begrotingswijzigingen zijn de productbudgetten beschikbaar gesteld. Deze productbudgetten zijn aangewend om de beoogde doelen van het betreffende programma te realiseren.

BATEN EN LASTEN

x € 1.000

Taakveld		Primaire begroting 2021			Begroting 2021 na wijziging			Werkelijk 2021			Werkelijk vs begroting (na wijziging)			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
0.2	Burgerzaken	110	-506	-396	501	-647	-145	508	-790	-282	7	-144	-136	V
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	18	-268	-250	765	-1.179	-414	762	-1.348	-586	-3	-169	-172	V
1.2	Openbare orde en veiligheid	32	0	32	36	-4	33	31	-4	27	-5	0	-5	V
2.1	Verkeer en vervoer	3.638	-31	3.608	6.567	-79	6.488	5.317	-371	4.946	-1.250	-292	-1.542	V
2.5	Openbaar vervoer	296	-59	237	289	-60	229	252	-60	192	-36	-0	-36	V
3.1	Economische ontwikkeling	133	-5	128	526	-159	368	305	-159	145	-222	-1	-222	V
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	174	0	174	613	0	613	380	0	380	-233	0	-233	V
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	14	-11	3	41	-38	3	34	-45	-11	-7	-7	-14	V
3.4	Economische promotie	130	0	130	357	-6	351	283	-6	277	-74	0	-74	V
5.5	Cultureel erfgoed	48	-3	45	61	-3	59	50	-3	47	-11	0	-11	V
5.6	Media	13	0	13	17	0	17	17	0	17	0	0	0	N
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.405	-34	1.370	2.581	-88	2.493	2.499	-83	2.417	-81	5	-76	V
7.2	Riolering	2.218	-3.760	-1.541	2.860	-3.834	-973	2.756	-3.841	-1.085	-104	-8	-112	V
7.3	Afval	2.825	-3.562	-736	3.437	-3.929	-492	3.229	-4.052	-823	-208	-122	-330	V
7.4	Milieubeheer	995	0	995	1.025	-30	995	1.018	-41	978	-7	-11	-17	V
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	67	-63	4	99	-87	12	113	-85	28	14	2	16	N
8.1	Ruimtelijke ordening	479	0	479	2.378	-19	2.359	2.001	-17	1.984	-376	1	-375	V
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.521	-1.506	15	2.784	-2.784	0	2.191	-2.814	-623	-594	-30	-623	V
8.3	Wonen en bouwen	5	-989	-983	1.225	-1.252	-27	1.113	-2.422	-1.310	-112	-1.170	-1.283	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten		14.122	-10.795	3.327	26.163	-14.196	11.967	22.859	-16.141	6.719	-3.304	-1.944	-5.248	V
0.10	Mutaties reserves	219	-734	-515	231	-2.699	-2.467	1.992	-2.584	-592	1.761	114	1.875	N
Gerealiseerd resultaat		14.341	-11.529	2.812	26.394	-16.895	9.500	24.851	-18.725	6.126	-1.543	-1.830	-3.373	V

TOELICHTING OP DE VERSCHILLEN

x€1.000

Toelichting								
0.2	Burgerzaken	De opbrengsten zijn voor 144k hoger uitgevallen. Dit komt door de opbrengsten van rijbewijzen, ID-kaarten, paspoorten en overige leges. De kosten voor leges zijn (met 38k) ook toegenomen, maar door oa lagere salariskosten is het totale effect slechts 7k nadelig.	7	N	-144	V	I
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	Het voordeel ad 169k bij de inkomsten komt voornamelijk door de verkoop van een gedeelte van het Ghoybos.	-3	V	-169	V	I
2.1	Verkeer en vervoer	Het voornaamste voordeel aan de lastenkant wordt veroorzaakt door uitgestelde werkzaamheden aan bruggen (678k V) en uitgestelde werkzaamheden aan onderhoud wegen (257k V). Bij de bruggen zijn er problemen met een grote leverancier. (o.a. prestatieproblemen en toeleveringsproblemen). Bij wegen wordt er geld overgehouden vanwege de werkzaamheden aan de Herenweg die het najaar hebben plaatsgevonden. Voorgesteld wordt om de restantbudgetten hiervan te oormerken en via de reserve wegeninfra beschikbaar te stellen in 2022. Daarnaast is een geraamde bijdrage aan de provincie Zuid Holland ivm N207 (300k) , die nog niet is afgerond, nog niet uitgekeerd aan de provincie. Het voornaamste voordeel aan de batenkant betreft de ontvangen degenerativergoeding (331k V) .Deze vergoeding wordt betaald door nutsbedrijven die ons straatwerk openbreken. Voorgesteld wordt om dit bedrag in 2022 beschikbaar te stellen via reserve wegeninfra.	-1.250	V	-292	V	I
2.5	Openbaar vervoer	Pontveren. Voor 2019 (startjaar) ontving de exploitant (ODV Maritiem) een bedrag van 236k voorschot. De concessievergoeding (of exploitatiebijdrage) wordt achteraf vastgesteld op basis van nacalculatie. Het vastgestelde exploitatiebedrag geldt als voorschotbedrag voor het komende jaar. De afrekening vindt in 2022 plaats.	-36	V	0	V	I
3.1	Economische ontwikkeling	Het budget is bestemd voor opstellen Transitievisie Warmte, Energieloketten en uitvoeringsplannen op wijkniveau. Transitievisie Warmte wordt in 2022 besproken met de gemeente raad. Voorgesteld wordt het restant van de beschikbaar gestelde bedragen over te hevelen naar het volgend jaar.	-222	V	-1	V	I
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	De planontwikkeling voor het nieuwe bedrijventerrein zijn in volle gang (FMA). Er zijn reeds kosten gemaakt, met name op het gebied van externe begeleiding en advisering. Voorgesteld wordt om 250k over te hevelen naar de volgende jaren, ten behoeve van de realisatie van een nieuw bedrijventerrein.	-233	V	0		I

x €1.000

Toelichting								
3.4	Economische promotie	De samenwerking op het gebied van recreatie en toerisme binnen de Landschapstafel Rijn- en Veenstreek (samen met Nieuwkoop en Alphen a/d Rijn) is per 1 januari 2021 afgelopen. Gezien de staat van uitvoering van de verschillende projecten uit dit programma is, in overleg met de provincie, besloten de uitvoeringstermijn van de projecten met een extra jaar te verlengen. De facto zal het progrmma daarmee in december 2022 aflopen. Voorgesteld wordt het geraamde bedrag (50k) beschikbaar te stellen in 2022. Verder zijn door corona de uitvoering van Open Monumentendag en Nationale Molendag wederom kleinschaliger (digitaler) uitgevoerd. Bij de voortgangsmonitor is besloten een deel van het ontstane overschot (€ 10.500) te reserveren voor 2022 om deze evenementen na twee magere jaren steviger en uitgebreider te kunnen neerzetten door onze marketingorganisatie Kaag en Braassem Promotie. In verband met de beperkende coronamaatregelen tot en met februari 2022 wordt nu voorgesteld om dit bedrag niet in 2022 maar in 2023 beschikbaar te stellen.	-74	V	0	N	I
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Het voordeel van de lasten heeft voornamelijk betrekking op baggeren en beschoeiingen. De uitvoering van deze werkzaamheden is vertraagd, mede door maatregelen rondom corona en beperkte voorraad hout. Voorgesteld wordt om de bedragen (86k V) mee te nemen via reserve wegen infra.	-81	V	5	N	I
7.2	Riolering	Het voordeel in de lasten betreft een aantal werkzaamheden uit het GRP die niet zijn uitgevoerd. Dit betreft onder meer geplande werkzaamheden voor het reinigen en inspecteren van riool. Oorzaak is minder werkbare dagen door corona.	-104	V	-8	V	I
7.3	Afval	Onderschrijding aan de lastenkant wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere verwerkingskosten afval. Er is minder afval aangeboden bij de huis-aan-huisinzameling en op de milieustraat. Tevens zijn de inkomsten voor oud papier hoger dan verwacht, omdat de oudpapierprijs is gestegen. Beide lopen via de DVO Cyclus. Het voordeel op de baten wordt enerzijds verzoorzaakt door meer huishoudens en anderzijds door hogere variabele opbrengsten bij de afrekeningen van 2020.	-208	V	-122	V	I
8.1	Ruimtelijke ordening	Onderschrijding aan de lastenkant van 178k wordt veroorzaakt doordat de personele lasten wel zijn meegenomen binnen de grexen maar niet intern zijn begroot op de afdeling ontwikkeling. Tevens is er op advieskosten/plankosten gebiedsontwikkeling van het Sportpad een onderschrijding van 199k V. Binnen de gebiedsontwikkeling Sportpad is gebleken dat de uitwerking van de verschillende Programma's van Eisen meer tijd kost. Binnen zowel fase 1 als fase 2 bleek behoefte aan extra tijd om onderzoeken te laten uitvoeren om te komen tot een goed en reëel ruimtelijk beeld. Tevens is samenwerking en integraal ontwikkelen een belangrijk thema binnen dit project. Hiermee is ook meer tijd gemoeid. Daardoor zijn de werkzaamheden voor het stedenbouwkundig plan en het bestemmingsplan verder naar achteren geschoven en worden voornamelijk pas in 2022 uitgevoerd. Daarnaast is er met de uitwerking van het masterplan een traject gestart voor de herontwikkeling van de vrijvallende locaties. Binnen dit traject wordt onderzocht in hoeverre deze locaties kunnen dienen als kostendrager binnen de gebiedsontwikkeling en heeft daarmee ook direct invloed gehad op de voortgang van de gebiedsontwikkeling. Daarnaast is het vanwege coronabeperkingen ook niet mogelijk geweest om fysieke (participatie)bijeenkomsten te organiseren en moesten deze door de geldende maatregelen worden uitgesteld of een alternatief worden bedacht. Ook hierdoor duurde het soms wat langer dan voorzien. Voorgesteld wordt om het bedrag van 199k V mee te nemen naar 2022.	-376	V	1	N	I
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Bij de jaarrekening worden de grondexploitaties geactualiseerd. De begroting is gebaseerd op de voorlaatste actualisatie. Dit leidt tot diverse mutaties. Deze zijn nader toegelicht in paragraaf 7 Grondbeleid.	-594	V	-30	V	I
8.3	Wonen en bouwen	De kosten zijn met 112k lager door Focus met ambitie, huisvesting bijzondere doelgroepen wat in 2021 niet is uitgegeven maar er wordt voorgesteld om dit budget door te schuiven naar 2022. Daarentegen is een bedrag ad 170k aan Stichting Meerwonen vanuit de gemeene bijgedragen ivm 34 huurwoningen Braassemerland. Door te kiezen voor tijdelijk dienstverband ipv inhuur van externen is 32k bespaard. . De inkomsten zijn met 1.170k hoger dan budget door oa projecten in Braassemerland welke 612k verklaren en bijdrage vereveningsfonds ad 426k. Deze laatste wordt door reserve grex weer gecorrigeerd.	-112	V	-1.170	V	I
Overige verschillen <€ 15.000			-17	V	-15	V	I
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten			-3.304		-1.944		
0.10	Mutaties reserves	Op basis van de realisatie is er 1.353k N meer gestort in de reserve wegeninfrastructuur. Dit betreffen met name de wegeninfraprojecten die zijn doorgeschoven naar 2022. Op basis van de realisatie is er 152k N gestort in de reserve riolering, betreffende het niet beklemde deel. Daarnaast zijn de bijdragen vereveningsfonds toegevoegd aan de reserve bouwgrondexploitatie van per saldo 256k N. Op basis van de voorlaatste actualisatie bouwgrondexploitatie; is door verplaatsen van risicoreservering van diverse projecten de reserve aangepast; per saldo 181k V. Dekking bijdrage N207 schuift door naar 2022 ad 300k N .	1.761	N	114	N	I
Mutaties reserves			1.761	N	114	N	
Gerealiseerd resultaat			-1.543	V	-1.830	V	

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Programma 3 - Ruimte en leefomgeving			x € 1.000		heeft betrekking op:	
	Product	Omschrijving	begroting na wijziging	realisatie	regulier bedrijfs-proces	incidenteel
Lasten	0.3 Beheer overige gebouwen en gr	Klaarmaken verkoop Schoolbaan	101 N	101 N	x	x
	2.1 Verkeer en vervoer	Beheerplan Civiele kunstwerken	5 N	5 N	x	x
	2.1 Verkeer en vervoer	bijdrage aan provincie N207	300 N	0 N	x	x
	x.x divers	saldo exploitatie Covid	79 N	79 N	x	x
	3.1 Economische ontwikkeling	Duurzaamheidsprojecten 1	18 N	18 N	x	x
	3.1 Economische ontwikkeling	Duurzaamheid	12 N	12 N	x	x
	3.1 Economische ontwikkeling	SISA RRE	20 N	20 N	x	x
	3.1 Economische ontwikkeling	SISA RREW	134 N	134 N	x	x
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Focus met ambitie: Herinrichting winkelhart Roelofarendsveen	280 N	280 N	x	x
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Focus met ambitie: Planontwikkeling nieuw bedrijventerrein	158 N	6 N	x	x
	3.4 Economische promotie	Verlenging van de Landschapstafel Rijn- en Veenstreek	50 N	0 V	x	x
	5.7 Openbaar groen en (openlucht)	Maaibestek	15 N	15 N	x	x
	7.2 Riolering	storting VZ riolering - beklemde deel	0 V	6 N	x	x
	7.3 Afval	Aanschaf papiercontainers	147 N	147 N	x	x
	8.1 Ruimtelijke ordening	Focus met ambitie: Gebiedsontwikkeling Sportpad	17 N	21 N	x	x
	8.1 Ruimtelijke ordening	Bestemmingsplannen en inventarisatie bebouwingen	15 N	N	x	x
	8.1 Ruimtelijke ordening	implementatie Omgevingswet	277 N	274 N	x	x
	8.1 Ruimtelijke ordening	Masterplan Sportpad	250 N	62 N	x	x
	8.3 Wonen en bouwen	Focus met ambitie: Huisvesting bijzondere doelgroepen	256 N	5 N	x	x
	8.3 Wonen en bouwen	Bijdrage 2021 vereveningsfonds	0 V	170 N	x	x
			2.135 N	**1.357 N**		
	storting in reserves:					
	0.10 Reserve Bouwgrondexploitatie	Bijdrage 2021 vereveningsfonds.	0 V	256 N	x	x
	0.10 Reserve Wegen infrastructuur	Saldo exploitatie wegeninfra	0 V	1.353 N	x	x
	0.10 Reserve IMNOR	storting 30 jrs gemiddelde kapitaallasten	219 N	219 N	x	x
	0.10 Reserve Riolering	Saldo exploitatie riolering (niet beklemd)	13 N	165 N	x	x
	incidentele lasten na mutatie reserves		**2.367 N**	**3.349 N**		
Baten	3.1 Economische ontwikkeling	SISA RRE	-20 V	-20 V	x	x
	3.1 Economische ontwikkeling	SISA RREW	-134 V	-134 V	x	x
	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijvente	Onttrekking voorziening grexen (actualisatie 2021)	0 V	-924 V	x	x
	8.3 Wonen en bouwen	Bijdrage 2021 vereveningsfonds	0 V	-426 V	x	x
			-154 V	**-1.504 V**		
	onttrekking aan reserves:					
	0.10 Reserve Bouwgrondexploitatie	onttrekking risico reserve	-13 V	-194 V	x	x
	0.10 Reserve Bouwgrondexploitatie	bijdrage aan provincie N207	-300 V	0 V	x	x
	0.10 Reserve Wegen infrastructuur	Dekking diverse projecten wegen infra	-1.217 V	-1.217 V	x	x
	0.10 Reserve Wegen infrastructuur	Beheerplan Civiele kunstwerken	0 V	-5 V	x	x
	0.10 Reserve IMNOR	vrijval RS IMNOR tgv RS algemeen (RS IMNOR -> RS alg)	-1.054 V	-1.054 V	x	x
	0.10 Reserve IMNOR	Dekking kapitaallasten IMNOR	-115 V	-115 V	x	x
	incidentele baten na mutatie reserves		**-2.853 V**	**-4.088 V**		

WAAR HEBBEN WE ONS GELD AAN UITGEGEVEN

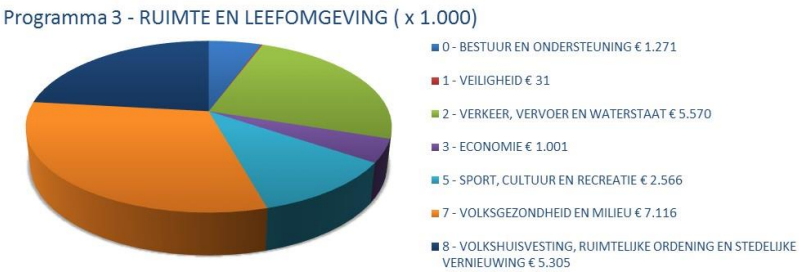

INVESTERINGEN

x € 1.000

kredietnummer	krediet omschrijving	Totaal krediet	Restant krediet 2021 overschot (V) / tekort (N)		Restant krediet einde project	Status	Einddatum
7021002	Vervanging VRI-installaties Alkemadelaan	€ 205	-€ 44	V	€ 0	Lopend	31-12-2022
7021006	IMNOR wegen 2019+2020	€ 2.199	-€ 912	V	€ 0	AFSLUITEN	31-12-2021
7021011	IMNOR wegen 2021	€ 1.312	-€ 1.137	V	€ 0	AFSLUITEN	31-12-2021
7021012	IMNOR wegen 2022	€ 491	-€ 491	V	€ 0	Lopend	31-12-2022
7021015	Aanleg infrastructuur Sportpad	€ 150	-€ 104	V	€ 0	Lopend	31-12-2022
7021016	Vervanging kunstwerken 2021	€ 67	-€ 67	V	€ 0	Lopend	31-12-2022
7021020	Infrastructuur IKC Woubrugge 2024	€ 309	-€ 309	V	€ 0	Lopend	31-12-2022
7025001	Vervanging veerstoepen Kaag	€ 300	-€ 118	V	€ 0	Lopend	31-12-2022
7057001	Ontwikkeling Ghoybos 2015	€ 0	€ 0	N	€ 0	Lopend	31-12-2022
7072013	GRP2020 Vrij verval	€ 3.157	-€ 1.703	V	€ 0	AFSLUITEN	31-12-2021
7072014	GRP2020 Vervangen gemalen	€ 625	-€ 262	V	€ 0	AFSLUITEN	31-12-2021
7072015	GRP2020 Bouwkundige vervangingen	€ 248	-€ 52	V	€ 0	AFSLUITEN	31-12-2021
7072016	GRP2021 Vrij verval	€ 1.212	-€ 1.028	V	€ 0	AFSLUITEN	31-12-2021
7072017	GRP2021 Vervangen gemalen	€ 551	-€ 548	V	€ 0	AFSLUITEN	31-12-2021
7072018	GRP2021 Bouwkundige vervangingen	€ 224	-€ 224	V	€ 0	AFSLUITEN	31-12-2021

Algemene dekkingsmiddelen

ALGEMEEN

Voor het beschrijvende deel van het programma wordt verwezen naar de programmaverantwoording. In het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening zijn de totalen per programma weergegeven. In dit onderdeel, de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, volgt een cijfermatige meer gedetailleerde verantwoording per programma. Met het vaststellen van de begroting en begrotingswijzigingen zijn de productbudgetten beschikbaar gesteld. Deze productbudgetten zijn aangewend om de beoogde doelen van het betreffende programma te realiseren.

BATEN EN LASTEN

x € 1.000

Taakveld		Primaire begroting 2021			Begroting 2021 na wijziging			Werkelijk 2021			Werkelijk vs begroting (na wijziging)			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
0.5	Treasury	1.366	-1.824	-458	1.398	-2.169	-771	1.417	-2.195	-777	20	-26	-6	V
0.61	OZB woningen	247	-4.269	-4.023	312	-4.409	-4.097	370	-4.421	-4.050	58	-12	46	N
0.62	OZB niet-woningen	0	-1.364	-1.364	0	-1.360	-1.360	0	-1.356	-1.356	0	4	4	N
0.64	Belastingen overig	0	-2.936	-2.936	0	-2.962	-2.962	0	-2.973	-2.973	0	-12	-12	V
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-32.663	-32.663	0	-34.680	-34.680	0	-35.179	-35.179	0	-499	-499	V
0.8	Overige baten en lasten	2.583	0	2.583	2.395	0	2.395	105	0	105	-2.290	0	-2.290	V
3.4	Economische promotie	0	-322	-322	0	-322	-322	0	-355	-355	0	-33	-33	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten		4.196	-43.379	-39.183	4.105	-45.903	-41.798	1.892	-46.479	-44.587	-2.213	-577	-2.789	V
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	1.831	-4.282	-2.452	2.136	-2.371	-235	305	1.911	2.217	N
Gerealiseerd resultaat		4.196	-43.379	-39.183	5.936	-50.185	-44.249	4.029	-48.850	-44.822	-1.907	1.335	-573	V

TOELICHTING OP DE VERSCHILLEN

x€1.000

Toelichting								
0.5	Treasury	Cashmanagement Deze per saldo neutrale mutatie 19k (V&N) betreft enerzijds de wijziging in externe rentelasten en -baten en rente die wordt berekend over voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd, en anderzijds toegerekende rente aan projectfinanciering en taakvelden; waarna het renteresultaat tot uitdrukking komt bij de post "overige baten en lasten". Deelnemingen en beleggingen Verder ontvangen we nog een vergoeding voor het beschikbaar stellen van het eigen vermogen binnen de VOF B'land (7k V).	20	N	-26	V	I
0.61	OZB woningen	De uitgaven voor OZB woningen zijn 58k meer door 38k voor het afboeken van een groot aantal oninbare oude debiteuren van gemeentebelastingen, 16k meer door sterke stijging proceskosten door No Cure No Pay-bedrijven en 4k voor overige posten.	58	N	-12	V	I
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Twee taakmutaties ontvangen in december, uitgaven volgen in 2022 (132k V); en in december ontvangen doeluitkering Inburgering (20k V); voorgesteld wordt om beide budgetten door te schuiven naar 2022. Actualisering van berekende eenheden (159k V). In december ontvangen steunpakket Covid (104k V). Kosten die tegenover doeluitkering Maatschappelijke begeleiding staan, vallen binnen salarisbegroting (59k V). Verhoging uitkeringsfactor (22k V). Overig (3k V).	0		-499	V	I
0.8	Overige baten en lasten	Dit voordeel betreft de budgettaire ruimte. Het saldo van de exploitatie. Dit wordt gebruikt om de structurele risico's op te vangen en ter dekking van toekomstige geplande structurele lasten 2.301k V Renteresultaat treasury 10k N.	-2.290	V	0		I
3.4	Economische promotie	De Forensenbelasting is 33k hoger uitgevallen door mutaties later in het jaar.	0		-33	V	I
Overige verschillen <€ 15.000			0		-8	V	I
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten			-2.213	V	-577	V	
0.10	Mutaties reserves	Een lagere onttrekking uit de algemene reserve voor dekking van uitgaven op het gebied van , 'kunstgrasvelden' (FmA), 'huisvesting bijzondere doelgroepen' (FmA), 'Integrale gebiedsvisie Sportpad' (FmA); Kwaliteitsimpuls dienstverlening; Planontwikkeling nieuw bedrijventerrein'(FmA), Verlenging van de Landschapstafel Rijn- en Veenstreek; per saldo 2.128k N. Hierbij wordt voorgesteld om het restant budget met dekking uit de algemene reserve door te schuiven naar 2022 Verder valt er nog restsaldo dekking vrij ; per saldo 44k N . Daarnaast is een hogere dotatie 305k N en onttrekking nodig geweest 261k V aan reserve Covid; hiervoor wordt verwezen naar de toelichting bijlage Covid in de jaarrekening.	305	N	1.911	N	I
			305	N	1.911	N	
Gerealiseerd resultaat			-1.907	V	1.335	N	

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Algemene dekkingsmiddelen			x € 1.000		heeft betrekking op:	
Product	Omschrijving		begroting na wijziging	realisatie	regulier bedrijfs-proces	incidenteel
Lasten			**0 V**	**0 V**		
storting in reserves:						
0.10	Reserve Covid	Corona - restant steunpakketten 2020 (RS alg -> RS Covid)	177 N	177 N	x	x
0.10	Reserve Covid	Corona - steunpakketten 2021	600 N	905 N	x	x
0.10	Algemene reserve	vrijval RS IMNOR tgv RS algemeen (RS IMNOR -> RS alg)	1.054 N	1.054 N	x	x
incidentele lasten na mutatie reserves			**1.831 N**	**2.136 N**		
Baten 0.7	Algemene uitkering en overige ui	Corona - steunpakketten 2021	-600 V	-905 V	x	x
			-600 V	**-905** V		
onttrekking aan reserves:						
0.10	Algemene reserve	implementatie Omgevingswet	-277 V	-274 V	x	x
0.10	Algemene reserve	Focus met ambitie: Kunstgrasvelden	-1.642 V	0 V	x	x
0.10	Algemene reserve	Focus met ambitie: Huisvesting bijzondere doelgroepen	-256 V	-5 V	x	x
0.10	Algemene reserve	Focus met ambitie: Gebiedsontwikkeling Sportpad	-17 V	-21 V	x	x
0.10	Algemene reserve	Bestemmingsplannen en inventarisatie bebouwingen	-15 V	V	x	x
0.10	Algemene reserve	Alcoholmatigingsbeleid	-10 V	0 V	x	x
0.10	Algemene reserve	Kwaliteitsimpuls dienstverlening	-227 V	-204 V	x	x
0.10	Algemene reserve	Werkzaamehden jobhunter	-30 V	-20 V	x	x
0.10	Algemene reserve	Nieuwe wet inburgering	-63 V	-42 V	x	x
0.10	Algemene reserve	Duurzaamheid	-12 V	-12 V	x	x
0.10	Algemene reserve	Focus met ambitie: Herinrichting winkelhart Roelofarendsveen	-280 V	-280 V	x	x
0.10	Algemene reserve	Focus met ambitie: Planontwikkeling nieuw bedrijventerrein	-158 V	-6 V	x	x
0.10	Algemene reserve	Verlenging van de Landschapstafel Rijn- en Veenstreek	-50 V	0 V	x	x
0.10	Algemene reserve	Maaibestek	-15 V	-15 V	x	x
0.10	Algemene reserve	Aanschaf papiercontainers	-147 V	-147 V	x	x
0.10	Algemene reserve	Corona - restant steunpakketten 2020 (RS alg -> RS Covid)	-177 V	-177 V	x	x
0.10	Algemene reserve	Masterplan Sportpad (RS alg -> RS Sportpad)	-500 V	-500 V	x	x
0.10	Reserve covid	saldo exploitatie Covid	-404 V	-665 V	x	x
incidentele baten na mutatie reserves			**-4.882 V**	**-3.276 V**		

WAT ZIJN DE BESCHIKBARE ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

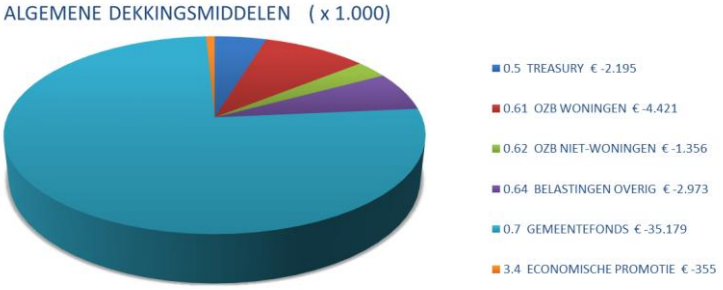

INVESTERINGEN

Niet van toepassing.

OVERZICHT ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Hieronder staat een overzicht van algemene dekkingsmiddelen. Dit zijn middelen waarvan de besteding niet gebonden is.

x € 1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Raming begrotingsjaar na wijziging	**Realisatie begrotingsjaar**
Lokale heffingen	-8.861	-9.023	-9.063
Algemene uitkeringen	-32.663	-34.680	-35.179
Dividend	-506	-641	-640
Saldo van de financieringsfunctie	994	882	893
Overige algemene dekkingsmiddelen	144	94	105
Totaal	**-40.893**	**-43.368**	**-43.885**

Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

OVERHEAD

Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft voor dat gemeenten met ingang van de begroting 2017 de overhead niet langer meer mogen toerekenen aan de afzonderlijke programma's. Onder overhead verstaan we het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van het primaire proces. Het doel is om de overhead bij gemeenten beter inzichtelijk te maken. Het voordeel in de lasten betreft voornamelijk de salarislasten. Deze wordt centraal toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

x € 1.000

Taakveld		Primaire begroting 2021			Begroting 2021 na wijziging			Werkelijk 2021			Werkelijk vs begroting (na wijziging)			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
0.4	Overhead	14.674	-88	14.586	8.654	-91	8.563	7.922	-94	7.828	-732	-4	-736	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten		14.674	-88	14.586	8.654	-91	8.563	7.922	-94	7.828	-732	-4	-736	V
Gerealiseerd resultaat		14.674	-88	14.586	8.654	-91	8.563	7.922	-94	7.828	-732	-4	-736	V

TOELICHTING OP DE VERSCHILLEN

x€1.000

Toelichting							
0.4	Overhead	Door corona is er voor 145k aan kosten bespaard door lagere opleidingskosten ivm geannuleerde of voordeligere online opleidingen in plaats van fysieke deelname, een lagere woon-werkvergoeding en minder energiekosten ivm gesloten gemeentehuis. Enkele projecten, voor een bedrag ad 92k, konden niet in 2021 afgerond worden en schuiven door naar 2022 zoals het Zaaksysteem Djuma, mutatiesignalering, digitalisering dienstverlening, digitale nieuwsbrief en toegankelijkheid website. Er is ook voor 145k minder uitgeven aan salarissen door de latere ingangsdatum van de nieuwe CAO, door het vertrek van medewerkers en niet ingevulde vacatures en lagere eenmalige kosten zoals ambtsjubilee en bijzonder toelagen. Daarnaast is er voor 168k onderbesteed door lagere (arbo)adviieskosten, minder porto/ drukwerkkosten door digitalisering en minder inhuur derden door scherpere inkoop. Ook zijn er overige posten waaraan minder is uitgegeven zoals wachtgelduitkering, ICT-kosten en signaalmanagement. Deze posten samen met nog een aantal kleine posten leveren een besparing ad 182k op.	-732	V	-4	V	I
Overige verschillen <€ 15.000			0	N	0	N	I
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten			-732		-4		
Geen mutaties reserves							
Mutaties reserves			0		0		
Gerealiseerd resultaat			-732	V	-4	V	

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Overhead				x € 1.000			heeft betrekking op:	
	Product	Omschrijving		begroting na wijziging		realisatie	regulier bedrijfs-proces	incidenteel
Lasten								
	0.4	Overhead	Kwaliteitsimpuls dienstverlening	227	N	204 N	x	x
	0.4	Overhead	SISA Handhaving en toezicht	0	V	16 N	x	x
				227	**N**	**220 N**		
	storting in reserves:							
	nvt							
	incidentele lasten na mutatie reserves			**227**	**N**	**220 N**		
Baten	0.4	Overhead	SISA Handhaving en toezicht	0	V	-16 V	x	x
				0	**V**	**-16 V**		
	onttrekking aan reserves:							
	nvt							
	incidentele baten na mutatie reserves			**0**	**V**	**-16 V**		

INVESTERINGEN

x € 1.000

kredietnummer	krediet omschrijving	Totaal krediet	Restant krediet 2021 overschot (V) / tekort (N)		Restant krediet einde project		Status	Einddatum
7004103	Bedrijfswagen Renault Master (Groen A)	€ 64	€ 0	N	€ 0		AFSLUITEN	31-12-2021
7004107	Trilplaat klein Revo	€ 0	€ 0		€ 0		AFSLUITEN	31-12-2021
7004125	Bedrijfswagen Renault Master 2019 (groen B)	€ 59	€ 0	N	€ 0		AFSLUITEN	31-12-2021
7004127	Bedrijfswagen Renault Master 2019 (groen C)	€ 60	€ 0	V	€ 0		AFSLUITEN	31-12-2021
7004132	IVECO 18-BRG-7	€ 66	€ 0	N	€ 0		AFSLUITEN	31-12-2021
7004133	Bedrijfsautos Toyota (2x) en VW Caddy 2020	€ 57	€ 0		€ 0		AFSLUITEN	31-12-2021
7004134	1 assige aanhangwagen (divers) 2020	€ 5	-€ 5	V	€ 0		Lopend	31-12-2022
7004135	1 assige aanhangwagen (actiewagen) 2020	€ 5	-€ 5	V	€ 0		Lopend	31-12-2023
7004136	1 assige aanhangwagen (versnipperaar) 2020	€ 27	-€ 27	V	€ 0		Lopend	31-12-2023
7004137	1 assige middenas aanhangwagen (actiewagen) 2020	€ 5	-€ 5	V	€ 0		Lopend	31-12-2023
7004138	2 assige middenas aanhangwagen 2020	€ 7	-€ 7	V	€ 0		Lopend	31-12-2023
7004139	2 assige pallet aanhangwagen 2020	€ 0	€ 0		€ 0		Lopend	31-12-2022
7004140	Lasapparaat 2020	€ 0	€ 0		€ 0		Lopend	31-12-2022
7004141	Lasapparaat 2020	€ 5	-€ 5	V	€ 0		Lopend	31-12-2022
7004142	Handfrees Agria 2020	€ 0	€ 0		€ 0		Lopend	31-12-2022
7004144	Perscontainer papier 2020	€ 28	€ 0	V	€ 0		AFSLUITEN	31-12-2021
7004145	Veeg- en onkruidborstels	€ 79	-€ 67	V	€ 0		Lopend	31-12-2022
7004146	Strooier Stratos 15-27 (2x) 2021	€ 52	-€ 52	V	€ 0		Lopend	31-12-2022
7004147	Strooier Stratos 06-12 (2021)	€ 22	-€ 22	V	€ 0		Lopend	31-12-2022
7004148	Sneeuwploeg 2021	€ 9	-€ 9	V	€ 0		Lopend	31-12-2023
7004149	Zoutoplosser 2021	€ 26	-€ 26	V	€ 0		Lopend	31-12-2025
7004150	Winterdienstuitrusting Iveco Daily (VGB-08-S)	€ 27	€ 0		€ 0		AFSLUITEN	31-12-2021
7004151	Heftruck Still 2021	€ 21	-€ 21	V	€ 0		Lopend	31-12-2025

VENNOOTSCHAPSBELASTING

Met ingang van 1 januari 2016 is vennootschapsbelasting voor overheidsbedrijven ingrijpend gewijzigd. Intussen hebben wij aangifte gedaan over de jaren 2016 tot en met 2021. De hoogte van de aangifte ligt onder het budget van € 1.000 per jaar, dat wij hiervoor hebben geraamd. Door de ervaring van de aangiftes van afgelopen jaren, hebben wij de begrote last verlaagd van € 5.000 naar € 1.000 per jaar.

x € 1.000

Taakveld	Primaire begroting 2021			Begroting 2021 na wijziging			Werkelijk 2021			Werkelijk vs begroting (na wijziging)			
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	5	0	5	1	0	1	-0	0	-0	-1	0	-1	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	5	0	5	1	0	1	-0	0	-0	-1	0	-1	V
Gerealiseerd resultaat	5	0	5	1	0	1	-0	0	-0	-1	0	-1	V

ONVOORZIEN

Bij het vaststellen van de begroting is het bedrag voor onvoorzien bepaald op € 0. Dit beleid is voortgezet in de meerjarenbegroting.

TOTAAL INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Het onderstaande overzicht is een samenvatting waarin we de totale incidentele baten en lasten per programma hebben gepresenteerd. Wij hebben ons bij het opstellen van dit overzicht in de jaarrekening gebaseerd op paragraaf 3, 5 en 6 van de themacirculaire incidentele baten en lasten van de provincie Zuid-Holland en op de Notitie incidentele en structurele baten en lasten van de Commissie BBV.

x € 1.000

Incidentele lasten		
Omschrijving	Begroting na wijziging	Realisatie
Programma 1	839	461
Programma 2	3.837	2.154
Programma 3	2.135	1.357
Algemene dekkingsmiddelen	0	0
Overhead	227	220
Stortingen in reserves	2.562	4.628
Totaal	**9.600**	**8.821**

x € 1.000

Incidentele baten		
Omschrijving	Begroting na wijziging	Realisatie
Programma 1	0	-52
Programma 2	-1.548	-1.548
Programma 3	-154	-1.504
Algemene dekkingsmiddelen	-600	-905
Overhead	0	-16
Onttrekkingen aan reserves	-7.618	-5.405
Totaal	**-9.920**	**-9.430**

Voor nadere specificatie van de incidentele baten en lasten, zie de toelichting per programma.

Het overzicht van de incidentele baten en lasten is bedoeld om inzicht te geven of de rekening materieel sluitend is (worden structurele lasten gedekt door structurele baten). In de overzichten die per programma zijn opgenomen en in het voorgaande totaaloverzicht is een ondergrens gehanteerd van € 15.000. De gepresenteerde incidentele baten en lasten doen zich gedurende maximaal drie jaar voor. De baten en lasten van de nog in exploitatie zijnde gronden hebben we niet betrokken in het overzicht. Het resultaat uit de (tussentijds) afgeronde projecten en de onttrekkingen/stortingen van de verliesvoorziening grexen zijn in het overzicht als incidenteel opgenomen.

TOTAAL RESULTAATBEPALING EN - BESTEMMING

In dit overzicht zijn per reserve alle geraamde en werkelijke stortingen en onttrekkingen weergegeven. Ook zijn hierin de verschillen tussen de geraamde en werkelijke mutaties in de reserve zichtbaar.

x € 1.000

		Primaire begroting	Begroting na wijziging	**Realisatie**	Verschil
Stortingen in:					
7500001	Algemene reserve	0	1.054	7.604	6.550
7500002	Reserve Bouwgrondexploitatie	0	0	256	256
7500003	Reserve wegen infrastructuur	0	0	1.353	1.353
7500004	Holland Rijnland	0	0	0	0
7500005	Reserve Riolering	0	13	165	152
7600006	Reserve IMNOR	219	219	219	0
7500007	Reserve Duurzaamheid	0	0	0	0
7500008	Reserve Covid	0	777	1.083	305
7500009	Reserve Sportpad	0	500	500	0
Subtotaal		**219**	**2.562**	**11.178**	**8.616**
Onttrekkingen aan:					
7500001	Algemene reserve	0	-3.878	-1.706	2.172
7500002	Reserve Bouwgrondexploitatie	-315	-313	-194	119
7500003	Reserve wegen infrastructuur	-86	-1.217	-1.222	-5
7500004	Holland Rijnland	-369	-369	-369	0
7500005	Reserve Riolering	-200	0	0	0
7600006	Reserve IMNOR	-133	-1.169	-1.169	0
7500007	Reserve Duurzaamheid	0	-18	-18	0
7500008	Reserve Covid	0	-404	-665	-261
7500009	Reserve Sportpad	0	-250	-62	188
Subtotaal		**-1.103**	**-7.618**	**-5.405**	**2.214**
Saldo mutaties reserves		**-884**	**-5.056**	**5.774**	**10.830**
resultaat jaarrekening 2020				6.550	6.550
cf mutaties reserves exploitatie				**-776**	**4.280**

TOTAAL STRUCTURELE RESERVE MUTATIES

Niet van toepassing.

PUBLICATIE BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN EN GEWEZEN TOPFUNCTIONARISSEN

In 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector van kracht gegaan. Onder deze wet geldt een publicatieverplichting in de jaarrekening. Voor gemeenten zijn de gemeentesecretaris en de griffier aangewezen als topfunctionarissen.

	2020		2021	
bedragen x € 1	**M.E. Spreij**	**T.P. Scherpenzeel**	**M.E. Spreij**	**T.P. Scherpenzeel**
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier	gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling in jaar T	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 13/9	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	1,0	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking ?	ja	ja	ja	ja
Individueel WNT- maximum	**€ 201.000**	**€ 201.000**	**€ 146.586**	**€ 209.000**
Beloning	€ 106.504	€ 81.305	€ 75.462	€ 85.344
belastbare onkostenvergoedingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.173	€ 13.686	€ 14.221	€ 15.498
Subtotaal	**€ 125.676**	**€ 94.991**	**€ 89.684**	**€ 100.841**
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal bezoldiging	**€ 125.676**	**€ 94.991**	**€ 89.684**	**€ 100.841**
Verplichte motivering indien overschrijding	NVT	NVT	NVT	NVT

PUBLICATIE BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN ZONDER DIENSTBETREKKING

Bedragen x € 1	**A.J.E. van der Werf - Bramer**		
Functiegegevens	**gemeentesecretaris a.i.**		
Kalenderjaar	**2021**	**2020**	**2019**
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)	31-8 t/m 31-12		
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	5		
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum			
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 199	€ 193	€ 187
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 138.500		
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 93.132		
Bezoldiging			
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?	Ja		
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 60.840		
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 60.840		
(-/-) Onverschuldigd betaald bedrag	€ 0		
Totale bezoldiging, exclusief BTW	**€ 60.840**		
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	*n.v.t.*		

PUBLICATIE OVERIGE (NIET-TOP) FUNCTIONARISSEN

Er zijn in 2021 alleen interimmers ingehuurd voor functies die zijn aangemerkt als niet-topfunctionarissen. De WNT legt hiervoor geen publicatie- of meldingsverplichtingen op.

SISA bijlage

SINGLE INFORMATION SINGLE AUDIT (SISA)

De doelstelling van de Single information Single audit (SiSa) is de verantwoordings- en controlelasten voor medeoverheden (gemeenten, provincies en regio's met een gemeenschappelijke regeling) richting uitkeringsverstrekkers te verminderen. De SiSa-verantwoordingssystematiek sluit aan bij het reguliere jaarrekeningproces van de medeoverheden. De financiële verantwoording van de daarvoor aangewezen specifieke uitkeringen gebeurt via een bijlage bij de jaarrekening en valt daarmee ook onder de accountantsverklaring. De SiSa-bijlage geeft op beknopte wijze volgens de door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voorgeschreven wijze de belangrijkste verantwoordingsinformatie over de betreffende specifieke uitkering, zoals bijvoorbeeld de juridische grondslag en de besteding ervan.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-2-2022

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	**A7**	**Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving** Gemeenten	Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020) *Aard controle R* *Indicator: A7/01*	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021) *Aard controle R* *Indicator: A7/02*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/03*	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/04*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/05*	
			€ 0	€ 42.367	Ja	Ja		
JenV	**A12B**	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A12B/02*	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/05*	
			Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	€ 25.926	Ja	€ 25.926	Ja	
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020 *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/02*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/03*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B2/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			€ 0	27	27	€ 4.899	€ 4.899	
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*			
			Nee	Nee	Nee			
			Reeks 1 Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle D2* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/12*		
			4	4	€ 4.899	€ 4.899		
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/14*				
			€ 0	€ 0				
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/20*
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t* *Indicator: B2/22*				
BZK	**C43**	**Regeling reductie energiegebruik woningen** Gemeenten	Beschikkingsnummer/naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C43/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/03*	Aantal bereikte woningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/06*
			RREW2020-00449913	€ 134.065	€ 134.065	1.530		Nee

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-2-2022

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
BZK	C56	**Regeling huisvesting aandachtsgroepen**		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C56/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C56/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2022 *Aard controle R* *Indicator: C56/04*	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/05*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/06*
			1	*RHA2021-02277987*	*Realisatie Skaeve Huse*	€ 0	€ 0	0	0
				Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/07*	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle R* *Indicator: C56/08*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/10*		
			1	*Realisatie Skaeve Huse*	Ja	Ja	Ja		
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/11*					
				Nee					
BZK	C62	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslag enaffaire**		Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2) *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Berekening bedrag uitvoeringskosten *Aard controle R* *Indicator: C62/02*	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*		
				17	€ 2.550	€ 0	Nee		
OCW	D8	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten		Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*		
				€ 0	€ 0	€ 267.870	€ 0		
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*		
			1	061884 Gemeente Kaag en Braassem	€ 0	061884 Gemeente Kaag en Braassem	€ 0		
OCW	D14	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**		Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*		
				€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/08*		
			1	061884 Gemeente Kaag en Braassem	€ 0	061884 Gemeente Kaag en Braassem	€ 0		
IenW	E27B	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)** **Provinciale beschikking en/of verordening** Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: E27B/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E27B/03*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/04*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/05*	
			1	PZH-2009-473570	€ 0	€ 0			
			2	PZH-2009-486894	€ 0	€ 0			
			3	PZH-2008-168646	€ 0	€ 0			
			4	PZH-2008-770752	€ 0	€ 0			
			5	PZH-2009-146507569	€ 0	€ 0			
			6	PZH-2008- 168934	€ 0	€ 0			
			7	PZH-2009- 146420240	€ 0	€ 0			
			8	PZH-2010-183298567	€ 0	€ 0			
			9	PZH-2010-224106705	€ 0	€ 0			
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/06*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/07*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/10*	
			1	PZH-2009-473570	€ 25.633	€ 25.633		Nee	
			2	PZH-2009-486894	€ 21.971	€ 21.971		Nee	
			3	PZH-2008-168646	€ 26.427	€ 26.427		Nee	
			4	PZH-2008-770752	€ 29.147	€ 29.147		Nee	
			5	PZH-2009-146507569	€ 29.983	€ 29.983		Nee	
			6	PZH-2008- 168934	€ 26.427	€ 26.427		Nee	
			7	PZH-2009- 146420240	€ 29.983	€ 29.983		Nee	
			8	PZH-2010-183298567	€ 266.402	€ 266.402		Nee	
			9	PZH-2010-224106705	€ 142.241	€ 239.255		Nee	

SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 3.691.272	€ 49.678	€ 311.171	€ 1.818	€ 21.694	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 22.675	€ 2.758	€ 0	€ 202.823	€ 3.922	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 25.305	€ 7.495	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	-€ 2.099	€ 0	€ 29.983	€ 15.544	€ 202	
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 1.396	€ 0	€ 7.982	€ 0	€ 0	
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 537.504	€ 22.000	€ 7.413	€ 0	€ 0	
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 312.577	€ 14.157	€ 1.866	€ 0	€ 0	
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 168.371	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)		0	0	Ja		
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)		1	0	Ja		
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)		105	9	Ja		
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)		100	4	Ja		
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)		56	0	Ja		
			Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/11*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te scheldenschulden levensonderhoud Tozo *Aard controle D2* *Indicator: G4/12*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/13*			
			€ 0	€ 0	0			
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/14*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing 4 *Aard controle R* *Indicator: G4/16*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/18*	
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						

SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
		€ 0	€ 0	17				
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 115.913	€ 148.734				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	1.3 - Onroerende zaken - Onderhoud	€ 54.330	€ 54.330	€ 0	€ 0	
		2	1.3 - Onroerende zaken - Onderhoud	€ 543	€ 543	€ 0	€ 0	
		3	2.2 - Roerende zaken - Dienstverlening door derden	€ 284	€ 0	€ 284	€ 0	
		4	2.3 - Roerende zaken - Beheer en exploitatie	€ 92.946	€ 0	€ 92.946	€ 0	
		5	nadeel mengpercentage BTW	€ 632	€ 0	€ 0	€ 632	
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1034047	€ 85.142	€ 0	€ 16.370	€ 0	€ 16.370
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
		1	1034047	Nee				
VWS	**H16**	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden**	Betreft jaar *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/01*	Beschikkingsnummer / naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/02*	Totale besteding *Aard controle R* *Indicator: H16/03*			
		1	2020	SPUKUZ21177	€ 111.897			
		2	2021	SPUKUZ21R2181	€ 183.262			
			Naam locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/04*	Totale toezegging per locatie *Aard controle R* *Indicator: H16/05*	Besteding per locatie *Aard controle R* *Indicator: H16/06*	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend) *Aard controle n.v.t* *Indicator: H16/07*	Betreft jaar? *Aard controle R* *Indicator: H16/08*	
		1	Roelofarendsveen	€ 238.877	€ 111.897	€ 126.980	2020	
		2	Roelofarendsveen	€ 254.946	€ 183.262	€ 71.684	2021	

Overzicht van de baten en lasten per taakveld

x € 1.000

Taakveld		Werkelijk 2021 Lasten	Werkelijk 2021 Baten	Saldo
0 - Bestuur en ondersteuning				
0.1	Bestuur	1.978	0	1.978
0.2	Burgerzaken	508	-790	-282
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	762	-1.348	-586
0.4	Overhead	7.922	-94	7.828
0.5	Treasury	1.702	-2.473	-771
0.61	OZB woningen	370	-4.421	-4.050
0.62	OZB niet-woningen	0	-1.356	-1.356
0.64	Belastingen overig	0	-2.973	-2.973
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-35.179	-35.179
0.8	Overige baten en lasten	77	-38	39
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	4.628	-5.405	-776
0.11	Resultaat rekening van baten en lasten			0
		17.948	**-54.078**	**-36.130**
1 - Veiligheid				
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.423	-114	2.309
1.2	Openbare orde en veiligheid	87	-4	83
		2.510	**-117**	**2.393**
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1	Verkeer en vervoer	5.317	-371	4.946
2.5	Openbaar vervoer	252	-60	192
		5.570	**-431**	**5.139**
3 - Economie				
3.1	Economische ontwikkeling	305	-159	145
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	380	0	380
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	34	-45	-11
3.4	Economische promotie	283	-361	-78
		1.001	**-565**	**436**
4 - Onderwijs				
4.2	Onderwijshuisvesting	1.318	-48	1.270
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.748	-627	1.121
		3.065	**-674**	**2.391**
5 - Sport, cultuur en recreatie				
5.1	Sportbeleid en activering	285	-15	270
5.2	Sportaccommodaties	2.003	-967	1.036
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	83	0	83
5.5	Cultureel erfgoed	50	-3	47
5.6	Media	223	0	223
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.499	-83	2.417
		5.143	**-1.067**	**4.076**
6 - Sociaal domein				
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.634	-5	1.629
6.2	Wijkteams	984	-5	979
6.3	Inkomensregelingen	7.658	-5.266	2.392
6.4	Begeleide participatie	2.922	-134	2.788
6.5	Arbeidsparticipatie	19	0	19
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	433	0	433
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	994	-107	887
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	4.549	-82	4.467
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	37	-21	15
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	761	0	761
		19.991	**-5.620**	**14.371**
7 - Volksgezondheid en milieu				
7.1	Volksgezondheid	1.504	-2	1.503
7.2	Riolering	2.756	-3.841	-1.085
7.3	Afval	3.229	-4.052	-823
7.4	Milieubeheer	1.018	-41	978
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	113	-85	28
		8.620	**-8.020**	**600**
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwin				
8.1	Ruimtelijke ordening	2.001	-17	1.984
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.191	-2.814	-623
8.3	Wonen en bouwen	1.113	-2.422	-1.310
		5.305	**-5.254**	**51**
Totaal baten en lasten		**69.153**	**-75.826**	**-6.674**